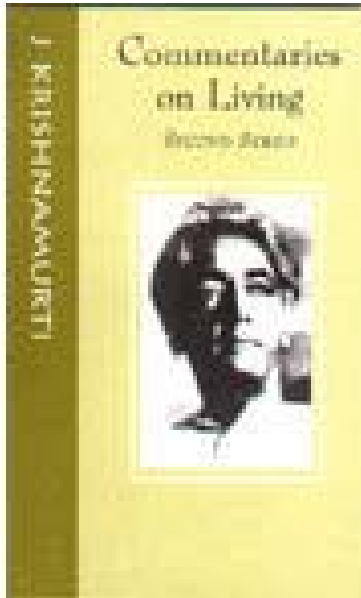

J. KRISHNAMURTI

NÓI CHUYỆN CÙNG SỐNG
COMMENTARIES ON LIVING

Second Series

[Nguồn: Internet]

Lời dịch: **Ông Không**

[www.jkrishnamurtiongkhong.com]

TẬP II/III

– Tháng 3-2013 –

Aldous Huxley khuyến khích J.Krishnamurti viết những nói chuyện cùng sống này, gồm một loạt những đối thoại cùng những con người bình thường mà Krishnamurti đã gặp trong những vùng đất khác nhau của thế giới. Bộ cục ở Ấn độ, Châu âu và Châu mỹ, tương phản cùng những phong cảnh thay đổi, những gặp gỡ tình cờ được ghi lại ở đây đều thâm sâu và khai sáng. Trong những đối thoại này, phương cách của cái tôi được lật tung qua sự thâm nhập thông minh của Krishnamurti. Krishnamurti giúp đỡ khôi phục trong chúng ta sự trung thành cổ xưa rằng những con người có thể khiến cho chính họ thành tổng thể – không qua bất kỳ tác nhân bên ngoài, hay niềm tin nào, nhưng bằng sự chú ý đúng đắn và một tai đang lắng nghe.

NÓI CHUYỆN CÙNG SỐNG
Tập II/III

Từ những ghi chép của
J. KRISHNAMURTI

Biên tập bởi
D. Rajagopal

[Nguồn: Internet]

Nội dung

1- Hạnh phúc Sáng tạo	9
2- Tình trạng bị quy định	13
3- Sợ hãi sự Cô đơn bên trong	20
4- Qui trình của Hận thù	27
5- Tiến bộ và Cách mạng	33
6- Nhàm chán	42
7- Kỷ luật	49
8- Xung đột-Tự do-Liên hệ	57
9- Nỗ lực	66
10- Hiến dâng và Tôn sùng	76
11- Quan tâm	83
12- Giáo dục và Hiệp thông	90
13- Trong trắng	101
14- Sợ hãi Chết	111
15- Hiệp thông của Người suy nghĩ và Những suy nghĩ của anh ấy	121
16- Theo đuổi uy quyền	129
17- Điều gì đang khiến cho bạn dờ dẫm?	137
18- Nghiệp lực	147
19- Cá thể và Lý tưởng	154
20- Mong manh là sống. Co rút là chết	162
21- Tuyệt vọng và Hy vọng	170
22- Cái trí và Cái đã được biết	179
23- Tuân phục và Tự do	187
24- Thời gian và Tiếp tục	194
25- Gia đình và Ham muốn An toàn	201
26- “Cái Tôi”	208
27- Bản chất của Ham muốn	217
28- Mục đích của Sống	224

29- Đánh giá một Trải nghiệm	232
30- Vấn đề Tình yêu	243
31- Chức năng thực sự của một giáo viên là gì?	250
32- Con cái của bạn và Thành công của chúng	256
33- Thôi thúc Tìm kiếm	264
34- Lắng nghe	270
35- Bất mãn hùng hực	274
36- Một Trải nghiệm của Hạnh phúc	279
37- Một người chính trị muốn làm điều tốt lành	287
38- Cách sống ganh đua	293
39- Thiên định – Nỗ lực – Ý thức	300
40- Phân tích Tâm lý và Vấn đề của Con người	306
41- Xóa sạch Quá khứ	313
42- Uy quyền và Đồng hợp tác	321
43- Tâm thường	326
44- Lời giảng tích cực và tiêu cực	333
45- Giúp đỡ	344
46- Sự yên lặng của cái Trí	351
47- Thỏa mãn	359
48- Người diễn viên	366
49- Phương cách của hiểu biết	372
50- Niềm tin – Giác mộng	379
51- Chết	386
52- Sự đánh giá	394
53- Ganh tị và Cô độc	402
54- Giông bão trong Cái trí	412
55- Kiểm soát suy nghĩ	419
56- Liệu có Suy nghĩ thăm thẳm	431
57- Bao la	433

1- Hạnh phúc sáng tạo

Có một thành phố bên cạnh con sông hoành tráng; những bậc thềm rộng và dài dẫn xuống bờ nước, và thế giới dường như sống trên những bậc thềm đó. Từ sáng sớm đến sau sẩm tối, những bậc thềm luôn luôn đông đúc và ồn ào; gần ngang bằng mặt nước là những bậc thềm nhỏ xíu nhô ra mà người ta ngồi trên đó và mát hút trong những hy vọng và những ao ước của họ, trong những thần thánh và những câu kinh của họ. Tiếng chuông đên đang vang lên, người chủ lễ đang gọi lớn, người nào đó đang hát; và một đám đông người đang tụ tập, đang lắng nghe trong yên lặng trân trọng.

Ra khỏi tất cả những sự việc này, quanh khúc đường và cao hơn con sông, có một khu những cao ốc. Cùng những đại lộ cây cối và những con đường rộng của chúng, chúng vươn dài đến hàng dặm vào trong đất liền; và dọc theo con sông, qua một con đường bẩn thỉu và chật chội, người ta vào một khu vực rải rác dành cho công việc học hành. Ở đó có quá nhiều học sinh từ khắp quốc gia, háo hức, năng động và ồn ào. Những giáo viên kهنh kiệt, hăm hở trong những chức vụ và lương bổng cao hơn. Dường như chẳng người nào quan tâm nhiều đến việc gì xảy ra cho những em học sinh khi các em rời nơi đây. Những giáo viên truyền đạt sự hiểu biết và những phương pháp kỹ thuật nào đó mà những người lanh lợi tiếp thu mau lẹ; và khi họ tốt nghiệp, chính xác đó là nó. Những giáo viên đã có những công việc bảo đảm, họ có gia đình và an toàn; nhưng khi những học sinh rời khỏi đây, các em phải đối

diện sự cực khổ và không an toàn của sống. Có những cao ốc như thế, những giáo viên và những học sinh như thế khắp mảnh đất này. Vài học sinh đạt được sự nổi tiếng và vị trí trong thế giới; những người khác áp ú, đấu tranh và chết. Chính phủ muốn những nhân viên kỹ thuật, những người điều hành đủ khả năng để hướng dẫn và để cai trị; và luôn luôn có quân đội, giáo hội và kinh doanh. Khắp thế giới đều giống hệt.

Vì học hành một phương pháp kỹ thuật và có một việc làm, một nghề nghiệp, chúng ta phải trải qua qui trình của có được cái trí cao áp hơn bị nhét đầy những dữ kiện và hiểu biết, đúng chứ? Chắc chắn trong thế giới hiện đại, một chuyên viên kỹ thuật giỏi có một cơ hội kiếm sống tốt hơn; nhưng sau đó là gì? Liệu một chuyên viên kỹ thuật giỏi có thể đối diện sự phức tạp của sống dễ dàng hơn một người dốt nát? Một nghề nghiệp chỉ là một mảnh của sống, nhưng cũng còn những mảnh khác bị giấu giếm, rất tinh tế và kín đáo. Nhân mảnh mảnh này và phải nhận hay lơ là những mảnh còn lại chắc chắn dẫn đến hoạt động biến dạng và không hiệp thông. Chính xác đây là việc gì đang xảy ra trong thế giới ngày nay, cùng xung đột chông chát, hỗn loạn và đau khổ. Dĩ nhiên có vài ngoại lệ, những người sáng tạo, những người hạnh phúc, những người hiệp thông cùng cái gì đó không do con người sáng chế, không phụ thuộc vào những sự việc của cái trí.

Tại bản chất, bạn và tôi có khả năng để hạnh phúc, sáng tạo, hiệp thông cùng cái gì đó mà vượt khỏi những trói buộc của thời gian. Hạnh phúc sáng tạo không là một quà tặng được dành riêng cho một ít người; và tại sao đa số người lại không biết hạnh phúc đó? Tại sao một ít người dường như hiệp thông thăm

thảm bất kể những hoàn cảnh và những tai nạn, ngược lại những người khác lại bị hủy diệt bởi chúng? Tại sao một ít người lại nhận biết, linh động, trong khi những người khác vẫn còn cố chấp và bị hủy diệt. Bất kể sự hiểu biết, một ít người khoáng đạt ngênh đón *cái đó* mà không một người nào và không quyển sách nào có thể trao tặng, trong khi những người khác bị chết ngạt bởi phương pháp kỹ thuật và uy quyền. Tại sao? Rõ ràng, không quan tâm đến những vấn đề thăm thẳm hơn và bao quát hơn, cái trí muốn bị trói buộc và được biến thành chắc chắn trong một loại hoạt động nào đó, bởi vì khi đó nó ở trên một nền tảng an toàn hơn; vì vậy sự giáo dục của nó, những luyện tập của nó, những hoạt động của nó được khuyến khích và được duy trì trên mức độ đó, những bùa chữa được tìm ra để không thoát khỏi nó.

Trước khi những đứa trẻ bị ô uế bởi cái tạm gọi là giáo dục, nhiều em hiệp thông cùng cái không biết được; chúng thể hiện điều này trong rất nhiều cách. Nhưng chẳng mấy chốc môi trường sống bắt đầu bao bọc các em, và sau một lứa tuổi nào đó các em mất đi ánh sáng đó, vẻ đẹp đó mà không tìm được trong bất kỳ quyển sách hay trường học nào? Tại sao? Đừng nói rằng sống đã quá nhiều đối với chúng, rằng chúng phải đối diện với những thực tế khắc nghiệt, rằng nó là nghiệp của chúng, rằng nó là tội lỗi của người cha của chúng; tất cả điều này đều vô lý. Hạnh phúc sáng tạo dành cho tất cả mọi người chứ không phải cho một ít người. Bạn có lẽ diễn tả nó trong một cách và tôi trong một cách khác, nhưng nó dành cho tất cả mọi người. Hạnh phúc sáng tạo không có giá trị gì nơi chợ búa; nó không là một món hàng được bán cho người trả giá cao

nhất, nhưng nó là điều duy nhất mà có thể trao tặng tất cả mọi người.

Liệu hạnh phúc sáng tạo có thể được khám phá? Đó là, liệu cái trí có thể hiệp thông cùng cái đó mà là cái nguồn của tất cả hạnh phúc? Liệu sự khoáng đạt này có thể được duy trì bất kể hiểu biết và kỹ thuật, bất kể giáo dục và nhiễu loạn trong sống? Nó có thể, nhưng chỉ khi nào người giáo dục được giáo dục về sự thật này, chỉ khi nào chính anh ấy, người giáo dục hiệp thông cùng cái nguồn của hạnh phúc sáng tạo. Vì vậy vấn đề của chúng ta không phải em học sinh, đứa trẻ, nhưng giáo viên và cha mẹ. Giáo dục là một vòng tròn hiểm độc chỉ khi nào chúng ta không ~~gặt~~ ^{gặt} sự quan trọng, sự cần thiết cốt lõi vượt trên tất cả mọi thứ khác, của hạnh phúc tối thượng này. Rốt cuộc, mở toang cho cái nguồn của tất cả hạnh phúc là tôn giáo tốt đỉnh; nhưng muốn nhận ra hạnh phúc này, bạn phải trao sự chú ý đúng đắn vào nó, như ~~an~~ ^{an} thực hiện với công việc kinh doanh. Nghề nghiệp của giáo viên không là một công việc thuần túy lễ thói, nhưng sự diễn tả của vẻ đẹp và hân hoan, mà không thể được đo lường dựa vào thành tựu và thành công.

Ánh sáng của sự thật và phước lành của nó bị hủy diệt khi cái trí, mà là nơi trú ngụ của cái tôi, đảm trách sự kiểm soát. Hiểu rõ về chính mình là khởi đầu của thông minh; nếu không có hiểu rõ về chính mình, học hành dẫn đến dốt nát, đấu tranh và đau khổ.

2- Tình trạng bị quy định

Anh ấy rất quan tâm giúp đỡ nhân loại, làm những việc phước đức, và hoạt động trong vô số những tổ chức lo về hạnh phúc của xã hội. Chính xác, anh ấy nói rằng anh ấy đã không bao giờ có một kỳ nghỉ dài và từ khi anh ấy tốt nghiệp đại học anh ấy đã làm việc liên tục cho hạnh phúc của con người. Dĩ nhiên anh ấy không nhận bất kỳ xu nào cho công việc anh ấy đã làm. Đối với anh ấy, công việc của anh ấy luôn luôn rất quan trọng, và anh ấy quyên luyến nhiều vào việc gì anh ấy đã làm. Anh ấy đã trở thành một công nhân xã hội giỏi và anh ấy yêu quý nó. Nhưng anh ấy đã nghe được điều gì đó tại một trong những nói chuyện về những loại khác nhau của tẩu thoát mà quy định cái trí, và anh ấy muốn nói về những sự việc đó.

‘Ông nghĩ rằng là một công nhân xã hội là bị quy định hay sao? Liệu nó chỉ tạo ra xung đột thêm nữa?’

Chúng ta hãy khám phá chúng ta có ý gì qua từ ngữ *tình trạng bị quy định*. Khi nào chúng ta nhận ra rằng chúng ta bị quy định? Có khi nào chúng ta nhận ra nó? Liệu bạn nhận biết rằng bạn bị quy định, hay liệu bạn chỉ nhận biết xung đột, đấu tranh tại những mức độ khác nhau thộc sự hiện diện của bạn? Chắc chắn, chúng ta nhận biết, không phải tình trạng bị quy định của chúng ta, nhưng chỉ nhận biết xung đột, đau khổ và vui thú.

‘Ông có ý gì qua từ ngữ xung đột?’

Mọi loại xung đột: xung đột giữa những quốc gia, giữa những nhóm tổ chức khác nhau, giữa những cá thể, và xung đột bên trong chính người ta. Chắc chắn xung đột hiện diện chừng nào còn không có sự hiệp thông giữa người hành động và hành động của anh ấy, giữa thách thức và phản ứng? Xung đột là vấn đề của chúng ta, đúng chứ? Không phải bất kỳ một xung đột đặc biệt nào, nhưng tất cả xung đột: đấu tranh giữa những ý tưởng, những niềm tin, những học thuyết, xung đột giữa những đối nghịch. Nếu không có xung đột sẽ không có những vấn đề.

‘Ông đang gợi ý rằng tất cả chúng tôi nên tìm kiếm một sống của cô lập, của suy ngẫm?’

Suy ngẫm gian nan lắm, nó là một trong những điều khó khăn nhất phải hiểu rõ. Cô lập, mặc dù có ý thức hay không có ý thức, mỗi người đều đang tìm kiếm nó trong cách riêng của anh ấy, không giải quyết được những vấn đề của chúng ta; trái lại, nó gia tăng thêm chúng. Chúng ta đang cố gắng hiểu rõ điều gì là những yếu tố của tình trạng bị quy định mà tạo ra xung đột thêm nữa. Chúng ta chỉ nhận biết xung đột, đau khổ và vui thú, và chúng ta không nhận biết tình trạng bị quy định của chúng ta. Cái gì tạo ra tình trạng bị quy định?

‘Những ảnh hưởng thuộc môi trường sống và xã hội: xã hội mà trong đó chúng ta được sinh ra, văn hóa

mà trong đó chúng ta được nuôi dưỡng, những áp lực chính trị và kinh tế, và vân vân.’

Đúng vậy, nhưng liệu đó là tất cả? Những ảnh hưởng này là sản phẩm riêng của chúng ta, đúng chứ? Rõ ràng, xã hội là kết quả của sự liên hệ của con người với con người. Liên hệ này là một loại của sử dụng, nhu cầu, thanh thản, thỏa mãn, và nó tạo ra những ảnh hưởng, những giá trị gây trói buộc chúng ta. Sự trói buộc là tình trạng bị quy định của chúng ta. Chúng ta bị trói buộc bởi những suy nghĩ và những hành động riêng của chúng ta; nhưng chúng ta không nhận biết rằng chúng ta bị trói buộc, chúng ta chỉ nhận biết xung đột của vui thú và đau khổ. Dường như, chúng ta không bao giờ thoát khỏi điều này; và nếu chúng ta có thoát khỏi, nó chỉ vào xung đột thêm nữa. Chúng ta không nhận biết tình trạng bị quy định của chúng ta, và chúng ta chỉ tạo ra xung đột và hỗn loạn thêm nữa chừng nào chúng ta còn chưa nhận biết nó.

‘Làm thế nào người ta nhận biết tình trạng bị quy định của người ta?’

Nó có thể xảy ra chỉ bằng hiểu rõ một qui trình khác, qui trình của quyền luyện. Nếu chúng ta có thể hiểu rõ tại sao chúng ta quyền luyện, vậy thì có lẽ chúng ta nhận biết tình trạng bị quy định của chúng ta.

‘Đó không là một cách lòng vòng để đến câu hỏi trực tiếp hay sao?’

Thế à? Chỉ cố gắng nhận biết tình trạng bị quy định của bạn. Bạn chỉ có thể biết nó một cách gián tiếp, liên quan đến điều gì khác. Bạn không thể nhận biết tình trạng bị quy định của bạn như một trừu tượng, bởi vì lúc đó nó chỉ là từ ngữ, mà không có ý nghĩa bao nhiêu. Chúng ta chỉ nhận biết xung đột. Xung đột hiện diện khi không có sự hiệp thông của thách thức và phản ứng. Xung đột này là kết quả thuộc tình trạng bị quy định của chúng ta. Tình trạng bị quy định là quyền luyến: quyền luyến vào công việc, truyền thống, tài sản, con người, những ý tưởng, và vân vân. Nếu không quyền luyến, liệu có tình trạng bị quy định? Dĩ nhiên không. Vì vậy tại sao chúng ta quyền luyến? Tôi quyền luyến quốc gia của tôi, bởi vì qua sự đồng hóa cùng nó tôi trở thành người nào đó. Tôi đồng hóa chính tôi cùng công việc của tôi, và công việc trở thành quan trọng. Tôi là gia đình của tôi, tài sản của tôi; tôi quyền luyến chúng. Mục tiêu của quyền luyến trao tặng tôi phương tiện tẩu thoát khỏi sự trống rỗng của riêng tôi. Quyền luyến là tẩu thoát, và chính sự tẩu thoát củng cố tình trạng bị quy định. Nếu tôi quyền luyến bạn, đó là vì bạn đã trở thành phương tiện cho sự tẩu thoát khỏi chính tôi; vì vậy bạn rất quan trọng đối với tôi và tôi phải sở hữu bạn, bám chặt bạn. Bạn trở thành yếu tố đang gây ra quy định, và tẩu thoát là tình trạng bị quy định. Nếu chúng ta có thể nhận biết những tẩu thoát của chúng ta, vậy thì chúng ta có thể nhận biết những yếu tố, những ảnh hưởng mà tạo ra tình trạng bị quy định.

‘Liệu tôi đang tẩu thoát khỏi chính tôi qua công việc xã hội?’

Bạn quyết luyện nó, bám chặt nó? Liệu bạn sẽ cảm thấy mất hút, trống rỗng, nhàm chán, nếu bạn không làm công việc xã hội?

‘Chắc chắn tôi sẽ cảm thấy.’

Quyết luyện vào công việc của bạn là sự tẩu thoát của bạn. Có những tẩu thoát tại tất cả những mức độ của sự hiện diện của chúng ta. Bạn tẩu thoát qua công việc, một người khác qua nhậu nhẹt, một người khác qua những nghi lễ tôn giáo, một người khác qua hiểu biết, một người khác qua Thượng đế, và vẫn vậy một người khác qua nghiện ngập, qua vui chơi. Tất cả những tẩu thoát đều giống hệt, không có tẩu thoát cao cả hay hèn kém. Thượng đế và nhậu nhẹt đều ở cùng mức độ chừng nào chúng còn là những tẩu thoát khỏi chúng ta là gì. Khi chúng ta nhận biết những tẩu thoát của chúng ta, chỉ lúc đó chúng ta nhận biết tình trạng bị quy định của chúng ta.

‘Tôi sẽ làm gì nếu tôi không còn tẩu thoát qua công việc xã hội? Liệu tôi có thể làm bất kỳ việc gì mà không có tẩu thoát? Tất cả những hành động của tôi không là một hình thức của tẩu thoát khỏi tôi là gì, hay sao?’

Câu hỏi này chỉ là từ ngữ, hay liệu nó phản ánh một thực tế, một sự kiện mà bạn đang trải nghiệm? Nếu bạn không tẩu thoát, việc gì sẽ xảy ra? Có khi nào bạn đã thử nó?

‘Điều gì ông nói quá tiêu cực, nếu tôi được phép nói như thế. Ông không trao tặng bất kỳ thay thế nào cho công việc.’

Tất cả thay thế không là một hình thức khác của tẩu thoát, hay sao? Khi một hình thức đặc biệt của hoạt động không gây thỏa mãn hay tạo xung đột thêm nữa, chúng ta nương dựa một hình thức khác. Thay thế một hoạt động bởi một hoạt động khác mà không có hiểu rõ về sự tẩu thoát thì quá vô ích, đúng chứ? Do bởi sự tẩu thoát này và sự quỵn luyến của chúng ta vào chúng mới tạo ra tình trạng bị quy định. Tình trạng bị quy định gây ra những vấn đề, xung đột. Do bởi tình trạng bị quy định mới ngăn cản sự hiểu rõ của chúng ta về sự thách thức; khi đang bị quy định, chắc chắn đáp trả của chúng ta phải tạo ra sự xung đột.

‘Làm thế nào người ta có thể được tự do khỏi tình trạng bị quy định?’

Chỉ bằng hiểu rõ, nhận biết những tẩu thoát của chúng ta. Sự quỵn luyến của chúng ta vào một con người, một công việc, một học thuyết, là yếu tố gây quy định; đây là sự kiện chúng ta phải hiểu rõ, và không phải tìm kiếm một tẩu thoát thông minh hơn hay tốt lành hơn. Tất cả những tẩu thoát đều dốt nát, bởi vì chắc chắn chúng tạo ra xung đột. Vun quén sự tách rời là một hình thức khác của tẩu thoát, của cô lập; sự quỵn luyến vào một trừu tượng, vào một lý tưởng được gọi là sự tách rời. Lý tưởng là ảo tưởng, được tạo tác bởi cái tôi, và đang lý tưởng là tẩu thoát khỏi ‘cái gì là’. Có hiểu rõ ‘cái gì là’, thì hành động trọn vẹn

hướng về ‘cái gì là’, chỉ khi nào cái trí không còn đang tìm kiếm bất kỳ tẩu thoát nào. Chính suy nghĩ về ‘cái gì là’ là một tẩu thoát khỏi ‘cái gì là’. Suy nghĩ về vấn đề là tẩu thoát khỏi vấn đề; bởi vì suy nghĩ là vấn đề, và là vấn đề duy nhất. Cái trí không sẵn lòng để là nó là gì, sợ hãi nó là gì, tìm kiếm những tẩu thoát khác nhau này; và phương cách của tẩu thoát là suy nghĩ. Chừng nào còn có suy nghĩ phải có những tẩu thoát, những quyền luyện, mà chỉ củng cố tình trạng bị quy định.

Tự do khỏi tình trạng bị quy định hiện diện cùng tự do khỏi suy nghĩ. Khi cái trí hoàn toàn bất động, chỉ lúc đó có tự do cho sự thật hiện diện.

3- Sợ hãi sự cô đơn bên trong

Quá cần thiết để mỗi ngày phải chết, chết từng giây phút với mọi thứ, với nhiều ngày hôm qua và với khoảnh khắc vừa mới qua! Nếu không có chết không có mới mẻ, nếu không có chết không có sáng tạo. Gánh nặng của quá khứ tạo ra sự tiếp tục riêng của nó, và lo âu của ngày hôm qua cho sự sống mới vào lo âu của ngày hôm nay. Gánh nặng của ngày hôm qua tiếp tục sang ngày hôm nay, và ngày mai vẫn còn là ngày hôm qua. Không có giải thoát khỏi sự tiếp tục này ngoại trừ trong chết. Trong chết có hân hoan. Buổi sáng mới mẻ này, trong sạch và rõ ràng này, là tự do khỏi ánh sáng và tối tăm của ngày hôm qua; bài ca của con chim đó được nghe lần đầu tiên, và nô đùa âm ỉ của những đứa trẻ đó không là nô đùa âm ỉ của ngày hôm qua. Chúng ta mang ký ức của ngày hôm qua, và nó làm tối tăm sự hiện diện của chúng ta. Chừng nào cái trí còn là bộ máy của ký ức, nó không biết nghỉ ngơi, không biết yên lặng, không biết cô đơn; nó luôn luôn đang tự làm cạn kiệt chính nó. Cái mà bất động có thể tái sinh, nhưng bất kỳ cái gì trong hoạt động liên tục bị cạn kiệt và vô dụng. Nguồn suối tốt lành ở trong kết thúc, và chết cũng gần gũi như sống.

Bà ấy nói rằng bà ấy đã học hành trong nhiều năm với một trong những người tâm lý nổi tiếng và được phân tích bởi ông ấy, mà đã phải mất một thời gian đáng kể. Mặc dù bà ấy đã được nuôi dưỡng như một người Thiên chúa giáo và cũng học hành triết lý

Ăn giáo và những người thầy của nó, bà ấy chưa bao giờ tham gia bất kỳ nhóm đặc biệt nào hay gắn kết với bất kỳ hệ thống suy nghĩ nào. Như luôn luôn, bà ấy vẫn không thỏa mãn, và thậm chí còn gạt bỏ sự phân tích về tâm lý; và lúc này bà ấy dính dáng trong loại hoạt động nào đó của công việc xã hội. Bà ấy đã lập gia đình và đã trải qua tất cả những bất hạnh của sống gia đình cũng như những vui vẻ của nó. Bà ấy đã ẩn náu trong nhiều cách khác nhau: trong thanh danh của xã hội, trong công việc, trong tiền bạc, và trong sự hài lòng ảm áp của quốc gia này cạnh biển xanh. Những đau khổ đã gặp bội, mà bà ấy có thể chịu đựng được; nhưng chưa bao giờ bà ấy có thể vượt khỏi một chiều sâu nào đó, và nó không sâu thăm lắm.

Hầu hết mọi thứ đều nông cạn và chẳng mấy chốc kết thúc, chỉ để bắt đầu lại bằng một nông cạn thêm nữa. Cái không thể cạn kiệt sẽ không được khám phá qua bất kỳ hoạt động nào của cái trí.

‘Tôi đã chuyển động từ một hoạt động này sang một hoạt động khác, từ một bất hạnh này sang một bất hạnh khác, luôn luôn bị thôi thúc và luôn luôn theo đuổi. Lúc này, bởi vì tôi đã đến được tận cùng của sự thôi thúc, và trước khi tôi theo đuổi một thôi thúc khác mà sẽ đưa đẩy tôi thêm nhiều năm nữa, tôi đã hành động cho một thôi thúc mãnh liệt hơn, và tôi đây nè. Tôi đã có một sống tốt lành, vui vẻ và phong phú. Tôi đã quan tâm nhiều việc và đã học hành những chủ đề nào đó khá sâu sắc; nhưng không hiểu vì sao, sau những năm này, tôi vẫn còn bên bờ mé của những sự việc, dường như tôi không thể xuyên thấu một mấu chốt nào đó; tôi

muốn thâm nhập sâu hơn, nhưng tôi không thể. Tôi được bảo rằng tôi giỏi giang trong công việc gì tôi làm, và chính sự giỏi giang này đã trói buộc tôi. Tình trạng bị quy định của tôi thuộc loại cao cả: làm những việc tốt lành cho những người khác, giúp đỡ những người thiếu thốn, ân cần, quảng đại, và vân vân; nhưng nó đang trói buộc, giống như bất kỳ tình trạng bị quy định nào khác. Vấn đề của tôi là tự do, không những khỏi tình trạng bị quy định này, nhưng khỏi tất cả tình trạng bị quy định khác, và vượt khỏi. Điều này đã trở thành một cần thiết cấp bách, không chỉ do bởi nghe những nói chuyện, nhưng cũng còn do bởi quan sát và trải nghiệm riêng của tôi. Lúc này tôi đã gạt đi công việc xã hội của tôi, và liệu tôi tiếp tục nó hay không sẽ được quyết định sau.'

Lúc trước tại sao bạn đã không tự hỏi chính bạn lý do cho tất cả những hoạt động này?

'Trước kia chưa bao giờ tôi có ý định tự hỏi chính tôi tại sao tôi làm công việc xã hội. Tôi luôn luôn muốn giúp đỡ, muốn làm công việc tốt lành, và không chỉ là sự cảm tính trống rỗng. Tôi đã phát giác rằng những người tôi sống chung đều giả dối, họ chỉ là những chiếc mặt nạ; chính những người cần sự giúp đỡ mới là những người chân thật. Đang sống cùng những người mang mặt nạ là nhàm chán và dốt nát, nhưng sống cùng những người khác lại có đấu tranh, đau khổ.'

Tại sao bạn đánh giá công việc xã hội hay bất kỳ công việc nào khác?

‘Tôi nghĩ nó chỉ để tiếp tục sống. Người ta phải sống và hành động, và tình trạng bị quy định của tôi là hành động càng tốt lành bao nhiêu càng tốt. Chưa bao giờ tôi hỏi tại sao tôi làm những việc này, và lúc này tôi phải khám phá. Nhưng trước khi chúng ta có thể thâm nhập sâu thêm nữa, hãy cho phép tôi thú thật rằng tôi là một người cô đơn; mặc dù tôi gặp gỡ nhiều người, tôi đều cảm thấy một mình và tôi thích nó. Có cái gì đó thích thú trong sống một mình.’

Một mình, trong ý nghĩa tột đỉnh nhất, là cốt lõi; nhưng một mình của trạng thái cô lập rút lui thể hiện một ý thức của uy quyền, của sức mạnh, của vô cảm. Một mình như thế là cô độc, nó là một tẩu thoát, một ẩn náu. Nhưng liệu không quan trọng phải khám phá tại sao bạn không bao giờ tự hỏi chính bạn lý do cho tất cả những hoạt động tạm gọi là tốt lành này. Bạn không nên thâm nhập điều đó, hay sao?

‘Vâng, chúng ta hãy thâm nhập. Tôi nghĩ do bởi sợ hãi sự cô đơn bên trong mới khiến cho tôi dính dáng tất cả những việc này.’

Tại sao bạn sử dụng từ ngữ ‘sợ hãi’ liên quan đến sự cô đơn bên trong? Phía bên ngoài bạn không quan tâm sống một mình, nhưng bạn lần tránh sự cô đơn phía bên trong? Tại sao? Sợ hãi không là một trừu tượng, nó hiện diện chỉ trong liên quan với cái gì đó. Sợ hãi không hiện diện một mình; nó hiện diện như một từ ngữ, nhưng nó được cảm thấy trong liên quan với cái gì đó. Bạn sợ hãi cái gì?

‘Cô đơn bên trong này.’

Có sợ hãi sự cô đơn bên trong chỉ trong liên quan với cái gì đó. Bạn không thể sợ hãi sự cô đơn bên trong bởi vì bạn đã chưa từng quan sát nó; lúc này bạn đang quan sát nó bằng điều gì bạn đã biết trước rồi. Bạn biết sự giá trị của bạn, nếu người ta có thể giải thích theo cách đó, như một công nhân xã hội, như một người mẹ, như một người có khả năng và hiệu quả, và vân vân; bạn biết giá trị của sự cô độc bên ngoài của bạn. Thế là, do bởi trong sự liên quan với tất cả điều này mà bạn đo lường hay tiếp cận sự cô đơn bên trong; bạn biết cái gì đã là, nhưng bạn không biết ‘cái gì là’, cái đã được biết đang quan sát cái không biết được tạo ra sự sợ hãi; do bởi hoạt động này mới gây ra sợ hãi.

‘Vâng, điều đó hoàn toàn đúng. Tôi đang so sánh sự cô đơn bên trong với những sự việc mà tôi biết qua trải nghiệm. Chính những trải nghiệm này đang gây ra sự sợ hãi về cái gì đó mà tôi thực sự đã không trải nghiệm gì cả.’

Vậy là, thật ra sợ hãi của bạn không là sự cô đơn bên trong, nhưng chính là quá khứ sợ hãi cái gì đó mà nó không biết, đã không trải nghiệm. Quá khứ muốn tìm được cái mới mẻ, biến nó thành một trải nghiệm. Nhưng liệu quá khứ, mà là bạn, có thể trải nghiệm cái mới mẻ, cái không biết được? Cái đã được biết chỉ có thể trải nghiệm cái mà của chính nó, nó không bao giờ có thể trải nghiệm cái mới mẻ, cái không biết được. Bằng cách trao tặng cái không biết được một cái tên, bằng cách gọi nó là sự cô đơn bên trong, bạn đã chỉ

công nhận nó bằng từ ngữ, và từ ngữ đang thay thế trải nghiệm; bởi vì từ ngữ là bức màn của sợ hãi. Từ ngữ ‘cô đơn bên trong’ đang che phủ sự kiện, ‘cái gì là’, và chính từ ngữ đang tạo ra sự sợ hãi.

‘Nhưng dường như không hiểu vì lý do gì tôi không thể quan sát nó.’

Trước hết chúng ta hãy hiểu rõ tại sao chúng ta không thể quan sát sự kiện, và điều gì đang ngăn cản sự quan sát nó một cách thụ động của chúng ta. Đừng gắng sức quan sát nó ngay lúc này, nhưng làm ơn yên lặng lắng nghe điều gì đang được nói.

Cái đã được biết, trải nghiệm quá khứ, đang cố gắng tìm ra cái gì nó gọi là sự cô đơn bên trong; nhưng nó không thể trải nghiệm cô đơn đó, bởi vì nó không biết cô đơn đó là gì; nó biết từ ngữ, nhưng không phải cái gì phía sau từ ngữ. Cái không biết được không thể được trải nghiệm. Bạn có lẽ suy nghĩ hay phỏng đoán về cái không biết được, hay sợ hãi nó; nhưng suy nghĩ không thể hiểu được nó, bởi vì suy nghĩ là kết quả của cái đã được biết, của trải nghiệm. Bởi vì suy nghĩ không thể biết cái không biết được, suy nghĩ sợ hãi nó. Sẽ có sợ hãi chừng nào suy nghĩ còn ham muốn trải nghiệm, hiểu rõ cái không biết được.

‘Vậy thì cái gì ...?’

Làm ơn lắng nghe. Nếu bạn lắng nghe đúng đắn, sự thật của tất cả điều này sẽ được thấy; và vì vậy sự thật là hành động duy nhất. Bất kỳ điều gì suy nghĩ thực hiện trong liên quan với cô đơn bên trong này đều

là một tẩu thoát, một lần tránh ‘cái gì là’. Trong lần tránh ‘cái gì là’, suy nghĩ tạo ra tình trạng bị quy định riêng của nó mà ngăn cản đang trải nghiệm cái mới mẻ, cái không biết được. Sợ hãi là phản ứng duy nhất của suy nghĩ đối với cái không biết được; suy nghĩ có lẽ gọi nó bằng những thuật ngữ khác biệt, nhưng nó vẫn là sợ hãi. Chỉ thấy rằng suy nghĩ không thể vận hành vào cái không biết được, vào cái gì đằng sau thuật ngữ ‘cô đơn bên trong’. Chỉ đến lúc đó ‘cái gì là’ tự mở toang chính nó, và nó không thể cạn kiệt.

Lúc này, nếu ng ười ta được phép đề nghị, hãy thả nó một mình; bạn đã nghe, và hãy cho phép cái đó làm việc như nó muốn. Sau khi cày cấy và gieo hạt, bắt động là hiện diện sự sáng tạo.

4- Qui trình của hận thù

Bà ấy là một giáo viên, hoặc trước kia đã là. Bà ấy ân cần và tử tế, và hầu như điều này đã trở thành một lẽ thói. Bà ấy nói rằng bà ấy đã dạy học được hai mươi lăm năm và rất hạnh phúc trong công việc dạy học; và mặc dù gần kết thúc nói chuyện bà ấy muốn buông bỏ toàn sự việc, nhưng bà ấy lại bị kẹt cứng trong mấu chốt đó. Mới đây bà ấy đã bắt đầu nhận ra điều gì được chôn giấu sâu thẳm trong bản chất của bà ấy. Bỗng nhiên bà ấy đã khám phá nó tại một trong những nói chuyện, và thực sự nó đã gây ngạc nhiên và làm choáng váng bà ấy. Nó hiện diện ở đó, và nó không là một tự buộc tội thuần túy; và khi bà ấy nhìn trở lại những năm tháng đã qua, lúc này bà ấy có thể thấy rằng nó đã luôn luôn hiện diện ở đó. Bà ấy hận thù thực sự. Không phải hận thù bất kỳ người nào đặc biệt, nhưng một cảm thấy của hận thù chung chung, một hận thù được kiềm chế với mọi người và mọi thứ. Khi lần đầu tiên bà ấy phát giác nó, bà ấy đã nghĩ rằng nó là cái gì đó rất hời hợt mà bà ấy có thể dễ dàng quẳng đi; nhưng khi ngày tháng trôi qua bà ấy khám phá rằng nó không là một công việc dễ dàng, nhưng một hận thù sâu thẳm mà đã diễn tiến suốt sống của bà ấy. Điều gì làm choáng váng bà ấy là rằng bà ấy luôn luôn nghĩ rằng bà ấy ân cần và tử tế.

Tình yêu là một điều lạ thường; chừng nào suy nghĩ còn đan quện quanh nó, nó không là tình yêu. Khi bạn nghĩ về một người nào đó bạn thương yêu, người đó trở thành biểu tượng của những cảm xúc,

những kỷ niệm, những hình ảnh dễ chịu; nhưng đó không là tình yêu. Suy nghĩ là cảm xúc, và cảm xúc không là tình yêu. Chính qui trình suy nghĩ là sự phủ nhận tình yêu. Tình yêu là ngọn lửa không có khói của suy nghĩ, ghen tuông, hận thù, sử dụng, tất cả chúng đều là những sự việc của cái trí. Chừng nào quả tim còn bị chất nặng bởi những sự việc của cái trí, phải có hận thù; bởi vì cái trí là nơi cư trú của hận thù, thù địch, đối nghịch, xung đột. Suy nghĩ là phản ứng, và phản ứng luôn luôn, trong cách này hay cách khác, là cái nguồn của sự hận thù. Suy nghĩ là đối nghịch, hận thù; suy nghĩ luôn luôn đang ganh đua, luôn luôn đang tìm kiếm một kết thúc, sự thành công; thành tựu nó là vui thú và thất bại nó là hận thù. Xung đột là suy nghĩ bị trói buộc trong những đối nghịch; và sự tập hợp của những đối nghịch vẫn còn là hận thù, thù địch.

‘Ông thầy, tôi luôn luôn nghĩ rằng tôi thương yêu những đứa trẻ, và thậm chí khi chúng lớn lên chúng quen với việc đến với tôi để tìm kiếm sự thanh thân khi chúng bị phiền muộn. Tôi đã quen thuộc rằng tôi thương yêu chúng, đặc biệt những em được ưa thích nhất của tôi mà đã rời khỏi lớp học; nhưng lúc này tôi thấy luôn luôn có một cơn sóng ngầm của hận thù, của sự thù địch bám rễ sâu. Tôi sẽ làm gì với sự khám phá này? Ông không hiểu tôi bị kinh hoàng bởi nó biết chừng nào, và mặc dù ông nói chúng ta không được chỉ trích, sự khám phá này có ảnh hưởng tốt mặc dù dường như gây khó chịu lắm.’

Làm thế nào bạn đã khám phá qui trình của hận thù? Thấy nguyên nhân, biết tại sao bạn hận thù, tương

đổi dễ dàng; nhưng liệu bạn nhận biết những phương cách của hận thù? Liệu bạn muốn quan sát nó như thể một loại lạ lùng?

‘Tất cả đều quá mới mẻ đối với tôi, và tôi không bao giờ quan sát qui trình của hận thù.’

Lúc này chúng ta hãy quan sát và thấy điều gì xảy ra; chúng ta hãy quan sát một cách thụ động sự hận thù khi nó tự nở hoa từ từ. Đừng quá bị choáng váng, đừng chỉ trích hay tìm những biện hộ; chỉ nhìn ngắm nó một cách thụ động. Hận thù là một dạng của thất vọng, đúng chứ? Thành tựu và thất vọng luôn luôn theo cùng nhau.

Bạn ưa thích việc gì, không phải chuyên nghiệp, nhưng sâu thẳm?

‘Tôi luôn luôn muốn vẽ.’

Tại sao bạn không vẽ?

‘Lúc trước người cha của tôi quả quyết rằng tôi phải làm bất kỳ công việc gì mang lại tiền bạc. Ông ấy là một người rất hung hăng, và tiền bạc đối với ông ấy là mục đích của tất cả mọi thứ; ông ấy không bao giờ làm một việc gì nếu không có tiền bạc trong nó, hoặc nó không mang lại thanh danh nhiều hơn, uy quyền nhiều hơn. ‘Nhiều hơn’ là thượng đế của ông ấy, và tất cả chúng tôi là con cái của ông ấy. Mặc dù tôi thương yêu ông ấy, tôi đã phản kháng ông ấy trong nhiều cách. Ý tưởng về sự quan trọng của tiền bạc này đã hằn sâu trong tôi; và tôi thích dạy học, có lẽ bởi vì nó trao tặng cho tôi một cơ hội để là

một ông chủ. Vào những kỳ nghỉ, tôi thường vẽ tranh, nhưng nó không bán nhiều lắm; tôi muốn trao sống của tôi cho nó, và tôi thực sự chỉ vẽ được vài tháng trong một năm. Cuối cùng tôi không còn vẽ nữa, nhưng nó hừng hực bên trong. Lúc này tôi thấy được làm thế nào việc đó đang nuôi dưỡng hận thù.'

Bạn lập gia đình chưa? Bạn có con cái riêng của bạn?

'Tôi thương yêu một người đã có vợ, và chúng tôi sống lén lút với nhau. Tôi ghen tuông嫉妒 về người vợ và con cái của anh ấy, và tôi sợ hãi có con, mặc dù tôi ao ước có chúng. Tất cả những việc tự nhiên, tình bạn hàng ngày, và vân vân, đều bị tôi chối từ, và ghen tuông luôn sôi sục trong tôi. Anh ấy đã di chuyển đến một thị trấn khác, và sự ghen tuông của tôi không bao giờ giảm bớt. Nó là một việc quá sức chịu đựng. Để quên nó đi, tôi bám vào công việc dạy học nhiều thêm. Nhưng lúc này tôi phát giác tôi vẫn còn ghen tuông, không phải anh ấy, vì anh ấy đã chết rồi, nhưng ghen tuông với những người hạnh phúc, những người đã có gia đình, những thành công, với hầu hết mọi người. Chúng ta không thể có được sự hiệp thông!'

Ghen tuông là hận thù, đúng chứ? Nếu một người thương yêu, không có chỗ cho bất kỳ thứ gì khác. Nhưng chúng ta không thương yêu; khói làm ngộp sống của chúng ta, và lửa không còn.

'Lúc này tôi cố gắng thấy điều đó trong trường học, với những người chị đã lập gia đình của

tôi, và trong hầu hết tất cả những liên hệ của tôi, có chiến tranh đang xảy ra, chỉ là nó được che đậy. Tôi đang trở thành người giáo viên lý tưởng; trở thành người giáo viên lý tưởng là mục đích của tôi, và tôi đang được công nhận như thế.’

Lý tưởng càng mãnh liệt bao nhiêu, kiềm chế càng dữ dội bao nhiêu, xung đột và hận thù càng sâu thẳm bấy nhiêu.

‘Vâng, lúc này tôi ấy tất cả điều đó; và lạ lùng thay, khi tôi quan sát, tôi không màng đến tôi thực sự là gì.’

Bạn không màng đến nó bởi vì có một loại công nhận thẳng thắn và rõ ràng, đúng chứ? Chính công nhận này mang lại một vui thú nào đó; nó cho sức sống, một ý thức của tự tin trong biết về chính bạn, uy quyền của hiểu biết. Khi ghen tuông, mặc dù đau khổ, đã cho một cảm xúc dễ chịu, và lúc này hiểu biết về quá khứ của bạn cũng cho bạn một ý thức của tự tin mà cũng gây dễ chịu. Lúc này, bạn đã tìm ra một thuật ngữ mới cho ghen tuông, cho thất vọng, cho bị bỏ rơi: nó là hận thù và sự hiểu biết về nó. Có tự hào trong hiểu biết, là một hình thức khác của hận thù. Chúng ta chuyển động từ một thay thế này sang một thay thế khác; nhưng căn bản tất cả những thay thế đều giống hệt, mặc dù bằng từ ngữ chúng có vẻ khác biệt. Thế là, bạn bị trói buộc trong mạng lưới thuộc suy nghĩ riêng của bạn, đúng chứ?

‘Vâng, nhưng người ta có thể làm điều gì khác?’

Đừng hỏi, nhưng hãy quan sát qui trình suy nghĩ riêng của bạn. Nó dối gạt và ranh mãnh làm sao! Nó hứa hẹn sự giải thoát, nhưng chỉ sản sinh một khủng hoảng thêm nữa, một hận thù thêm nữa. Chỉ nhìn ngắm thụ động điều này và hãy cho phép sự thật của nó hiện diện.

‘Liệu sẽ có tự do khỏi ghen tuông, hận thù, khỏi trận chiến bị kiểm chế liên tục này?’

Khi bạn đang hy vọng điều gì đó, một cách tích cực hay tiêu cực, bạn đang chiếu rọi ham muốn riêng của bạn; bạn sẽ thành công trong ham muốn của bạn, nhưng đó chỉ là một thay thế khác, và thế là trận chiến lại tiếp tục. Ham muốn để kiếm được và để lẩn tránh này vẫn còn trong lãnh vực của đối nghịch, đúng chứ? Thấy cái giả dối như cái giả dối, vậy thì sự thật hiện diện. Bạn không phải tìm kiếm nó. Điều gì bạn tìm kiếm bạn sẽ tìm được, nhưng nó sẽ không là sự thật. Nó giống như một người ngờ vực tìm được điều gì anh ấy ngờ vực, việc đó tương đối dễ dàng và dốt nát. Chỉ nhận biết thụ động toàn qui trình suy nghĩ và cũng cả sự ham muốn được tự do khỏi nó.

‘Đối với tôi, tất cả đều này là một khám phá lạ thường, và tôi đang bắt đầu thấy sự thật của điều gì ông đang nói. Tôi hy vọng sẽ không mất nhiều thời gian lắm để vượt khỏi xung đột này. Ở đó tôi sẽ lại hy vọng! Tôi sẽ lặng lẽ nhìn ngắm và thấy điều gì xảy ra.’

5- Tiến bộ và Cách mạng

Họ đang đọc kinh trong ngôi đền. Nó là một ngôi đền sạch sẽ của những tảng đá được chạm khắc, một khối đồ sộ và không thể hủy hoại. Với trên ba mươi giáo sĩ, hai vai để trần, phát âm tiếng Phạn của họ chính xác và rõ rệt và họ biết ý nghĩa của câu kinh. Chiều sâu và âm thanh của những từ ngữ đã khiến cho những bức tường và những cái cột kia hầu như rung động, và theo bản năng những nhóm người hiện diện ở đó trở nên bật tâm. Sự sáng tạo, sự khởi đầu của thế giới đang được ca ngợi, và con người đã được sinh ra như thế nào. Những con người nhắm nghiền hai mắt lại, và tiếng cầu kinh đã tạo ra một bối rối dễ chịu: những hồi tưởng buồn vui lẫn lộn về thời niên thiếu của họ, những suy nghĩ về sự tiến bộ họ đã làm được từ thời trẻ thơ đó, sự ảnh hưởng lạ lùng của những từ ngữ tiếng Phạn, sự hài lòng trong đang nghe những câu kinh ập lại. Một số người đang tự lặp lại những câu kinh, và hai môi của họ đang mấp máy. Bầu không khí được bao bọc bởi những cảm xúc mãnh liệt, nhưng những giáo sĩ tiếp tục những câu kinh và những thần thánh vẫn còn yên lặng.

Ý tưởng về sự tiến bộ đã bám chặt vào chính chúng ta sâu thẳm biết chừng nào. Chúng ta thích suy nghĩ rằng chúng ta đạt được một tình trạng tốt lành hơn, trở nên tử tế, an bình và đạo đức hơn. Chúng ta thích áp ủ ảo tưởng này, và chẳng mấy người nhận biết thăm thẳm rằng trở nên tiến bộ này là một giả dối, một hoang đường gây thỏa mãn. Chúng ta thích suy nghĩ rằng một ngày nào đó chúng ta sẽ tốt lành hơn, nhưng

trong khi chờ đợi chúng ta lại tiếp tục. Tiến bộ là một từ ngữ gây thỏa mãn, quá lao đảm, một từ ngữ mà chúng ta đã tự thôi miên chính chúng ta. Cái sự kiện 'là' không thể trở thành cái gì đó khác biệt; tham lam không bao giờ có thể trở thành không tham lam, giống như bạo lực không bao giờ có thể trở thành không bạo lực. Bạn có thể thay đổi một cục sắt thành một cái máy phức tạp, tuyệt vời, nhưng tiến bộ là ảo tưởng khi được áp dụng vào đang tự trở thành. Ý tưởng của cái 'tôi' đang trở thành cái gì đó tốt lành là sự dối gạt đơn giản của khao khát để được vĩ đại. Chúng ta tôn sùng sự thành công của chính thể, của học thuyết, của cái tôi, và tự dối gạt bởi những ảo tưởng gây thỏa mãn của sự tiến bộ. Suy nghĩ có lẽ tiến bộ, trở thành cái gì đó nhiều hơn, hướng về một mục đích hoàn hảo nhiều hơn, hay khiến cho chính nó yên lặng; nhưng chừng nào suy nghĩ còn là một chuyển động của kiếm được hay từ bỏ, nó luôn chỉ là một phản ứng. Phản ứng luôn luôn gây ra xung đột, và tiến bộ trong xung đột là gây hỗn loạn thêm nữa, hận thù thêm nữa.

Anh ấy nói rằng anh ấy là một người cách mạng, sẵn sàng giết người hay bị giết chết vì nguyên nhân của anh ấy, vì học thuyết của anh ấy. Anh ấy được chuẩn bị để giết người vì lợi ích của một thế giới tốt đẹp hơn. Hủy diệt trật tự xã hội hiện nay sẽ sinh ra nhiều hỗn loạn hơn, nhưng sự hỗn loạn này có thể được vận dụng để xây dựng một xã hội không giai cấp. Có đặt thành vấn đề gì đâu nếu bạn hủy diệt một số người hay nhiều người trong qui trình xây dựng một trật tự xã hội hoàn hảo? Điều gì quan trọng không là con người hiện tại, nhưng con người tương lai; một thế giới mới mà họ dự

tính xây dựng sẽ không có bất bình đẳng, sẽ có việc làm cho tất cả mọi người, và sẽ có hạnh phúc.

Làm thế nào bạn có thể chắc chắn về tương lai? Điều gì khiến cho bạn quá chắc chắn về nó? Những người tôn giáo hứa hẹn thiên đàng, và bạn hứa hẹn một thế giới tốt đẹp hơn trong tương lai; bạn có những quyển sách của bạn và những giáo sĩ của bạn, giống như họ cũng có những thứ riêng của họ, thế là thật ra không có nhiều khác biệt lắm giữa các bạn. Nhưng điều gì khiến cho bạn quá chắc chắn rằng bạn thấy rõ ràng về tương lai?

‘Một cách hợp lý, nếu chúng tôi tuân theo một nguồn rõ ràng thì kết thúc cũng rõ ràng. Và lại, có nhiều biến cố lịch sử ủng hộ vị trí của chúng tôi.’

Tất cả chúng ta đều giải thích quá khứ tùy theo tình trạng bị quy định đặc biệt của chúng ta và diễn giải nó ăn khớp những thành kiến của chúng ta. Bạn cũng không rõ ràng về ngày mai như những người còn lại của chúng ta, và ảm ơn thượng đế nó là như thế! Nhưng hy sinh hiện tại cho một tương lai ảo tưởng chắc chắn là một điều vô lý nhất.

‘Liệu ông tin tưởng sự thay đổi, hay ông là một công cụ của sự trường giả tư bản?’

Thay đổi là sự tiếp tục được bổ sung, mà bạn có lẽ gọi là cách mạng; nhưng cách mạng căn bản là một tiến hành hoàn toàn khác hẳn, nó không liên quan gì đến những biến cố lịch sử hay lý luận. Có cách mạng căn bản trong sự hiểu rõ toàn qui trình của hành động,

không phải bất kỳ mức độ đặc biệt nào, dù thuộc kinh tế hay học thuyết, nhưng hành động như một tổng thể hiệp thông. Hành động như thế không là phản ứng. Bạn chỉ biết phản ứng, phản ứng của phản học thuyết, và phản ứng thêm nữa mà bạn gọi là học thuyết tổng hợp. Hiệp thông không là một học thuyết tổng hợp thuộc trí năng, một kết luận thuộc từ ngữ được đặt nền tảng trên sự nghiên cứu lịch sử. Hiệp thông chỉ có thể hiện diện cùng sự hiểu rõ về phản ứng. Cái trí là một chuỗi những phản ứng; và cách mạng được đặt nền tảng trên những phản ứng, trên những ý tưởng, không là cách mạng gì cả, nhưng chỉ là một tiếp tục được bổ sung của cái gì đã là. Bạn có lẽ gọi nó là cách mạng, nhưng thật ra không phải vậy.

‘Đối với ông, cách mạng là gì?’

Sự thay đổi được đặt nền tảng trên một ý tưởng không là cách mạng; bởi vì ý tưởng là sự phản hồi của ký ức, mà lại nữa là một phản ứng. Cách mạng căn bản chỉ có thể xảy ra khi những ý tưởng không quan trọng và thế là kết thúc. Một cách mạng được sinh ra từ hận thù không còn là điều gì nó hướng tới; nó chỉ là một đối nghịch, và đối nghịch không bao giờ có thể sáng tạo.

‘Loại cách mạng mà ông nói chỉ là một trù tượng, nó không thực tế trong thế giới hiện đại. Ông là một người lý tưởng hão huyền, hoàn toàn không thực tế.’

Trái lại, người lý tưởng là người có một ý tưởng, và chính anh ấy không là người cách mạng. Những ý tưởng gây phân chia, và sự tách rời là không hiệp thông, nó không là cách mạng gì cả. Cái người có một học thuyết quan tâm đến những ý tưởng, đến những từ ngữ, và không quan tâm đến hành động trực tiếp; anh ấy trốn tránh hành động trực tiếp. Một học thuyết là một cản trở cho hành động trực tiếp, hiệp thông.

‘Ông không nghĩ rằng có thể có sự bình đẳng qua cách mạng hay sao?’

Cách mạng được đặt nền tảng trên một ý tưởng, dù hợp lý hay phù hợp với biến cố lịch sử, không thể tạo ra sự bình đẳng. Chính chức năng của lý tưởng là tách rời con người. Niềm tin, thuộc tôn giáo hay chính trị, khiến con người chống lại con người. Những thứ tạm gọi là tôn giáo đã phân chia con người, và luôn như vậy. Niềm tin có tổ chức, mà được gọi là tôn giáo, giống như bất kỳ học thuyết nào khác, là một sự việc của cái trí và vì vậy gây tách rời. Bạn với học thuyết của bạn đang làm cùng sự việc, đúng chứ? Bạn cũng đang hình thành một hạt nhân hay một nhóm người quanh một ý tưởng; bạn muốn bao gồm mọi người trong nhóm của bạn, giống như người có niềm tin đã thực hiện. Bạn muốn cứu rỗi trong cách của bạn, giống như anh ấy trong cách của anh ấy. Bạn giết người và làm bốc hơi mỗi người khác, tất cả vì một thế giới tốt đẹp hơn. Không người nào trong các bạn quan tâm đến một thế giới tốt đẹp hơn, nhưng lại thích định hình thế giới tùy theo ý tưởng của bạn. Làm thế nào ý tưởng có thể tạo ra sự bình đẳng?

‘Trong sự bao bọc của ý tưởng tất cả chúng ta đều bình đẳng mặc dù chúng ta có lẽ có những chức năng khác nhau. Đầu tiên chúng ta là cái gì ý tưởng đại diện, và sau đó chúng ta là những vận hành thuộc cá thể. Trong chức năng chúng ta có những thứ bậc, nhưng không phải như những người đại diện của học thuyết.’

Đây chính xác là điều gì mà mọi niềm tin có tổ chức khác đều tuyên bố. Trong hai mắt của Thượng đế tất cả chúng ta đều bình đẳng, nhưng trong khả năng có sự khác biệt; sự sống là một, nhưng không thể tránh khỏi có những phân chia xã hội. Bằng cách thay thế một học thuyết cho một học thuyết khác bạn đã không thay đổi sự kiện căn bản rằng một nhóm người hay một cá thể đối xử với một người khác như người thấp kém. Thật ra, có bất bình đẳng tại bất kỳ mức độ nào của sự hiện diện. Một người có khả năng, và một người khác không có; một người lãnh đạo, và một người khác theo sau; một người đỡ đầu, và một người khác nhạy cảm, tinh táo, linh động; một người vẽ tranh hay viết văn, và một người khác cuốc đất; một người là người khoa học, và người khác là một người quét dọn. Bất bình đẳng là một sự kiện, và không cách mạng nào xóa sạch nó. Điều gì tạm gọi là cách mạng thực hiện là thay thế một nhóm người cho một nhóm khác, và nhóm mới này đảm trách uy quyền, thuộc chính trị và kinh tế; nó trở thành một giai cấp mới cao hơn mà tiếp tục củng cố chính nó bởi những đặc quyền, và vân vân; nó biết tất cả những ranh mãnh của giai cấp khác vừa bị phá sập. Nó đã không xóa sạch bất bình đẳng, đúng chứ?

‘Cuối cùng nó sẽ. Khi toàn thế giới này thuộc về cách suy nghĩ riêng của chúng tôi, lúc đó sẽ có bình đẳng theo học thuyết.’

Mà không là bình đẳng gì cả, nhưng chỉ là một ý tưởng, một học thuyết, giấc mộng về một thế giới khác, giống như giấc mộng của người tin tưởng tôn giáo. Các bạn gần gũi nhau làm sao đâu! Những ý tưởng gây phân chia, chúng gây tách rời, đối nghịch, nuôi dưỡng xung đột. Một ý tưởng không bao giờ có thể tạo ra sự bình đẳng, thậm chí trong thế giới riêng của nó. Nếu tất cả chúng ta đều tin tưởng cùng sự việc tại cùng thời điểm, tại cùng mức độ, sẽ có bình đẳng của một loại; nhưng đó là một không thể được, một phỏng đoán thuần túy mà chỉ có thể dẫn đến ảo tưởng.

‘Liệu ông đang nghi ngờ tất cả sự bình đẳng? Liệu ông đang yếm thế và chỉ trích tất cả những nỗ lực để tạo ra cơ hội bình đẳng cho tất cả?’

Tôi không đang yếm thế nhưng chỉ phát biểu những sự kiện hiển nhiên; tôi cũng không chống lại cơ hội bình đẳng. Chắc chắn, vượt khỏi và có lẽ khám phá sự tiếp cận hiệu quả đến vấn đề của bất bình đẳng này là điều có thể thực hiện được, chỉ khi nào chúng ta hiểu rõ cái thực tế, ‘cái gì là’. Tiếp cận ‘cái gì là’ bằng một ý tưởng, một kết luận, một giấc mộng, là không hiểu rõ ‘cái gì là’. Quan sát có thành kiến không là quan sát gì cả. Sự kiện là, có bất bình đẳng tại tất cả những mức độ của ý thức, của sống; dù chúng ta có thể thực hiện bất kỳ điều gì, chúng ta không thể thay đổi sự kiện đó.

Lúc này, liệu có thể tiếp cận sự kiện bất bình đẳng mà không tạo ra sự đối nghịch thêm nữa, sự phân chia thêm nữa? Cách mạng đã sử dụng con người như một phương tiện để dẫn đến một kết thúc. Sự kết thúc là quan trọng, mà không phải con người. Những tôn giáo đã khẳng định, ít nhất bằng từ ngữ, rằng con người là quan trọng; nhưng cũng vậy họ đã sử dụng con người cho việc xây dựng niềm tin, giáo điều. Tại căn bản, sử dụng một con người cho một mục đích phải nuôi dưỡng ý thức của người cao cấp hay người hèn kém, người gần bên và người xa xôi, người biết và người không biết. Tách rời này là sự bất bình đẳng thuộc tâm lý, và nó là yếu tố của không hiệp thông trong xã hội. Lúc này chúng ta bắt sự liên hệ chỉ như một dịch vụ; xã hội sử dụng cá thể, giống như cá thể sử dụng lẫn nhau, với mục đích nhận được lợi lộc trong những cách khác nhau. Sử dụng một người khác này là nguyên nhân căn bản của sự phân chia thuộc tâm lý của con người chống lại con người.

Chúng ta chấm dứt sử dụng một người khác chỉ khi nào ý tưởng không còn là yếu tố thúc đẩy trong liên hệ. Cùng ý tưởng sự trục lợi hiện diện, và sự trục lợi nuôi dưỡng thù địch.

‘Vậy thì yếu tố nào hiện diện khi ý tưởng kết thúc?’

Nó là tình yêu, yếu tố duy nhất sáng tạo một cách mạng căn bản. Tình yêu là cách mạng đúng đắn duy nhất. Nhưng tình yêu không là một ý tưởng; nó hiện diện khi suy nghĩ không còn. Tình yêu không là một công cụ của tuyên truyền; nó không là cái gì đó phải được vun quén và được la hét từ trên những nóc

nhà. Chỉ khi nào lá cờ, niềm tin, người lãnh đạo, ý tưởng như hành động được lên kế hoạch, không còn nữa, lúc đó mới có thể có tình yêu; và tình yêu là cách mạng liên tục và sáng tạo duy nhất.

‘Nhưng tình yêu sẽ không vận hành bộ máy, đúng chứ?’

6- Nhàm chán

Mưa đã ngừng ; những con đường sạch sẽ, và bụi bặm đã được rửa sạch khỏi những cái cây. Quả đất mới mẻ lại, và ếch nhái đang kêu vang trong cái ao; chúng to lớn, và cổ họng của chúng căng lên đầy mãn nguyện. Cỏ đang lấp lánh cùng những giọt nước nhỏ xíu, và có an bình trong đất đai sau cơn mưa nặng hạt. Gia súc đang ướt đẫm, nhưng trong suốt cơn mưa chúng không bao giờ tìm chỗ ẩn núp, và lúc này chúng đang thích thú gặm cỏ. Vài cậu trai đang nô đùa trong vũng nước nhỏ do cơn mưa tạo thành bên lề đường; chúng trần truồng, và thật vui khi thấy những cơ thể láng bóng của chúng cùng những đôi mắt lóng lánh của chúng. Chúng đang tận hưởng thời gian sống của chúng, và chúng hạnh phúc làm sao! Không việc gì khác đặt thành vấn đề, và chúng cười ngật ngễ hễ khi người ta nói điều gì đó với chúng, mặc dù chúng không hiểu một từ ngữ. Mặt trời đang ló dạng và những cái bóng sâu thẳm.

Thật cần thiết cho cái trí phải tự giải thoát khỏi tất cả những suy nghĩ, phải trông không liên tục, không phải được làm trông không, nhưng đơn giản là trông không; chết đi tất cả những suy nghĩ, chết đi tất cả những kỷ niệm của ngày hôm qua, và tiếng đồng hồ sắp đến! Chết rất đơn giản, và tiếp tục khó khăn lắm; bởi vì tiếp tục là nỗ lực để hiện diện hay không hiện diện. Nỗ lực là ham muốn, và ham muốn có thể chết đi chỉ khi nào cái trí không còn kiếm được. Đơn giản làm sao khi chỉ sống! Nhưng nó không là sự tri trệ. Có hạnh phúc

vô cùng trong không mong muốn, trong không là cái gì cả, trong không lang thang nơi nào đó. Khi cái trí tuệ loại bỏ chính nó khỏi tất cả những suy nghĩ, chỉ lúc đó có sự bất động của sáng tạo. Cái trí tuệ không bất động chừng nào nó còn đang huênh hoang với mục đích kiếm được. Đối với cái trí, kiếm được là thành công, và thành công không bao giờ giống hết, dù tại khúc đầu hay khúc cuối. Không có xóa sạch cái trí nếu nó đang ngoằn ngoèo trong khuôn mẫu của đang trở thành riêng của nó.

Cô ấy nói rằng cô ấy luôn luôn năng động trong cách này hay cách khác, hoặc với con cái của cô ấy, hoặc trong những công việc xã hội, hoặc trong thể thao; nhưng đằng sau hoạt động này luôn luôn có nhàm chán, dồn nén và không có gì thay đổi. Cô ấy chán nản lẽ thói của sống, vui thú, đau khổ, nịnh nọt, và mọi thứ khác. Nhàm chán giống như một đám mây lã ng đãng trong sống của cô ấy từ lâu lắm đến độ cô ấy không thể nhớ được. Cô ấy đã cố gắng tẩu thoát nó, nhưng mọi hứng thú mới chẳng mấy chốc trở thành nhàm chán thêm nữa, một phiên muộn khôn cùng. Cô ấy đã đọc nhiều, và đã có những khổ sở thông thường của sống gia đình, nhưng qua tất cả nó có sự nhàm chán áo não này. Nó không liên quan gì đến sức khỏe của cô ấy, bởi vì cô ấy rất khỏe mạnh.

Tại sao bạn nghĩ rằng bạn bị nhàm chán? Liệu nó là kết quả của thất vọng nào đó, của ham muốn căn bản nào đó mà đã bị ngăn cản?

‘Không đặc biệt lắm. Đã có những cản trở hơi hợt nào đó, nhưng chúng không bao giờ gây phiền

muộn cho tôi; hoặc nếu chúng có, tôi đã gặp gỡ chúng một cách khá thông minh và chưa bao giờ bị gục ngã bởi chúng. Tôi không nghĩ phiền muộn của tôi do bởi thất vọng, bởi vì tôi luôn luôn có thể nhận được thứ gì tôi muốn. Tôi không khóc lóc để có được mặt trăng, và rất sáng suốt trong những đòi hỏi của tôi; nhưng đầu vậy đã có ý thức của nhàm chán này với mọi thứ, với gia đình và với công việc của tôi.'

Bạn có ý gì qua từ ngữ nhàm chán? Bạn có ý không thỏa mãn đúng chứ? Không có gì cho đến sự thỏa mãn hoàn toàn hay sao?

'Không hoàn toàn như thế đâu. Tôi bất mãn như một người bình thường, nhưng tôi đã có thể chấp nhận những bất mãn không tránh khỏi.'

Bạn quan tâm đến điều gì? Liệu có bất kỳ quan tâm sâu thẳm nào trong sống của bạn?

'Không đặc biệt lắm. Nếu tôi có một hứng thú sâu thẳm tôi sẽ không bao giờ nhàm chán. Theo tự nhiên tôi là một người nhiệt huyết, tôi bảo đảm với ông, và nếu tôi đã có một hứng thú tôi sẽ không dễ dàng buông bỏ nó đâu. Tôi đã có nhiều hứng thú lẫn lộn, nhưng tất cả chúng đều kết thúc trong đám mây nhàm chán này.'

Bạn có ý gì qua từ ngữ hứng thú? Tại sao có sự thay đổi từ hứng thú sang nhàm chán này? Hứng thú có nghĩa gì? Bạn hứng thú trong điều mà gây thỏa mãn bạn, gây hài lòng bạn, đúng chứ? Không phải sự hứng

thú là một qui trình của tham lợi hay sao? Bạn sẽ không hứng thú trong bất kỳ điều gì nếu bạn không nhận được thứ gì từ nó, đúng chứ? Có sự hứng thú được duy trì chừng nào bạn còn đang kiếm được, sự kiếm được là hứng thú, đúng chứ? Bạn cố gắng kiếm được sự thỏa mãn từ mọi thứ mà bạn đã tiếp xúc; và khi bạn đã sử dụng nó hoàn toàn, tự nhiên bạn nhàm chán nó. Mọi kiếm được là hình thức của nhàm chán, một mối. Chúng ta muốn một thay đổi của những đồ chơi; ngay khi chúng ta không còn hứng thú một đồ chơi, chúng ta hướng đến một thứ khác, và luôn luôn có một đồ chơi mới để hướng đến. Chúng ta hướng đến thứ gì đó với mục đích kiếm được; có sự kiếm được trong vui thú, trong hiểu biết, trong tiếng tăm, trong uy quyền, trong hiệu quả, trong có một gia đình, và vân vân. Khi không còn gì nữa để kiếm được trong một tôn giáo, trong một đảng cứu rỗi, chúng ta không còn hứng thú và hướng đến một thứ khác. Một số người ngủ quên trong một tổ chức và không bao giờ thức giấc, và những người thức giấc được lại ngủ quên bằng cách tham gia một tổ chức khác. Chuyển động kiếm được này được gọi là sự mở rộng của suy nghĩ, của tiến bộ.

‘Hứng thú luôn là kiếm được, hay sao?’

Thật ra, bạn không hứng thú với bất kỳ thứ gì mà không cho bạn cái gì đó, dù đó là một trò chơi, một trận đấu, một nói chuyện, một quyển sách, hay một con người, đúng chứ? Nếu một bức tranh vẽ không cho bạn thứ gì đó bạn bỏ qua; nếu một con người gây phiền nhiễu hay không gây kích thích bạn trong một cách nào đó, nếu không có vui thú hay đau khổ trong một liên hệ

đặc biệt, bạn mất đi hứng thú, bạn bị nhàm chán. Bạn không thấy điều này hay sao?

‘Vâng, nhưng trước kia tôi đã không bao giờ nhìn nó theo cách này.’

Bạn sẽ không đến đây nếu bạn không muốn thứ gì đó. Bạn muốn được tự do khỏi nhàm chán. Bởi vì tôi không thể cho bạn tự do đó, bạn sẽ bị nhàm chán lại; nhưng nếu cùng nhau chúng ta có thể hiểu rõ qui trình của kiếm được, của hứng thú, của nhàm chán, vậy thì có lẽ sẽ có tự do. Tự do không thể kiếm được. Nếu bạn kiếm được từ nó, chẳng mấy chốc bạn sẽ nhàm chán nó. Kiếm được không làm đỡ cái trí, hay sao? Kiếm được, tích ực hay tiêu cực, là một gánh nặng. Ngay khi bạn kiếm được bạn mất đi sự hứng thú. Trong cố gắng để sở hữu, bạn phấn khởi, hứng thú; nhưng sở hữu là nhàm chán. Bạn có lẽ muốn sở hữu nhiều hơn, nhưng theo dõi nhiều hơn chỉ là một chuyển động hướng về nhàm chán. Bạn thử nghiệm nhiều hình thức khác nhau để kiếm được, và chừng nào còn có nỗ lực để kiếm được, còn có hứng thú; nhưng luôn luôn có một kết thúc đối với kiếm được; và vì vậy luôn luôn có nhàm chán. Đây không là điều gì đang xảy ra hay sao?

‘Tôi nghĩ nó là như thế, nhưng tôi đã không nắm bắt được ý nghĩa trọn vẹn của nó.’

Điều đó sẽ đến mau thôi.

Những sở hữu khiến cho cái trí mệt mỏi. Kiếm được, dù là hiểu biết, tài sản, đạo đức, tạo ra vô cảm. Bản chất của cái trí là kiếm được, kiếm được, đúng

chứ? Nói khác đi, khuôn mẫu nó đã tạo ra cho chính nó là một kiếm được; và chính trong hạt động đó cái trí đang chuẩn bị mỗi mạt, nhằm chán riêng của nó. Hứng thú, hiếu kỳ, là khởi đầu của kiếm được, mà chẳng mấy chốc trở nên nhằm chán; và thôi thúc được tự do khỏi nhằm chán là một hình thức khác của sở hữu. Thế là cái trí đi từ nhằm chán đến hứng thú đến nhằm chán lại, đến khi nó hoàn toàn kiệt sức; và cơn sóng liên tục của hứng thú và nhằm chán này được hiểu là sự hiện diện.

‘Nhưng làm thế nào người ta được tự do khỏi kiếm được mà không kiếm được thêm nữa?’

Chỉ bằng cách cho phép sự kiện của toàn qui trình kiếm được được trải nghiệm, và không bằng cách cố gắng để không kiếm được, bị tách rời. Không kiếm được là một hình thức khác của kiếm được mà chẳng mấy chốc trở thành nhằm chán. Sự khó khăn, nếu người ta được phép sử dụng từ ngữ đó, nằm ở, không phải trong hiểu rõ bằng từ ngữ về điều gì đã được nói, nhưng trong đang ~~tải~~ trải nghiệm cái giả dối như cái giả dối. Thấy sự thật trong cái giả dối là khởi đầu của thông minh. Sự khó khăn là cho phép cái trí bất động; bởi vì cái trí luôn luôn lo âu, nó luôn luôn đang theo đuổi cái gì đó, đang kiếm được hay đang từ chối, đang tìm kiếm và đang tìm ra. Cái trí không bao giờ bất động, nó đang chuyển động liên tục. Quá khứ, tỏa bóng lên hiện tại, tạo ra tương lai riêng của nó. Nó là một chuyển động trong thời gian, và không bao giờ có một khoảng ngừng giữa những suy nghĩ. Một suy nghĩ theo sau một suy nghĩ khác mà không có một khoảng ngừng; cái trí luôn luôn đang khiến cho nó nhảy bèn và

thế là tự làm kiệt sức chính nó. Nếu một cây bút chì bị gọt hoài, chẳng mấy chốc nó sẽ cụt ngùn; tương tự như thế, cái trí sử dụng chính nó liên tục và kiệt sức. Cái trí luôn sợ hãi sự kết thúc. Nhưng đang sống là kết thúc từ ngày sang ngày; nó là đang chết đi tất cả kiếm được, đang chết đi những kỷ niệm, đang chết đi những trải nghiệm, đang chết đi quá khứ. Làm thế nào có đang sống nếu có trải nghiệm? Trải nghiệm là hiểu biết, ký ức; và liệu ký ức là tình trạng của đang trải nghiệm? Trong tình trạng của đang trải nghiệm, liệu có ký ức như người trải nghiệm? Xóa sạch cái trí là đang sống, là sáng tạo. Về đẹp ở trong đang trải nghiệm, không phải trong trải nghiệm; bởi vì trải nghiệm luôn luôn thuộc quá khứ, và quá khứ không thuộc đa ng trải nghiệm, nó không là đang sống. Xóa sạch cái trí là sự yên lặng của quả tim.

7- Kỷ luật

Chúng tôi đã chạy xe qua những con đường đôn g đúc, và lúc này chúng tôi quẹo khỏi con đường chính để chạy vào một con đường nhỏ có cây phủ. Rời khỏi xe, chúng tôi đi bộ theo một đường mòn uốn khúc qua rừng dừa và dọc theo một cánh đồng lúa chín xanh tươi. Cánh đồng lúa chín dài và ngào ngào đó đẹp làm sao! Một buổi chiều mát mẻ, và một cơn gió đang khuấy động giữa đám cây cùng những tán lá nặng trĩu của chúng. Bất ngờ thay, quanh một khúc cua, có một cái hồ. Một cái hồ sâu, hẹp, dài, và ở hai bờ của nó là những cây dừa đứng sát nhau đến độ hầu như không thể nhìn xuyên qua. Gió đang đùa gờn cùng nước, có tiếng rì rầm dọc theo bờ hồ. Vài cậu trai đang tắm, trần truồng, không mặc cỡ và tự do. Cơ thể của chúng lấp lánh và đẹp đẽ, hình thể cân đối, nhỏ nhắn và uyển chuyển. Chúng sẽ bơi ra giữa hồ, sau đó quay lại và bắt đầu lại. Con đường tiếp tục băng qua một cái làng, và trên đường quay về mặt trăng tròn trịa tạo ra những cái bóng sâu thẳm; những cậu trai không còn ở đó, mặt trăng ập xuống nước, và những cây dừa giống như những cái cột trắng xóa trong bóng đêm đang phủ xuống.

Anh ấy đến đây từ rất xa, và háo hức khám phá phương pháp kiểm soát cái trí. Anh ấy nói rằng anh ấy đã cố ý rút khỏi thế giới và sống rất đơn giản cùng một vài người bà con, trao toàn thời gian của anh ấy để chinh phục cái trí. Trong nhiều năm, anh ấy đã thực

hành một loại kỷ luật nào đó, nhưng anh ấy vẫn không kiểm soát được cái trí; nó luôn luôn ăn sàng để lang thang giống như một con thú bị cột dây. Anh ấy đã nhìn đói, nhưng điều đó không giúp ích được gì; anh ấy đã thử ăn kiêng, và nó cũng giúp ích một chút xíu, nhưng không bao giờ có bất kỳ an bình nào. Cái trí của anh ấy luôn luôn đang quăng ra những hình ảnh, tạo ra những quang cảnh, những biến cố, và những cảm xúc quá khứ; hoặc nó sẽ suy nghĩ phương cách của sẽ được yên lặng vào ngày mai. Nhưng ngày mai không bao giờ đến, và toàn qui trình trở thành ác mộng dần vật. Vào những dịp hiếm hoi cái trí có được yên lặng, nhưng chẳng mấy chốc yên lặng đó đã trở thành một ký ức, một sự việc của quá khứ.

Cái gì bị chinh phục phải được chinh phục lập đi lập lại. Kiểm chế là một hình thức của chinh phục, giống như thay tấ và phục tùng. Ham muốn chinh phục tạo ra xung đột thêm nữa. Tại sao bạn ham muốn chinh phục, ham muốn an bình cái trí?

‘Tôi luôn luôn quan tâm những vấn đề tôn giáo; tôi đã tìm hiểu nhiều tôn giáo khác nhau, và tất cả họ đều nói rằng muốn tìm được Thượng đế cái trí phải yên lặng. Kể từ lúc tôi có thể nhớ được, tôi luôn muốn tìm được Thượng đế, vẻ đẹp lan tràn của thế giới, vẻ đẹp của cánh đồng lúa và ngôi làng bản thủ. Tôi có một nghề nghiệp rất hứa hẹn, đã đi ra nước ngoài và mọi loại sự việc đó; nhưng một buổi sáng tôi đi ra ngoài để tìm kiếm yên lặng đó. Ngày hôm trước tôi đã nghe điều gì ông nói về yên lặng đó và tôi đã đến đây.’

Đề tìm được Thượng đế, bạn cố gắng kiềm chế cái trí. Nhưng ើ sự yên lặng của cái trí là một phương cách dẫn đến Thượng đế? Liệu sự yên lặng là đồng tiền cần mà sẽ mở những cánh cửa của thiên đàng? Bạn muốn mua phương cách dẫn đến Thượng đế, đến sự thật, hay bất kỳ cái tên nào bạn muốn. Liệu bạn có thể mua cái vĩnh cửu qua đạo đức, qua từ bỏ, qua hành hạ thân xác? Chúng ta nghĩ rằng nếu chúng ta thực hiện những việc nào đó, luyện tập đạo đức, giữ gìn trong trắng, rút lui khỏi thế giới, chúng ta sẽ có thể đo lường cái không thể đo lường được; vì vậy nó chỉ là sự mặc cả, đúng chứ? ‘Đạo đức’ của bạn là một phương tiện dẫn đến kết thúc.

‘Nhưng kỷ luật phải cần thiết để kiềm chế cái trí, ngược lại không có an bình. Tôi đã không kỷ luật cái trí một cách đầy đủ; đó là sự sai lầm của tôi, không phải sự sai lầm của kỷ luật.’

Kỷ luật là một phương tiện dẫn đến sự kết thúc. Nhưng kết thúc là cái không biết được. Sự thật là cái không biết được, nó không thể biết được; nếu nó biết được, nó không là sự thật. Nếu bạn có thể đo lường cái không thể đo lường được, vậy thì nó không thể là cái không thể đo lường được. Đo lường của chúng ta là từ ngữ, và từ ngữ không là sự thật. Kỷ luật là phương tiện; nhưng phương tiện và kết thúc không là hai sự việc khác biệt, đúng chứ? Chắc chắn kết thúc và phương tiện là một; phương tiện là kết thúc, kết thúc duy nhất; không có đích đến tách khỏi phương tiện. Bạo lực như một phương tiện dẫn đến hòa bình chỉ là sự tiếp tục của bạo lực. Phương tiện là tất cả mà phải đặt thành vấn đề,

chứ không phải kết thúc; kết thúc được khẳng định bởi phương tiện; kết thúc không tách rời, không tách khỏi phương tiện.

‘Tôi sẽ lắng nghe và cố gắng hiểu rõ điều gì ông đang nói. Khi tôi không hiểu, tôi sẽ hỏi.’

Bạn sử dụng kỹ luật, kiểm soát, như một phương tiện để tìm được yên lặng, đúng chứ? Kỹ luật hàm ý tuân phục vào một khuôn mẫu; bạn kiểm soát với mục đích để là cái này hay cái kia. Liệu kỹ luật, trong chính bản chất của nó, không là bạo lực, hay sao? Nó có ẽ trao ặng bạn vui thú khi kỹ luật chính bạn, nhưng chính vui thú đó không là một hình thức của kháng cự mà chỉ nuôi dưỡng xung đột thêm nữa, hay sao? Thực hành kỹ luật không là sự vun quén của phòng vệ, hay sao? Và cái gì được phòng vệ luôn luôn bị tấn công , đúng chứ? Kỹ luật hàm ý sự kiềm chế ‘cái gì là’ với mục đích kiểm được một kết thúc được ham muốn? Kiểm chế, thay thế và phục tùng chỉ gia tăng nỗ lực và tạo ra xung đột thêm nữa. Bạn có lẽ thành công trong kiểm chế một bệnh tật, nhưng nó vẫn tiếp tục xuất hiện trong một hình thức khác cho đến khi nó được chữa khỏi. Kỹ luật là kiểm chế, chinh phục ‘cái gì là’ . Kỹ luật là một hình thức của bạo lực; thế là qua một phương tiện ‘sai lầm’ chúng ta hy vọng kiểm được một kết thúc ‘đúng đắn’ . Qua kháng cự, làm thế nào có thể có được tự do đó, sự thật đó? Tự do tại ngay khởi đầu, không phải tại khúc cuối; đích đến là bước đầu tiên, phương tiện là kết thúc. Bước đầu tiên phải tự do, không phải bước cuối cùng. Kỹ luật hàm ý cưỡng bách, tinh tế hay thô thiển, phía bên ngoài hay ở áp đặt; và

nơi nào có cưỡng bách, có sợ hãi. Sợ hãi, cưỡng bách được sử dụng như một phương tiện dẫn đến một kết thúc, kết thúc là tình yêu. Liệu có thể có tình yêu qua sợ hãi? Tình yêu hiện diện khi không có sợ hãi tại bất kỳ mức độ nào.

‘Nhưng nếu không có một loại cưỡng bách nào đó, một loại tuân phục nào đó, làm thế nào cái trí có thể vận hành?’

Chính hoạt động của cái trí là một cản trở cho hiểu rõ riêng của nó. Chưa bao giờ bạn nhận ra rằng có hiểu rõ chỉ khi nào cái trí, như suy nghĩ, không đang vận hành, hay sao? Hiểu rõ hiện diện cùng sự kết thúc của qui trình suy nghĩ, trong khoảng giữa của hai suy nghĩ. Bạn nói rằng cái trí phải yên lặng, và tuy nhiên bạn lại ham muốn nó vận hành. Nếu chúng ta có thể đơn giản trong nhìn ngắm, chúng ta sẽ hiểu rõ; nhưng tiếp cận của chúng ta quá phức tạp đến độ nó ngăn cản hiểu rõ. Chắc chắn, chúng ta không quan tâm đến kỷ luật, kiểm soát, kiểm chế, kháng cự, nhưng đến qui trình và sự kết thúc của chính suy nghĩ. Chúng ta có ý gì khi chúng ta nói cái trí huyền thuyên? Đơn giản rằng suy nghĩ luôn luôn bị cuốn hút từ một quyển rũ này sang một quyển rũ khác, từ một liên tưởng này sang một liên tưởng khác, và đang khuấy động liên tục. Liệu suy nghĩ có thể kết thúc?

‘Chính xác đó là vấn đề của tôi. Tôi muốn kết thúc suy nghĩ. Lúc này tôi có thể thấy sự vô lý của kỷ luật; tôi thực sự thấy sự giả dối, sự dốt nát của nó, và tôi sẽ không

theo đuổi hướng này nữa. Nhưng làm thế nào tôi có thể kết thúc suy nghĩ?’

Lại nữa, lắng nghe mà không thành kiến, mà không áp đặt bất kỳ kết luận nào, hoặc của riêng bạn hoặc của một người khác; lắng nghe để hiểu rõ và không chỉ phủ nhận hay chấp nhận. Bạn hỏi làm thế nào bạn có thể kết thúc suy nghĩ. Lúc này, liệu bạn, người suy nghĩ, là một thực thể tách khỏi những suy nghĩ của bạn? Liệu bạn không giống hết những suy nghĩ riêng của bạn, hay sao? Liệu bạn không là những suy nghĩ của bạn, hay sao? Suy nghĩ có lẽ đặt người suy nghĩ tại một mức độ rất cao và trao tặng anh ấy một cái tên, tách rời anh ấy khỏi chính nó; tuy nhiên người suy nghĩ vẫn còn trong qui trình của suy nghĩ, đúng chứ? Chỉ có suy nghĩ, và suy nghĩ sáng chế người suy nghĩ; suy nghĩ cho người suy nghĩ cái hình dạng như một thực thể tách rời, vĩnh cửu. Suy nghĩ thấy chính nó không vĩnh cửu, trong một chuyển động thay đổi liên tục, vì vậy nó nuôi dưỡng người suy nghĩ như một thực thể vĩnh cửu tách khỏi và không giống chính nó. Sau đó người suy nghĩ vận hành vào suy nghĩ; người suy nghĩ nói, ‘Tôi phải kết thúc suy nghĩ.’ Nhưng chỉ có qui trình của suy nghĩ, không có người suy nghĩ tách khỏi suy nghĩ. Đang trải nghiệm sự thật này là sức sống, nó không là sự lặp lại thuần túy của những cụm từ. Chỉ có suy nghĩ, và không phải một người suy nghĩ mà suy nghĩ những suy nghĩ.

‘Nhưng lúc đầu, làm thế nào suy nghĩ nảy sinh?’

Qua nhận biết, tiếp xúc, cảm xúc, ham muốn, và đồng hóa; ‘Tôi muốn’, ‘Tôi không muốn’, và vân vân. Điều đó khá đơn giản, đúng chứ? Vấn đề của chúng ta là, làm thế nào suy nghĩ có thể kết thúc? Bất kỳ hình thức nào của cưỡng bách, có ý thức hay không ý thức, hoàn toàn vô ích, bởi vì nó hàm ý một người kiểm soát, một người muốn kỷ luật; và một thực thể như thế, như chúng ta thấy, không có thật. Kỷ luật là một qui trình của chỉ trích, so sánh, hay bênh vực; và khi thấy rằng không có thực thể tách rời như người suy nghĩ, cái người mà kỷ luật, vậy thì chỉ có những suy nghĩ, qui trình của đang suy nghĩ. Đang suy nghĩ là sự phản hồi của ký ức, của trải nghiệm, của quá khứ. Lại nữa điều này phải được nhận biết, không phải trên mức độ từ ngữ, nhưng phải có một đang trải nghiệm nó. Vậy là, chỉ có tình tạng nhìn ngắm thụ động mà trong đó người suy nghĩ không hiện diện, một nhận biết mà trong đó suy nghĩ hoàn toàn vắng mặt. Cái trí, tổng thể của trải nghiệm, ý thức của cái tôi mà luôn luôn trong quá khứ, yên lặng chỉ khi nào nó không đang tự chiêu rọi về chính nó; và chiếu rọi này là sự ham muốn để trở thành.

Cái trí trống không chỉ khi nào suy nghĩ không còn. Suy nghĩ không thể kết thúc nếu không có nhìn ngắm thụ động về mọi suy nghĩ. Trong nhận biết này không người nhìn ngắm và người kiểm duyệt; nếu không có người kiểm duyệt, chỉ có đang trải nghiệm. Trong đang trải nghiệm không có người trải nghiệm lẫn vật được trải nghiệm. Vật được trải nghiệm là suy nghĩ, mà tạo ra người suy nghĩ. Chỉ khi nào cái trí đang trải nghiệm mới có yên lặng, yên lặng mà không bị tạo ra, không bị sắp xếp vào chung; và chỉ trong yên lặng đó

sự thật mới có thể hiện diện. Sự thật không thuộc thời gian và không thể đo lường được.

8- Xung đột – Tự do – Liên hệ

‘Xung đột giữa học thuyết và phản học thuyết là không tránh khỏi và cần thiết; nó tạo ra một học thuyết tổng hợp, mà từ đó lại nữa có một học thuyết cùng phản học thuyết tương quan của nó và vân vân. Không có kết thúc của xung đột, và chỉ qua xung đột mới có thể luôn luôn có bất kỳ tăng trưởng nào, bất kỳ tiến bộ nào.’

Liệu xung đột tạo ra một hiểu rõ những vấn đề của chúng ta? Liệu nó dẫn đến tăng trưởng, tiến bộ? Nó có thể tạo ra những cải thiện phụ, nhưng trong chính bản chất của nó xung đột không là một yếu tố của không hiệp thông, hay sao? Tại sao bạn quả quyết rằng xung đột là cốt lõi?

‘Tất cả chúng ta đều biết có xung đột tại mọi mức độ của sự hiện diện của chúng ta, vì vậy tại sao phủ nhận hay mù lòa đối với nó?’

Người ta không mù lòa đối với sự đấu tranh liên tục phía bên trong và phía bên ngoài; nhưng nếu tôi được phép hỏi, tại sao bạn quả quyết rằng nó là cốt lõi?

‘Xung đột không thể bị phủ nhận, nó là bộ phận thuộc cấu trúc của con người, và chúng tôi sử dụng nó như một phương tiện dẫn đến một kết thúc, kết thúc là môi trường đúng đắn cho cá thể. Chúng tôi làm việc hướng về mục tiêu đó, và sử dụng mọi phương tiện để tạo ra nó. Tham vọng, xung đột, là

phương cách của con người, và nó có thể được sử dụng hoặc chống lại anh ấy hoặc ủng hộ anh ấy. Qua xung đột chúng tôi chuyển động đến những sự việc to tát hơn,’

Bạn có ý gì qua từ ngữ xung đột? Xung đột giữa cái gì?

‘Giữa cái gì đã là và cái gì sẽ là.’

Cái gì sẽ là là phản ứng thêm nữa của cái gì đã là và cái gì là. Qua xung đột chúng ta có ý sự đấu tranh giữa hai ý tưởng đối nghịch. Nhưng trong bất kỳ hình thức nào, liệu đối nghịch khiến cho hiểu rõ dễ dàng, hay sao? Khi nào có hiểu rõ về bất kỳ vấn đề nào?

‘Có xung đột giai cấp, xung đột quốc gia, và xung đột học thuyết. Xung đột là đối nghịch, kháng cự do bởi sự dốt nát của những sự kiện lịch sử căn bản nào đó. Qua xung đột có tăng trưởng, có tiến bộ, và toàn qui trình này là sống.’

Chúng ta biết có xung đột tại tất cả mọi mức độ của sống, và sẽ dốt nát khi phủ nhận nó. Nhưng liệu xung đột này cần thiết? Từ trước đến nay chúng ta đã giả sử rằng nó cần thiết, hoặc đã bênh vực nó bằng lý do ranh mãnh. Trong bản chất, ý nghĩa của xung đột có lẽ hoàn toàn khác hẳn; giữa những con thú, xung đột như chúng ta bắt, có lẽ không hiện diện. Nhưng đối với chúng ta, xung đột đã trở thành một yếu tố có sự quan trọng khủng khiếp. Tại sao nó trở thành quan trọng như thế trong sống của chúng ta? Ganh đua, tham

vọng, nỗ lực để là hay không là, ý muốn thành tựu, và vân vân – tất cả điều này là bộ phận của xung đột. Tại sao chúng ta chấp nhận xung đột như yếu tố cần thiết cho sự hiện diện? Điều này không hàm ý, ngược lại, rằng chúng ta nên chấp nhận sự lừa dối. Nhưng tại sao chúng ta dung úth xung đột bên trong và bên ngoài? Liệu xung đột là cốt lõi cho hiểu rõ, cho sự giải quyết một vấn đề? Chúng ta không nên thâm nhập hơn là khẳng định hay phủ nhận, hay sao? Liệu chúng ta không nên cố gắng khám phá sự thật của vấn đề hơn là bám vào những kết luận và những quan điểm của chúng ta, hay sao?

‘Làm thế nào có thể có tiến bộ từ một hình thức của xã hội đến một hình thức khác mà không có xung đột? Những ‘người có’ sẽ không bao giờ tự nguyện từ bỏ của cải của họ, họ phải bị ép buộc, và xung đột này sẽ tạo ra một trật tự xã hội mới mẻ, một cách sống mới mẻ. Điều này không thể được thực hiện một cách hòa bình. Chúng tôi có thể không muốn bạo lực, nhưng chúng tôi phải đối diện những sự kiện.’

Bạn nghĩ rằng bạn biết xã hội mới mẻ nên là gì, và những người khác không biết; bạn, một mình, có sự hiểu biết lạ lùng này, và bạn sẵn lòng hủy diệt những người cản đường bạn. Bằng phương pháp này, mà bạn nghĩ là cần thiết, bạn chỉ gây ra đối địch và hận thù. Điều gì bạn biết chỉ là hình thức khác của thành kiến, một loại khác của tình trạng bị quy định. Những nghiên cứu lịch sử của bạn, hay những nghiên cứu của những người lãnh đạo của bạn, được giải thích tùy theo một

nền quá khứ đặc biệt mà khẳng định sự phản ứng của bạn; và phản ứng này bạn gọi là tiếp cận mới mẻ, học thuyết mới mẻ. Tất cả những phản ứng của suy nghĩ đều bị quy định, và tạo ra một cách mạng được đặt nền tảng trên suy nghĩ hay ý tưởng là tiếp tục một hình thức được bổ sung của cái gì đã là. Tại cốt lõi, bạn là những người đổi mới, nhưng không là những người cách mạng thực sự. Đổi mới và cách mạng được đặt nền tảng trên ý tưởng là những yếu tố trì trệ trong xã hội.

Bạn đã nói, đúng chứ, rằng sự tiếp xúc giữa học thuyết và phản học thuyết là cần thiết, và rằng xung đột của những đối nghịch này sản sinh một học thuyết tổng hợp?

‘Xung đột giữa xã hội hiện nay và đối nghịch của nó, qua áp lực của những biến cố lịch sử và vãn vận, cuối cùng sẽ tạo ra một trật tự xã hội mới mẻ.’

Liệu cái đối nghịch khác hẳn hay không giống ‘cái gì là’, hay sao? Làm thế nào cái đối nghịch hiện diện? Nó không là một chiều rọi được bổ sung của ‘cái gì là’, hay sao? Phản học thuyết đã không có những yếu tố của học thuyết mà nó phản lại, hay sao? Một cái hoàn toàn tương tự hay giống hệt cái còn lại. Mặc dù từng giai đoạn được phủ lên một sắc thái khác biệt, mặc dù được bổ sung, được đổi mới, được định hình lại tùy theo những hoàn cảnh và những áp lực, học thuyết luôn luôn là học thuyết. Xung đột giữa những đối nghịch đều hoàn toàn lãng phí và đốt nát. Bằng trí năng hay bằng từ ngữ bạn có thể chấp nhận hay không chấp nhận bất kỳ điều gì, nhưng điều đó không thể thay đổi những

sự kiện hiển nhiên nào đó. Xã hội hiện nay được đặt nền tảng trên sự kiểm được của cá thể; và đối nghịch của nó, cùng học thuyết tổng hợp phó sản, là điều gì bạn gọi là xã hội mới mẻ. Trong xã hội mới mẻ của bạn, sự kiểm được của cá thể bị nghiền nát bởi sự kiểm được của Chính thể, Chính thể là những người cai trị; chính thể lúc này là quan trọng nhất, không phải cá thể. Từ phản học thuyết này bạn nói rằng cuối cùng sẽ có một học thuyết tổng hợp mà trong đó tất cả những cá thể là quan trọng. Tương lai này là tưởng tượng, một lý tưởng; nó là một chiếu rọi của suy nghĩ, và suy nghĩ luôn luôn là sự phản hồi của ký ức, của tình trạng bị quy định. Thật ra, nó là một vòng luẩn quẩn hiểm độc không ỉi thoát. Xung đột này, đấu tranh này ở bên trong một cái cũ của suy nghĩ, là điều gì bạn gọi là sự tiến bộ.

‘Vậy thì, ông nói rằng chúng tôi phải ở nguyên vị trí chúng tôi là, cùng tất cả sự trục lợi và thoái hóa của xã hội hiện nay?’

Không phải đâu. Nhưng cách mạng của bạn không là cách mạng gì cả, nó chỉ là sự thay đổi quyền lực từ một nhóm người sang một nhóm người khác, sự thay thế một giai cấp cho một giai cấp khác. Cách mạng của bạn chỉ là một cấu trúc khác biệt được xây dựng cùng vật liệu và trong cùng khuôn mẫu cũ kỹ. Có một cách mạng căn bản mà không là một xung đột, mà không bị đặt nền tảng trên suy nghĩ cùng những chiếu rọi, những lý tưởng, những giáo điều, những không tưởng được tạo tác bởi cái tôi của nó; nhưng chừng nào chúng ta còn suy nghĩ dựa vào thay đổi cái này thành

cái kia, của trở thành nhiều hơn hay trở thành ít hơn, của đạt được một kết thúc, không thể có cách mạng căn bản này.

‘Một cách mạng như thế là một điều không thể được. Liệu ông đang đề nghị nó một cách nghiêm túc?’

Nó là cách mạng duy nhất, sự thay đổi căn bản duy nhất.

‘Ông đề nghị như thế nào để tạo ra nó?’

Bằng cách thấy cái giả dối như cái giả dối; bằng cách thấy sự thật trong cái giả dối. Chắc chắn, phải có một cách mạng căn bản trong sự liên hệ của con người với con người; tất cả chúng ta đều biết rằng tất cả những sự việc không thể tiếp tục như chúng là mà không gia tăng đau khổ lẫn thảm họa. Nhưng tất cả những người đổi mới, giống như những người tạm gọi là cách mạng, có một kết thúc trong quan điểm, một mục đích phải đạt được, và cả hai sử dụng con người như một phương tiện dẫn đến kết thúc riêng của nó. Sử dụng con người vì một mục đích là vấn đề thực sự, và không phải đạt được một kết thúc đặc biệt. Bạn không thể tách rời kết thúc khỏi phương tiện, bởi vì chúng là một qui trình duy nhất, không thể phân chia. Phương tiện là kết thúc; không thể có xã hội không giai cấp qua phương tiện của xung đột giai cấp. Những kết quả của sử dụng những phương tiện sai lầm cho một kết thúc tạm gọi là đúng đắn là khá rõ ràng. Không thể có hòa bình qua chiến tranh, hay qua chuẩn bị cho chiến tranh.

Tất cả những đối nghịch đều là tự chiêu rọi; lý tưởng là một phản ứng từ ‘cái gì là’, và xung đột để đạt được lý tưởng là một đấu tranh ảo tưởng và hão huyền bên trong cái cũ của sự suy nghĩ. Qua xung đột này không có giải thoát, không có tự do cho con người. Nếu không có tự do, không thể có hạnh phúc; và tự do không là một lý tưởng. Tự do là phương tiện duy nhất dẫn đến tự do.

Chùng nào con người còn bị sử dụng thuộc tâm lý hay vật chất, dù nhân danh Thượng đế hay Chính thể, sẽ có một xã hội được đặt nền tảng trên bạo lực. Sử dụng con người cho một mục đích là một mảnh khóc được khai thác bởi người chính trị và vị giáo sĩ, và nó phủ nhận sự liên hệ.

‘Ông có ý gì qua câu đó?’

Khi chúng ta sử dụng lẫn nhau cho sự thỏa mãn lẫn nhau của chúng ta, liệu có thể có bất kỳ liên hệ nào giữa chúng ta? Khi bạn sử dụng một người khác cho sự thanh thản của bạn, như khi bạn sử dụng một món đồ đạc, liệu bạn có liên hệ với con người đó? Liệu bạn có liên quan với món đồ đó? Bạn có lẽ gọi nó là của bạn, và đó là tất cả; nhưng bạn không có liên quan với nó. Tương tự, khi bạn sử dụng một người khác cho sự ích lợi thuộc vật chất hay tâm lý của bạn, bạn thông thường gọi người đó là người của bạn, bạn sở hữu anh ấy hay cô ấy; và liệu sự sở hữu là sự liên hệ? Chính thể sử dụng cá thể và gọi anh ấy là công dân của nó; nhưng chính thể không có sự liên hệ với cá thể, nó chỉ sử dụng anh ấy như một công cụ. Một công cụ là một vật chết rồi, và không thể có liên hệ với cái mà chết rồi. Khi

chúng ta sử dụng một con người cho một mục đích, dù cao quý đến chừng nào, chúng ta muốn anh ấy như một công cụ, một vật chết rồi. Chúng ta không thể sử dụng một vật đang sống, vì vậy đòi hỏi của chúng ta là dành cho những vật chết rồi; xã hội của chúng ta được đặt nền tảng trên sự sử dụng những vật chết rồi. Sử dụng một con người khác khiến cho người đó trở thành công cụ chết rồi của sự thỏa mãn của chúng ta. Liên hệ chỉ có thể hiện diện giữa những đang sống, và sự sử dụng là một qui trình của cô lập. Chính qui trình cô lập này mới nuôi dưỡng xung đột, hận thù giữa con người và con người.

“Tại sao ông nhấn mạnh quá nhiều vào sự liên hệ?”

Sự hiện diện là sự liên hệ; hiện diện là có liên quan. Sự liên hệ là xã hội. Cấu trúc xã hội hiện nay của chúng ta, được đặt nền tảng trên sự sử dụng lẫn nhau, tạo ra bạo lực, hủy diệt và đau khổ; và nếu tại căn bản Chính thể tạm gọi là cách mạng không thay đổi cách sử dụng này, nó có thể chỉ sản sinh, có lẽ tại một mức độ khác, vẫn là xung đột, hoang mang và hận thù thêm nữa. Chừng nào thuộc tâm lý chúng ta còn cần thiết và sử dụng lẫn nhau, không thể có sự liên hệ. Sự liên hệ là hiệp thông; và làm thế nào có thể có hiệp thông nếu có sự trục lợi? Sự trục lợi hàm ý sợ hãi, và sợ hãi chắc chắn dẫn đến tất cả mọi loại ảo tưởng và đau khổ. Xung đột hiện diện chỉ trong sự trục lợi và không trong sự liên hệ. Xung đột, đối nghịch, thù địch hiện diện giữa chúng ta khi có sự sử dụng một người khác như một phương tiện của vui thú, của thành tựu. Chắc chắn, xung đột này không thể được giải quyết bằng cách sử dụng nó

như một phương tiện để đến một mục đích tự chiếu rọi; và tất cả những lý tưởng, tất cả những không tưởng đều là tự chiếu rọi. Thấy điều này là cốt lõi, bởi vì lúc đó chúng ta sẽ trải nghiệm sự thật rằng xung đột, trong bất kỳ hình thức nào, đều hủy diệt sự liên hệ, sự hiểu rõ. Có hiểu rõ chỉ khi nào cái trí yên lặng; và cái trí không yên lặng khi nó bị giam cầm trong bất kỳ học thuyết, giáo điều hay niềm tin, hay khi nó bị trói buộc vào khuôn mẫu của những trải nghiệm, những ký ức riêng của nó. Cái trí không yên lặng khi nó đang kiểm được, hay đang trở thành. Tất cả kiểm được là xung đột, tất cả trở thành là một qui trình của cô lập. Cái trí không yên lặng khi nó bị kỷ luật, bị kiểm soát, và bị kiềm chế; một cái trí như thế là một cái trí chết rồi, nó đang tự cô lập chính nó qua vô số những hình thức của kháng cự, và vì vậy chắc chắn nó tạo ra đau khổ cho chính nó và cho những người khác.

Cái trí yên lặng chỉ khi nó không bị trói buộc trong suy nghĩ, mà chính là mạng lưới của hoạt động riêng của nó. Khi cái trí yên lặng, không phải được làm cho yên lặng, một yếu tố đúng đắn, tình yêu, hiện diện.

9- Nỗ lực

Đã bắt đầu mưa lất phất, nhưng bỗng nhiên như tiếng bầu trời đã mở toang và có một cơn mưa xối xả. Ngoài đường nước hầu như ngập sâu đến đầu gối, và cũng tràn qua cả lề đường. Không một lay động nơi những chiếc lá, và chúng quá yên lặng trong kinh ngạc của chúng. Một chiếc xe hơi đi ngang qua, và sau đó ngừng lại, nước đã vào những bộ phận chính của nó. Người ta đang lội bộ qua con đường đó, thấm đến tận da, nhưng họ đang tận hưởng cơn mưa xối xả này. Những thảm vườn đang được rửa sạch và bãi cỏ được ngập đầy nước màu nâu. Con chim xanh sậm cùng đôi cánh nâu vàng nhạt đang cố gắng tìm chỗ núp giữa đám lá dày, nhưng nó bị ướt hơn và ướt hơn và thường phải giữ lông của nó. Cơn mưa như trút nước kéo dài một khoảng thời gian, và rồi ngừng lại thỉnh thoảng như nó đã bắt đầu. Tất cả mọi vật được rửa sạch.

Sống hồn nhiên đơn giản làm sao! Nếu không có hồn nhiên không thể có hạnh phúc. Vui thú của những cảm xúc không là hạnh phúc của hồn nhiên. Hồn nhiên là tự do khỏi gánh nặng của trải nghiệm. Chính ký ức của trải nghiệm mới gây thoái hóa, và không phải chính đang trải nghiệm. Hiểu biết, gánh nặng của quá khứ, gây thoái hóa. Khả năng để tích lũy, nỗ lực để trở thành hủy diệt hồn nhiên; và nếu không có hồn nhiên, làm sao có được thông minh? Những người chỉ hiểu kỳ không bao giờ biết được thông minh; họ sẽ tìm được, nhưng điều gì họ tìm được không là sự thật. Những người nghi ngờ không bao giờ biết được hạnh phúc, bởi vì nghi

ngờ là sự lo âu của sự hiện diện riêng của họ, và sợ hãi nuôi dưỡng sự thoái hóa. Không sợ hãi không là can đảm nhưng tự do khỏi sự tích lũy.

‘Tôi không cần bất kỳ nỗ lực nào để đi du lịch mọi nơi trong thế giới, và đã trở thành một người kiếm tiền rất thành công; những nỗ lực của tôi trong phương hướng đó đã sản sinh những kết quả tôi mong muốn. Tôi cũng đã cố gắng rất nhiều để tạo ra hạnh phúc trong sống gia đình của tôi. Sống gia đình không giống như kiếm tiền hay điều hành một ngành kinh doanh. Người ta tiếp xúc với những con người trong kinh doanh, nhưng tại một mức độ khác hẳn. Ở nhà có nhiều xung đột nhỏ nhen nên người ta chẳng cần thể hiện cảm giác, và những nỗ lực của người ta trong lãnh vực này dường như chỉ gia tăng sự hỗn loạn. Tôi không đang phàn nàn bởi vì đó không là bản chất của tôi, nhưng tất cả hệ thống hôn nhân đều sai lầm. Chúng tôi lấy nhau để thỏa mãn những thôi thúc tình dục, mà không thực sự biết bất kỳ điều gì của hai người; và mặc dù chúng tôi sống trong cùng một ngôi nhà và tình thân ái và cố ý sản sinh một em bé, chúng tôi giống như những người xa lạ, và sự căng thẳng mà chỉ những người lập gia đình biết được luôn luôn hiện diện ở đó. Tôi đã làm điều gì tôi nghĩ là bổn phận của tôi, nhưng theo thực tế, nó không cho những kết quả tốt nhất. Cả hai chúng tôi đều là những người cai trị hung hăng, và càng dễ dàng gì lắm. Những nỗ lực để đồng hợp tác của chúng tôi không tạo ra một tình bạn sâu thắm giữa chúng tôi. Mặc dù tôi rất quan tâm những vấn đề tâm lý, không có nhiều sự trợ giúp lắm, và tôi muốn thâm nhập sâu thêm nữa vào vấn đề này.’

Mặt trời đã ló dạng, những con chim đang hót líu lo, và bầu trời trong xanh sau cơn bão.

Bạn có ý gì qua từ ngữ nỗ lực?

‘Cố gắng đuổi theo cái gì đó. Tôi đã cố gắng đuổi theo tiền bạc và vị trí, và tôi đã giành được cả hai. Tôi cũng đã cố gắng để có một sống gia đình hạnh phúc, nhưng điều này không thành công lắm; vì vậy lúc này tôi đang đấu tranh để theo đuổi cái gì đó sâu thẳm hơn.’

Chúng ta đấu tranh vì một mục đích trong quan điểm; chúng ta đấu tranh để thành tựu; chúng ta tạo ra một nỗ lực liên tục để trở thành cái gì đó, tích cực hay tiêu cực. Đấu tranh luôn luôn được an toàn trong một cách nào đó, nó luôn luôn hướng đến cái gì đó hay tẩu thoát khỏi cái gì đó. Thật ra, nỗ lực là một cuộc chiến không ngừng nghỉ để kiếm được, đúng chứ?

‘Kiếm được là sai lầm hay sao?’

Chúng ta sẽ thâm nhập nó chốc lát nữa; nhưng điều gì chúng ta gọi là nỗ lực là qui trình liên tục của kiếm được và mất đi này, của kiếm được trong những hướng khác nhau. Chúng ta mệt mỏi về một loại của kiếm được, và hướng đến một loại khác; và khi điều đó đạt được, chúng ta lại quay sang điều gì khác. Nỗ lực là một qui trình của kiếm được hiểu biết, trải nghiệm, hiệu quả, đạo đức, những sở hữu, uy quyền, và vân vân; nó là một đang trở thành liên tục, lan rộng, phát triển. Nỗ lực hướng về một kết thúc, dù xứng đáng hay không xứng đáng, phải luôn luôn tạo ra xung đột; xung

đột là hận thù, đối nghịch, kháng cự. Liệu điều đó cần thiết?

‘Cần thiết đối với cái gì?’

Chúng ta hãy khám phá. Tại mức độ vật chất, nỗ lực có lẽ cần thiết; nỗ lực để xây dựng một cây cầu, để sản xuất dầu mỏ, than đá, và vân vân, gây lợi lộc hay có lẽ gây lợi lộc; những công việc được thực hiện như thế nào, những món đồ được sản xuất và phân phối như thế nào, những lợi lộc được phân chia như thế nào, hoàn toàn là một vấn đề khác. Nếu tại mức độ vật chất, con người được sử dụng cho một mục đích, cho một lý tưởng, dù bởi những quan tâm riêng hay bởi Chính thể, nỗ lực chỉ sản sinh hỗn loạn và đau khổ thêm. Nỗ lực để kiếm được cho cá thể, cho Chính thể, hay cho một tổ chức tôn giáo, chắc chắn sẽ nuôi dưỡng đối nghịch. Nếu không hiểu rõ nỗ lực để kiếm được này, chắc chắn nỗ lực tại mức độ vật chất sẽ có một ảnh hưởng bi thảm cho xã hội.

Liệu nỗ lực tại mức độ tâm lý – nỗ lực để hiện diện, để kiếm được, để thành công, có cần thiết hay gây lợi lộc?

‘Nếu chúng ta không tạo ra nỗ lực như thế, liệu chúng ta không thoái hóa, không cô lập hay sao?’

Chúng ta sẽ như thế à? Từ trước đến nay, chúng ta sản sinh cái gì qua nỗ lực tại mức độ tâm lý?

‘Không nhiều lắm, tôi thừa nhận. Nỗ lực đã ở trong phương hướng sai lầm. Phương hướng rất quan

trọng, và nỗ lực được định hướng đúng đắn có sự quan trọng nhất. Do bởi không có nỗ lực đúng đắn nên chúng ta mới ở trong một hỗn loạn như thế này.’

Thế là, bạn nói rằng có nỗ lực đúng đắn và nỗ lực sai lầm, đúng chứ? Chúng ta đừng bị lúng túng bởi những từ ngữ, nhưng làm thế nào bạn phân biệt giữa nỗ lực đúng đắn và nỗ lực sai lầm. Theo tiêu chuẩn nào mà bạn đánh giá? Tiêu chuẩn của bạn là gì? Liệu nó là truyền thống, hay liệu nó là lý tưởng tương lai ‘cái nên là’?

‘Tiêu chuẩn của tôi được khẳng định bởi điều gì mang lại những kết quả. Chính kết quả mới quan trọng, và nếu không có sự thôi thúc của một kết quả chúng ta sẽ không tạo ra nỗ lực nào.’

Nếu kết quả là sự đo lường của bạn, vậy thì chắc chắn bạn không quan tâm đến phương tiện; hay liệu bạn có?

‘Tôi sẽ sử dụng phương tiện tùy theo kết thúc. Nếu kết thúc là hạnh phúc, vậy thì một phương tiện hạnh phúc phải được tìm ra.’

Phương tiện hạnh phúc không là kết thúc hạnh phúc hay sao? Kết thúc ở trong phương tiện, đúng chứ? Vì vậy chỉ có phương tiện. Chính phương tiện là kết thúc, kết quả.

‘Trước đây, chưa bao giờ tôi quan sát nó theo cách này, nhưng tôi thấy rằng nó là như thế.’

Chúng ta đang tìm phương tiện hạnh phúc có nghĩa gì. Nếu nỗ lực tạo ra xung đột, đối nghịch, bên trong và bên ngoài, liệu có khi nào nỗ lực có thể dẫn đến hạnh phúc? Nếu kết thúc ở trong phương tiện, làm thế nào có thể có hạnh phúc qua xung đột và hận thù? Nếu nỗ lực sinh ra nhiều vấn đề hơn, nhiều xung đột hơn, chắc chắn nó là hủy diệt và không hiệp thông. Và tại sao chúng ta tạo ra nỗ lực? Chúng ta không tạo ra nỗ lực để nhiều hơn, để tiến bộ hơn, để kiếm được, hay sao? Nỗ lực cho nhiều hơn trong một phương hướng, và cho ít hơn trong một phương hướng khác. Nỗ lực hàm ý kiếm được cho chính người ta hay cho một nhóm người, đúng chứ?

‘Vâng, đó là như thế. Kiếm được cho chính người ta là tại một mức độ khác với kiếm được của chính thể hay giáo hội.’

Nỗ lực là kiếm được, tiêu cực hay tích cực. Vậy thì, chúng ta đang kiếm được cái gì? Tại một mức độ chúng ta đang kiếm được những nhu cầu vật chất, và tại mức độ khác chúng ta sử dụng những cái này như một phương tiện của tự phóng đại; hay, khi đã thỏa mãn bởi những nhu cầu vật chất, chúng ta kiếm được uy quyền, vị trí, thanh danh. Những người cai trị, những người đại diện của chính thể, có lẽ sống những sống bên ngoài khá đơn giản và sở hữu không bao nhiêu sự vật, nhưng họ đã kiếm được uy quyền, thế là họ kháng cự và thống trị.

‘Ông nghĩ tất cả kiếm được đều xấu xa, hay sao?’

Chúng ta hãy **ây**, sự an toàn, mà đang có những nhu cầu vật chất cần thiết, là một việc, và sự kiếm được là một việc khác. Do bởi sự kiếm được nhân danh chủng tộc hay quốc gia, nhân danh Thượng đế, hay nhân danh cá thể mới đang hủy diệt sự tổ chức hiệu quả và hợp lý của những nhu cầu vật chất cho sự thịnh vượng của con người. Tất cả chúng ta đều phải có đầy đủ lương thực, quần áo và chỗ ở, điều đó rõ ràng và đơn giản. Lúc này, chúng ta đang tìm kiếm để kiếm được cái gì, ngoại trừ những điều này?

Người ta kiếm được tiền bạc như một phương tiện để dẫn đến uy quyền, đến những thỏa mãn tâm lý và xã hội nào đó, như một phương tiện để dẫn đến tự do được làm điều gì người ta muốn làm. Người ta đấu tranh để kiếm được của cải và vị trí với mục đích có uy quyền trong những cách khác nhau; và khi **đ** thành công trong những sự việc phía bên ngoài, lúc này người ta muốn được thành công, như bạn nói, liên quan đến những sự việc phía bên trong.

Chúng ta có ý gì qua uy quyền? Uy quyền là để thống trị, chinh phục, kiểm chế, cảm thấy cao cấp, cảm thấy hiệu quả, và vân vân. Có ý thức hay không có ý thức, những người khổ hạnh cũng như những người trần tục đều cảm thấy và nỗ lực để kiếm được uy quyền này. Uy quyền là một trong những diễn tả hoàn hảo nhất của cái tôi, dù nó là uy quyền của hiểu biết, uy quyền đối với một người khác, uy quyền của thể gian, hay uy quyền của ăn chay. Cảm thấy của uy quyền, của thống trị, gây thỏa mãn cực kỳ. Bạn có lẽ tìm kiếm sự thỏa mãn qua uy quyền, một người khác qua nhậu nhẹt, một người khác qua tôn thờ, một người khác qua hiểu biết, và vẫn vậy một người khác qua đấu tranh để trở

nên đạo đức. Mỗi người có lẽ có ảnh hưởng thuộc tâm lý và xã hội đặc biệt riêng của họ, nhưng tất cả kiếm được đều là sự thỏa mãn. Thỏa mãn tại bất kỳ mức độ nào là cảm xúc, đúng chứ? Chúng ta đang tạo ra nỗ lực để kiếm được những cảm xúc tinh tế hơn, hay mãnh liệt, mà tại một thời điểm chúng ta gọi là trải nghiệm, tại một thời điểm khác là hiểu biết, tại một thời điểm khác là tình yêu, tại một thời điểm khác là tìm kiếm Thượng đế hay sự thật; và có cảm xúc của là một người đúng đắn, hay của là một người hiệu quả của một học thuyết. Nỗ lực là để kiếm được sự thỏa mãn, mà là cảm xúc. Bạn đã kiếm được sự thỏa mãn tại một mức độ, và lúc này bạn đang tìm kiếm nó tại một mức độ khác; và khi bạn đã kiếm được nó ở đó, bạn sẽ chuyển động đến một mức độ khác, và thế là cứ tiếp tục. Ham muốn liên tục này để kiếm được sự thỏa mãn nhiều hơn và nhiều hơn những hình thức tinh tế của cảm xúc được gọi là tiến bộ, nhưng nó là sự xung đột không ngừng nghỉ. Tìm kiếm để kiếm được sự thỏa mãn luôn luôn mở rộng không ngừng nghỉ, và vì vậy không có kết thúc cho xung đột, hận thù, và thế là không hạnh phúc.

‘Tôi thấy quan điểm của ông. Ông đang nói rằng sự tìm kiếm cho thỏa mãn trong bất kỳ hình thức nào thực sự là sự tìm kiếm cho đau khổ. Nỗ lực hướng về sự thỏa mãn là đau khổ liên tục. Nhưng người ta phải làm gì? Từ bỏ tìm kiếm sự thỏa mãn và chỉ trị trệ, hay sao?’

Nếu người ta không tìm kiếm sự thỏa mãn, liệu sự trị trệ là điều không tránh khỏi? Liệu tình trạng của không tức giận nhất thiết là một tình trạng chết ròi?

Chắc chắn, sự thỏa mãn tại bất kỳ mức độ nào là cảm xúc. Sự tinh lọc của cảm xúc chỉ là sự tinh lọc của từ ngữ. Từ ngữ, thuật ngữ, biểu tượng, hình ảnh, có một vai trò quan trọng lạ lùng trong những sống của chúng ta, đúng chứ? Chúng ta có đã không tìm kiếm sự tiếp xúc, sự thỏa mãn của tiếp xúc vật chất, nhưng từ ngữ, hình ảnh trở thành rất có ý nghĩa. Tại một mức độ chúng ta kiếm được sự thỏa mãn qua những phương tiện thô thiển, và đi một mức độ khác qua những phương tiện tinh tế và cao cả hơn; nhưng kiếm được những từ ngữ cũng cùng mục đích như kiếm được những thứ vật chất, đúng chứ? Tại sao chúng ta kiếm được?

‘Ồ, tôi nghĩ do bởi chúng ta quá bất mãn, quá nhàm chán với chính chúng ta, đến độ chúng ta sẽ thực hiện bất kỳ việc gì để thoát khỏi sự nông cạn riêng của chúng ta. Thực sự đó là như thế – và nó vừa lóe lên cho tôi rằng chính xác tôi đang ở trong vị trí đó. Điều này thật lạ thường!’

Những kiếm được của chúng ta là một phương tiện để che đậy sự trống rỗng riêng của chúng ta; những cái trí của chúng ta giống như những cái trống trống rỗng, được đánh trên nó bởi mọi bàn tay lướt qua và tạo nhiều ồn ào. Đây là sống của chúng ta, sự xung đột của những tẩu thoát không bao giờ thỏa mãn và đau khổ chất chồng. Lạ lùng thay khi chẳng bao giờ chúng ta một mình, không bao giờ chính xác ở một mình. Chúng ta luôn luôn cùng cái gì đó, cùng một vấn đề, cùng một quyền sách, cùng một con người; và khi chúng ta một mình, những suy nghĩ của chúng ta lại cùng chúng ta.

Một mình, cô đơn, là cốt lõi. Tất cả những tẩu thoát, tất cả những kiếm được, tất cả nỗ lực để là hay để không là, phải kết thúc; và vậy là chỉ có tình trạng một mình mới có thể thâm nhập cái một mình, cái không thể đo lường được.

‘Làm thế nào người ta có thể không còn tẩu thoát?’

Bằng cách thấy sự thật rằng tất cả những tẩu thoát chỉ dẫn đến ảo tưởng và đau khổ. Sự thật đó giải thoát; bạn không thể làm bất kỳ điều gì về nó. Chính hành động chặn đứng sự tẩu thoát của bạn là một tẩu thoát khác. Trạng thái tột đỉnh của không hành động là hành động của sự thật.

10- Hiến dâng và Tôn sùng

Một người mẹ đang đánh đứa con của bà ấy, và có những tiếng la hét đau đớn. Người mẹ rất giận dữ, và trong khi bà ấy đang đánh bà ấy nói năng rất thô tục. Chốc lát sau khi chúng tôi quay lại bà ấy đang vuốt ve đứa con, đang ghì chặt như thể bà ấy muốn nghiền nát sự sống từ việc đó. Bà ấy có những giọt nước mắt trong hai mắt của mình. Đứa trẻ khá bối rối, nhưng vẫn mỉm cười với người mẹ.

Tình yêu là một điều lạ lùng, và chúng ta quá dễ dàng khi mất đi ngọn lửa ấm áp của nó! Ngọn lửa mất đi, nhưng khói vẫn còn. Khói đây nghẹt những quả tim và những cái trí của chúng ta, và những ngày tháng của chúng ta trải qua những giọt nước mắt lẫn cay đắng. Bài hát đã bị lãng quên, và những từ ngữ đã mất đi ý nghĩa của chúng; hương thơm không còn nữa và hai bàn tay của chúng ta trống không. Chúng ta không bao giờ biết làm thế nào giữ gìn ngọn lửa đó không có khói, và khói luôn luôn bóp chết ngọn lửa. Nhưng tình yêu không thuộc cái trí, nó không ở trong mạng lưới của suy nghĩ, nó không thể được tìm kiếm, được vun quén, được ấp ủ; nó hiện diện ở đó khi cái trí bất động và quả tim trống không khỏi những sự việc của cái trí.

Căn phòng nhìn xuống con sông, và mặt trời ở trên những dòng nước của nó.

Anh ấy không đốt nát gì cả, nhưng đầy cảm xúc, một cảm xúc mãnh liệt mà anh ấy chắc đã nhận được sự hài lòng lắm, bởi vì dường như nó trao tặng anh ấy vui thú vô cùng. Anh ấy hăm hở nói; và khi con chim

vàng xanh được chỉ cho anh ấy thấy, anh ấy bộc lộ cảm xúc bức dọc và xua đuổi nó. Sau đó anh ấy nói về vẻ đẹp của con sông, và hát một bài hát về nó. Anh ấy có giọng dễ thương nhưng căn phòng quá nhỏ. Con chim vàng xanh được tham gia bởi một con khác, và hai con đậu rất gần nhau, rìa lông cho nhau.

‘Hiển dăng không là một phương cách ép cận Thượng đế, hay sao? Hy sinh của hiển dăng không là sự tinh lọc của quả tim, hay sao? Hên dăng không là bộ phận cốt lõi thuộc sống của chúng ta, hay sao?’

Bạn có ý gì qua từ ngữ hiển dăng?

‘Tình yêu cái tôi thượng; dăng một bông hoa trước một hình ảnh, biểu tượng của Thượng đế. Hiển dăng là sự thâm thấu trọn vẹn, nó là một tình yêu mà xua đuổi tình yêu xác thịt. Tôi đã ngồi, mỗi lần nhiều tiếng đồng hồ, hoàn toàn mất hút trong tình yêu Thượng đế. Trong trạng thái đó tôi không là gì cả và tôi không bắt gì cả. Trong trạng thái đó tất cả sống là một hiệp thông, người quét đường và ông vua là một. Nó là một trạng thái lạ thường. Chắc hẳn ông phải biết nó.’

Liệu hiển dăng là tình yêu? Nó là cái gì đó tách khỏi sự hiện diện hàng ngày của chúng ta? Liệu nó là một hành động của hy sinh khi hiển dăng cho một vật, cho hiểu biết, cho phục vụ, hay cho hành động? Liệu nó là hy sinh mình khi bạn bị mất hút trong sự hiển dăng của bạn? Khi bạn hoàn toàn đồng hóa chính bạn cùng cái vật của sự hiển dăng của bạn, liệu đó là tự từ

bỏ. Liệu nó là sự không ích kỷ khi mất hút bạn trong một quyển sách, trong một câu kinh, trong một ý tưởng? Hiến dâng là sự tôn thờ một hình ảnh, một con người, một biểu tượng, hay sao? Liệu sự thật có bất kỳ biểu tượng nào? Liệu có khi nào một biểu tượng có thể đại diện cho sự thật? Biểu tượng là cố định, và liệu có khi nào một vật cố định có thể đại diện cái đang sống? Bức ảnh của bạn là bạn à?

Chúng ta hãy thấy chúng ta có ý gì qua từ ngữ hiến dâng. Bạn dành ra nhiều tiếng đồng hồ một ngày trong điều gì bạn gọi là tình yêu, suy gẫm về Thượng đế. Liệu đó là hiến dâng? Cái người trao sống của anh ấy cho sự thịnh vượng của xã hội là hiến dâng cho công việc của anh ấy; và vị tướng, công việc của người đó là lập kế hoạch hủy diệt, cũng hiến dâng cho công việc của anh ấy. Đó là hiến dâng? Nếu tôi được phép nói như thế, bạn dành thời gian của bạn bị mê muội bởi hình ảnh hay ý tưởng về Thượng đế, và những người khác cũng làm những sự việc tương tự trong một cách khác. Liệu có một khác biệt căn bản giữa hai người? Liệu hiến dâng là có một mục tiêu?

‘Nhưng sự tôn sùng Thượng đế này nuốt trọn toàn sống của tôi. Tôi không nhận biết bất kỳ thứ gì ngoài trừ Thượng đế. Ngài ngập tràn quả tim của tôi.’

Và người đàn ông mà tôn sùng công việc của anh ấy, người lãnh đạo của anh ấy, học thuyết của anh ấy, cũng bị nuốt trọn bởi thứ mà anh ấy quan tâm. Bạn ngập tràn quả tim của bạn bởi từ ngữ ‘Thượng đế’, và một người khác bởi hoạt động. Liệu đó là hiến dâng?

Bạn hạnh phúc với hình ảnh của bạn, biểu tượng của bạn, và một người khác với những quyển sách hay âm nhạc của anh ấy; và đó là hiến dâng? Nó là hiến dâng khi đánh nát chính mình trong cái gáo? Một người đàn ông hiến dâng cho người vợ của anh ấy vì những lý do thỏa mãn khác nhau, và liệu sự thỏa mãn là hiến dâng? Đồng hóa chính mình cùng quốc gia của người ta rất thoái hóa; và liệu sự đồng hóa là hiến dâng?

‘Nhưng trao trọn chính bản thân mình cho Thượng đế không gây bất kỳ hư hại cho bất kỳ ai. Mặt khác, tôi vừa không bị thoái hóa và vừa không làm thoái hóa những người khác.’

Ít nhất đó là cái gì đó; nhưng mặc dù bạn không làm bất kỳ việc gì gây thoái hóa phía bên ngoài, liệu ảo tưởng không gây thoái hóa tại một mức độ sâu thẳm hơn cho cả bạn và xã hội, hay sao?

‘Tôi không quan tâm đến xã hội. Tôi chẳng có bao nhiêu nhu cầu; tôi đã kiểm soát được những đam mê của tôi và tôi dành những ngày của tôi trong cái bóng của Thượng đế.’

Không quan trọng để khám phá liệu cái bóng đó có bất kỳ thực chất nào đằng sau nó, hay sao? Tôn sùng cái ảo tưởng là bám vào sự thỏa mãn riêng của người ta; nhưng bộ sự ham muốn tại bất kỳ mức độ nào là dục vọng.

‘Ông khấn cho tôi bối rối lắm, và tôi không chắc rằng tôi muốn tiếp tục nói chuyện này. Ông thấy, tôi tôn sùng cùng cái bàn thờ như chính ông, nhưng tôi

phát giác rằng sự tôn sùng của ông hoàn toàn khác hẳn, và điều gì ông nói vượt qua suy nghĩ tôi. Nhưng tôi muốn biết về đẹp của sự tôn sùng của ông là gì. Ông không có những bức tranh, không có những hình ảnh, và không có những nghi lễ, nhưng ông phải tôn sùng. Tôn sùng của ông thuộc bản chất gì?"

Người tôn sùng là vật được tôn sùng. Tôn sùng một người khác là tôn sùng chính bạn; hình ảnh, biểu tượng, là một chiếu rọi của chính người ta. Rốt cuộc, thần tượng của bạn, quyển sách của bạn, người cầu nguyện của bạn, là phản ảnh của nền quá khứ của bạn; nó là sự sáng chế của bạn, mặc dù nó được sáng chế bởi một người khác. Bạn chọn lựa tùy theo sự thỏa mãn của bạn; sự chọn lựa của bạn là thành kiến của bạn. Hình ảnh của bạn là sự nhiễm độc của bạn, và nó được chạm khắc từ ký ức riêng của bạn; bạn đang tôn sùng chính bạn qua cái hình ảnh được sáng chế bởi suy nghĩ riêng của bạn. Sự hiến dâng của bạn là tình yêu về chính bạn được che đậy bởi sự quyến rũ của cái trí của bạn. Cái hình ảnh là chính bạn, nó là phản ảnh của cái trí của bạn. Hiến dâng như thế là một hình thức của tự dối gạt mà chỉ dẫn đến đau khổ và cô lập, mà là chết.

Tìm kiếm là hiến dâng, hay sao? Tìm kiếm cái gì đó không là tìm kiếm; tìm kiếm sự thật không là tìm được nó. Chúng ta tẩu thoát khỏi chính chúng ta qua sự tìm kiếm, mà là ảo tưởng; chúng ta cố gắng trong mọi cách để lẩn tránh chúng ta là gì. Trong chính chúng ta chúng ta quá tầm thường, vì vậy tại căn bản không là gì cả, và tôn sùng cái gì đó to tát hơn chính chúng ta cũng tầm thường và dốt nát như chính chúng ta. Đồng hóa

cùng cái vĩ đại vẫn còn là một chiều rọi của cái nhỏ nhoi. Cái vĩ đại là một mở rộng của cái nhỏ nhoi. Cái nhỏ nhoi trong tìm kiếm cái vĩ đại sẽ tìm được chỉ cái gì nó có thể tìm được. Những tẩu thoát có nhiều và khác biệt nhưng cái trí trong ầu thoát vẫn còn sợ hãi, nông cạn và dốt nát.

Hiểu rõ về tẩu thoát là tự do khỏi ‘cái gì là’. ‘Cái gì là’ có thể được hiểu rõ chỉ khi nào cái trí không còn tìm kiếm một đáp án. Tìm kiếm một đáp án là tẩu thoát khỏi ‘cái gì là’. Tìm kiếm này được gọi bằng những cái tên khác nhau, một trong số chúng là hiến dâng; nhưng muốn hiểu rõ ‘cái gì là’, cái trí phải yên lặng

‘Ông có ý gì qua từ ngữ “cái gì là”?’

‘Cái gì là’ là cái mà từ khoảnh khắc sang khoảnh khắc. Hiểu rõ toàn qui trình tôn sùng của bạn, hiến dâng của bạn đến cái mà bạn gọi là Thượng đế, là nhận biết ‘cái gì là’. Nhưng bạn không khao khát hiểu rõ ‘cái gì là’; do bởi tẩu thoát ‘cái gì là’ của bạn, mà bạn gọi là hiến dâng, là một cái nguồn của vui thú to tát hơn, và thế là ảo tưởng trở thành có ý nghĩa lớn lao hơn sự thật. Hiểu rõ ‘cái gì là’ không phụ thuộc vào suy nghĩ, bởi vì chính suy nghĩ là một tẩu thoát. Suy nghĩ một vấn đề không là hiểu rõ nó. Chỉ khi nào cái trí yên lặng thì sự thật của ‘cái gì là’ được mở toang.

‘Tôi mãn nguyện với điều gì tôi có. Tôi hạnh phúc với Thượng đế của tôi, với câu kinh của tôi và hiến dâng của tôi. Hiến dâng cho Thượng đế là một bài hát của quả tim tôi, và hạnh phúc của tôi ở trong bài hát đó. Bài hát của ông có lẽ rõ ràng và khoáng đạt

hơn, nhưng khi tôi hát quả tim của tôi đã được ngập tràn. Một con người có thể đòi hỏi gì hơn là có một quả tim ngập tràn? Chúng ta là anh em trong bài hát của tôi, và tôi không bức dọc bởi bài hát của ông.'

Khi bài hát là thực sự, cũng không có bạn cũng không có tôi, nhưng chỉ sự yên lặng của vĩnh cửu. Bài hát không là âm thanh nhưng là sự yên lặng. Đừng để âm thanh của bài hát lừa bạn ngập tràn quả tim của bạn.

11- Quan tâm

Anh ấy là một hiệu trưởng có nhiều bằng đại học. Anh ấy đã rất quan tâm đến giáo dục, và anh ấy cũng đã làm việc cực nhọc cho nhiều loại đổi mới xã hội khác nhau; nhưng lúc này, anh ấy nói, mặc dù vẫn còn khá trẻ, anh ấy đã mất đi mùa xuân của sống. Anh ấy tiếp tục những bổn phận của anh ấy hầu như một cách máy móc, tải qua lề thói hàng ngày với sự nhàm chán vô cùng; không còn bất kỳ thôi thúc nào trong việc gì anh ấy làm, và động cơ mà lúc trước anh ấy đã cảm thấy hoàn toàn biến mất. Anh ấy đã có khuynh hướng tôn giáo và cố gắng tạo ra những đổi mới nào đó trong tôn giáo của anh ấy, nhưng điều đó cũng đã cạn kiệt. Anh ấy đã thấy không có giá trị gì trong bất kỳ hành động đặc biệt nào.

Tại sao?

‘Tất cả hành động đều dẫn đến hỗn loạn, tạo ra nhiều vấn đề, nhiều ranh mãnh hơn. Tôi đã cố gắng hành động cùng suy nghĩ và thông minh, nhưng nó luôn luôn dẫn đến một loại hỗn loạn nào đó; nhiều hoạt động mà tôi đánh giá cao khiến cho tôi cảm thấy trầm uất, lo âu và phiền muộn, và chúng không dẫn đến nơi nào cả. Lúc này tôi sợ hãi hành động, và sợ hãi gây ra nhiều tổn hại hơn là ốt lạnh đã khiến cho tôi rút khỏi tất cả ngoại trừ vài hành động tối thiểu.’

Nguyên nhân của sợ hãi này là gì? Nó là sợ hãi của gây tổn hại? Bạn đang rút khỏi sống bởi vì sợ hãi

tạo ra nhiều hỗn loạn thêm. Bạn sợ hãi sự hỗn loạn mà bạn có lẽ tạo ra, hay sợ hãi sự hỗn loạn bên trong chính bạn? Nếu bạn rõ ràng bên trong chính bạn và từ sự rõ ràng đó có hành động, vậy thì liệu bạn sẽ sợ hãi bất kỳ sự hỗn loạn nào phía bên ngoài mà hành động của bạn có lẽ tạo ra? Bạn sợ hãi sự hỗn loạn bên trong hay bên ngoài?

‘Trước kia tôi đã không quan sát nó theo cách này, và tôi phải suy xét điều gì ông nói.’

Liệu bạn sẽ tạo ra nhiều vấn đề hơn nếu bạn rõ ràng trong chính bạn? Chúng ta thích chạy trốn những vấn đề của chúng ta, bằng bất kỳ phương tiện nào, và vì vậy chúng ta chỉ gia tăng chúng. Phải bày những vấn đề của chúng ta có vẻ là hỗn loạn, nhưng khả năng để giải quyết vấn đề tùy thuộc sự rõ ràng của tiếp cận. Nếu bạn rõ ràng, liệu những hành động của bạn sẽ gây hỗn loạn?

‘Tôi không rõ ràng lắm. Tôi không biết tôi muốn làm gì? Tôi có thể tham gia học thuyết nào đó của phe tả hay phe hữu nhưng điều đó sẽ không tạo ra sự rõ ràng của hành động. Người ta có lẽ nhầm hai mắt lại đối với những vô lý của một học thuyết đặc biệt và làm việc vì nó, nhưng sự kiện vẫn còn nguyên rằng tại cốt lõi có nhiều tổn hại hơn tốt lành trong hành động của tất cả những học thuyết. Nếu tôi rất rõ ràng trong chính tôi, tôi sẽ giải quyết những vấn đề và cố gắng giải quyết chúng. Nhưng tôi không rõ ràng. Tôi đã mất đi tất cả động cơ cho hành động.’

Tại sao bạn mất động cơ? Liệu bạn mất nó trong tiêu xài quá ố năng lượng bị giới hạn? Bạn đã tự làm cạn kiệt trong đang làm những công việc mà không có sự quan tâm căn bản cho bạn? Hay liệu có phải rằng bạn chưa tìm được quan tâm thực sự của bạn là gì?

‘Ông thầy, sau khi tốt nghiệp đại học tôi rất hăm hở trong sự đổi mới xã hội, và tôi háo hức làm việc với nó trong nhiều năm; nhưng tôi đã bắt đầu thấy sự tầm thường của nó, vì vậy tôi đã buông bỏ nó và tôi đã chọn giáo dục. Tôi thực sự làm việc cực nhọc trong giáo dục trong nhiều năm, không quan tâm bất kỳ điều gì khác; nhưng cuối cùng tôi cũng buông bỏ việc đó bởi vì tôi đã trở nên mỗi lúc một hỗn loạn hơn. Tôi tham vọng, không phải cho chính tôi, nhưng cho công ợi được thành công; nhưng những người tôi làm việc chung luôn luôn cãi cọ, họ ghen tuông và tham vọng cá nhân.’

Tham vọng là một điều lạ lùng. Bạn nói rằng bạn không tham vọng cho chính bạn, nhưng chỉ tham vọng cho công việc được thành công. Liệu có khác biệt nào giữa tham vọng cá nhân và tham vọng tạm gọi là không cá nhân? Bạn không suy nghĩ nó là cá nhân hay tầm thường khi đồng hóa chính bạn cùng một học thuyết và làm việc đầy tham vọng cho nó, hay sao? Bạn sẽ gọi nó là một tham vọng xứng đáng, đúng chứ? Nhưng nó là như thế à? Chắc chắn, bạn đã chỉ thay đổi một thuật ngữ bằng một thuật ngữ khác, ‘không cá nhân’ cho ‘cá nhân’; nhưng thôi thúc, động cơ vẫn như nhau. Bạn muốn thành công cho công việc mà bạn đồng hóa. Bạn đã thay thế thuật ngữ ‘tôi’ bằng thuật ngữ ‘làm việc’, ‘hệ thống’, ‘quốc gia’, ‘Thượng đế’,

nhưng bạn vẫn còn quan trọng. Tham vọng vẫn còn đang vận hành, tàn nhẫn, ganh tị, chuyên chế. Liệu do bởi công việc không thành công nên bạn buông bỏ nó? Liệu bạn tiếp tục nếu nó thành công?

‘Tôi không nghĩ đó là nó. Công việc khá thành công, như tất cả công việc nào nếu người ta trao thời gian, năng lượng và thông minh cho nó. Tôi từ bỏ nó bởi vì nó không dẫn đến đâu cả; nó tạo ra một chút khuấy khỏa nhất thời nào đó, nhưng không có thay đổi lâu dài và căn bản.’

Bạn có động cơ khi bạn đang làm việc, và điều gì đã xảy ra cho nó? Điều gì đã xảy ra cho sự thôi thúc, ngọn lửa? Đó là vấn đề?

‘Vâng, đó là vấn đề. Lúc trước tôi đã có ngọn lửa, nhưng lúc này nó không còn.’

Liệu nó còn âm ỉ, hay nó bị cháy rụi qua sự sử dụng sai lầm đến độ chỉ còn lại tro bụi? Có lẽ bạn đã không khám phá quan tâm thực sự của bạn. Bạn cảm thấy thất vọng? Bạn đã lập gia đình?

‘Không, tôi không nghĩ tôi bị thất vọng, tôi cũng không cảm thấy nhu cầu có một gia đình hay tình bạn với một người đặc biệt. Thuộc kinh tế tôi mãn nguyện với một chút ít. Tôi đã luôn luôn bị cuốn hút vào tôn giáo trong ý nghĩa sâu sắc của từ ngữ, nhưng tôi nghĩ rằng tôi cũng muốn “thành công” trong lãnh vực đó nữa.’

Nếu bạn không tuyệt vọng, tại sao bạn không
mãn nguyện để chỉ sống?

‘Tôi không còn trẻ nữa, và tôi không muốn thoái
hóa, trì trệ.’

Chúng ta hãy đặt vấn đề theo cách khác. Bạn
quan tâm điều gì? Không phải điều gì bạn *nên* quan
tâm, nhưng thực sự?

‘Tôi thực sự không biết.’

Bạn không quan tâm trong việc khám phá nó
hay sao?

‘Nhưng làm thế nào tôi sẽ khám phá?’

Bạn nghĩ rằng có một phương pháp, một phương
cách để khám phá điều gì bạn quan tâm? Tự khám phá
cho chính bạn sự quan tâm của bạn nằm trong phương
hướng nào là điều rất quan trọng. Từ trước đến nay bạn
đã cố gắng những việc nào đó, bạn đã trao cho chúng
năng lượng và thông minh của bạn, nhưng chúng đã
không thỏa mãn bạn sâu thẳm lắm. Hoặc bạn đã tự làm
kiệt quệ chính bạn khi làm điều gì đó mà không có sự
quan tâm căn bản của bạn, hoặc sự quan tâm thực sự
của bạn vẫn còn ngủ yên, đang chờ đợi thức giấc. Lúc
này nó là gì?

‘Lại nữa, tôi không biết. Ông có thể giúp tôi khám
phá?’

Bộ bạn không muốn tự biết cho chính bạn sự thật của vấn đề, hay sao? Nếu bạn đã tự làm kiệt quệ, vấn đề đòi hỏi một tiếp cận nào đó; nhưng nếu ngọn lửa của bạn vẫn còn ngủ im, vậy thì thức giấc nó là điều quan trọng. Lúc này, nó là gì? Nếu tôi không bảo cho bạn nó là gì, bộ bạn không muốn tự khám phá sự thật của nó cho chính bạn hay sao? Sự thật của ‘cái gì là’ là hành động riêng của nó. Nếu bạn bị kiệt sức rồi, vậy thì nó là vấn đề của chữa trị, hồi phục, âm ỉ một cách sáng tạo. Tình trạng âm ỉ sáng tạo này theo sau từ chuyển động của vun quén và gieo mầm; nó là không hành động cho hành động tổng thể tương lai. Hay có lẽ rằng sự quan tâm thực sự của bạn vẫn chưa thức giấc. Làm ơn lắng nghe và khám phá. Nếu ý định để khám phá hiện diện ở đó, bạn sẽ khám phá, không phải bằng thâm nhập liên tục, nhưng bằng sự rõ ràng và gian khổ trong ý định của bạn. Vậy thì, bạn sẽ thấy rằng trong suốt những giờ thức giấc có một nhận biết tinh táo mà trong đó bạn đang nhậ lên mọi hàm ý của quan tâm âm ỉ đó, và rằng những giấc mộng cũng có một vai trò. Nói cách khác, ý định khởi động bộ máy của sự khám phá.

‘Nhưng làm thế nào tôi sẽ biết được quan tâm nào là quan tâm thực sự? Tôi đã có nhiều quan tâm, và tất cả chúng đều đã cạn kiệt. Làm thế nào tôi biết rằng điều gì tôi có thể khám phá là quan tâm thực sự của tôi, sẽ không bị cạn kiệt?’

Dĩ nhiên, không có sự bảo đảm; nhưng bởi vì bạn nhận biết sự cạn kiệt này, sẽ có tình trạng nhìn ngắm tinh táo để khám phá điều thực sự. Nếu tôi được phép trình bày nó theo cách này, bạn không đang khám

phá sự quan tâm thực sự của bạn; nhưng trong một tình trạng nhìn ngắm thụ động, sự quan tâm thực sự sẽ tự thể hiện. Nếu bạn cố gắng khám phá sự quan tâm thực sự của bạn là gì, bạn sẽ chọn lựa một cái tương phản với một cái khác, bạn sẽ cân nhắc, tính toán, đánh giá. Qui trình này ch vùn quên sự đối nghịch; bạn dành những năng lượng của bạn để tự hỏi liệu bạn đã chọn lựa chính xác, và vân vân. Nhưng khi có nhận biết thụ động, và không phải một nỗ lực tích cực về phần bạn để khám phá, vậy thì trong nhận biết đó hiện diện chuyển động của sự quan tâm. Hãy thử nghiệm nó và bạn sẽ thấy.

‘Nếu tôi không quá hấp tấp, tôi nghĩ rằng tôi đang bắt đầu nhận biết sự quan tâm thực sự của tôi. Có một mau lẹ đầy sức sống, một năng lượng mới mẻ cuộn cuộn lạ thường.’

12- Giáo dục và Hiệp thông

Một buổi chiều thật đẹp. Mặt trời đang lặn sau những đám mây đen, to lớn, và tương phản chúng là một cụm dứa mỏng manh, cao vút. Con sông đã ửng vàng, và những quả đồi xa xa đang ửng sáng bởi mặt trời hoàng hôn. Có tiếng sấm, nhưng về hướng những hòn núi bầu trời quang đãng và màu xanh. Gia súc từ cánh đồng đang quay về, và một cậu trai nhỏ đang xua chúng về nhà. Cậu bé không thể lớn hơn mười hay mười hai tuổi, và mặc dầu cậu ấy đã trải qua nguyên một ngày một mình, cậu ấy đang hát và thính thoảng đánh vào gia súc chậm chạp hay lang thang ra khỏi đàn. Cậu ấy mỉm cười và khuôn mặt đen thui. Ngừng lại vì tò mò, và đứng xa xa, háo hức cậu ấy bắt đầu đặt những câu hỏi. Cậu ấy là một cậu trai làng quê và không có giáo dục; cậu ấy không bao giờ có thể đọc và viết, nhưng cậu ấy đã biết sống một mình là gì với chính cậu ấy. Cậu ấy không biết rằng cậu ấy một mình; cậu ấy có lẽ không bao giờ suy nghĩ về nó, và cậu ấy cũng không bị buồn bã vì nó. Cậu ấy chỉ một mình và mãn nguyện. Cậu ấy không mãn nguyện bởi điều gì đó, cậu ấy chỉ mãn nguyện. Mãn nguyện bởi điều gì đó không là mãn nguyện. Tìm kiếm mãn nguyện qua sự liên hệ là sống trong sợ hãi. Mãn nguyện mà phụ thuộc vào những liên hệ chỉ là sự thỏa mãn. Mãn nguyện là một tình trạng của không phụ thuộc. Phụ thuộc luôn luôn tạo ra xung đột và đôi nghịch. Phải có tự do để sống mãn nguyện. Tự do hiện diện và phải luôn luôn hiện diện tại khởi đầu; nó không là một kết thúc, một mục tiêu để đạt

được. Người ta không bao giờ có thể tự do trong tương lai. Tự do trong tương lai không có thực tế, nó chỉ là một ý tưởng. Thực tế là ‘cái gì là’; và nhận biết thụ động ‘cái gì là’ là mãn nguyện.

Người giáo sư nói rằng ông ấy đã dạy học được nhiều năm, kể từ khi ông ấy tốt nghiệp đại học, và đã có vô số những cậu bé được dạy dỗ bởi ông ấy tại một trong những học viện của chính phủ. Ông ấy sản xuất những sinh viên mà có thể đậu những kỳ thi, điều gì chính phủ và những bậc phụ huynh mong muốn. Dĩ nhiên, có những cậu bé ngoại lệ được cho những cơ hội đặc biệt, được cấp những học bổng, và vân vân, nhưng đa số đều dửng dưng, đờ đẫn, lười biếng và hơi ranh mãnh. Có những người có thể tạo ra cái gì đó bởi chính họ trong bất kỳ lãnh vực nào họ tham gia, nhưng chẳng bao nhiêu người có được ngọn lửa sáng tạo. Suốt những năm ông ấy dạy học, những cậu bé ngoại lệ rất hiếm hoi; thỉnh thoảng sẽ có một người có chất lượng thiên tài, nhưng thông thường xảy ra rằng chẳng mấy chốc cậu ấy có lẽ bị bóp nghẹt bởi môi trường sống của cậu ấy. Như một người thầy ông ấy đã viếng thăm nhiều phần của thế giới để nghiên cứu vấn đề của cậu trai ngoại lệ này, và mọi nơi đều giống hệt. Lúc này ông ấy đang rút khỏi nghề dạy học, bởi vì sau tất cả những năm này ông ấy khá buồn bã bởi toàn sự việc. Những cậu bé được giáo dục tốt như thế nào, xét chung họ đều trở thành một mớ dốt nát. Một số khôn ngoan và khẳng định và đạt được những vị trí cao, nhưng đằng sau bức màn thanh danh và chi phối của họ, họ cũng tầm thường và chất đầy lo âu như phần còn lại.

‘Hệ thống giáo dục hiện đại là một thất bại, bởi vì nó đã sản sinh hai cuộc chiến tranh tàn nhẫn và đau khổ vô cùng. Học đọc và viết và kiếm được những phương pháp kỹ thuật, mà là sự vun quén của ký ức, chắc chắn không đầy đủ, bởi vì nó đã sản sinh những đau khổ không kể xiết. Ông nghĩ mục đích cuối cùng của giáo dục là gì?’

Nó không là sáng tạo một cá thể hiệp thông, hay sao? Nếu đó là ‘mục đích’ của giáo dục, vậy thì chúng ta phải rõ ràng về vấn đề liệu cá thể hiện diện cho xã hội hay liệu xã hội hiện diện cho cá thể. Nếu xã hội cần và sử dụng cá thể cho những mục đích riêng của nó, vậy thì nó không quan tâm sự vun quén một con người hiệp thông; điều gì nó muốn là một cái máy hiệu quả, một công dân tuân phục và được kính trọng, và đòi hỏi này chỉ là một hiệp thông trên bề mặt, rất hời hợt. Chừng nào cá thể còn tuân phục và sẵn lòng bị quy định hoàn toàn, xã hội sẽ thấy cậu ấy là hữu dụng và sẽ dành thời gian và tiền bạc cho cậu ấy. Nhưng nếu xã hội hiện diện cho cá thể, vậy thì nó phải giúp đỡ trong việc giải thoát anh ấy khỏi ảnh hưởng bị quy định riêng của nó. Nó phải giáo dục cậu ấy để là một con người hiệp thông.

‘Ông có ý gì qua một con người hiệp thông?’

Muốn trả lời câu hỏi đó người ta phải tiếp cận nó một cách tiêu cực, một cách gián tiếp; người ta không thể nhận xét khía cạnh tích cực của nó.

‘Tôi không hiểu ông có ý gì?’

Một cách tích cực, phát biểu một con người hiệp thông là gì chỉ tạo ra một khuôn mẫu, một cái khung, một mẫu mực mà chúng ta cố gắng bắt chước; và liệu bắt chước một khuôn mẫu không là một thể hiện của không hiệp thông, hay sao? Khi chúng ta cố gắng sao chép một mẫu mực, liệu có thể có hiệp thông? Chắc chắn, bắt chước là một qui trình của không hiệp thông; và đây không là điều gì đang xảy ra trong thế giới này hay sao? Tất cả chúng ta đều đang trở thành những cái máy hát đĩa rất tốt; chúng ta lặp lại điều gì tạm gọi là những tôn giáo đã dạy dỗ chúng ta, hay điều gì những người lãnh đạo tôn giáo, kinh tế, chính trị mới nhất đã nói. Chúng ta bám vào những học thuyết và tham gia những cuộc mít tinh chính trị rất đông người; có sự thương thức tập thể của thể thao, tôn sùng tập thể, thôi miên tập thể. Liệu đây là một dấu hiệu của sự hiệp thông? Tuân phục không là hiệp thông, đúng chứ?

‘Điều này dẫn đến câu hỏi rất căn bản về kỷ luật. Ông phản đối kỷ luật?’

Bạn có ý gì qua từ ngữ kỷ luật?

‘Có nhiều hình thức của kỷ luật: kỷ luật trong một trường học, kỷ luật của công dân, kỷ luật của đảng phái, những kỷ luật của tôn giáo và xã hội, và kỷ luật tự áp đặt. Kỷ luật có lẽ tùy thuộc một uy quyền phía bên ngoài hay phía bên trong.’

Tại căn bản, kỷ luật hàm ý một loại tuân phục nào đó, đúng chứ? Nó là tuân phục vào một lý tưởng, vào một uy quyền; nó là nuôi dưỡng sự kháng cự, mà

nhất thiết phải tạo ra đối nghịch. Kháng cự là đối nghịch. Kỷ luật là một qui trình của cô lập, dù nó là cô lập của một nhóm đặc biệt, hay cô lập của cá thể kháng cự. Bất chước là một hình thức của kháng cự, đúng chứ?

‘Ông có ý rằng kỷ luật hủy diệt sự hiệp thông? Điều gì xảy ra nếu ông không có một kỷ luật trong một ngôi trường?’

Liệu không quan trọng phải hiểu rõ ý nghĩa cốt lõi của kỷ luật, mà không vội vã nhảy đến một kết luận hay chấp nhận những mẫu mực, hay sao? Chúng ta đang cố gắng để thấy điều gì là những yếu tố không hiệp thông, hay điều gì ngăn cản sự hiệp thông. Kỷ luật trong ý nghĩa của tuân phục, kháng cự, đối nghịch, xung đột, không là một trong những yếu tố của không hiệp thông, hay sao? Tại sao chúng ta tuân phục? Không chỉ vì sự an toàn thuộc vật chất, nhưng cũng còn cả sự an toàn, thanh thản thuộc tâm lý. Nhận biết được hay không nhận biết được, sự sợ hãi của không an toàn tạo ra sự tuân phục cả bên trong lẫn bên ngoài. Tất cả chúng ta phải có loại an toàn vật chất nào đó; nhưng chính sự sợ hãi của không an toàn tâm lý mới khiến cho sự an toàn vật chất không thể xảy ra ngoại trừ một ít người. Sợ hãi là nền tảng của tất cả kỷ luật: sợ hãi của không thành công, sợ hãi của bị trừng phạt, của không kiểm được, và vân vân. Kỷ luật là bất chước, kiềm chế, kháng cự, dù nhận biết được hay không nhận biết được, nó là kết quả của sợ hãi. Sợ hãi không là một trong những yếu tố của không hiệp thông, hay sao?

‘Ông sẽ thay thế kỷ luật bằng cái gì? Nếu không có kỷ luật thậm chí sẽ có hỗn loạn to tát hơn bây giờ. Một hình thức nào đó của kỷ luật không cần thiết cho hành động, hay sao?’

Hiểu rõ cái giả dối như cái giả dối, thấy cái thực sự trong cái giả dối, và thấy cái thực sự như cái thực sự, là khởi đầu của thông minh. Nó không là một vấn đề của thay thế. Bạn không thể thay thế sợ hãi bằng cái gì khác; nếu bạn làm như thế, sợ hãi vẫn còn hiện diện. Bạn có lẽ che đậy nó một cách thành công hay ~~chạy~~ trốn nó, nhưng sợ hãi vẫn còn y nguyên. Chính là ~~sự~~ xóa sạch sợ hãi, và không phải tìm một thay thế cho nó, mới quan trọng. Kỷ luật trong bất kỳ hình thức nào không bao giờ mang lại tự do khỏi sợ hãi. Sợ hãi phải được quan sát, được học hành, được hiểu rõ. Sợ hãi không là một trừu tượng; nó hiện diện chỉ trong liên hệ đến cái gì đó, và chính sự liên hệ này phải được hiểu rõ. Hiểu rõ không là kháng cự hay đối nghịch. Vậy thì, kỷ luật, trong ý nghĩa sâu thẳm hơn và rộng rãi hơn của nó, không là một yếu tố của không hiệp thông, hay sao? Sợ hãi cùng sự bất chước và sự kiềm chế kết quả của nó, không là một sức mạnh của không hiệp thông, hay sao?

‘Nhưng làm thế nào người ta được tự do khỏi sợ hãi? Trong một lớp học có nhiều học sinh, nếu không có loại kỷ luật nào đó – hay, nếu ông thích hơn, sợ hãi – làm thế nào có thể có được trật tự?’

Bằng cách có ít ít học sinh và loại giáo dục đúng đắn. Điều này, dĩ nhiên, không thể được chùng

nào Chính thể còn quan tâm đến những công dân được sản xuất đồng loạt của họ. Chính thể ưa thích sự giáo dục tập thể; những người cai trị không muốn khuyến khích sự bất mãn, bởi vì chẳng mấy chốc vị trí của họ sẽ bị lung lay. Chính thể kiểm soát giáo dục, nó can thiệp và quy định thực thể con người cho mục đích riêng của nó; và cách thực hiện dễ dàng nhất là qua sợ hãi, qua kỷ luật, qua trừng phạt và phần thưởng. Tự do khỏi sợ hãi là một vấn đề khác; sợ hãi phải được hiểu rõ và không được kháng cự, không được kiềm chế hay không được nhượng bộ.

Vấn đề của không hiệp thông rất phức tạp, giống như mọi vấn đề khác của con người. Xung đột không là một yếu tố khác của không hiệp thông, hay sao?

‘Nhưng xung đột là cần thiết, ngược lại chúng ta sẽ trì trệ. Nếu không tranh đấu sẽ không có tiến bộ, không có thăng hoa, không có văn hóa. Nếu không có nỗ lực, xung đột, chúng ta sẽ trở thành những người man rợ.’

Có lẽ chúng ta vẫn còn man rợ. Tại sao chúng ta luôn luôn nảy đến những kết luận hay phản đối khi một điều gì đó mới mẻ được gợi ý? Chắc chắn chúng ta sẽ là những người man rợ khi chúng ta giết chết hàng ngàn người vì lý do này hay lý do kia, vì quốc gia của chúng ta; giết chết một người khác là tội đing của sự man rợ. Nhưng chúng ta hãy tiếp tục điều gì chúng ta đang nói. Xung đột không là một dấu hiệu của không hiệp thông, hay sao?

‘Ông có ý gì qua từ ngữ xung đột?’

Xung đột trong mọi hình thức: giữa người chồng và người vợ, giữa hai nhóm người có những ý tưởng xung đột, giữa ‘cái gì là’ và truyền thống, giữa ‘cái gì là’ và lý tưởng, ‘cái nên là’, tương lai. Xung đột là sự đấu tranh phía bên trong và phía bên ngoài. Lúc này có xung đột tại mọi mức độ của sự hiện diện của chúng ta, nhận biết được cũng như không nhận biết được. Sống của chúng ta là một chuỗi của những xung đột, một trận chiến – và cho điều gì đây? Chúng ta nhận được hiểu rõ qua đấu tranh? Liệu tôi có thể hiểu rõ bạn nếu tôi xung đột với bạn? Muốn hiểu rõ phải có một chất lượng của an bình nào đó. Sáng tạo có thể xảy ra chỉ trong hòa bình, trong hạnh phúc, không phải khi có xung đột, đấu tranh. Đấu tranh liên tục của chúng ta là giữa ‘cái gì là’ và ‘cái gì nên là’, giữa học thuyết và phản học thuyết; chúng ta đã chấp nhận xung đột này như điều không thể tránh khỏi, và điều không thể tránh khỏi trở thành bình thường, thực sự – mặc dù nó có lẽ giả dối. Liệu ‘cái gì là’ có thể được thay đổi bởi sự xung đột với đối nghịch của nó? Tôi là ‘cái này’, và bằng đấu tranh để là ‘cái kia’, mà là đối nghịch, liệu tôi đã thay đổi ‘cái này’? Đối nghịch, phản học thuyết không là một chiều rọi được bổ sung của ‘cái gì là’, hay sao? Đối nghịch không luôn luôn là những yếu tố của đối nghịch riêng của nó, hay sao? Qua so sánh liệu có hiểu rõ ‘cái gì là’? Liệu bất kỳ kết luận nào về ‘cái gì là’ không là một cản trở cho ‘cái gì là’, hay sao? Nếu bạn muốn hiểu rõ cái gì đó, liệu bạn không phải quan sát nó, học hành nó, hay sao? Liệu bạn có thể học hành nó một cách tự do nếu bạn có thành kiến trong ủng hộ hay phản kháng

nó? Nếu bạn muốn hiểu rõ người con trai của bạn, bạn không phải học hành về cậu ấy, không đồng hóa và không chỉ trích cậu ấy, hay sao? Chắc chắn, nếu bạn xung đột với người con trai của bạn, không có hiểu rõ cậu ấy. Vì vậy, xung đột là cốt lõi để hiểu rõ, hay sao?

‘Liệu không có một loại xung đột khác, xung đột của học hành làm thế nào để làm được một việc, kiếm được một phương pháp kỹ thuật, hay sao? Người ta có lẽ có một tầm nhìn của kiến thức về cái gì đó, nhưng nó phải được biểu lộ, và thực hiện nó là đấu tranh, nó dính dáng nhiều đau khổ và phiền muộn.’

Chùng mực nào đó, điều đó đúng; nhưng sáng tạo, chính nó, không là phương tiện hay sao? Phương tiện không tách rời kết thúc; kết thúc phụ thuộc phương tiện. Diễn tả phụ thuộc sáng tạo; phong cách nói phụ thuộc điều gì bạn phải nói. Nếu bạn có điều gì đó phải nói, chính điều gì đó tạo ra phong cách riêng của nó. Nhưng nếu người ta chỉ là một người kỹ thuật, vậy thì không có vấn đề đang sống.

Liệu xung đột trong bất kỳ lãnh vực nào tạo ra hiểu rõ? Liệu không có một chuỗi liên tục của xung đột trong nỗ lực, ý muốn để là, để trở thành, dù tích cực hoặc tiêu cực, hay sao? Nguyên nhân của xung đột không trở thành kết quả, mà luân phiên trở thành nguyên nhân, hay sao? Không có giải thoát khỏi xung đột cho đến khi có một hiểu rõ ‘cái gì là’. ‘Cái gì là’ không bao giờ có thể được hiểu rõ qua bức màn của ý tưởng; nó phải được tiếp cận mới mẻ lại. Bởi vì ‘cái gì là’ không bao giờ đứng yên, cái trí không được trói

buộc vào hiểu biết, một học thuyết, một niềm tin, một kết luận. Trong chính bản chất của nó, xung đột là tách rời giống như tất cả những đối nghịch đều tách rời; và loại trừ, tách rời, không là một yếu tố của không hiệp thông, hay sao? Bất kỳ hình thức nào của uy quyền, dù thuộc cá thể hay chính thể, bất kỳ nỗ lực nào để trở thành nhiều hơn hay trở thành ít hơn, là một qui trình của không hiệp thông. Tất cả những ý tưởng, những niềm tin, những hệ thống của suy nghĩ, đều tách rời, loại trừ. Trong bất kỳ tình huống nào, nỗ lực, xung đột, không thể tạo ra hiểu rõ, và vì vậy nó là một yếu tố gây thoái hóa trong cá thể cũng như trong xã hội.

‘Vậy thì, hiệp thông là gì? Trong chừng mực nào đó tôi hiểu rõ những yếu tố của không hiệp thông là gì, nhưng nó chỉ là một phủ nhận. Qua phủ nhận người ta không thể hiệp thông. Tôi có lẽ biết điều gì là sai lầm, mà không có nghĩa rằng tôi biết điều gì là đúng đắn.’

Chắc chắn, khi cái giả dối được thấy như cái giả dối, sự thật hiện diện. Khi người ta nhận biết những yếu tố của thoái hóa, không chỉ bằng từ ngữ nhưng thăm thẳm, vậy thì không có hiệp thông hay sao? Liệu hiệp thông là cố định, cái gì đó để kiếm được và kết thúc? Không thể đến được hiệp thông; đến được là chết. Nó không là một mục đích, một mục tiêu, nhưng là một tình trạng của đang hiện diện; nó là một vật đang sống, và làm thế nào một vật đang sống có thể là một mục đích, một mục tiêu? Ham muốn được hiệp thông không khác **b** một ham muốn khác, và tất cả ham muốn là một nguyên nhân của xung đột. Khi không có

xung đột, có hiệp thông. Hiệp thông là một tình trạng của chú ý tổng thể. Không thể có chú ý tổng thể nếu có nỗ lực, xung đột, kháng cự, tập trung. Tập trung là một cố định; tập trung là một qui trình của tách rời, loại trừ, và chú ý tổng thể không thể xảy ra khi có loại trừ. Loại trừ là thu hẹp, và những thu hẹp không bao giờ có thể nhận biết cái tổng thể. Chú ý tổng thể, nguyên vẹn, không thể được khi có chỉ trích, bênh vực hay đồng hóa, hoặc khi cái trí bị bao bọc bởi những kết luận, những phỏng đoán, những lý thuyết. Khi chúng ta hiểu rõ những cản trở, vậy thì chỉ lúc đó mới có tự do. Tự do là một trừu tượng đối với con người ở trong ngục tù; nhưng nhìn ngắm thụ động khai thông những cản trở, và cùng tự do khỏi những thứ này, sự hiệp thông hiện diện.

13- Trong trắng

Lúa đang chín, màu xanh đã có màu vàng rực, và mặt Trời hoàng hôn trên nó. Có những đường nương dài, hẹp, đầy nước, và nước bắt được ánh sáng đang tối dần. Những cây dừa treo trên những cánh đồng lúa dọc theo bờ của nó, và giữa những cây dừa có những cái nhà nhỏ, tối tăm và xa cách. Con đường làng ngoằn ngoèo nhàn nhã qua những cánh đồng lúa và những rừng dừa. Nó là một con đường đầy nhạc. Một cậu trai đang thổi sáo, cùng cánh đồng lúa trước mặt cậu ấy. Cậu ấy có một cơ thể khỏe mạnh, sạch sẽ, cân đối và nhạy cảm, và cậu ấy chỉ mặc một miếng vải trắng quấn quanh thắt lưng; mặt trời lặn vừa bắt được khuôn mặt cậu ấy, và hai mắt cậu ấy đang mỉm cười. Cậu ấy đang luyện tập những gam nhạc và khi cậu ấy mệt nhoài bởi việc đó, cậu ấy sẽ thổi sáo một bài hát. Cậu ấy thực sự đang tận hưởng nó, và sự tận hưởng của cậu ấy đang lan rộng sang mọi thứ. Mặc dù tôi ngồi không xa cậu ấy lắm, cậu ấy không bao giờ ngừng chơi. Ánh sáng chiều tối, biển vàng xanh của cánh đồng, mặt trời lặn trong những cây dừa, và cậu bé này đang thổi sáo, dường như trao tặng buổi chiều một sức quyến rũ mà ít khi cảm thấy được. Lúc này cậu ấy ngừng chơi và đến ngồi cạnh tôi; không một ai trong chúng tôi nói một lời, nhưng cậu ấy mỉm cười và dường như nó tràn đầy bầu trời. Mẹ cậu ấy gọi từ một ngôi nhà nào đó núp giữa những cây dừa; cậu ấy không trả lời ngay lập tức, nhưng khi gọi lần thứ ba cậu ấy đứng dậy, mỉm cười, và đi ngay. Xa hơn nữa trên con đường nhỏ một cô gái

đang ca hát theo nhạc cụ bằng dây nào đó, và cô ấy có giọng hát khá hay. Qua cánh đồng một người nào đó nghe được bài hát và thoải mái hát theo thật lớn giọng, và cô gái dừng lại lắng nghe cho đến khi giọng nam hát xong bài hát. Lúc này trời đang tối. Vì sao hôm đã ở trên cánh đồng, và ếch nhái bắt đầu kêu vang.

Chúng ta muốn sở hữu cây dừa, người phụ nữ, và bầu trời! Chúng ta muốn độc quyền, và mọi vật dường như nhận được giá trị nhiều hơn nhờ vào sự sở hữu. Khi chúng ta nói, 'Nó là của tôi', bức ảnh dường như đẹp đẽ hơn, xứng đáng hơn; dường như kiếm được sự thanh nhã to tát hơn, chiều sâu và phong phú hơn. Có một chất lượng lạ thường của bạo lực trong sở hữu. Khoảnh khắc một người nói, 'Nó là của tôi', nó trở thành một vật phải được chăm sóc, được bảo vệ, và trong chính hành động này có một kháng cự mà nuôi dưỡng bạo lực. Bạo lực luôn luôn tìm kiếm thành công; bạo lực là tự thành tựu. Thành công luôn luôn là thất bại. Đến được là chết và đang đi là vĩnh cửu. Kiếm được, chiến thắng trong thế giới này là không đang sống. Người ta háo hức vô cùng khi theo đuổi một kết thúc! Nhưng kết thúc luôn tiếp tục vô tận, và thế là xung đột của sự theo đuổi nó. Xung đột là khuất phục liên tục, và cái gì bị chinh phục phải bị chinh phục lại nữa và lại nữa. Người chiến thắng luôn luôn trong sự hãi, và sở hữu là sự tối tăm của anh ấy. Người bị đánh bại, đang khao khát chiến thắng, mất đi cái gì đạt được, và thế là anh ấy cũng giống như người chiến thắng. Có cái chén trống không là có sự sống mà không chết.

Họ lấy nhau chỉ mới đây và vẫn chưa có một đứa con. Họ dường như còn quá trẻ, quá xa xôi, quá nhút nhát. Họ muốn nói về những vấn đề một cách yên

lặng, không bị thúc giục, không cảm thấy rằng họ đang bắt những người khác phải chờ đợi. Họ là một cặp đẹp đôi, nhưng có căng thẳng trong mắt của họ; nụ cười của họ rất dễ dàng, nhưng đằng sau nụ cười có một lo âu nào đó. Họ tươi tỉnh và trong sáng, nhưng có một âm ỉ của đấu tranh bên trong. Tình yêu là một lạ thường, và nó sớm tàn tạ làm sao, chẳng mấy chốc khói dập tắt ngọn lửa! Ngọn lửa không thuộc của bạn hay của tôi; nó chỉ là ngọn lửa, rõ ràng và no đủ; nó không thuộc cá nhân cũng không thuộc không cá nhân; nó không của ngày hôm qua hay ngày mai. Nó có ụ ấm áp chữa trị và một hương thơm luôn thay đổi. Nó không bao giờ bị sở hữu, bị độc quyền, hay bị giam cầm trong bàn tay của người ta. Nếu nó bị giam cầm, nó cháy rụi và tiêu tan, và khói tràn ngập thân tâm của chúng ta; và thế là không còn chỗ cho ngọn lửa.

Anh ấy đang nói rằng anh ấy đã lập gia đình được hai năm, và lúc này đang sống bình thản không xa một thị trấn khá lớn. Họ có một nông trại nhỏ, hai mươi hay ba mươi mẫu lúa và trái cây, và một số gia súc. Anh ấy quan tâm đến việc cải thiện giống hoa màu, và cô ấy làm việc trong một bệnh viện địa phương nào đó. Những ngày của họ khá phong phú, nhưng nó không là sự phong phú của tẩu thoát. Họ không bao giờ cố gắng trốn khỏi bất kỳ thứ gì – ngoại trừ khỏi những liên hệ của họ, mà rất cổ hủ và chán ngấy. Họ đã lấy nhau bất chấp sự phản đối của gia đình, và đang sống một mình với chẳng có bao nhiêu trợ giúp. Trước khi họ lập gia đình họ đã nói chuyện về những sự việc này và quyết định không có con cái.

Tại sao?

‘Cả hai chúng tôi đều nhận ra rằng thế giới đang hỗn loạn kinh hoàng, và sản sinh nhiều em bé dường như một loại tội phạm. Chắc chắn, những đứa trẻ sẽ chỉ trở thành những viên chức quan liêu, hay những nô lệ cho một loại hệ thống kinh tế-tôn giáo. Môi trường sống sẽ khiến cho chúng dốt nát, hay thông minh và ốm yếu. Ngoài ra chúng tôi không có đủ tiền để giáo dục con cái một cách thích hợp.’

Bạn có ý gì qua từ ngữ một cách thích hợp?

‘Muốn giáo dục con cái một cách thích hợp, chúng tôi phải gửi chúng đến trường học không chỉ ở đây nhưng còn cả ở nước ngoài. Chúng tôi sẽ phải vun quén sự thông minh của chúng, ý thức về giá trị và vẻ đẹp của chúng, và giúp đỡ chúng thấu nhận sống một cách phong phú và hạnh phúc để cho chúng có được an bình trong chính chúng; và dĩ nhiên chúng sẽ phải được dạy dỗ một loại phương pháp kỹ thuật nào đó mà không thể hủy hoại quả tim của chúng. Ngoài tất cả điều này, bởi vì hiểu rõ rằng chính chúng tôi dốt nát như thế nào, cả hai đều cảm thấy rằng chúng tôi không thể chuyển tải những phản ứng riêng và tình trạng bị quy định của chúng tôi cho con cái của chúng tôi. Chúng tôi không muốn tuyên truyền những mẫu mực được bổ sung của chính chúng tôi.’

Bạn có ý nói cả hai đều suy nghĩ ra tất cả điều này một cách hợp lý và thẳng thắn trước khi các bạn lấy nhau? Bạn viết ra một hợp đồng tốt; nhưng liệu nó được thành tựu dễ dàng như nó đã được viết ra? Sống là một hợp đồng phức tạp nhiều hơn một hợp đồng bằng từ ngữ, đúng chứ?

‘Đó là điều gì chúng tôi đang tìm ra. Không người nào trong chúng tôi đã nói về tất cả điều này cho bất kỳ ai trước hay từ khi chúng tôi lấy nhau, và đó là một trong những khó khăn của chúng tôi. Chúng tôi không biết bất kỳ người nào để chúng tôi có thể nói chuyện một cách tự do, bởi vì hầu hết những người lớn tuổi có những vui thú hung hăng trong ung thận hay võ về chúng tôi. Chúng tôi đã nghe một trong những nói chuyện của ông, và cả hai chúng tôi đều muốn đến và bàn luận cùng ông những vấn đề của chúng tôi. Một vấn đề khác là ăng, trước hôn nhân của chúng tôi, chúng tôi đã thề không bao giờ có quan hệ tình dục với nhau.’

Lại nữa, tại sao?

‘Cả hai chúng tôi đều có khuynh hướng tôn giáo và chúng tôi muốn sống tinh thần. Kể từ khi tôi còn bé, tôi đã ao ước được sống trong trắng, sống một sống của a một k hất sĩ. Lúc trước tôi thường đọc n hững quyển sách tôn giáo, mà chỉ củng cố thêm sự ao ước của tôi. Vì vậy, tôi đã mặc áo cà sa gần một năm.’

Và bạn cũng vậy?

‘Tôi không thông minh và có lực thúc như anh ấy, nhưng tôi có một nền quá khứ tôn giáo sâu thẳm. Người ông của tôi có một công việc khá tốt, nhưng ông ấy đã bỏ lại người vợ và con cái của ông ấy để trở thành một k hất sĩ, và lúc này người cha của tôi cũng muốn làm như vậy; từ trước đến nay người mẹ của tôi đã vượt qua được những khó khăn, và tôi có cùng sự thúc đẩy để sống một sống tôn giáo.’

Vậy thì, nếu tôi được phép hỏi, tại sao hai bạn đã lập gia đình?

‘Chúng tôi muốn tình bạn của nhau,’ anh ấy trả lời; ‘Chúng tôi đã yêu nhau và có cái gì chung.

Chúng tôi đã cảm thấy điều này từ những ngày còn rất trẻ của chúng tôi, và chúng tôi không thấy bất kỳ lý do nào để không chính thức lấy nhau. Chúng tôi đã suy nghĩ về vấn đề không lập gia đình và sống cùng nhau mà không có tình dục, nhưng điều này đã tạo ra sự phiền muộn không cần thiết. Sau hôn nhân mọi thứ đều rất tốt đẹp khoảng một năm, nhưng sự ham muốn tình dục với nhau của chúng tôi hầu như không thể chịu đựng được nữa. Cuối cùng nó đã quá sức đến độ tôi thường bỏ đi; tôi không thể làm công việc của tôi, tôi không thể suy nghĩ bất kỳ điều gì và tôi thường có những giấc mộng man dại. Tôi trở nên trầm cảm và bực dọc, mặc dù không có từ ngữ hằn học nào trao đổi giữa chúng tôi. Chúng tôi thương yêu và không thể làm tổn thương nhau trong từ ngữ hay hành động; nhưng chúng tôi đang thèm khát nhau hừng hực giống như mặt trời giữa trưa, và chúng tôi quyết định đến và nói chuyện với ông. Một cách chính xác tôi không thể tiếp tục lời thề mà cô ấy và tôi đã hứa. Ông không biết được điều đó như thế nào đâu.’

Còn bạn thì sao?

‘Người phụ nữ nào đều không muốn một em bé bởi người đàn ông mà cô ấy thương yêu. Tôi cũng không biết liệu tôi có thể có một tình yêu như thế, và tôi cũng đã có những ngày của hành hạ và những đêm của đau khổ. Tôi bị buồn bực và sẽ dễ dàng

khóc lóc bởi những việc nhỏ nhen, và trong tất những thời điểm nào đó của tháng nó trở thành một cơn ác mộng. Tôi đang hy vọng việc gì đó sẽ xảy ra, nhưng mặc dù chúng tôi nói về những vấn đề khác, nó cũng chẳng giúp được bao nhiêu. Sau đó họ khánh thành một bệnh viện gần bên và mời tôi làm việc, tôi rất vui mừng khi thoát khỏi bết rứt đó. Nhưng nó vẫn chẳng tốt lành gì cả. Thấy anh ấy quá gần hàng ngày...’ Lúc này cô ấy đang khóc nức nở. ‘Vì vậy, chúng tôi phải đến để nói chuyện về vấn đề này. Ông nói gì đây?’

Liệu nó là một sống tôn giáo khi trừng phạt chính người ta? Liệu sự hành hạ của cơ thể và cái trí là dấu hiệu của hiểu rõ? Liệu tự hành hạ là một phương cách dẫn đến sự thật? Liệu trong trắng là từ bỏ tình dục? Bạn nghĩ bạn có thể thắng hoa qua sự từ bỏ, hay sao? Bạn thực sự nghĩ rằng có hòa bình qua xung đột? Chắc chắn, phương tiện không quan trọng hơn kết thúc, hay sao? Kết thúc có lẽ là, nhưng phương tiện là. Cái thực sự, ‘cái gì là’, phải được hiểu rõ và không bị bóp nghẹt bởi sự khẳng định, những lý tưởng và những lý luận khôn ngoan. Đau khổ không là phương cách của hạnh phúc. Cái sự việc được gọi là đam mê phải được hiểu rõ chứ không phải bị kiềm chế hay bị chế ngự, và cũng chẳng tốt lành gì khi tìm kiếm một thay thế cho nó. Dù bạn có lẽ thực hiện bất kỳ việc gì, dù bạn sáng chế bất kỳ dụng cụ nào, sẽ chỉ củng cố cái mà không được thương yêu và không được hiểu rõ. Thương yêu cái gì mà chúng ta đam mê là hiểu rõ nó. Thương yêu là trong hiệp thông trực tiếp; và bạn không thể thương yêu cái gì đó nếu bạn cay đắng nó, nếu bạn có những ý tưởng, những kết luận về nó. Làm thế nào bạn có

thương yêu và hiểu rõ đam mê nếu bạn đã thực hiện một lời thề chống lại nó? Một lời thề là một hình thức của kháng cự, và điều gì bạn kháng cự cuối cùng chinh phục lại bạn. Sự thật không phải bị chinh phục; bạn không thể bao bọc nó; nó sẽ luôn lách qua những ngón tay của bạn nếu bạn cố gắng nắm bắt nó. Sự thật hiện diện một cách lặng lẽ, khi bạn không biết được. Điều gì bạn biết không là sự thật, nó chỉ là một ý tưởng, một biểu tượng. Cái bóng không là sự thật.

Chắc chắn, vấn đề của chúng ta là hiểu rõ chính chúng ta và không phải hủy diệt chính chúng ta. Hủy diệt tương đối dễ dàng. Bạn có một khuôn mẫu của hành động mà bạn hy vọng sẽ dẫn đến sự thật. Luôn luôn khuôn mẫu đó là sự tạo tác riêng của bạn, nó phụ thuộc vào tình trạng bị quy định riêng của bạn, giống như kết thúc cũng phụ thuộc. Bạn tạo ra khuôn mẫu đó và tiếp theo, lập một lời thề để thực hiện nó. Đây là tẩu thoát cuối cùng khỏi chính bạn. Bạn không là khuôn mẫu tự chiếu rọi đó và qui trình của nó; bạn là điều gì bạn thực sự là, sự ham muốn, sự khao khát. Nếu bạn thực sự muốn thăng hoa và được tự do khỏi khao khát, bạn phải hiểu rõ nó một cách tổng thể, không chỉ trích cũng không chấp nhận nó; nhưng đó là một nghệ thuật mà hiện diện chỉ qua sự nhận biết được làm dịu bớt bởi sự thụ động thăm thẳm.

‘Tôi đã đọc một số bài nói chuyện nào đó của ông và có thể theo sát điều gì ông có ý. Nhưng thực sự chúng tôi phải làm gì?’

Nó là **ông** của bạn, đau khổ của bạn, hạnh phúc của bạn, và liệu người nào đó dám bảo bạn nên hay không nên làm gì? Những người khác không

bảo bạn rồi, hay sao? Những người khác là quá khú, truyền thống, tình trạng bị quy định mà bạn cũng là một bộ phận. Bạn đã lắng nghe những người khác, lắng nghe chính bạn, và bạn ở trong kháng định trước này; và bạn vẫn tìm kiếm lời khuyên từ những người khác, mà là từ chính bạn? Bạn sẽ lắng nghe, nhưng bạn sẽ chấp nhận điều gì gây vui thú và phản đối điều gì gây đau khổ, và cả hai đều trói buộc. Thực hiện một lời thề của bạn chống lại sự đam mê là sự khởi đầu của đau khổ, giống như buông thả trong nó; nhưng điều gì quan trọng là hiểu rõ toàn qui trình của lý tưởng, việc thực hiện một lời thề, kỷ luật, đau khổ, tất cả những thứ này là một tẩu thoát sâu thẳm khỏi sự nghèo khó bên trong, khỏi sự đau khổ của không tổng thể phía bên trong, cô độc. Toàn qui trình này là chính bạn.

‘Nhưng còn con cái thì sao?’

Lại nữa, không có ‘đúng’ hay ‘sai’. Tìm kiếm một đáp án nhờ vào cái trí không dẫn đến đâu cả. Chúng ta sử dụng con cái như những con tốt trong trò chơi của sự lừa dối của chúng ta, và chúng ta chất đầy đau khổ; chúng ta sử dụng chúng như một phương tiện khác để tẩu thoát khỏi chính chúng ta. Khi con cái không còn được sử dụng như một phương tiện, chúng có một ý nghĩa mà không là ý nghĩa mà bạn, hay xã hội, hay Chính thể có lẽ trao cho chúng. Trong trắng không là một việc của cái trí; trong trắng là chính bản chất của tình yêu. Nếu không có tình yêu, dù bạn làm bất kỳ điều gì, không thể có trong trắng. Nếu có tình yêu, câu hỏi của bạn sẽ khám phá đáp án đúng đắn.

Họ vẫn còn trong căn phòng đó, hoàn toàn yên lặng, rất lâu. Từ ngữ và cử chỉ đã kết thúc.

14- Sợ hãi chết

Trên mặt đất đỏ phía trước ngôi nhà có nhiều hoa loa kèn cùng nhụy màu vàng. Chúng có những cánh lớn màu tím nhạt và một mùi thơm thoang thoảng. Chúng sẽ bị quét sạch suốt ngày, nhưng trong tối tăm của ban đêm chúng che phủ mặt đất đỏ. Những cây dây leo cứng cáp cùng những chiếc lá răng cưa lấp lánh trong ánh mặt trời ban mai. Vài đũa trẻ cầu thả giẫm lên những bông hoa, và một người đàn ông vội vàng chun vào chiếc xe của anh ấy thậm chí chẳng bao giờ liếc nhìn chúng. Một người khách qua đường nhặt lên một bông hoa, ngửi nó, và mang nó theo, để quẳng nó đi trong chốc lát. Một người phụ nữ chắc phải là người giúp việc ra khỏi ngôi nhà, hái một bông hoa, và cài vào tóc cô ấy. Những bông hoa đó đẹp làm sao, và chúng đang tàn tạ nhanh làm sao trong ánh mặt trời!

‘Tôi luôn luôn bị ám ảnh bởi một loại sợ hãi nào đó. Khi còn nhỏ tôi rất nhút nhát, thận thừng và nhạy cảm, và lúc này tôi sợ hãi tuổi già và chết. Tôi biết rằng tất cả chúng ta đều phải chết, nhưng dường như không lý luận nào có thể nguôi lạnh sự sợ hãi này. Tôi đã gia nhập Tổ chức Nghiên cứu Tâm linh, tham dự vài buổi cầu đồng, và đã đọc điều gì những người thầy vĩ đại đã nói về chết; nhưng sợ hãi về nó vẫn còn đó. Thậm chí tôi đã thử qua sự phân tích tinh thần, nhưng điều đó cũng chẳng tốt lành gì. Sợ hãi này đã hoàn toàn trở thành một vấn đề đối với tôi; tôi thức giấc vào nửa đêm bởi những giấc mộng kinh hoàng, và trong cách này hay cách khác tất cả chúng đều liên quan đến chết. Tôi sợ hãi lạ lùng về

bạo lực và chết. Chiến tranh là một ác mộng liên tục đối với tôi, và lúc này tôi thực sự rất phiền muộn. Nó không là một loạn thần kinh, nhưng tôi có thể thấy rằng nó có lẽ sẽ trở thành một loại như thế. Tôi đã thực hiện mọi việc có thể được để kiểm soát sợ hãi này; tôi đã cố gắng tẩu thoát nó, nhưng tại khúc cuối của sự tẩu thoát tôi không thể xóa sạch nó. Tôi đã lắng nghe một vài bài giảng khá ngu xuẩn về đầu thai, và trong cùng mục nào đó đã tìm hiểu Ấn giáo và Phật giáo liên quan đến nó. Nhưng tất cả điều này đã rất không thỏa mãn, ít nhất đối với tôi. Tôi không chỉ sợ hãi bề mặt của chết, nhưng có một sợ hãi rất sâu thẳm của nó.'

Bạn tiếp cận tương lai, ngày mai, chết như thế nào? Bạn đang cố gắng khám phá sự thật của vấn đề, hay liệu bạn đang tìm kiếm sự bảo đảm, một khẳng định gây thỏa mãn của sự tiếp tục hay sự hủy diệt. Bạn muốn sự thật hay một đáp án gây thỏa mãn?

'Khi ông trình bày nó theo cách đó, tôi thực sự không biết tôi sợ hãi cái gì, nhưng sợ hãi vẫn hiện diện ở đó và khẩn cấp.'

Vấn đề của bạn là gì? Bạn muốn được tự do khỏi sợ hãi, hay liệu bạn đang tìm kiếm sự thật liên quan đến chết.

'Ông có ý gì qua sự thật liên quan đến chết?'

Chết là một sự kiện không tránh khỏi; dù bạn làm bất kỳ điều gì, nó không thể tranh cãi, kết thúc và

thực sự. Nhưng liệu bạn muốn biết sự thật của cái gì vượt khỏi chết?

‘Từ mọi thứ tôi đã tìm hiểu và từ một vài cụ thể hóa bằng vật chất mà tôi đã thấy tại những buổi lên đồng, chắc chắn có một loại tiếp tục nào đó sau khi chết. Trong hình thức nào đó suy nghĩ có tiếp tục, mà chính ông đã khẳng định. Giống như sự phát thanh của những bài hát, những từ ngữ và những hình ảnh cần đến một người thu nhận ở đâu bên kia, vì vậy suy nghĩ mà tiếp tục sau khi chết cần một dụng cụ qua đó nó có thể tự diễn tả chính nó. Dụng cụ đó có lẽ là một người đồng bóng, hay suy nghĩ có lẽ tự tái sinh trong một cách khác. Điều này khá dễ dàng và có thể được thử nghiệm và được hiểu rõ; nhưng mặc dù tôi đã tìm hiểu vấn đề này khá sâu sắc, vẫn còn một sự hãi không thể đo lường được mà tôi nghĩ dứt khoát có liên quan đến chết.’

Chết là không tránh khỏi. Tiếp tục có thể được kết thúc, hay nó có thể được nuôi dưỡng hay được duy trì. Cái mà có một tiếp tục không bao giờ có thể tự làm mới mẻ lại chính nó, nó không bao giờ có thể là cái mới mẻ, nó không bao giờ có thể hiểu rõ cái không biết được. Tiếp tục là kéo dài thời gian, và cái mà không kết thúc không là không thời gian. Qua thời gian, kéo dài thời gian, không thời gian không hiện diện. Phải có kết thúc cho cái mới mẻ hiện diện. Cái mới mẻ không ở trong sự tiếp tục của suy nghĩ. Suy nghĩ là chuyển động liên tục trong thời gian; chuyển động này không thể bao bọc trong chính nó, một tình trạng của là cái mà không thuộc thời gian. Suy nghĩ được thành lập trên

quá khứ, chính hiện diện của nó thuộc thời gian. Thời gian không những thuộc tuần tự nhưng cũng còn là suy nghĩ như một chuyển động của quá khứ qua hiện tại đến tương lai; nó là sự chuyển động của ký ức, của từ ngữ, của hình ảnh, của biểu tượng, ghi lại, lặp lại. Suy nghĩ, ký ức, là sự tiếp tục qua từ ngữ và qua lặp lại. Kết thúc của suy nghĩ là khởi đầu của cái mới mẻ; chết đi suy nghĩ là sống vĩnh cửu. Phải có kết thúc liên tục cho cái mới mẻ hiện diện. Cái mới mẻ không tiếp tục; cái mới mẻ không bao giờ được thấy trong lãnh vực của thời gian. Cái mới mẻ ở trong chết từ khoảnh khắc sang khoảnh khắc. Phải có chết đi mỗi ngày cho cái không biết được hiện diện. Kết thúc là khởi đầu, nhưng sợ hãi ngăn cản kết thúc.

‘Tôi biết tôi có sợ hãi, và tôi không biết cái gì vượt khỏi nó.’

Bạn có ý gì qua từ ngữ sợ hãi? Sợ hãi là gì? Nó không là một trừu tượng, nó không hiện diện một cách độc lập, trong cô lập. Nó hiện diện chỉ trong liên quan đến cái gì đó. Trong qui trình của sự liên hệ, sợ hãi tự thể hiện, không có sợ hãi tách khỏi sự liên hệ. Lúc này bạn sợ hãi cái gì? Bạn nói bạn sợ hãi chết. Bạn có ý gì qua từ ngữ chết? Mặc dù chúng ta có những lý thuyết, những phỏng đoán, và có những sự kiện có thể quan sát nào đó, chết vẫn còn là cái không biết được. Dù chúng ta có lẽ biết bất kỳ điều gì về nó, chính chết không thể được tạo ra trong lãnh vực của cái đã được biết; chúng ta vươn một tay ra để nắm bắt nó, nhưng nó không hiện diện. Liên tưởng là cái đã được biết, và cái không biết

được không thể khiến cho thân thuộc; thói quen không nắm bắt được nó, vì vậy có sợ hãi.

Liệu có khi nào cái đã được biết, cái trí, hiểu rõ hay chứa đựng cái không biết được? Bàn tay duỗi ra chỉ có thể thấu nhận cái có thể biết được, nó không thể giam cầm cái không biết được. Ham muốn trải nghiệm là cho suy nghĩ sự tiếp tục ; ham muốn trải nghiệm là trao sức mạnh cho quá khứ; ham muốn trải nghiệm là củng cố cái đã được biết. Bạn muốn trải nghiệm chết, đúng chứ? Mặc dù đang sống, bạn muốn biết chết là gì. Nhưng liệu bạn biết đang sống là gì? Bạn biết sống chỉ như xung đột, hoang mang, hận thù, niềm vui thoáng chốc và đau khổ. Nhưng đó là sống? Đấu tranh và đau khổ là sống? Trong tình trạng mà chúng ta gọi là sống này chúng ta muốn trải nghiệm cái gì đó mà không ở trong lãnh vực riêng thuộc ý thức của chúng ta. Đấu tranh này, hận thù này được bao bọc trong hận hoan, là điều gì chúng ta gọi là đang sống; và chúng ta muốn trải nghiệm cái gì đó mà đối nghịch với cái chúng ta gọi là đang sống. Đối nghịch là tiếp tục của ‘cái gì là’, có lẽ được bổ sung. Nhưng chết không là đối nghịch. Nó là cái không bắt được. Cái có thể biết được khao khát trải nghiệm chết, cái không biết được; nhưng dù nó làm bất kỳ điều gì, nó không thể trải nghiệm chết, vì vậy nó sợ hãi. Đó là như thế?

‘Ông đã giải thích nó rất rõ ràng. Nếu tôi có thể biết hay trải nghiệm chết là gì trong khi đang sống, vậy thì chắc chắn sợ hãi sẽ không còn.’

Bởi vì bạn không thể trải nghiệm chết, bạn sợ hãi nó. Liệu có thể trải nghiệm tình trạng đó mà sẽ

không được hiện diện qua tầng ý thức bên ngoài? Cái mà có thể được trải nghiệm là sự chiếu rọi của tầng ý thức bên ngoài, cái đã được biết. Cái đã được biết chỉ có thể trải nghiệm cái đã được biết; trải nghiệm luôn luôn ở trong lãnh vực của cái đã được biết; cái đã được biết không thể trải nghiệm cái gì vượt khỏi lãnh vực của nó. Đang trải nghiệm hoàn toàn khác hẳn trải nghiệm. Đang trải nghiệm không ở trong lãnh vực của người trải nghiệm, nhưng khi đang trải nghiệm phải nhậ, người trải nghiệm và trải nghiệm hiện diện, và thế là đang trải nghiệm được mang vào lãnh vực của cái đã được biết. Người biết, người trải nghiệm, khao khát tình trạng của đang trải nghiệm, cái không biết được; và vì người trải nghiệm, người biết, không thể thâm nhập tình trạng của đang trải nghiệm, anh ấy sợ hãi. Anh ấy là sợ hãi, anh ấy không tách khỏi nó. Người trải nghiệm về sợ hãi không là người quan sát về nó; anh ấy là chính sợ hãi, chính cái dụng cụ của sợ hãi.

‘Ông có ý gì qua từ ngữ sợ hãi? Tôi biết tôi sợ hãi chết. Tôi không cảm thấy rằng tôi là sợ hãi, nhưng tôi sợ hãi về cái gì đó. Tôi sợ hãi và tách khỏi sợ hãi. Sợ hãi là một cảm xúc khác biệt ‘cái tôi’ đang nhìn ngắm nó, đang phân tích nó. Tôi là người quan sát và sợ hãi là vật được quan sát. Làm thế nào người quan sát và vật được quan sát có thể là một?’

Bạn nói rằng bạn là người quan sát, và sợ hãi là vật được quan sát. Nhưng đó là như thế hay sao? Bạn là một thực thể tách khỏi những chất lượng của bạn, hay sao? Bạn không đồng nhất những chất lượng của bạn, hay sao? Bạn không là những suy nghĩ của bạn, những

cảm xúc của bạn, và vân vân, hay sao? Bạn không tách khỏi những chất lượng, những suy nghĩ của bạn. Bạn là những suy nghĩ của bạn. Suy nghĩ tạo ra ‘cái bạn’, thực thể giả sử là tách khỏi; nếu không có suy nghĩ, người suy nghĩ không hiện diện. Vì thấy sự không vĩnh cửu của chính nó, suy nghĩ tạo ra người suy nghĩ như thực thể vĩnh cửu, thực thể chắc chắn; và người suy nghĩ sau đó trở thành người trải nghiệm, người phân tích, người quan sát tách khỏi cái thoáng lóe, suy nghĩ. Tất cả chúng ta đều khao khát một loại vĩnh cửu nào đó, và thấy không vĩnh cửu quanh chúng ta, suy nghĩ sáng chế người suy nghĩ mà giả sử là vĩnh cửu. Sau đó, người suy nghĩ tiếp tục thiết lập những tình trạng khác và cao hơn: linh hồn, đại ngã, cái tôi cao hơn, và vân vân. Suy nghĩ là nền tảng của toàn cấu trúc này. Nhưng đó là vấn đề khác. Chúng ta quan tâm đến sợ hãi. Sợ hãi là gì? Chúng ta hãy xem thử nó là gì.

Bạn nói rằng bạn sợ hãi chết. Bởi vì bạn không thể trải nghiệm nó, bạn sợ hãi nó. Chết là cái không biết được, và bạn sợ hãi cái không biết được. Liệu đó là như thế? Lúc này, liệu bạn có thể sợ hãi cái mà bạn không biết? Nếu cái gì đó không biết được đối với bạn, làm thế nào bạn có thể sợ hãi nó? Thật ra, bạn không sợ hãi cái không biết được, chết, nhưng sợ hãi mất đi cái đã được biết, bởi vì điều đó có thể gây ra đau khổ, hay lấy mất vui thú của bạn, thỏa mãn của bạn. Chính cái đã được biết mới gây ra sợ hãi, không phải cái không biết được. Làm thế nào cái không biết được có thể gây ra sợ hãi? Nó không thể đo lường được dựa vào vui thú và đau khổ: nó là cái không biết được.

Sợ hãi không thể hiện diện một mình. Nó hiện diện trong liên quan với cái gì khác. Bạn thực sự sợ hãi

cái đã được biết trong liên quan với chết của nó, đúng chứ? Bởi vì bạn bám vào cái đã được biết, vào một trải nghiệm, bạn sợ hãi về cái gì tương lai có thể là. Nhưng ‘cái gì có thể là’, tương lai, chỉ là một phản ứng, một phỏng đoán, đối nghịch của ‘cái gì là’. Đây là như thế đúng chứ?

‘Vâng, dường như điều đó đúng.’

Và liệu bạn biết ‘cái gì là’? Bạn hiểu rõ nó? Liệu bạn đã mở toang cái tủ của cái đã được biết và nhìn ngắm nó? Liệu bạn cũng không sợ hãi điều gì bạn có lẽ khám phá ở đó hay sao? Liệu có khi nào bạn đã thâm nhập vào cái đã được biết, vào cái gì bạn sở hữu?

‘Không, tôi chưa từng. Tôi luôn luôn quen thuộc cái đã được biết. Tôi đã chấp nhận quá khứ như ánh mặt trời hay cơn mưa. Tôi đã không bao giờ suy nghĩ về nó; hầu như người ta không nhận biết nó, bởi vì người ta là cái bóng của người ta. Lúc này vì ông đề cập nó, tôi nghĩ rằng tôi cũng sợ hãi cái gì có lẽ hiện diện ở đó.’

Hầu hết chúng ta đều không sợ hãi khi nhìn vào chính chúng ta, hay sao? Chúng ta cố tìm được những sự việc khó chịu, vì vậy tốt hơn chúng ta không nên nhìn, chúng ta thích đốt nát về ‘cái gì là’. Chúng ta không chỉ sợ hãi cái gì có thể là trong tương lai, nhưng cũng còn cả cái gì có lẽ là trong hiện tại. Chúng ta sợ hãi biết chính chúng ta như chúng ta là và sự lẫn tránh ‘cái gì là’ này đang khiến chúng ta sợ hãi cái gì có lẽ là. Chúng ta tiếp cận cái tạm gọi là cái đã được biết bằng

sợ hãi, và cũng cả với cái không biết được, chết. Lẩn tránh ‘cái gì là’ là ham muốn cho sự thỏa mãn. Chúng ta đang tìm kiếm sự an toàn, liên tục đòi hỏi sẽ không gặp phải những phiền muộn; và chính ham muốn không bị phiền muộn này mới khiến cho chúng ta lẩn tránh ‘cái gì là’ và sợ hãi cái gì *có lẽ* là. Sợ hãi là đốt nát về ‘cái gì là’, và sống của chúng ta bị lãng phí trong một tình trạng liên tục của sợ hãi.

‘Nhưng làm thế nào người ta loại bỏ sợ hãi này?’

Muốn loại bỏ cái gì đó bạn phải hiểu rõ nó. Liệu có sợ hãi, hay chỉ ham muốn để không thấy? Chính ham muốn để không thấy mới tạo ra sợ hãi, và khi bạn không muốn hiểu rõ ý nghĩa tổng thể ‘cái gì là’, sợ hãi hành động như một ngăn cản. Bạn có thể sống một sống thỏa mãn bằng cách cố ý lẩn tránh tất cả những thâm nhập ‘cái gì là’, và nhiều người làm việc này; nhưng họ không hạnh phúc, và những người đùa giỡn bằng một tìm hiểu hời hợt ‘cái gì là’ cũng không hạnh phúc. Chỉ những người khẩn thiết trong sự thâm nhập của họ có thể nhận biết hạnh phúc; đối với họ, một mình, có tự do khỏi sợ hãi.

‘Vậy thì làm thế nào người ta sẽ hiểu rõ “cái gì là”?’

‘Cái gì là’ phải được thấy trong cái gương của sự liên hệ, sự liên hệ cùng tất cả sự việc sự vật. ‘Cái gì là’ không thể được hiểu rõ trong rút lui, trong cô lập; nó không thể được hiểu rõ nếu có người diễn giải, người phiên dịch mà phủ nhận hay chấp nhận. ‘Cái gì

là' có thể được hiểu rõ chỉ khi nào cái trí hoàn toàn thụ động, khi nó không đang vận hành vào 'cái gì là'.

'Liệu không ực kỳ khó khăn khi nhận biết một cách thụ động hay sao?'

Khó chứ, chừng nào còn có suy nghĩ.

15- Sự hiệp thông của người suy nghĩ và những suy nghĩ của anh ấy

Nó là một cái ao nhỏ, nhưng rất đẹp. Cỏ phủ quanh bờ của nó. Và một vài bậc cấp đi xuống nó. Có một ngôi đền trắng, nhỏ tại một đầu, và quanh nó là những cây dừa mảnh khảnh, cao vút. Ngôi đền được xây dựng tốt và được chăm sóc cẩn thận; nó sạch sẽ không vết bẩn, và vào lúc đó khi mặt trời rời ở phía sau vạt dừa, không có người nào ở đó, thậm chí không có cả người giáo sĩ, người chăm sóc ngôi đền và những đồ đạc của nó bằng sự thành kính vô cùng. Ngôi đền nhỏ có trang trí này trao tặng cái hồ một bầu không khí an bình; nơi đó rất yên lặng, và thậm chí chim chóc cũng yên lặng. Con gió nhẹ đã khuấy động những cây dừa đang giảm dần và vài đám mây trôi nổi qua bầu trời, tỏa sáng cùng mặt trời hoàng hôn. Một con rắn đang bơi ngang qua ao, lượn qua lại giữa những lá sen. Nước rất trong, và có những bông hoa màu hồng và hồng. Hương thơm thoang thoảng của chúng bám vào nước và qua những đám cỏ xanh. Không có gì đang khuấy động lúc này, và sự quyến rũ của nơi này dường như đã đi y quả đất. Nhưng vẻ đẹp của những bông hoa đó! Chúng rất yên lặng, và một hai bông hoa đang bắt đầu khép lại vì đêm tối, đẩy lùi sự tối tăm ra ngoài. Con rắn đã băng qua cái ao, bò lên bờ, và đi qua gần bên; hai mắt của nó sáng, giống như những hạt đậu đen, và cái lưỡi chẻ hai của nó đang đưa giỡn trước mặt nó giống như một ngọn lửa nhỏ, tạo thành con đường cho con rắn theo sau.

Phỏng đoán và tưởng tượng là một cản trở đến sự thật. Cái trí phỏng đoán không bao giờ biết được về

đẹp của ‘cái gì là’; nó bị trói buộc trong mạng lưới của những hình ảnh và những từ ngữ riêng của nó. Dù có lẽ nó lang thang xa đến chừng nào trong tạo tác-hình ảnh của nó, nó vẫn còn trong cái bóng thuộc cấu trúc riêng của nó, và không bao giờ có thể thoát cái gì vượt khỏi chính nó. Cái trí nhạy cảm không là cái trí tưởng tượng. Khả năng tạo tác những hình ảnh giới hạn cái trí; một cái trí như thế chắc chắn hướng về quá khứ, hướng về hồi tưởng, mà khiến cho nó trì trệ. Chỉ cái trí bất động mới nhạy cảm. Sự tích lũy trong bất kỳ hình thức nào là một gánh nặng; và làm thế nào một cái trí được tự do khi nó bị chất nặng? Chỉ cái trí tự do mới nhạy cảm; cái khoáng đạt không thể suy nghĩ được, cái không thể so sánh được, cái không biết được. Tưởng tượng và phỏng đoán cản trở cái khoáng đạt, cái nhạy cảm.

Ông ấy đã trải qua nhiều năm, ông ấy nói, trong tìm kiếm sự thật. Ông ấy đã học hành nhiều người thầy, nhiều đạo sư, và vẫn vậy trên chuyến hành hương của ông ấy, ông ấy đã dừng lại đây để tìm hiểu. Nước da có màu vàng đồng bởi i mặt trời và bị gầy guộc bởi những lang thang của ông ấy, ông ấy là một người tu khổ hạnh đã từ bỏ thế giới và rời bỏ quốc gia xa xôi riêng của ông ấy. Qua thực hành những kỷ luật nào đó, ông ấy gặp khó khăn nhiều trong học hành cách tập trung, và đã chinh phục được những thèm khát. Một học giả cùng những trích dẫn sẵn sàng trên đầu môi, ông ấy giỏi giang trong tranh luận và mau lẹ trong những kết luận. Ông ấy đã học tiếng Phạn, và những cụm từ vang rền của nó thật dễ dàng đối với ông ấy. Tất cả điều này đã cho một nhạy bén nào đó đối với cái trí của ông ấy;

nhưng một cái trí mà được làm cho nhảy bén lại không linh động, tự do.

Muốn hiểu rõ, muốn khám phá, cái trí không cần được tự do tại ngay khởi đầu, hay sao? Liệu một cái trí bị kỷ luật, bị kiềm chế, có khi nào được tự do? Tự do không là một kết thúc cuối cùng; nó phải tại ngay khởi đầu, đúng chứ? Một cái trí bị kỷ luật, bị kiểm soát, được tự do bên trong khuôn mẫu riêng của nó; nhưng đó không là tự do. Kết thúc của kỷ luật là tuân phục; con đường của nó dẫn đến cái đã được biết, và cái đã được biết không bao giờ được tự do. Kỷ luật cùng sợ hãi của nó là sự tham lam của thành tựu.

‘Tôi đang bắt đầu nhận ra rằng tại căn bản, có điều gì đó sai lầm với tất cả những kỷ luật này. Mặc dù tôi đã hao phí nhiều năm tro ng cố gắng định hình những suy nghĩ của tôi vào những khuôn mẫu được ham muốn, tôi phát giác rằng tôi đang không đi đến đâu cả.’

Nếu phương tiện là bất chước, kết thúc phải là một bản sao. Phương tiện tạo ra kết thúc, đúng chứ? Nếu cái trí bị định hình tại ngay khởi đầu, nó cũng phải bị quy định tại kết thúc; và có khi nào một cái trí bị quy định được tự do? Phương tiện là kết thúc, chúng không là hai qui trình tách rời. Chính là một ảo tưởng khi suy nghĩ rằng qua một phương tiện sai lầm, sự thật có thể đạt được. Khi một phương tiện là sự kiềm chế, kết thúc cũng phải là một sản phẩm của sợ hãi.

‘Tôi có một cảm thấy mơ hồ về sự không thỏa đáng của những kỷ luật, thậm chí khi tôi thực hành

chúng, như tôi vẫn còn làm; lúc này tất cả chúng ta không là gì cả ngoại trừ một thói quen không nhận biết được. Từ niên thiếu giáo dục của tôi đã là một qui trình của tuân phục, và hầu như kỷ luật đã là bản năng của tôi kể từ khi tôi khoác vào chiếc áo cà sa này lần đầu tiên. Hầu hết những quyển sách tôi đã đọc, và tất cả những đạo sư mà tôi đã đến, đều khẳng định sự kiểm soát trong một hình thức này hay hình thức khác, và ông không hiểu tôi đã tập trung vào nó biết chừng nào đâu. Vì vậy, dường như điều gì ông nói là một lãng mạn; nó thực sự là một chấn động đối với tôi, nhưng chắc chắn điều đó đúng đắn. Liệu những năm tháng của tôi đã bị phạm, hay sao?’

Chúng sẽ bị phạm nếu lúc này sự thực hành của bạn ngăn cản hiểu rõ, thấu nhận sự thật, đó là, nếu những chướng ngại đó không được qu an sát một cách thông minh và được hiểu rõ một cách thăm thẳm. Chúng ta quá định hình trong những giả tạo riêng của chúng ta đến độ hầu hết chúng ta đều không dám nhìn ngắm nó hay vượt khỏi nó. Chính sự thôi thúc để hiểu rõ là khởi đầu của tự do. Vì vậy vấn đề của chúng ta là gì?

‘Tôi đang tìm kiếm sự thật, và tôi đã thực hiện những kỷ luật và những thực hành thuộc rất nhiều loại để làm phương tiện dẫn đến kết thúc đó. Bản năng sâu thẳm nhất của tôi thôi thúc tôi tìm kiếm và tìm ra, và tôi không quan tâm bất kỳ thứ gì khác.’

Chúng ta hãy bắt đầu rất gần để đi xa. Bạn có ý gì qua tìm kiếm? Bạn đang tìm kiếm sự thật? Và liệu

nó có thể khám phá bằng tìm kiếm? Bạn muốn tìm kiếm sự thật, bạn phải biết nó là gì. Tìm kiếm hàm ý một hiểu biết trước, cái gì đó đã cảm thấy hay đã biết rồi, đúng chứ? Liệu sự thật là cái gì đó được hiểu biết, được kiếm được và được giam giữ? Liệu hàm ý của nó không là một chiếu rọi của quá khứ và vì vậy không là sự thật gì cả, nhưng chỉ là một hồi tưởng, hay sao? Tìm kiếm hàm ý một qui trình hướng ngoại hay một qui trình hướng nội, đúng chứ? Và cái trí không ần bất động cho sự thật hiện diện, hay sao? Tìm kiếm là nỗ lực để kiếm được nhiều hơn hay ít hơn, nó là những kiếm được tiêu cực hay tích cực; và chừng nào cái trí còn là sự tập trung, sự tập hợp của nỗ lực, của xung đột, liệu có khi nào nó lắt động? Liệu cái trí có thể được bất động qua nỗ lực? Nó có thể được *khiến cho* bất động qua ép buộc, nhưng cái gì được khiến cho có thể không bất động.

‘Nhưng liệu nỗ lực của loại nào đó không cần thiết hay sao?’

Chúng ta sẽ thấy. Chúng ta hãy thâm nhập sự thật của tìm kiếm. Muốn tìm kiếm, phải có người tìm kiếm, một thực thể tách khỏi điều anh ấy tìm kiếm. Và liệu có một thực thể tách khỏi như thế? Liệu người suy nghĩ, người trải nghiệm khác biệt hay tách khỏi những suy nghĩ và những trải nghiệm của anh ấy? Nếu không thâm nhập toàn vấn đề này, thiên định không có ý nghĩa. Vì vậy chúng ta phải hiểu rõ cái trí, qui trình của cái tôi. Cái trí mà tìm kiếm, mà chọn lựa, mà sợ hãi, mà phủ nhận và biện hộ là gì? Suy nghĩ là gì?

‘Tôi chưa bao giờ tiếp cận vấn đề theo cách này, và lúc này tôi khá bhoang mang; nhưng làm ơn tiếp tục.’

Suy nghĩ là cảm giác, đúng chứ? Qua nhận biết và tiếp xúc có cảm giác; từ điều này nảy sinh ham muốn, ham muốn cái này và không phải cái kia. Ham muốn là bắt đầu của đồng hóa, ‘cái của tôi; và ‘cái không của tôi’. Suy nghĩ là cảm giác được từ ngữ hóa; suy nghĩ là phản hồi của ký ức, từ ngữ, trải nghiệm, hình ảnh. Suy nghĩ là thoáng chốc, thay đổi, không vĩnh cửu, và nó đang tìm kiếm vĩnh cửu. Vì vậy suy nghĩ sáng chế người suy nghĩ, mà sau đó trở thành thực thể vĩnh cửu; anh ấy đảm đương vai trò của người kiểm duyệt, người hướng dẫn, người kiểm soát, người định hình của suy nghĩ. Thực thể vĩnh cửu ảo tưởng này là sản phẩm của suy nghĩ, của thoáng chốc. Thực thể này là suy nghĩ; nếu không có suy nghĩ anh ấy không hiện diện. Người suy nghĩ được tạo thành từ những chất lượng; những chất lượng của anh ấy không thể tách khỏi chính anh ấy. Người kiểm soát là vật được kiểm soát, anh ấy đang đùa giỡn một trò chơi lừa dối với chính anh ấy. Chỉ khi nào cái giả dối được thấy như cái giả dối, sự thật hiện diện.

‘Vậy thì người nhận biết, người trải nghiệm, cái thực thể mà nói, “Tôi hiểu rõ” là ai?’

Chừng nào còn có người trải nghiệm đang nhớ lại trải nghiệm, sự thật không hiện diện. Sự thật không là cái gì đó được nhớ lại, được lưu trữ, được ghi lại, và sau đó được tạo ra. Cái gì được tích lũy không là sự thật. Ham muốn để trải nghiệm sáng chế người trải

nghiệm, mà sau đó tích lũy và nhớ lại. Ham muốn giúp đỡ sự tách rời người suy nghĩ khỏi suy nghĩ của anh ấy; ham muốn để trở thành, để trải nghiệm, để là nhiều hơn hay để là ít hơn, giúp đỡ sự phân chia giữa người trải nghiệm và vật được trải nghiệm. Nhận biết những phương cách của ham muốn là hiểu rõ về chính mình. Hiểu rõ về chính mình là khởi đầu của thiền định.

‘Làm thế nào có thể có hiệp thông của người suy nghĩ và những suy nghĩ của anh ấy?’

Không qua hành động của ý muốn, cũng không qua kỷ luật, cũng không qua bất kỳ hình thức nào của nỗ lực, kiểm soát hay tập trung, cũng không qua bất kỳ phương tiện nào khác. Sử dụng một phương tiện hàm ý một tác nhân đang hành động, đúng chứ? Chừng nào còn có một người hành động, sẽ có một phân chia. Hiệp thông xảy ra chỉ khi nào cái trí hoàn toàn bất động mà không cố gắng để được bất động. Có bất động này, không phải khi người suy nghĩ kết thúc, nhưng chỉ khi nào chính suy nghĩ đã kết thúc. Phải có tự do khỏi phản hồi của tình trạng bị quy định, mà là suy nghĩ. Mỗi vấn đề được giải quyết chỉ khi nào ý tưởng, kết luận không còn; ý tưởng, kết luận, suy nghĩ, là sự khuấy động của cái trí. Liệu có thể có được hiểu rõ khi cái trí bị khuấy động, hay không? Sự khẩn thiết phải được làm dịu bớt bởi sự vận hành tự nhiên. Bạn sẽ khám phá, nếu bạn đã nghe tất cả điều đã được nói, rằng sự thật sẽ hiện diện trong những khoảnh khắc khi bạn không đang mong chờ nó. Nếu tôi được phép nói như thế, hãy khoáng đạt, nhạy cảm, hãy hoàn toàn nhận biết ‘cái gì là’ từ khoảng khắc sang khoảnh khắc. Đừng thiết lập quanh chính

bạn bức tường của suy nghĩ kiên cố. Phước lành của sự thật hiện diện khi cái trí không bị bận rộn bởi những hoạt động và những đấu tranh riêng của nó.

16- Theo đuổi uy quyền

Con bò sắp sửa sanh, và lúc này hai hay ba người chăm sóc công việc vắt sữa, nuôi ăn và chơi đẹp đang ở cùng nó. Nó đang quan sát họ và nếu một người đi khỏi vì bất kỳ lý do gì, nó sẽ kêu lên khe khẽ. Tại thời điểm quan trọng này nó muốn tất cả bạn bè ở quanh nó; họ đã đến và nó mãn nguyện, nhưng nó đang sanh khó khăn lắm. Con bò con được sinh ra và nó là một con vật đẹp, một con bê cái. Con mẹ đứng dậy và đi loanh quanh đưa con mới sanh, liên tục đẩy nhẹ nhàng đưa con; nó vui mừng quá đến độ nó sẽ đẩy chúng tôi qua một bên. Nó tiếp tục như thế này trong một thời gian lâu cho đến khi cuối cùng nó bị mệt mỏi. Chúng tôi ôm con bê con để cho bú sữa, nhưng con mẹ quá kích động. Cuối cùng nó bình thân lại, và sau đó nó sẽ không cho phép chúng tôi rời đi. Một trong những con bò cái nằm trên nền đất, và con mẹ mới sanh nằm xuống và đặt đầu trên đùi con kia. Bỗng nhiên nó không còn quan tâm con bê con của nó, và lúc này những người bạn của nó gần gũi với nó nhiều hơn. Trời đã rất lạnh, nhưng cuối cùng mặt trời đang lộ dạng đằng sau những quả đồi, và thời tiết đang trở nên ấm áp hơn.

Ông ấy là một thành viên của chính phủ và hơi rụt rè khi nhận biết được sự quan trọng của ông ấy. Ông ấy nói về trách nhiệm với nhân dân của ông ấy; ông ấy giải thích tại sao đảng của ông ấy giỏi hơn và có thể làm những việc tốt đẹp hơn đang đối lập, họ đang cố gắng kết thúc tham nhũng và thị trường chợ đen như

thể nào, nhưng quả là khó khăn để tìm được những người không tham nhũng và làm việc hiệu quả, và quá dễ dàng cho những người bên ngoài khi phê bình và chỉ trích chính phủ về những công việc đang không được thực hiện. Ông ấy tiếp tục nói rằng khi người ta đến cái tuổi của ông ấy họ sẽ tiếp nhận những sự việc dễ dàng hơn; nhưng hầu hết mọi người đều tham lam uy quyền, ngay cả những người không hiệu quả. Tại sao, tất cả chúng ta đều không hạnh phúc và đều vì lợi ích của chính chúng ta, mặc dù một số người khôn khéo che giấu không hạnh phúc và tham lam uy quyền của chúng ta. Tại sao lại có sự thôi thúc của tìm kiếm uy quyền này?

Chúng ta có ý gì qua từ ngữ uy quyền? Mọi cá thể và nhóm người đều theo đuổi uy quyền: uy quyền cho chính người ta, cho đảng phái, cho học thuyết. Đảng phái và học thuyết là sự mở rộng của chính người ta. Người khổ hạnh tìm kiếm uy quyền qua sự từ bỏ, và cũng vậy người mẹ qua đứa con của bà ấy. Có uy quyền của sự hiệu quả cùng sự tàn nhẫn của nó, và uy quyền của bộ máy trong bàn tay của một ít người; có sự thống trị một cá thể bởi một cá thể khác, sự trục lợi người ngu dốt bởi người khôn ngoan, uy quyền của tiền bạc, uy quyền của tên tuổi và từ ngữ, và uy quyền của cái trí đối với vật chất. Tất cả chúng ta đều muốn loại uy quyền nào đó, dù đối với chính chúng ta hay đối với những người khác. Sự thôi thúc của uy quyền này tạo ra một hạnh phúc, một thỏa mãn mà quá thoáng chốc. Uy quyền của sự từ bỏ giống như uy quyền của sự giàu có. Do lợi khao khát cho thỏa mãn, cho hạnh phúc, mới thúc đẩy chúng ta tìm kiếm uy quyền. Và chúng ta thỏa mãn dễ dàng làm sao! Sự thoải mái của kiếm được

một hình thức nào đó của thỏa mãn làm đui mù chúng ta. Tất cả thỏa mãn đều gây đui mù. Tại sao chúng ta tìm kiếm uy quyền này?

‘Tôi nghĩ rằng tại căn bản bởi vì nó trao tặng chúng ta những thoải mái vật chất, một vị trí xã hội, và sự kính trọng theo những tiêu chuẩn được công nhận.’

Liệu khao khát uy quyền chỉ tại một mức độ thuộc sự hiện diện của chúng ta? Liệu chúng ta không tìm kiếm nó phía bên trong cũng như phía bên ngoài? Tại sao? Tại sao chúng ta tôn thờ uy quyền, dù của một quyền sách, một con người, một Chính thể, hay của một niềm tin? Tại sao có sự thôi thúc muốn bám vào một con người hay vào một ý tưởng này? Lúc trước nó là uy quyền của vị giáo sĩ mà giam cầm chúng ta, và lúc này là uy quyền của người chuyên viên, người chuyên môn. Bạn không nhận thấy cách bạn cư xử với một người có chức tước, một người có vị trí, một người điều hành có quyền hành, hay sao? Uy quyền trong hình thức nào đó dường như thống trị sống của chúng ta: uy quyền của một người đối với nhiều người, sự sử dụng một người bởi một người khác, hay sử dụng lẫn nhau.

‘Ông có ý gì qua sử dụng một người khác?’

Điều này khá đơn giản, đúng chứ? Chúng ta sử dụng lẫn nhau cho sự thỏa mãn lẫn nhau. Cấu trúc hiện nay của xã hội, mà là sự liên hệ của chúng ta với nhau, được đặt nền tảng trên nhu cầu và sử dụng. Bạn cần những phiếu bầu để đưa bạn vào uy quyền; bạn sử dụng

con người để kiếm được điều gì bạn muốn, và họ cần điều gì bạn hứa hẹn. Người đàn bà cần người đàn ông, và người đàn ông cần người đàn bà. Sự liên hệ hiện nay của chúng ta được đặt nền tảng trên nhu cầu và sử dụng. Tại căn bản một liên hệ như thế là bạo lực, và đó là lý do tại sao chính nền tảng của xã hội chúng ta là bạo lực. Chừng nào cấu trúc của xã hội còn đặt nền tảng trên nhu cầu và sử dụng lẫn nhau, nó chắc chắn là bạo lực và thoái hóa; chừng nào tôi còn sử dụng một người khác cho sự thỏa mãn cá nhân của tôi, hay cho sự thành tựu của một học thuyết mà tôi đồng hóa, chỉ có thể có sợ hãi, kinh tởm, và đối nghịch. Lúc đó sự liên hệ là một qui trình ủa tự cô lập và không hiệp thông. Hiển nhiên, tất cả điều này là sự đau khổ trong sống của cá thể và trong những công việc của thế giới.

‘Nhưng không thể sống mà không có nhu cầu lẫn nhau!’

Tôi cần một người đưa thư, nhưng nếu tôi sử dụng anh ấy để thỏa mãn sự thôi thúc bên trong nào đó, vậy thì nhu cầu xã hội trở thành một nhu cầu tâm lý, và sự liên hệ của chúng ta trải qua một thay đổi căn bản. Do bởi nhu cầu tâm lý và sử dụng một người khác này mới tạo ra bạo lực và đau khổ. Nhu cầu tâm lý tạo ra sự tìm kiếm uy quyền, và uy quyền được sử dụng cho sự thỏa mãn tại những mức độ khác nhau thuộc sự hiện diện của chúng ta. Người mà tham vọng cho chính anh ấy hay cho đảng phái của anh ấy, hay người mà muốn thành tựu một lý tưởng, chắc chắn là một yếu tố gây ra không hiệp thông trong xã hội.

‘Tham vọng không là điều không tránh khỏi, hay sao?’

Nó là điều không tránh khỏi chỉ khi nào không có sự thay đổi căn bản trong cá thể. Tại sao chúng ta phải chấp nhận nó như điều không tránh khỏi? Liệu sự bạo lực của con người đối với con người là điều không tránh khỏi? Bạn không muốn kết thúc nó, hay sao? Liệu đang chấp nhận nó như điều không tránh khỏi không thể hiện sự không chín chắn, hay sao?

‘Nếu ông không tàn nhẫn với những người khác, người nào đó sẽ tàn nhẫn với ông, vì vậy ông phải thống trị họ.’

Thống trị là điều gì mỗi cá thể, mỗi nhóm người, mỗi học thuyết đang cố gắng thực hiện, và thế là duy trì sự tàn nhẫn, bạo lực. Có thể có sáng tạo chỉ trong hòa bình; và làm thế nào có thể có hòa bình nếu có sự sử dụng lẫn nhau? Hoàn toàn vô lý khi nói về hòa bình nếu sự liên hệ của chúng ta với một người hay với nhiều người còn được đặt nền tảng trên nhu cầu và sử dụng. Nhu cầu và sử dụng một người khác chắc chắn sẽ dẫn đến uy quyền và thống trị. Uy quyền của một ý tưởng và uy quyền của cây kiếm đều giống nhau; cả hai đều hủy diệt. Ý tưởng và niềm tin chính là phản học thuyết của tình yêu.

‘Vậy thì, một cách có ý thức hay không có ý thức, tại sao chúng ta bị cuốn hút bởi sự ham muốn uy quyền này?’

Liệu sự theo đuổi uy quyền không là một trong những tẩu thoát đáng kính và đợ công nhận khỏi chính chúng ta, khỏi ‘cái gì là’, hay sao? Mọi người đều cố gắng tẩu thoát khỏi sự nghèo khó riêng của anh ấy, khỏi sự cô lập, sự cô độc, sự không hiệp thông phía bên trong của anh ấy. Thực tế là không dễ chịu, nhưng tẩu thoát là vinh quang và quyến rũ. Hãy suy nghĩ điều gì sẽ xảy ra nếu bạn sắp sửa bị tước đoạt khỏi uy quyền của bạn, chức vụ của bạn, sự giàu có do sự kiếm được cực nhọc của bạn. Bạn sẽ kháng cự nó, đúng chứ? Bạn nghĩ bạn quan trọng hơn hạnh phúc của xã hội, vì vậy bạn sẽ kháng cự bằng bạo lực, hay bằng những tranh luận ranh mãnh và hợp lý. Nếu bạn có thể tự nguyện gạt đi tất cả những kiếm được của bạn tại những mức độ khác nhau, bạn sẽ không là gì cả, đúng chứ?

‘Tôi nghĩ rằng tôi sẽ như thế – mà bị đất ấm. Dĩ nhiên tôi không muốn không là gì cả.’

Thế là, bạn có tất cả sự thể hiện bên ngoài mà không có thực chất bên trong, cái kho tàng bên trong không thể bị thoái hóa đó. Bạn muốn sự thể hiện bên ngoài của bạn, và một người khác cũng thế, và từ xung đột này nảy sinh hận thù và sợ hãi, bạo lực và thoái hóa. Bạn cùng học thuyết của bạn cũng không hiệp thông như người đối nghịch, và thế là các bạn đang hủy diệt lẫn nhau trong nhân danh hòa bình, thịnh vượng, công ăn việc làm thỏa đáng, trong nhân danh Thượng đế. Bởi vì hầu hết mọi người đều khao khát được thống trị, chúng ta đã thiết lập một xã hội của bạo lực, của xung đột, của thù địch.

‘Nhưng làm thế nào người ta xóa sạch tất cả điều này?’

Bằng cách không tham ơng, không tham lam muốn kiếm được uy quyền, tên tuổi, chức vụ; bằng cách là cái gì bạn là, đơn giản và một người không là gì cả. Suy nghĩ phủ nhận là hình thức tột đỉnh của thông minh.

‘Nhưng sự tàn nhẫn và xung đột của thế giới không thể được kết thúc bởi sự nỗ lực cá thể của tôi. Và liệu sẽ không mất thời gian vô tận cho tất cả những cá thể thay đổi, hay sao?’

Những người còn lại là bạn. Câu hỏi này nảy sinh từ sự ham muốn của bạn tránh sự thay đổi tức khắc của riêng bạn, đúng chứ? Thật ra, bạn đang nói ‘Tốt lành gì khi tôi thay đổi nếu mọi người khác không thay đổi’, đúng chứ? Người ta phải bắt đầu thật gần để đi xa. Nhưng bạn thực sự không muốn thay đổi; bạn muốn những sự việc được tiếp tục như chúng là, đặc biệt nếu bạn đang thống trị, và thế là bạn nói, sẽ phải mất thời gian vô tận để thay đổi thế giới qua sự thay đổi của cá thể; thế giới là bạn; bạn là vấn đề; vấn đề không tách khỏi bạn; thế giới là sự chiếu rọi của chính bạn. Thế giới không thể được thay đổi cho đến khi bạn thay đổi. Hạnh phúc ở trong sự thay đổi và không ở trong sự kiếm được.

‘Nhưng tôi cũng tương đối hạnh phúc. Dĩ nhiên có nhiều sự việc trong chính tôi mà tôi không thích, nhưng tôi không có thời gian hay ham muốn để theo đuổi chúng.’

Chỉ một người hạnh phúc mới có thể sáng tạo một trật tự xã hội mới mẻ; nhưng người không hạnh phúc là người tự đ ồng hóa chính mình cùng một học thuyết hay một niềm tin, hay người bị mất hút trong bất kỳ hoạt động cá thể hay xã hội. Hạnh phúc không là một kết thúc trong chính nó. Nó hiện diện cùng sự hiểu rõ ‘cái gì là’. Chỉ khi nào cái trí được tự do khỏi những chiếu rọi riêng của nó mới có thể có hạnh phúc. Hạnh phúc được tạo ra chỉ là sự thỏa mãn; hạnh phúc qua hành động, qua uy quyền, chỉ là cảm xúc; và do bởi chẳng mấy chốc cảm xúc sẽ tàn tạ, có sự khao khát cho nhiều hơn và nhiều hơn. Chừng nào cái nhiều hơn còn là một phương tiện dẫn đến hạnh phúc, kết thúc luôn luôn là không thỏa mãn, xung đột và đau khổ. Hạnh phúc không là một hồi tưởng; nó là tình trạng đó mà hiện diện cùng sự thật, luôn luôn mới mẻ, không bao giờ tiếp tục.

17- Điều gì đang khiến cho bạn nhàm chán?

Anh ấy có một công việc nhỏ, với một tiền lương rất ít ỏi, anh ấy đến cùng người vợ, mà muốn nói chuyện về vấn đề của họ. Cả hai đều khá trẻ, và mặc dù họ đã lấy nhau được vài năm, họ không có con cái; nhưng điều đó không là vấn đề. Tiền lương của anh ấy phải tần tiện lắm mới tồn tại được trong thời buổi khó khăn này, nhưng bởi vì họ không có con cái nên nó cũng tạm tạm vượt qua. Không ai biết được tương lai sẽ ra sao, mặc dù có thể còn tồi tệ hơn hiện nay. Anh ấy không muốn tâm sự, nhưng người vợ của anh ấy yêu cầu anh ấy phải nói. Cô ấy đã đưa anh ấy theo cùng, hầu như bắt buộc, có vẻ như thế, bởi vì anh ấy đã đến đây rất miễn cưỡng; nhưng anh ấy kia kia và cô ấy rất sung sướng. Anh ấy không thể dễ dàng bộc lộ, anh ấy nói, bởi vì anh ấy không bao giờ kể lể về chính mình với bất kỳ ai ngoại trừ với người vợ. Anh ấy có ít bạn bè, và thậm chí đối với những người này anh ấy cũng không bao giờ cởi mở quả tim của anh ấy, bởi vì họ đã không hiểu được anh ấy. Khi anh ấy nói, anh ấy từ từ thân thiện, và người vợ của anh ấy đang lắng nghe rất lo lắng. Anh ấy giải thích rằng công việc của anh ấy không đặt thành vấn đề; nó khá lý thú, và dù sao nó cũng cho họ phương tiện sống. Họ là những người khiêm tốn, chất phác, và cả hai đều được giáo dục tại một trong những trường đại học.

Cuối cùng cô ấy bắt đầu giải thích vấn đề của họ. Cô ấy nói rằng trong vài năm nay dường như người chồng đã mất đi tất cả hứng thú trong sống. Anh ấy làm công việc văn phòng và đó là tất cả; anh ấy đi làm vào

buổi sáng và trở về vào buổi chiều, và những người chủ của anh ấy không phàn nàn về anh ấy.

‘Công việc của tôi là một công việc của thói quen đều đặn và không đòi hỏi quá nhiều sự tập trung. Tôi quan tâm về gì tôi làm, nhưng điều này nó không là một căng thẳng. Khó khăn của tôi không phải tại văn phòng hay với những người mà tôi cùng làm việc, nhưng là bên trong chính tôi. Như vợ tôi đã nói, tôi mất đi hứng thú trong sống, và tôi hoàn toàn không biết điều gì xảy ra với tôi.’

‘Anh ấy là một người rất nhiệt thành, nhạy cảm và rất thương yêu, nhưng trong năm qua hay lâu hơn anh ấy đã trở nên chán nản và đứng đưng với mọi thứ. Hồi trước anh ấy luôn luôn thương yêu tôi, nhưng lúc này sống đã trở thành rất buồn bã cho cả hai chúng tôi. Anh ấy dường như không quan tâm liệu tôi có hiện diện hay không hiện diện, và nó đã trở thành một đau khổ khi sống cùng nhau trong một ngôi nhà. Anh ấy không phải là người không tử tế hay thuộc bất kỳ loại nào như thế, nhưng đơn giản là đã trở thành không còn thông cảm và hoàn toàn đứng đưng.’

Liệu có phải bởi vì các bạn không có con cái?

‘Không phải như thế,’ anh ấy nói. ‘sự quan hệ tình dục của chúng tôi vẫn ổn thỏa, trong chừng mực nào đó. Không hôn nhân nào là hoàn hảo, và chúng tôi cũng có những vui vẻ hay cãi cọ, nhưng tôi không nghĩ sự nhàm chán này là kết quả của bất kỳ sai lầm tình dục nào. Mặc dù vợ tôi và tôi không có quan hệ tình dục trong một khoảng thời gian cho

đến lúc này do bởi sự nhầm chán của tôi, tôi không nghĩ rằng vì không có con cái mà tạo ra nó.’

Tại sao các bạn nói điều đó?

‘Trước khi sự nhầm chán này bao bọc tôi, vợ tôi và tôi nhận ra rằng chúng tôi không thể có con cái. Điều đó đã không bao giờ gây phiền muộn cho tôi, mặc dù cô ấy thường khóc lóc bởi nó. Cô ấy muốn có con, nhưng một trong hai người chúng tôi không thể có khả năng sinh sản. Tôi đã đề nghị nhiều việc mà có thể khiến cô ấy có một đứa con, nhưng cô ấy không thử bất kỳ thứ nào trong chúng. Cô ấy sẽ có một đứa con bởi tôi và không bởi gì cả, và cô ấy rất phiền muộn bởi nó. Rốt cuộc, nếu không có quả, một cái cây chỉ là vật trang trí. Chúng tôi đã thức trắng nhiều đêm và nói chuyện về tất cả điều này, nhưng nó đã không ra. Tôi nhận ra rằng người ta không thể có mọi thứ trong sống, và do bởi không có con cái mới tạo ra sự nhầm chán này, ít nhất, tôi chắc chắn rằng không phải như thế.’

Liệu có phải do bởi sự buồn bã của người vợ của bạn, bởi ý thức thất vọng của cô ấy?

‘Ông thầy, thưa ông, chồng tôi và tôi đã tìm hiểu vấn đề này khá đầy đủ. Tôi rất buồn bã khi không có con cái, và tôi đã cầu nguyện Thượng đế để cho phép tôi có được vào một ngày nào đó. Chồng tôi muốn tôi được hạnh phúc, dĩ nhiên, nhưng sự nhầm chán của anh ấy không phải bởi vì sự buồn bã của tôi. Nếu chúng tôi có một đứa trẻ lúc này, tôi sẽ sung sướng cực kỳ, nhưng đối với anh ấy nó chỉ là một xao nhãng, và tôi nghĩ nó đều như thế với hầu

hết những người đàn ông. Sự nhầm chán này đã len lén vào anh ấy trong hai năm qua giống như căn bệnh nội tạng nào đó. Anh ấy thường nói chuyện với tôi về mọi thứ, về chim chóc, về công việc văn phòng của anh ấy, về tham vọng của anh ấy, về sự quan tâm của anh ấy và tình yêu đối với tôi; anh ấy sẽ cởi mở đối với tôi. Nhưng lúc này quả tim của anh ấy đã khép lại và trong chừng mực nào đó cái trí thì ở xa xôi. Tôi đã nói chuyện với anh ấy nhưng chẳng giúp ích được gì.’

Liệu các bạn đã thử tách rời nhau một thời gian để thấy làm thế nào việc đó vận hành?

‘Vâng, tôi đã rời xa gia đình khoảng sáu tháng, và chúng tôi đã viết thư cho nhau; nhưng sự xa cách này không tạo ra điều gì khác biệt. Nếu có bất kỳ thứ gì, nó đã làm cho sự việc tồi tệ hơn. Anh ấy nấu thức ăn riêng của anh ấy, đi ra ngoài đôi chút, cách ly khỏi bạn bè của anh ấy, và trong chừng mực nào đó càng ngày càng rút lui vào chính anh ấy. Trong bất kỳ trường hợp nào anh ấy không bao giờ quá xã giao. Thậm chí sau sự chia ly này anh ấy không thể hiện cái tia lửa mau lẹ nào.’

Bạn nghĩ sự nhầm chán này là một che đậy, một thái độ, một tẩu thoát khỏi một ao ước bên trong không thể thành tựu?

‘Tôi e rằng tôi không hoàn toàn hiểu rõ điều gì ông có ý.’

Bạn có lẽ có một ao ước mãnh liệt về cái gì đó mà phải được thành tựu, và bởi vì ao ước đó không được giải phóng, có lẽ bạn đang tẩu thoát khỏi sự đau khổ của nó qua trở nên nhàm chán.

‘Tôi không bao giờ suy nghĩ về một điều như thế, trước kia nó đã không bao giờ nảy ra trong tôi. Làm thế nào tôi sẽ tìm được?’

Tại sao trước kia nó đã không nảy ra cho bạn? Bạn có khi nào tự hỏi chính bạn tại sao bạn đã trở nên nhàm chán? Bạn không muốn biết hay sao?

‘Nó ập lừng lăm, nhưng tôi không bao giờ tự hỏi chính mình nguyên nhân của sự nhàm chán xuất hiện này là gì. Tôi đã không bao giờ đặt ra câu hỏi đó cho chính tôi.’

Lúc này bởi vì bạn đang tự đặt ra cho chính bạn câu hỏi đó, phản ứng của bạn là gì?

‘Tôi không nghĩ tôi có bất kỳ phản ứng nào. Nhưng tôi thực sự kinh hoàng khi bắt rằng tôi đã nhàm chán quá chừng. Tôi không bao giờ giống như thế này. Tôi bị đau khổ bởi tình trạng riêng của tôi.’

Rốt cuộc, thật tốt lành khi biết người ta thực sự ở trong tình trạng nào. Ít ra đó là một trạng thái khởi đầu. Trước kia bạn đã không bao giờ tự hỏi chính bạn, tại sao bạn nhàm chán, trì trệ; bạn đã chỉ chấp nhận nó và tiếp tục sống, đúng chứ? Liệu bạn muốn khám phá điều gì đã khiến cho bạn như thế này, hay liệu bạn đã chấp nhận tình trạng hiện nay của bạn?

‘Tôi e rằng anh ấy đã chấp nhận nó và không bao giờ phản đối nó.’

Bạn muốn vượt qua tình trạng này, đúng chứ?
Bạn cần nói chuyện mà không có người vợ của bạn?

‘Ồ, không. Không có gì tôi không thể nói trước mặt cô ấy. Tôi biết không phải do thiếu thốn hay quá độ về quan hệ tình dục đã tạo ra tình trạng này, và cũng không phải vì một người phụ nữ khác. Tôi không thể đến với một người phụ nữ khác. Và nó không phải do bởi không có con cái.’

Bạn có viết văn hay vẽ tranh?

‘Tôi luôn luôn muốn viết, nhưng tôi không bao giờ vẽ. Vào những lần dạo bộ tôi thường nảy ra những ý tưởng nào đó, nhưng tuy nhiên lúc này điều đó cũng không còn.’

Tại sao bạn không cố gắng viết điều gì đó ra giấy? Không thành vấn đề nó xuẩn ngốc như thế nào; bạn không phải đưa nó cho bất kỳ ai đọc. Tại sao bạn không cố gắng viết điều gì đó? Nhưng thôi. Liệu bạn muốn khám phá điều gì đã tạo ra sự nhầm lẫn này, hay liệu bạn muốn vẫn ở nguyên như bạn là?

‘Tôi muốn đến nơi nào đó một mình, từ bỏ mọi thứ và tìm được hạnh phúc nào đó.’

Đó là điều gì bạn muốn làm đúng chứ? Vậy thì tại sao bạn không thực hiện nó? Bạn đang do dự vì người vợ của bạn?

‘Tôi không tốt với vợ tôi lắm; tôi chỉ là một người thất bại hoàn toàn.’

Liệu bạn nghĩ rằng bạn sẽ tìm được hạnh phúc bằng cách rút lui khỏi sống, bằng cách cô lập chính bạn? Bạn đã không cô lập chính bạn lúc này đầy đủ rồi, hay sao? Từ bỏ với mục đích để tìm ra không là từ bỏ gì cả; nó chỉ là một mặc cả ranh mãnh, một trao đổi, một chuyển động toan tính để kiếm được cái gì đó. Bạn từ bỏ cái này với mục đích để nhận được cái kia. Từ bỏ có một kết thúc trong quan điểm chỉ là một buông thả trong kiếm được thêm nữa. Nhưng bạn có thể kiếm được hạnh phúc qua sự cô lập, qua sự tách rời hay sao? Sống không là một kết hợp, tiếp xúc, hiệp thông hay sao? Bạn có thể rút lui khỏi một kết hợp để tìm được hạnh phúc trong một kết hợp khác, nhưng bạn không thể hoàn toàn rút khỏi tất cả tiếp xúc. Thậm chí trong sự cô lập hoàn toàn bạn vẫn còn đang tiếp xúc với những suy nghĩ của bạn, với chính bạn. Tự tử là một hình thức tuyệt đối của sự cô lập.

‘Dĩ nhiên tôi không muốn tự tử. Tôi muốn sống, nhưng tôi không muốn tiếp tục như tôi là.’

Liệu bạn có chắc rằng bạn không muốn tiếp tục như bạn là? Bạn thấy, khá rõ ràng có điều gì đó đang khiến cho bạn nhàm chán, và bạn muốn trốn khỏi nó để vào cô lập thêm nữa. Tẩu thoát khỏi ‘cái gì là’ là tự cô lập chính bạn. Bạn muốn cô lập chính bạn, có 3 tạm thời, hy vọng kiếm được hạnh phúc. Nhưng bạn đã cô lập rồi, và hoàn toàn như thế; cô lập thêm nữa, mà bạn gọi là từ bỏ, chỉ là một rút lui khỏi sống thêm nữa. Và

liệu bạn có thể kiếm được hạnh phúc qua tự cô lập sâu thăm hơn và sâu thăm hơn? Bản chất của cái tôi là tự cô lập, chính chất lượng của nó là loại trừ. Loại trừ là từ bỏ với mục đích kiếm được. Bạn rút khỏi sự kết hợp nhiều bao nhiêu, xung đột, kháng cự càng nhiều hơn bấy nhiêu. Không gì có thể hiện diện trong cô lập. Dù sự liên hệ có lẽ đau khổ đến chừng nào, nó phải được hiểu rõ một cách kiên nhẫn và thấu đáo. Xung đột tạo ra sự nhầm chán. Nỗ lực để trở thành cái gì đó chỉ mang lại những vấn đề, nhận biết được hay không nhận biết được. Bạn không thể nhầm chán nếu không có nguyên nhân nào đó, bởi vì, như bạn nói, lúc trước bạn rất tỉnh táo và háo hức. Bạn đã không luôn luôn nhầm chán. Điều gì đã tạo ra sự thay đổi này?

‘Dường như ông biết, và ông làm ơn nói cho anh ấy đi?’

Tôi có thể giải thích, nhưng điều đó tốt lành gì? Anh ấy sẽ hoặc chấp nhận hoặc phủ nhận nó tùy theo tâm trạng và vui thú của anh ấy; nhưng liệu không quan trọng rằng chính anh ấy phải tự khám phá? Liệu không cần thiết cho anh ấy phải lật tung toàn qui trình và thấy sự thật của nó, hay sao? Sự thật là cái gì đó mà không thể được chỉ bảo cho một người khác. Anh ấy phải có thể thâm nhận nó, và không ai có thể chuẩn bị cho anh ấy thâm nhận nó. Đối với tôi, đây không là một dừng dung; nhưng anh ấy phải đến với nó một cách khoáng đạt, tự do và bất ngờ.

Điều gì đang khiến cho bạn nhầm chán? Bạn không nên bắt nó cho chính bạn hay sao? Xung đột, kháng cự, tạo ra nhầm chán. Chúng ta nghĩ rằng qua

đấu tranh chúng ta sẽ hiểu rõ, qua ganh đua chúng ta sẽ được làm cho sáng láng. Chắc chắn đấu tranh chỉ tạo ra sự sắc bén, nhưng cái gì sắc bén chẳng mấy chốc sẽ cùn lụt; cái gì được sử dụng liên tục chẳng mấy chốc sẽ cạn kiệt. Chúng ta chấp nhận xung đột như điều không thể tránh khỏi, và thiết lập cấu trúc của suy nghĩ và hành động của chúng ta trên điều không thể tránh khỏi này. Nhưng liệu xung đột là điều không thể tránh khỏi? Liệu không có một cách sống hoàn toàn khác hẳn, hay sao? Có, nếu chúng ta có thể hiểu rõ qui trình và ý nghĩa của xung đột.

Lại nữa, tại sao bạn đã khiến cho bạn nhầm chán?

‘Tôi đã khiến cho tôi nhầm chán à?’

Liệu bất kỳ thứ gì có thể khiến cho bạn nhầm chán nếu bạn không sẵn lòng để bị nhầm chán? Sự sẵn lòng này có thể nhận biết được hay giấu giếm. Tại sao bạn cho phép bạn để bị làm cho nhầm chán? Liệu có một xung đột bám rễ sâu thẳm trong bạn?

‘Nếu có, tôi hoàn toàn không nhận biết được nó.’

Nhưng bạn không muốn biết à? Bạn không muốn hiểu rõ nó hay sao?

‘Tôi đang bắt đầu thấy điều gì ông đang nhắm đến,’ cô ấy chen vào, ‘nhưng tôi có lẽ không thể nói cho chồng tôi nguyên nhân của sự nhầm chán của anh ấy bởi vì chính tôi vẫn không hoàn toàn chắc chắn về nó.’

Bạn có lẽ thấy hay có lẽ không thấy sự nhàm chán này đã bao bọc anh ấy bằng cách nào; nhưng liệu bạn thực sự đang giúp anh ấy nếu bạn giải thích bằng từ ngữ, hay sao? Liệu không cần thiết rằng anh ấy phải tự khám phá nó cho chính anh ấy à? Làm ơn thấy sự quan trọng của điều này, và vậy thì bạn sẽ không bị mất kiên nhẫn hay lo âu. Người ta có thể giúp đỡ một người khác, nhưng anh ấy, một mình, phải thực hiện chuyến hành trình của khám phá. Sống không dễ dàng; nó rất phức tạp, nhưng chúng ta phải tiếp cận nó một cách đơn giản. Chúng ta là vấn đề; vấn đề không là điều gì chúng ta gọi là sống. Chúng ta có thể hiểu rõ vấn đề, mà là chính chúng ta, chỉ khi nào chúng ta biết làm thế nào để tiếp cận nó. Sự tiếp cận là quan trọng nhất, và không phải vấn đề.

‘Nhưng chúng tôi sẽ làm gì đây?’

Chắc chắn bạn đã lắng nghe tất cả điều đã được nói ra; nếu bạn đã lắng nghe, vậy thì bạn sẽ thấy rằng sự thật, một mình nó, sáng tạo tự do. Làm ơn đừng lo âu, nhưng hãy cho phép hạt giống đó bám rễ.

Sau vài tuần cả hai người quay lại, có hy vọng trong mắt và một nụ cười nở ra trên môi của họ.

18- Nghiệp lực

Bất động không phải được vun quén, nó không được tạo ra một cách cố ý; nó không được tìm kiếm, được suy nghĩ, hay được thiền định. Sự vun quén cố ý của bất động là một thương thức của một vui thú ao ước nào đó; ham muốn làm bất động cái trí không là gì cả ngoại trừ sự theo đuổi của cảm xúc. Bất động như thế chỉ là một hình thức của kháng cự, một cô lập mà dẫn đến thoái hóa. Bất động được tạo ra là một công việc của chỢ búa mà trong đó có sự ồn ào của hoạt động. Bất động hiện diện cùng sự vắng mặt của ham muốn. Ham muốn là thoáng chốc, ranh mãnh và sâu thẳm. Hồi tưởng ngăn cản chuyển động êm ả của bất động, và cái trí bị trói buộc trong trải nghiệm không thể bất động. Thời gian, chuyển động của ngày hôm qua đang trôi chảy vào ngày hôm nay và ngày mai, không là bất động. Kết thúc chuyển động này có bất động, và chỉ đến lúc đó cái không thể đặt tên hiện diện.

‘Tôi đã đến và nói chuyện về nghiệp lực cùng ông. Dĩ nhiên tôi có những quan điểm nào đó về nó, nhưng tôi muốn biết quan điểm của ông.’

Quan điểm không là sự thật; chúng ta phải gạt đi những quan điểm để khám phá sự thật. Có vô số quan điểm, nhưng sự thật không là của nhóm này hay nhóm kia. Muốn hiểu rõ sự thật, tất cả những ý tưởng, những kết luận, những quan điểm, phải được buông bỏ như những chiếc lá rụng xuống từ một cái cây. Sự thật không được khám phá trong những quyển sách, trong

hiểu biết, trong trải nghiệm. Nếu bạn đang tìm kiếm những quan điểm, bạn sẽ không khám phá bất kỳ thứ gì ở đây.

‘Nhưng chúng ta có thể nói chuyện về nghiệp lực và cố gắng hiểu rõ những ý nghĩa của nó, được chứ?’

Dĩ nhiên, đó là một vấn đề hoàn toàn khác hẳn. Muốn hiểu rõ, những quan điểm, những kết luận phải kết thúc.

‘Tại sao ông quả quyết điều đó?’

Liệu bạn có thể hiểu rõ bất kỳ cái gì nếu bạn hình thành cái trí của bạn về nó, hay nếu bạn lặp lại những kết luận của một người khác? Muốn khám phá sự thật của vấn đề này, chúng ta không phải tiếp cận nó một cách trong sáng, cùng một cái trí không bị bao bọc bởi thành kiến, hay sao? Điều gì quan trọng hơn: được tự do khỏi những kết luận, những thành kiến, hay phỏng đoán về một trù tượng nào đó? Liệu không quan trọng phải khám phá sự thật hơn là cãi cọ về điều gì là sự thật, hay sao? Một quan điểm về sự thật là gì, không là sự thật. Liệu không quan trọng phải khám phá sự thật về nghiệp lực, hay sao? Thấy cái giả dối như cái giả dối là bắt đầu hiểu rõ nó, đúng chứ? Làm thế nào chúng ta có thể thấy hoặc sự thật hoặc giả dối nếu cái trí của chúng ta bị đúc khuôn trong truyền thống, trong những từ ngữ và trong những giải thích? Nếu cái trí bị trói buộc vào một niềm tin, làm thế nào nó có thể thâm nhập thăm thẳm? Muốn thâm nhập thăm thẳm, cái trí phải tự do. Tự do không là cái gì đó kiếm được tại khúc

cuối của nỗ lực lâu dài, nó phải tại ngay khởi đầu của chuyển hành trình.

‘Tôi muốn tìm ra nghiệp lực có ý nghĩa gì đối với ông?’

Thưa bạn, chúng ta hãy cùng nhau thực hiện chuyển hành trình của khám phá này. Chỉ lặp lại những từ ngữ của một người khác không có ý nghĩa thăm thẳm. Nó giống như đang nghe một máy hát đĩa. Lặp lại hay bắt chước không sáng tạo tự do. Bạn có ý gì qua từ ngữ nghiệp lực?

‘Nó là một từ ngữ tiếng Phạn có nghĩa để làm, để là, để hành động, và vân vân. Nghiệp lực là hành động, và hành động là kết quả của quá khứ. Hành động không thể hiện diện nếu không có tình trạng bị quy định của nền quá khứ. Qua một chuỗi những trải nghiệm, qua tình trạng bị quy định và hiểu biết, nền quá khứ của truyền thống được thiết lập, không chỉ suốt sống hiện tại của cá thể và nhóm người, nhưng qua nhiều lần đầu thai. Hành động và phản hành động liên tục giữa nền quá khứ, mà là ‘cái tôi’, và xã hội, sống, là nghiệp lực; và nghiệp lực trói chặt cái trí, ‘cái tôi’. Điều gì tôi đã thực hiện trong sống quá khứ của tôi, hay chỉ ngày hôm qua, nắm giữ và định hình tôi, tạo ra đau khổ hay vui thú trong hiện tại. Có nghiệp lực của nhóm người hay nghiệp lực của tập thể, cũng như nghiệp lực của cá thể. Cả nghiệp lực của nhóm người lẫn cá thể bị giam cầm trong chuỗi xích của nguyên nhân và kết quả. Sẽ có đau khổ hay hân hoan, hình phạt hay phần thưởng, tùy theo điều gì tôi đã làm trong quá khứ.’

Bạn nói hành động là kết quả của quá khứ. Hành động như thế không là hành động gì cả, nhưng chỉ là một phản ứng, đúng chứ? Tình trạng bị quy định, nên quá khứ, phản ứng đến những kích thích; phản ứng này là sự phản hồi của ký ức, mà không là hành động, nhưng nghiệp lực. Trong lúc này, chúng ta không quan tâm hành động là gì. Nghiệp lực là phản ứng mà nảy sinh từ những nguyên nhân nào đó và sản sinh những kết quả nào đó. Nghiệp lực là chuỗi xích của nguyên nhân và kết quả này. Tại cốt lõi, qui trình của thời gian là nghiệp lực, đúng chứ? Chừng nào còn có một quá khứ, phải có hiện tại và tương lai. Ngày hôm nay và ngày mai là những kết quả của ngày hôm qua, ngày hôm qua pha trộn cùng ngày hôm nay tạo ra ngày mai. Nghiệp lực, như thông thường được hiểu, là qui trình của bồi hoàn.

‘Nhu ông nói, nghiệp lực là một qui trình của thời gian, và cái trí là kết quả của thời gian. Chỉ một ít người may mắn mới có thể tẩu thoát khỏi sự trói buộc của thời gian; phần còn lại của chúng ta bị trói buộc bởi thời gian. Điều gì chúng ta đã làm trong quá khứ, tốt lành hay xấu xa, xác định điều gì chúng ta là trong hiện tại.’

Liệu nên quá khứ, quá khứ, là một tình trạng đứng yên? Nó không đang trải qua sự bổ sung liên tục, hay sao? Ngày hôm nay bạn không giống hệt như ngày hôm qua; cả sinh học lẫn tâm lý có một thay đổi liên tục đang xảy ra, đúng chứ?

‘Dĩ nhiên.’

Vì vậy cái trí không là một tình trạng cố định. Những suy nghĩ của chúng ta đều thoáng chốc, đang thay đổi liên tục; chúng là sự phản hồi của nền quá khứ. Nếu tôi đã được nuôi dưỡng trong một giai cấp nào đó của xã hội trong một văn hóa đặc biệt, tôi sẽ phản ứng đến thách thức, đến kích thích, tùy theo tình trạng bị quy định của tôi. Đối với hầu hết chúng ta, tình trạng bị quy định này bám rễ sâu đến độ phản ứng hầu như luôn luôn phụ thuộc khuôn mẫu đó. Những suy nghĩ của chúng ta là sự phản hồi của nền quá khứ. Chúng ta là nền quá khứ; tình trạng bị quy định đó giống hệt hay không tách khỏi chúng ta. Cùng đang thay đổi của nền quá khứ những suy nghĩ của chúng ta cũng thay đổi.

‘Nhưng chắc chắn người suy nghĩ hoàn toàn khác hẳn nền quá khứ, đúng chứ?’

Thế à? Người suy nghĩ không là kết quả của những suy nghĩ của anh ấy, hay sao? Anh ấy không được tạo thành từ những suy nghĩ của anh ấy, hay sao? Liệu có một thực thể tách rời, một người suy nghĩ tách khỏi những suy nghĩ của anh ấy? Suy nghĩ đã không tạo ra người suy nghĩ, đã không trao ặng anh ấy sự vĩnh cửu giữa sự không vĩnh cửu của những suy nghĩ, hay sao? Người suy nghĩ là chỗ ẩn núp của suy nghĩ, và người suy nghĩ tự đặt chính anh ta tại những mức độ khác nhau của sự vĩnh cửu.

‘Tôi thấy đây là như thế, nhưng nó khá là một chấn động đối với tôi khi nhận ra những ranh mãnh mà suy nghĩ đang tự đùa cợt với chính nó.’

Suy nghĩ là sự phản hồi của nền quá khứ, của ký ức, ký ức là hiểu biết, kết quả của trải nghiệm. Ký ức này, qua phản ứng và trải nghiệm thêm nữa, càng lúc càng củng cố hơn, càng to lớn hơn, càng sắc sảo hơn, càng hiệu quả hơn. Một hình thức của tình trạng bị quy định có thể được thay thế cho một hình thức khác, nhưng nó vẫn còn là tình trạng bị quy định. Phản ứng của tình trạng bị quy định này là nghiệp lực, đúng chứ? Sự phản hồi của ký ức được gọi là hành động, nhưng nó chỉ là phản ứng; ‘hành động’ này nuôi dưỡng phản ứng thêm nữa, và thế là có một chuỗi của tạm gọi là nguyên nhân và kết quả. Nhưng nguyên nhân ~~đang~~ không là kết quả, hay sao? Nguyên nhân và ~~kết~~ quả không đứng yên. Ngày hôm nay là ~~đ~~ t quả của ngày hôm qua và ngày hôm nay là nguyên nhân ~~đ~~ ngày mai; điều gì là nguyên nhân ~~trở~~ thành kết quả, và kết quả trở thành nguyên nhân. Cái này trôi chảy vào cái kia. Không có ~~kh~~ khác khi nguyên nhân cũng không là kết quả. Chỉ những thứ đặc biệt hóa bị cố định trong nguyên nhân của nó và vì vậy trong kết quả của nó. Hạt sỏi không thể trở thành bất kỳ thứ gì khác ngoài trừ cây sỏi. Trong sự đặc biệt hóa có chết; nhưng con người không là một thực thể được đặc biệt hóa, anh ấy có thể là cái gì anh ấy muốn. Anh ấy có thể phá vỡ tình trạng bị quy định của anh ấy – và anh ấy phải, nếu anh ấy muốn khám phá sự thật. Bạn phải không còn là một người tạm gọi Brahmin nào đó để nhận ra Thượng đế.

Nghiệp lực là qui trình của thời gian, quá khứ đang chuyển động qua hiện tại sang tương lai; cái chuỗi này là phương cách của suy nghĩ. Suy nghĩ là kết quả của thời gian, và có thể có cái mà không thể đo lường được, không thời gian, chỉ khi nào qui trình của suy

nghĩ đã kết thúc. Bất động của cái trí không thể bị thúc giục, nó không thể được tạo ra qua bất kỳ luyện tập hay kỷ luật nào. Nếu cái trí được *làm cho* bất động, vậy thì bất kỳ cái gì hiện diện trong nó chỉ là một tự chiếu rọi, sự phản hồi của ký ức. Cùng hiểu rõ tình trạng bị quy định của nó, cùng nhận biết không chọn lựa những phản ứng riêng của nó như suy nghĩ và cảm thấy, bất động hiện diện cho cái trí. Phá vỡ chuỗi nghiệp lực này không là một vấn đề của thời gian; bởi vì qua thời gian, cái không thời gian không hiện diện.

Nghiệp lực phải được hiểu rõ như một qui trình tổng thể, không chỉ như cái gì đó của quá khứ. Quá khứ là thời gian, và cũng là hiện tại và tương lai. Thời gian là ký ức, từ ngữ, ý tưởng. Khi từ ngữ, cái tên, liên tưởng, trải nghiệm, không hiện diện, vậy là cái trí bất động, không chỉ trong những tầng bên ngoài, nhưng hoàn toàn, tổng thể.

19- Cá thể và Lý tưởng

‘**S**ống của chúng ta ở đây, Ấn độ, trong chừng mực nào đó đều chia rẽ; chúng ta muốn khiến cho cái gì đó của nó lặp lại, nhưng chúng ta không biết phải bắt đầu từ đâu. Tôi có thể thấy sự quan trọng của hành động tập thể, và cũng vậy những nguy hiểm của nó. Tôi đã theo đuổi lý tưởng của không bạo lực, nhưng đã có đổ máu và đau khổ. Từ khi có sự phân chia quốc gia, quốc gia này đã có máu trên bàn tay của nó, và lúc này chúng ta đang xây dựng những lực lượng quân đội. Chúng ta nói về không bạo lực và tuy nhiên lại chuẩn bị cho chiến tranh. Tôi cũng bị hoang mang như những người lãnh đạo chính trị. Lúc trước trong nhà tù tôi đã đọc nhiều, nhưng nó không giúp đỡ tôi làm rõ ràng vị trí riêng của tôi.

Liệu chúng ta có thể sử dụng một vấn đề mỗi lần và thâm nhập nó? Trước hết, ông nhấn mạnh nhiều vào cá thể; nhưng liệu hành động tập thể không cần thiết, hay sao?’

Tại căn bản, cá thể là tập thể, và xã hội là sự sáng chế của cá thể. Cá thể và xã hội có liên quan lẫn nhau, đúng chứ? Chúng không tách rời. Cá thể thiết lập cấu trúc của xã hội, và xã hội hay môi trường sống định hình cá thể. Mặc dù môi trường sống quy định cá thể, anh ấy cũng có thể tự làm tự do chính anh ấy, tự phá vỡ nền quá khứ của anh ấy. Cá thể là người sáng chế của chính môi trường sống mà anh ấy trở thành một nô lệ; nhưng anh ấy cũng có khả năng phá vỡ nó và sáng tạo một môi trường sống mà sẽ không làm dờ dãn cái trí

hay tinh thần của anh ấy. Cá thể chỉ quan trọng trong ý nghĩa rằng anh ấy có khả năng tự làm tự do chính anh ấy khỏi tình trạng bị quy định của anh ấy và hiểu rõ sự thật. Tánh cá thể mà hoàn toàn tàn nhẫn trong tình trạng quy định riêng của nó thiết lập một xã hội mà những nền tảng đó được đặt nền tảng trên bạo lực và hận thù. Cá thể hiện diện chỉ trong sự liên hệ, ngược lại anh ấy không hiện diện; và do bởi không hiểu rõ sự liên hệ này mới đang nuôi dưỡng xung đột và hỗn loạn. Nếu cá thể không hiểu rõ sự liên hệ của anh ấy với con người, với tài sản, và với những ý tưởng hay những niềm tin, thuần túy áp đặt vào anh ấy một khuôn mẫu tập thể hay bất kỳ khuôn mẫu nào khác không thể hiểu rõ kết thúc riêng của nó. Để tạo ra sự áp đặt của một khuôn mẫu mới mẽ sẽ cần đến hành động tạm gọi là tập thể; nhưng khuôn mẫu mới mẽ đó là sự sáng chế của một vài cá thể, và tập thể bị mê hoặc bởi những khẩu hiệu mới nhất, những hứa hẹn của một không tưởng mới mẽ. Tập thể cũng giống hệt như trước kia, chỉ lúc này nó có những người cai trị mới, những cụm từ mới, những giáo sĩ mới, những giáo điều mới. Tập thể này được tạo thành bởi bạn và tôi, nó được tạo thành từ những cá thể; tập thể là tưởng tượng, nó là một thuật ngữ thuận tiện được đưa gởn bởi người trục lợi và người chính trị. Nhiều người bị xô đẩy vào hành động, vào chiến tranh, và vân vân, bởi vài người; và vài người tượng trưng cho những ham muốn và những thôi thúc của nhiều người. Chính là sự thay đổi của cá thể mới có tầm quan trọng nhất, nhưng không dựa vào bất kỳ khuôn mẫu nào. Những khuôn mẫu luôn luôn quy định, và một thực thể bị quy định luôn luôn xung đột bên trong chính anh ấy và thể là với xã hội. Tương đối

dễ dàng để thay đổi một khuôn mẫu mới của tình trạng bị quy định cho một khuôn mẫu cũ; nhưng cá thể tự làm tự do chính anh ấy khỏi tất cả tình trạng bị quy định là một vấn đề hoàn toàn khác hẳn.

“Điều này đòi hỏi sự thâm nhập cẩn thận và thăm thẳm, nhưng tôi nghĩ tôi đang bắt đầu hiểu rõ nó. Ông nhấn mạnh vào cá thể nhưng không như một thực thể tách rời và đối nghịch bên trong xã hội.

Lúc này, vấn đề thứ hai. Tôi luôn luôn làm việc cho một lý tưởng, và tôi không hiểu rõ sự phủ nhận nó của ông. Ông làm ơn thâm nhập vấn đề này?”

Luân lý hiện nay của chúng ta được đặt nền tảng trên quá khứ hay tương lai, trên truyền thống hay ‘cái gì nên là’. ‘Cái gì nên là’ là lý tưởng đối nghịch với cái gì đã là, tương lai xung đột với quá khứ. Không bạo lực là lý tưởng, ‘cái gì nên là’; và ‘cái gì đã là’ là bạo lực. ‘Cái gì đã là’ chiều rọi ‘cái gì nên là’; lý tưởng là do chính con người tạo ra, nó được chiếu rọi bởi đối nghịch riêng của nó, cái thực tế. Phản học thuyết là một mở rộng của học thuyết; đối nghịch chứa đựng yếu tố của đối nghịch riêng của nó. Là bạo lực, cái trí chiếu rọi đối nghịch riêng của nó, lý tưởng của không bạo lực. Người ta đã nói rằng lý tưởng giúp vượt qua đối nghịch riêng của nó; nhưng đúng như thế hay sao? Lý tưởng không là một lần tránh, một tẩu thoát khỏi ‘cái gì đã là’, hay khỏi ‘cái gì là’, hay sao? Chắc chắn, xung đột giữa cái thực tế và cái lý tưởng là một phương tiện của trì hoãn sự hiểu rõ về cái thực tế, và xung đột này

chỉ tạo ra một vấn đề khác mà giúp đỡ để che đậy vấn đề tức khắc. Lý tưởng là một tẩu thoát tuyệt vời và đáng kính trọng khỏi cái thực tế. Lý tưởng của không bạo lực, giống như lý tưởng không tưởng của tập thể, là tưởng tượng; lý tưởng, ‘cái gì nên là’, giúp đỡ chúng ta che đậy và lẩn tránh ‘cái gì là’. Theo đuổi lý tưởng là tìm kiếm phần thưởng. Bạn có lẽ lẩn tránh những phần thưởng của thế gian như dốt nát và man rợ, mà chúng đúng là như vậy; nhưng theo đuổi lý tưởng của bạn về là tìm kiếm một phần thưởng tại một mức độ khác, mà cũng là dốt nát. Lý tưởng là một bồi hoàn, một tình trạng ảo tưởng mà cái trí đã hình dung. Bởi vì bạo lực, tách rời và hướng ngoại cho chính nó, cái trí chiếu rọi sự bồi hoàn gây thỏa mãn, tưởng tượng đó mà nó gọi là lý tưởng, cái không tưởng, tương lai, và theo đuổi nó trong tuyệt vọng. Chính theo đuổi đó là xung đột, nhưng nó cũng là một trì hoãn vui vẻ khỏi cái thực tế. Lý tưởng, ‘cái gì nên là’, không giúp đỡ trong hiểu rõ ‘cái gì là’; trái lại, nó ngăn cản hiểu rõ.

‘Ông có ý rằng những người lãnh đạo và những người thầy của chúng tôi đã sai lầm trong việc cổ vũ và duy trì lý tưởng?’

Bạn nghĩ gì đây?

‘Nếu tôi hiểu rõ một cách đúng đắn điều gì ông nói...’

Làm ơn, nó không là **ôn** vấn đề của hiểu rõ điều gì một người khác có lẽ nói, nhưng của khám phá điều gì là thực sự. Sự thật không là quan điểm; sự thật

không phụ thuộc vào bất kỳ người lãnh đạo hay người thầy nào. Trọng tải của những quan điểm chỉ ngăn cản sự nhận biết sự thật. Hoặc lý tưởng là một ảo tưởng tự tạo mà chứa đựng đối nghịch riêng của nó, hoặc nó không là. Không có hai cách về nó. Điều này không phụ thuộc bất kỳ người thầy nào, bạn phải nhận biết sự thật của nó cho chính bạn.

‘Nếu lý tưởng là tưởng tượng, nó cách mạng tất cả suy nghĩ của tôi. Ông có ý rằng sự theo đuổi lý tưởng của chúng tôi là hoàn toàn vô ích, hay sao?’

Nó là một đấu tranh hãn huyền, một tự đối gạt gây thỏa mãn, đúng chứ?

‘Điều này rất gây bối rối, nhưng tôi bị bắt buộc phải thừa nhận rằng nó là như thế. Chúng tôi đã quen thuộc với quá nhiều sự việc đến độ chúng tôi chưa bao giờ tự cho phép chính chúng tôi quan sát cận kề cái gì trong bàn tay của chúng tôi. Chúng tôi đã tự đối gạt chính mình, và điều gì ông trình bày đã gây chấn động toàn cấu trúc của sự suy nghĩ và hành động của tôi. Nó sẽ cách mạng hóa sự giáo dục, toàn phương cách của đang sống và đang làm việc của chúng tôi. Tôi nghĩ rằng tôi thấy những hàm ý của một cái trí tự do khỏi lý tưởng, khỏi ‘cái gì nên là’. Đối với một cái trí như thế, hành động có một ý nghĩa hoàn toàn khác hẳn hành động mà chúng tôi thực hiện nó lúc này. Hành Động bồi hoàn không là hành động gì cả, nhưng chỉ là một phản ứng – và chúng tôi lại quá tự hào về hành động đó! Nhưng nếu không có lý tưởng, làm thế nào người giải quyết cái thực tế, hay giải quyết ‘cái gì đã là?’

Hiểu rõ cái thực tế chỉ có thể được khi cái lý tưởng, ‘cái gì nên là’, được xóa sạch khỏi cái trí; điều đó chỉ có thể khi cái giả dối được thấy như cái giả dối. ‘Cái gì nên là’ cũng là ‘cái gì không nên là’. Chừng nào cái trí còn tiếp cận cái thực tế bằng sự bồi hoàn hoặc tích cực hoặc tiêu cực, không thể có hiểu rõ cái thực tế. Muốn hiểu rõ cái thực tế bạn phải hiệp thông cùng nó; sự liên hệ cùng nó của bạn không thể qua bức màn của lý tưởng, hay qua bức màn của quá khứ, của truyền thống, của trải nghiệm. Tự do khỏi sự tiếp cận sai lầm là vấn đề duy nhất. Thật ra, điều này có nghĩa hiểu rõ tình trạng bị quy định, mà là cái trí. Vấn đề là chính cái trí, và không phải những vấn đề mà nó nuôi dưỡng; giải quyết những vấn đề được nuôi dưỡng bởi cái trí chỉ là sự thỏa hiệp của những kết quả, và điều đó chỉ dẫn đến hoang mang và ảo tưởng thêm nữa.

‘Làm thế nào người ta sẽ hiểu rõ cái trí?’

Phương cách của cái trí là phương cách của sống – không phải sống lý tưởng, nhưng sống thực tế của đau khổ và vui thú, của dối gạt và ngay thẳng, của kiêu ngạo và thái độ khiêm tốn. Hiểu rõ cái trí là nhận biết ham muốn và sợ hãi.

‘Làm ơn, điều này đang trở nên quá sức đối với tôi, làm thế nào tôi sẽ hiểu rõ cái trí của tôi?’

Muốn biết cái trí, bạn phải không nhận biết những hoạt động của nó, hay sao? Cái trí chỉ là trải nghiệm, không chỉ những sự việc tức khắc, nhưng còn cả những sự việc đã được tích lũy. Cái trí là quá khứ

phản ứng lại hiện tại, mà tạo ra tương lai. Toàn qui trình của cái trí phải được hiểu rõ.

‘Tôi sẽ bắt đầu từ đâu?’

Từ bắt đầu duy nhất: sự liên hệ. Sự liên hệ là sống; hiện diện là có liên hệ. Chỉ trong cái gương của sự liên hệ cái trí mới được hiểu rõ, và bạn phải bắt đầu thấy chính bạn trong cái gương đó.

‘Ông có ý sự liên hệ của tôi với người vợ của tôi, với người hàng xóm của tôi, và vân vân? Đó không là một qui trình rất giới hạn, hay sao?’

Điều gì có lẽ nhỏ nhoi, giới hạn, nếu được tiếp cận đúng đắn, phơi bày cái không đầy. Nó giống như một cái phễu, cái cuống chặt hẹp mở ra cái bao la. Khi được quan sát bằng sự quan sát thụ động, cái giới hạn phơi bày cái không giới hạn. Rốt cuộc, tại chính cái nguồn của nó con sông rất nhỏ, hầu như không xứng đáng để lưu ý.

‘Thế là, tôi phải bắt đầu nơi chính tôi và những liên hệ tức khắc của tôi.’

Chắc chắn, sự liên hệ không bao giờ chặt hẹp hay nhỏ nhoi. Với một người hay với nhiều người, sự liên hệ là một qui trình phức tạp, và bạn có thể tiếp cận nó một cách nhỏ nhen, hoặc tự do và khoáng đạt. Lại nữa, sự tiếp cận phụ thuộc vào tình trạng của cái trí. Nếu bạn không bắt đầu nơi chính bạn, bạn sẽ bắt đầu nơi nào đây? Thậm chí nếu bạn bắt đầu nơi một hoạt

động nào đó phía bên ngoài, bạn đang trong liên hệ cùng nó, cái trí là trung tâm của nó. Dù bạn bắt đầu gần hay xa, bạn ở đó. Nếu không có hiểu rõ về chính bạn, bất kỳ việc gì bạn làm chắc chắn sẽ tạo ra hỗn loạn và đau khổ. Khởi đầu là kết thúc.

‘Tôi đã trôi gạt quá xa, tôi đã thấy và thực hiện nhiều sự việc, tôi đã đau khổ và cười cợt giống như quá nhiều người khác, và tuy nhiên tôi đã phải quay lại với chính tôi. Tôi giống như người khát si kia mà khởi hành đi tìm kiếm sự thật. Anh ấy trải qua nhiều năm từ người thầy này sang người thầy khác, và mỗi người chỉ ra một phương cách khác nhau. Cuối cùng anh ấy kiệt sức khi quay lại ngôi nhà của anh ấy, và trong ngôi nhà riêng của anh ấy: kia kìa viên ngọc quý! Tôi thấy chúng tôi quẩn là dốt nát, tìm kiếm khắp vũ trụ cho sự hạnh phúc đó mà ẽ chỉ được khám phá trong những quả tim riêng của chúng tôi khi cái trí được xóa sạch khỏi những hoạt động của nó. Ông hoàn toàn đúng. Tôi bắt đầu từ nơi tôi đã bắt đầu. Tôi bắt đầu với tôi là gì.’

20- *Mong manh là sống. Cổ rứt là chết*

Tận bão đã tàn phá hoa màu và nước biển tràn vào đất liền. Chiếc xe lửa đang bò dọc theo con đường, và cả hai bên đường rầy xe lửa cây cối ngã đổ ngổn ngang, những ngôi nhà không mái, và những cánh đồng tan hoang. Tận bão đã gây nhiều thiệt hại quanh đây nhiều dặm; những thứ đang sống bị hủy diệt, và quả đất trở trụi mở toang cho bầu trời.

Chúng ta không bao giờ một mình; chúng ta được vây quanh bởi những con người và bởi những suy nghĩ riêng của chúng ta. Thậm chí khi những con người ở thật xa, chúng ta thấy những sự việc sự vật qua bức màn của những suy nghĩ của chúng ta. Không có khoảnh khắc, hay rất hiếm hoi, khi suy nghĩ không hiện diện. Chúng ta không biết một mình có nghĩa gì, tự do khỏi tất cả những liên tưởng, khỏi tất cả tiếp tục, khỏi tất cả những từ ngữ và những hình ảnh. Chúng ta cô độc, nhưng chúng ta không biết cô đơn là gì. Đau khổ của cô độc nhét đầy những quả tim của chúng ta, và cái trí che đậy nó bằng sự sợ hãi. Cô độc, sự tách rời thăm thẳm đó, là cái bóng tối tăm thuộc sống của chúng ta. Chúng ta làm mọi thứ có thể để chạy trốn nó, chúng ta lao vào mọi ngõ ngách của tàu thoát mà chúng ta bắt, nhưng nó đeo đuổi chúng ta và không bao giờ buông tha chúng ta. Cô lập là phương cách sống của chúng ta; chúng ta hiếm khi nào hiệp thông cùng một người khác, bởi vì trong chính chúng ta bị vỡ vụn, bị xé nát và không chữa trị được. Trong chính chúng ta không là

tổng thể, nguyên vẹn và hòa tan cùng một người khác chỉ có thể được khi có hiệp thông phía bên trong. Chúng ta sợ hãi cô đơn, bởi vì nó mong manh đối với không tổng thể của chúng ta, nghèo khó của đang hiện diện riêng của chúng ta; nhưng chính cô đơn, một mình nó, mới chữa trị những tổn thương đang khoét sâu của cô độc. Đạo bộ một mình, không bị cản trở bởi suy nghĩ, bởi dấu vết của những ham muốn của chúng ta, là vượt khỏi những vượn tới của cái trí. Chính cái trí mới cô lập, tách rời và cắt đứt sự hiệp thông. Cái trí không thể được làm cho tổng thể; nó không thể khiến cho chính nó nguyên vẹn, bởi vì chính nỗ lực đó là một qui trình của cô lập, nó là bộ phận của cô độc nên không thứ gì có thể mở toang. Cái trí là sản phẩm của nhiều, và cái gì được sắp xếp vào chung không bao giờ có thể một mình. Một mình không là kết quả của suy nghĩ. Chỉ khi nào suy nghĩ hoàn toàn bất tâm mới có đường bay của một mình sang một mình.

Ngôi nhà lùi xa khỏi con đường, và cái vườn có dư thừa những bông hoa. Một buổi sáng mát mẻ, và bầu trời rất xanh; mặt trời buổi sáng thật dễ chịu, và trong cái vườn trũng đầy đặc bóng râm sự ồn ào của xe cộ, tiếng rao của những người bán hàng rong và tiếng lộc cộc của những con ngựa trên con đường, tất cả dường như rất xa xôi. Một con dê lang thang vào vườn; cái đuôi ngắn của nó ngoe nguẩy khi nó nhấp nháp những bông hoa cho đến khi người làm vườn xuất hiện và đuổi đi.

Cô ấy đang nói rằng cô ấy rất bị quấy rầy, cô ấy không muốn bị quấy rầy; cô ấy muốn lần tránh tình

trạng đau khổ của rối loạn. Tại sao cô ấy lại quá sợ hãi bị quấy rầy?

Bạn có ý gì qua bị quấy rầy? Và tại sao bạn sợ hãi nó?

‘Tôi muốn được yên lặng, muốn được một mình. Tôi cảm thấy bị quấy rầy ngay cả với ông. Mặc dù tôi đã gặp ông chỉ hai hay ba lần, sợ hãi bị quấy rầy bởi ông đang đè nặng lên tôi. Tôi muốn khám phá tại sao tôi có sự sợ hãi của rối loạn bên trong này. Tôi muốn yên lặng và an bình, nhưng tôi luôn luôn đang bị quấy rầy bởi điều này hay điều kia. Cho đến gần đây tôi đã thu xếp để thỉnh thoảng có nhiều an bình hơn; nhưng một người bạn rủ tôi đến nghe một trong những nói chuyện của ông, và lúc này tôi hoàn toàn không còn an bình nữa. Tôi đã nghĩ rằng ông sẽ củng cố sự an bình của tôi, nhưng thay vì vậy hình như ông đã xé nát nó. Tôi đã không muốn đến đây bởi vì tôi biết tôi sẽ tạo ra một người điên cho chính tôi; tuy thế, tôi đây nè.’

Tại sao bạn quá quả quyết rằng bạn phải được an bình? Tại sao bạn đang khiến cho nó trở thành một vấn đề? Chính sự đòi hỏi được an bình là xung đột, đúng chứ? Nếu tôi được phép hỏi, bạn muốn gì? Bạn muốn được để lại một mình, không bị quấy rầy và an bình, vậy thì tại sao cho phép chính bạn bị khuấy động? Quá dễ dàng đóng sập tất cả các cửa sổ và cửa ra vào của sự hiện diện của người ta, tự cô lập chính người ta và sống trong ẩn dật. Đó là điều gì hầu hết mọi người mong muốn. Vài người cố ý vun quén sự cô lập, và những người khác, bởi những ham muốn và những hoạt động của họ, cả che giấu lẫn lộ liễu, tạo ra sự loại trừ này.

Những người chân thật trở thành tự đứng đắn bởi những lý tưởng và những đạo đức của họ, mà chỉ là một phòng vệ; và những người không suy nghĩ trôi giạt vào sự cô lập qua áp lực kinh tế và những ảnh hưởng xã hội. Hầu hết chúng ta đều đang tìm kiếm để dựa ng lên bức tường quanh chính chúng ta để cho chúng ta không mong manh, nhưng tất cả thay luôn luôn có một khoảng trống mà qua đó sống len lỏi vào.

‘Thông thường tôi đã thu xếp để chặn đứng hầu hết những quấy rầy, nhưng trong suốt một hoặc hai tuần vừa qua, bởi vì ông, tôi bị quấy rầy nhiều hơn. Làm ơn giải thích cho tôi tại sao tôi bị quấy rầy. Nguyên nhân của nó là gì?’

Tại sao bạn muốn biết nguyên nhân của nó? Chắc chắn bằng cách biết nguyên nhân bạn hy vọng xóa sạch kết quả. Bạn thực sự không muốn biết tại sao bạn bị quấy rầy, đúng chứ? Bạn chỉ muốn lần tránh bị quấy rầy.

‘Tôi chỉ muốn được bỏ lại một mình, an bình và không bị quấy rầy; và tại sao tôi liên tục bị quấy rầy?’

Bạn đã tự phòng vệ suốt sống của bạn, đúng chứ? Điều gì bạn thực sự quan tâm là tìm ra làm thế nào bịt kín tất cả những khoảng hở, mà không phải làm thế nào để sống không sợ hãi, không phụ thuộc. Từ điều gì bạn đã nói và không được nói ra, chắc chắn bạn đã nỗ lực nhiều để khiến cho sống của bạn được an toàn đối với bất kỳ loại quấy rầy phía bên trong nào;

bạn đã rút khỏi bất kỳ sự liên hệ nào mà có lẽ gây ra đau khổ. Bạn đã xoay xử khá tốt để bảo vệ chính bạn chống lại tất cả những choáng váng, để sống đằng sau những cửa sổ và những cửa ra vào đóng chặt. Một số người thành công khi làm điều này, và nếu được đẩy sâu đến tận cùng của nó là bệnh viện tâm thần; những người khác rơi lại và trở thành yếm thế, cay đắng; và vẫn vậy những người khác khiến cho chính họ phong phú trong những sự việc hay trong hiểu biết, mà là sự phòng vệ của họ. Hầu hết mọi người, kể cả những người tạm gọi là tôn giáo, ham muốn an bình vĩnh viễn, một tình trạng trong đó tất cả xung đột đều kết thúc. Rồi thì cũng có những người tán thưởng xung đột như sự diễn tả thực sự duy nhất của sống, và xung đột là cái khiên của họ để chống lại sống.

Liệu có khi nào bạn nhận được an bình bằng cách tìm kiếm sự an toàn đằng sau những bức tường của những sợ hãi và những hy vọng của bạn? Tất cả sống của bạn bạn đã rút lui, bởi vì bạn muốn được an toàn trong những bức tường của một liên hệ bị giới hạn mà bạn có thể kiểm soát. Đây không là vấn đề của bạn hay sao? Bởi vì bạn phụ thuộc, bạn muốn sở hữu cái mà bạn phụ thuộc. Bạn sợ hãi và vì vậy lần trốn bất kỳ liên hệ nào mà bạn không thể kiểm soát. Liệu đó là nó?

‘Quả là tàn nhẫn khi diễn tả như thế, nhưng có lẽ đó chính xác là nó.’

Nếu bạn có thể kiểm soát nguyên nhân của bị quấy rầy hiện nay của bạn, bạn sẽ được an bình; nhưng bởi vì bạn không thể, bạn rất lo lắng. Tất cả chúng ta đều muốn kiểm soát khi chúng ta không hiểu rõ; chúng

ta muốn sở hữu hay được sở hữu khi có sợ hãi của chính chúng ta. Sự rối loạn của chính chúng ta tạo một cảm giác của cao cấp hơn, loại trừ và cô lập.

Nếu tôi được phép hỏi, bạn sợ hãi cái gì? Liệu bạn sợ hãi một mình, hay bị bỏ rơi, hay bị làm cho rối loạn?

‘Ông thầy, suốt sống của tôi, tôi đã sống vì những người khác, hay tôi nghĩ như thế. Tôi đã ôm ấp một lý tưởng và đã được ca ngợi cho sự hiệu quả của tôi trong làm loại sự việc mà được hiểu là tốt lành; tôi đã sống một sống của a từ bỏ chính tôi, không an toàn, không con cái, không một ngôi nhà. Những người chị của tôi đã lập gia đình tốt đẹp và nổi tiếng trong xã hội, và những người anh của tôi là những viên chức chính phủ cao cấp. Khi tôi viếng thăm họ, tôi cảm thấy tôi đã lãng phí sống của tôi. Tôi đã trở nên cay đắng, và sâu thẳm tôi cảm thấy ân hận vì tất cả những thứ mà tôi đã có. Lúc này tôi không thích công việc tôi đã làm, nó không còn mang lại cho tôi bất kỳ hạnh phúc nào, và tôi đã giao đi nó cho những người khác. Tôi đã phải bỏ tất cả. Như ông đã vạch rõ, tôi đã trở nên khô cằn trong tự phòng vệ của tôi. Tôi đã bám víu vào một người em trai của tôi mà không được giàu có và khẳng định chính em ấy là một người tìm kiếm Thượng đế. Tôi đã cố gắng tạo cho tôi được an toàn phía bên trong, nhưng nó đã là một đấu tranh đau khổ và lâu dài. Chính người em này đã đưa tôi đến nghe những nói chuyện của ông, và ngôi nhà mà tôi đã cẩn thận xây dựng đang bắt đầu sụp đổ. Tôi cầu xin Thượng đế rằng tôi đừng bao giờ đến nghe ông, nhưng tôi không thể xây dựng lại nó, tôi không thể trải qua tất cả đau khổ và lo âu đó nữa. Ông không hiểu được

nó đã như thế nào đối với tôi khi thấy những người anh, những người chị của tôi với những vị trí, thanh danh, và tiền bạc. Nhưng tôi sẽ không dính dáng tất cả việc đó. Tôi đã tự cắt đứt khỏi họ, và hiếm khi tôi gặp họ. Như ông nói, từ từ tôi đã đóng sập cánh cửa đối với tất cả những liên hệ ngoại trừ một hay hai; nhưng cũng bất hạnh như tôi có nó, ông đã đến thị trấn này, và lúc này mọi thứ đều mở toang lại, tất cả những vết thương cũ kỹ đã hiển hiện ra, và tôi đau khổ quá chừng. Tôi sẽ làm gì đây?’

Chúng ta càng phòng vệ nhiều bao nhiêu, chúng ta càng bị tấn công nhiều bấy nhiêu; chúng ta càng tìm kiếm an toàn nhiều bao nhiêu, chúng ta càng có ít bấy nhiêu; chúng ta càng môn an bình nhiều bao nhiêu, xung đột của chúng ta càng to tát nhiều bấy nhiêu; chúng ta càng đi hỏi nhiều bao nhiêu, chúng ta càng nhận được ít ỏi bấy nhiêu. Bạn đã cố gắng làm cho chính bạn không mong manh, một ngăn chặn không bị chấn động; bạn đã làm cho chính bạn không thể tiếp cận được phía bên trong ngoại trừ một hoặc hai vấn đề, và đã đóng chặt tất cả những cánh cửa đối với sống. Nó chính là tự tử từ từ. Lúc này, tại sao bạn đã thực hiện tất cả điều này? Có khi nào bạn đặt ra cho chính mình câu hỏi đó? Bạn không biết hay sao? Bạn đã đến đây với mục đích hoặc tìm ra một cách để đóng chặt tất cả những cánh cửa này, hoặc khám phá làm thế nào để mở toang, mong manh đối với sống. Bạn muốn điều gì – không phải như một chọn lựa, nhưng như một sự việc tự phát, tự nhiên?

‘Dĩ nhiên lúc này tôi thấy rằng nó hoàn toàn không thể đóng chặt tất cả những cánh cửa, bởi vì luôn

luôn có một khoảng hở. Tôi nhận ra điều gì tôi đã làm; tôi thấy rằng sợ hãi riêng về bị quấy rầy của tôi đã tạo ra sự phụ thuộc và kiểm soát. Chắc chắn, tôi không thể kiểm soát mọi tình huống, dù tôi mong muốn đến chừng nào, và đó là lý do tại sao tôi đã giới hạn sự tiếp xúc của tôi với một hay hai người mà tôi có thể kiểm soát và chi phối. Tôi thấy tất cả điều đó. Nhưng làm thế nào tôi sẽ mở toang lại, tự do và không có sợ hãi của rối loạn bên trong này?’

Bạn thấy sự cần thiết của mở toang và mong manh? Nếu bạn không thấy sự thật của điều đó vậy thì bạn lại vội vàng lên lút dựng lên những bức tường quanh chính bạn. Thấy sự thật trong cái giả dối là sự khởi đầu của thông minh; thấy cái giả dối trong cái giả dối là hiểu rõ tội đĩnh. Thấy điều gì bạn đã và đang làm trong tất cả những năm tháng này chỉ có thể dẫn đến đấu tranh và đau khổ thêm nữa – thực sự trải nghiệm sự thật của nó, mà không chỉ là sự chấp nhận bằng từ ngữ – sẽ kết thúc hoạt động đó. Bạn không thể tự nguyện khiến cho bạn mở toang; hành động của ý chí không thể khiến cho bạn mong manh. Chính ham muốn được mong manh tạo ra sự kháng cự. Chỉ bằng hiểu rõ cái giả dối như cái giả dối mới có tự do khỏi nó. Hãy nhìn ngắm thụ động những phản ứng thuộc thói quen của bạn; nhận biết đơn giản chúng mà không có sự kháng cự; nhìn ngắm thụ động chúng như bạn nhìn ngắm một đứa trẻ, mà không có vui vẻ hay khó chịu của đồng hóa. Chính nhìn ngắm thụ động là tự do khỏi phòng vệ, khỏi đóng chặt cánh cửa. Mong manh là sống và rút lui là chết.

21- Tuyệt vọng và Hy vọng

Cái trống nhỏ đang vang ra một âm điệu vui tươi và chốc lát sau nó được tham gia bởi một cây sáo; cùng nhau âm thanh của chúng ba đầy không gian. Tiếng trống thống trị, nhưng nó theo sát cây sáo. Cây sáo sẽ ngừng lại, nhưng cái trống nhỏ sẽ tiếp tục sắc sảo và rõ ràng, cho đến khi nó tiếp tục được tham gia bởi bài ca của cây sáo. Bình minh vẫn còn lâu lắm và những con chim yên lặng nhưng tiếng nhạc lấp đầy sự yên lặng. Có một đám cưới đang diễn ra trong ngôi làng nhỏ. Suốt buổi chiều hôm trước đã có nhiều bữa tiệc vui vẻ; những bài hát và tiếng cười đã tiếp tục trở đến tận khuya, và lúc này những bữa tiệc đang được đánh thức bởi âm nhạc. Chốc lát sau những cảnh cây trơ trụi đã bắt đầu lộ diện tương phản bầu trời mờ mờ; những vì sao đang biến mất từ từ, và âm nhạc đã kết thúc. Có tiếng la hét và tiếng gọi nhau của trẻ con, và cái cộ ồn ào quanh vòi nước duy nhất trong làng. Mặt trời vẫn còn dưới đường chân trời, nhưng ngày đã bắt đầu.

Tình yêu là trải nghiệm tất cả mọi thứ, nhưng trải nghiệm mà không có tình yêu là lòng trong hão huyền. Tình yêu rất mong manh, nhưng trải nghiệm mà không có mong manh này là cứng cố ham muốn. Ham muốn không là tình yêu và ham muốn không thể giam cầm tình yêu. Ham muốn được trải qua trong thoáng chốc và trong trải qua của nó là sự đau khổ. Ham muốn không thể được kết thúc; kết thúc ham muốn bằng ý chí, bằng bất kỳ phương tiện nào mà cái trí có thể sáng chế, chỉ dẫn đến thoái hóa và đau khổ. Chỉ tình yêu có

thể thuần phục ham muốn, và tình yêu không thuộc cái trí. Cái trí như người quan sát phải chấm dứt cho tình yêu hiện diện. Tình yêu không là một sự việc có thể được lên kế hoạch và được vun quén; nó không thể mua được qua hy sinh hay tôn thờ. Không có phương tiện dẫn đến tình yêu. Tìm kiếm một phương tiện phải kết thúc cho tình yêu hiện diện. Cái tức khắc sẽ biết về đẹp của tình yêu, nhưng theo đuổi nó không còn tự do. Đối với cái tự do, một mình nó, tình yêu hiện diện; nhưng tự do không bao giờ chi phối, không bao giờ giam cầm. Tình yêu là vĩnh cửu riêng của nó.

Cô ấy nói rất dễ dàng, và những từ ngữ tuôn ra tự nhiên đối với cô ấy; mặc dù còn trẻ, có sự buồn bã quanh cô ấy; cô ấy mỉm cười cùng những hồi tưởng về quá khứ xa xôi và nụ cười của cô ấy căng thẳng. Cô ấy đã lập gia đình nhưng không có con cái, và người chồng của cô ấy vừa chết. Nó không là một trong những hôn nhân được sắp xếp, và cũng không là một trong những hôn nhân ham muốn lẫn nhau. Cô ấy không muốn sử dụng từ ngữ ‘tình yêu’, bởi vì nó ở trong mọi quyển sách và trên mọi đầu lưỡi; nhưng sự liên hệ của họ là cái gì đó lạ thường. Từ ngày họ lấy nhau cho đến ngày anh ấy chết đi, không bao giờ có quá nhiều từ ngữ cãi cọ hay một cử chỉ của mất kiên nhẫn, và họ cũng không bao giờ rời nhau, thậm chí trong một ngày. Một hiệp thông đã xảy ra giữa họ, và mọi thứ khác – con cái, tiền bạc, công việc làm, xã hội – đã trở thành sự quan trọng phụ. Sự hiệp thông này không là tình âm lẫn mạn hay một sự việc được tưởng tượng sau cái chết của anh ấy, nhưng nó là một thực tế từ ngay lúc đầu. Hân hoan của họ đã không

thuộc về ham muốn, nhưng thuộc về cái gì đó mà vượt khỏi và ở trên những vật chất. Rồi bỗng nhiên, cách đây một vài tháng, anh ấy bị chế t trong một tai nạn. Chiếc xe buýt đã quẹo cua quá gắt, và đó là như thế.

‘Lúc này tôi tuyệt vọng lắm; tôi đã cố gắng tự tử, nhưng không lâu vì sao tôi không ến thực hiện được. Để quên lãng, để tê liệt tôi đã làm mọi thứ liều lĩnh ngoại trừ trâm mình xuống sông, và tôi ấđ không có một đêm ngủ ngon suốt hai tháng nay. Tôi ở trong tôi tằm hoàn toàn; nó là một khủng hoảng vượt khỏi sự kiểm soát của tôi mà tôi không thể hiểu nổi và tôi bị mất hút.’

Cô ấy che mặt bằng hai tay. Chốc lát sau cô ấy tiếp tục.

‘Nó không là một tuyệt vọng mà có thể được chữa trị hay được xóa sạch. Cùng cái chết của anh ấy, tất cả mọi hy vọng đã kết thúc. Người ta nói rằng tôi sẽ quên mau và lập gia đình lại, hay làm việc gì đó khác. Thậm chí nếu tôi có thể quên đi, ngọn lửa đã tắt; nó không thể được thay thế, tôi cũng không muốn tìm một thay thế cho nó. Chúng ta sống và chết bằng hy vọng nhưng tôi không có. Tôi không có hy vọng, vì ậy tôi không cay đắng; tôi tuyệt vọng và tôi tằm, và tôi không muốn ánh sáng. Sống của tôi là một chết trong khi đang sống, và tôi không cần sự đồng cảm, thương yêu, hay thương hại của bất kỳ người nào. Tôi muốn duy trì trong tôi tằm của tôi, không có cảm giác, không có hồi tưởng.’

Liệu đó là lý do tại sao bạn đã đến, để được khiến cho buồn bã thêm, để được khẳng định trong tuyệt vọng của bạn? Đó là điều gì bạn muốn? Nếu là như thế, vậy thì bạn sẽ có được điều gì bạn muốn. Ham muốn cũng linh động và mau lẹ như cái trí; nó sẽ tự điều chỉnh đến bất kỳ thứ gì, đúc khuôn chính nó ở bất kỳ hoàn cảnh nào, dựng lên những bức tường che khuất ánh sáng. Chính tuyệt vọng của nó là hài lòng của nó. Ham muốn tạo ra hình ảnh mà nó sẽ tôn thờ. Nếu bạn muốn sống trong tối tăm, bạn sẽ thành công. Liệu đây là lý do tại sao bạn đã đến, để được củng cố trong ham muốn riêng của bạn?

‘Ông thầy, một người bạn của tôi đã kể cho tôi về ông, và tôi đã vội vã đến gặp ông không cần suy nghĩ. Nếu tôi đã ngừng lại để suy nghĩ, có lẽ tôi đã không đến. Tôi luôn luôn hành động không cần suy nghĩ và nó không bao giờ khiến cho tôi phải khó chịu cả. Nếu ông hỏi tại sao tôi đến đây, tôi chỉ có thể trả lời rằng tôi không biết. Tôi nghĩ tất cả chúng ta đều muốn một loại hy vọng nào đó; ngoài ta không thể sống trong tối tăm mãi mãi.’

Cái gì được hòa tan không thể bị tách rời; cái gì được hiệp thông không thể bị hủy diệt; nếu hiệp thông hiện diện ở đó, chết không thể tách rời. Hiệp thông không phải cùng một người khác, nhưng cùng và trong chính người ta. Sự hòa tan của những thực thể khác biệt trong chính người ta là sự trọn vẹn với người khác, nhưng trọn vẹn với người khác là không trọn vẹn trong chính người ta. Hiệp thông cùng một người khác vẫn còn không trọn vẹn. Thực thể được hiệp thông không

được làm cho tổng thể bởi một người khác. Vì anh ấy trọn vẹn, có tình trạng trọn vẹn trong tất cả liên hệ của anh ấy. Cái gì không trọn vẹn không thể được làm cho trọn vẹn trong liên hệ. Chính là ảo tưởng khi suy nghĩ rằng chúng ta được làm cho trọn vẹn bởi một người khác.

‘Tôi đã được làm cho trọn vẹn bởi anh ấy. Tôi đã biết về đẹp và hân hoan của nó.’

Nhưng nó đã kết thúc. Luôn luôn có một kết thúc cho cái mà không trọn vẹn. Hiệp thông cùng một người khác luôn luôn có thể bị phá vỡ; nó luôn luôn đang ngừng hiện diện. Hiệp thông phải bắt đầu bên trong chính người ta, và chỉ lúc đó hiệp thông mới không thể bị hủy diệt. Phương cách của hiệp thông là qui trình của suy nghĩ tiêu cực mà là hiểu rõ tột đỉnh. Liệu bạn đang tìm kiếm hiệp thông?

‘Tôi không biết tôi đang tìm kiếm cái gì, nhưng tôi muốn hiểu rõ hy vọng, bởi vì dường như hy vọng có một vai trò quan trọng trong sống của chúng tôi. Khi anh ấy còn sống, tôi không bao giờ suy nghĩ về tương lai, tôi không bao giờ suy nghĩ về hy vọng hay hạnh phúc; như tôi luôn được tương lai đã không tồn tại. Tôi đã chỉ sống, không một lo âu.’

Bởi vì bạn đã hạnh phúc. Nhưng lúc này bất hạnh, buồn thảm, đang tạo ra tương lai, sự hy vọng – hay đối nghịch của nó, thất vọng và tuyệt vọng. Điều đó lạ lùng, đúng chứ? Khi người ta hạnh phúc, thời gian không tồn tại, ngày hôm qua và ngày mai hoàn

toàn vắng mặt; người ta không suy nghĩ cho quá khứ hay tương lai. Nhưng bất hạnh tạo ra hy vọng hay tuyệt vọng.

‘Chúng ta được sinh ra cùng hy vọng và chúng ta mang nó theo cho đến khi chúng ta chết.’

Vâng, đó chính xác là điều gì chúng ta làm; hay nói khác hơn, chúng ta được sinh ra trong đau khổ, và hy vọng mang chúng ta đến chết. Bạn có ý gì qua từ ngữ hy vọng?

‘Hy vọng là ngày mai, tương lai, ao ước hạnh phúc, ao ước tốt lành hơn ngày hôm nay, ao ước hoàn thiện cho chính người ta; nó là ham muốn để có một ngôi nhà đẹp hơn, một chiếc đàn dương cầm hay chiếc máy khâu thanh tốt hơn; nó là giấc mộng của cải thiện xã hội, một thế giới hạnh phúc hơn và vân vân.’

Liệu hy vọng chỉ trong tương lai? Liệu cũng không có hy vọng trong cái gì đã là, trong sự giam cầm của quá khứ? Hy vọng ở trong cả chuyển động hướng về trước lẫn chuyển động hướng về sau của suy nghĩ? Hy vọng là qui trình của thời gian, đúng chứ? Hy vọng là ham muốn sự tiếp tục của cái mà đã là vui thú, cái mà có thể được hoàn thiện, có thể làm cho tốt lành hơn; và đối nghịch của nó là tuyệt vọng, vô vọng. Chúng ta dao động giữa hy vọng và tuyệt vọng. Chúng ta nói rằng chúng ta sống bởi vì chúng ta có hy vọng; và hy vọng ở trong quá khứ, hay, thường xuyên hơn trong tương lai. Tương lai là hy vọng của mọi người chính

trị, của mọi người đời mới và cách mạng, của mọi người tìm kiếm đạo đức và điều gì chúng ta gọi là Thượng đế. Chúng ta nói rằng chúng ta sống nhờ vào hy vọng; nhưng đúng như thế à? Liệu nó là đang sống khi tương lai hay quá khứ điều khiển chúng ta? Liệu đang sống là một chuyển động của quá khứ sang tương lai? Khi có sự quan tâm đến ngày mai, liệu bạn đang sống? Liệu do bởi ngày mai trở thành quan trọng đến nỗi có tuyệt vọng, thất vọng? Nếu tương lai là quan trọng nhất và bạn sống vì nó và nhờ vào nó, vậy thì quá khứ là phương tiện của tuyệt vọng. Vì hy vọng của ngày mai, bạn hy sinh ngày hôm nay; nhưng luôn luôn hạnh phúc ở trong cái ngay lúc này. Chính là những người không hạnh phúc mới lấp đầy những sống của họ bởi sự quan tâm cho ngày mai, mà họ gọi là hy vọng. Sống hạnh phúc là sống không có hy vọng. Con người của hy vọng không là con người hạnh phúc, anh ấy biết tuyệt vọng. Tình trạng của vô vọng chiếu rọi hy vọng hay thất vọng, tuyệt vọng hay tương lai sáng lạng.

‘Nhưng ông đang nói rằng chúng ta phải sống mà không có hy vọng?’

Liệu không có một tình trạng mà cũng không là hy vọng hay tuyệt vọng, một tình trạng mà là hạnh phúc, hay sao? Rốt cuộc khi bạn nghĩ rằng bạn hạnh phúc, bạn không có hy vọng, đúng chứ?

‘Tôi thấy điều gì ông có ý. Tôi không có hy vọng bởi vì anh ấy đã ở cạnh tôi và tôi đã hạnh phúc khi sống ngày sang ngày. Nhưng lúc này anh ấy không còn nữa, và ... Chúng ta được tự do khỏi hy vọng

chỉ khi nào chúng ta hạnh phúc. Chính là khi nào chúng ta bất hạnh, bị chất đầy bệnh tật, bị kiềm chế, bị trục lợi, thì ngày mai mới trở thành quan trọng; và nếu ngày mai không thể xảy ra được, chúng ta hoàn toàn trong tối tăm, trong tuyệt vọng. Nhưng làm thế nào người ta sẽ vẫn còn trong tình trạng của hạnh phúc?’

Trước hết hãy thấy sự thật của hy vọng và tuyệt vọng. Chỉ thấy làm thế nào bạn bị giam cầm bởi cái giả dối, bởi ảo tưởng của hy vọng, và thế là bởi tuyệt vọng. Bằng cách nhìn ngắm thụ động qui trình này – mà không dễ dàng như nó có vẻ. Bạn hỏi làm thế nào để vẫn còn trong tình trạng của hạnh phúc. Tại cốt lõi không phải chính câu hỏi này được đặt nền tảng trên hy vọng, hay sao? Bạn ao ước có lại cái gì bạn đã mất, hay qua một phương tiện nào đó sở hữu lại nó. Câu hỏi này thể hiện sự ham muốn để kiếm được, để trở thành, để đến được, đúng chứ? Khi bạn có một mục tiêu, một kết thúc trong quan điểm, có hy vọng; thế là lại nữa bạn bị trói buộc trong bất hạnh riêng của bạn. Phương cách của hy vọng là phương cách của tương lai, nhưng hạnh phúc không bao giờ là một vấn đề của thời gian. Khi có hạnh phúc, bạn không bao giờ hỏi làm thế nào để tiếp tục trong nó; nếu bạn đã hỏi, bạn đã ném mùi bất hạnh rồi.

‘Ông có ý toàn ~~án~~ đề này này sinh chỉ khi nào người ta trong xung đột, trong đau khổ. Nhưng khi người ta ~~h~~ đau khổ người ta muốn thoát khỏi nó, điều đó tự nhiên.’

Ham muốn tìm ra một phương cách thoát khỏi chỉ tạo ra vấn đề khác. Bởi không hiểu rõ một vấn đề, bạn giới thiệu nhiều vấn đề khác. Vấn đề của bạn là bất hạnh, và muốn hiểu rõ nó phải có tự do khỏi tất cả những vấn đề khác. Bất hạnh là vấn đề duy nhất mà bạn có, đừng bị rối loạn bằng cách giới thiệu vấn đề thêm nữa của làm thế nào thoát khỏi nó. Cái trí đang tìm kiếm một hy vọng, một đáp án đối với vấn đề, một phương cách thoát khỏi. Thấy sự giả dối của tẩu thoát này, và thế là bạn phải đối diện trực tiếp cùng vấn đề. Do bởi sự liên hệ trực tiếp cùng vấn đề này mới tạo ra một khủng hoảng, mà chúng ta luôn luôn đang lẫn tránh; nhưng chỉ trong nguyên vẹn và mãnh liệt của một khủng hoảng thì vấn đề mới có thể kết thúc.

‘Kể từ tai nạn chết người đó tôi đã cảm thấy rằng tôi phải áp ủ tuyệt vọng riêng của tôi, ôm ấp bất hạnh riêng của tôi, nhưng không hiểu vì sao nó đã quá mức chịu đựng đối với tôi. Lúc này tôi thấy rằng tôi phải đối mặt nó mà không sợ hãi, và không có cảm thấy của phản bội anh ấy. Ông thấy, trong thăm thăm tôi cảm thấy rằng không hiểu vì sao tôi sẽ phản bội anh ấy nếu tôi tiếp tục được hạnh phúc; nhưng lúc này gánh nặng đã được cất đi rồi, và tôi nhận biết một hạnh phúc mà không thuộc thời gian.’

22- *Cái trí và Cái đã được biết*

Khuôn mẫu hàng ngày của sống đang tự lặp lại chính nó quanh quần cái vòi nước duy nhất trong làng; nước đang chảy chậm chậm, và một nhóm phụ nữ đang chờ đến lượt của họ. Ba người trong số họ đang đay nghiến nhau và cãi cọ ồn ào; họ hoàn toàn bị nuốt trọn trong sự tức giận của họ và không mảy may quan tâm đến bất kỳ người nào khác, và cũng chẳng có ai thêm quan tâm đến họ. Nó đúng là một nghi lễ hàng ngày. Giống hết tất cả những nghi lễ, nó đang kích thích và những người phụ nữ này đang tận hưởng sự kích thích. Một cụ già giúp một cô gái nhắc một cái bình to bằng đồng được đánh sáng bóng lên đầu cô ấy. Cô ấy có một miếng đệm bằng vải nhỏ để chịu đựng trọng lượng của cái bình, mà cô ấy giữ nhẹ nhàng bằng một bàn tay. Dáng đi của cô ấy thật thanh thoát, và cô ấy có sự cao quý vô cùng. Một em gái nhỏ lặng lẽ tiếp theo, trườn cái bình của em ấy dưới cái vòi nước, và mang nó đi khỏi mà chẳng nói một lời. Những người phụ nữ khác đến và đi, nhưng cãi cọ vẫn tiếp tục, và dường như nó sẽ không bao giờ kết thúc. Bỗng nhiên ba người ngừng lại, hứng đầy những cái bình của họ và đi khỏi như thể không có gì xảy ra. Nhưng lúc này đang nắng gắt, và khói bốc lên từ những mái nhà tranh của ngôi làng. Bữa ăn đầu tiên của ngày đang được nấu. Bỗng nhiên có sự yên lặng vô cùng! Ngoại trừ những con quạ, hầu như mọi thứ đều yên lặng. Khi cuộc cãi cọ lắng lại, người ta có thể nghe tiếng gầm thét của biển xa khỏi những ngôi nhà, những cái vườn và những đám dừa.

Chúng ta tiếp tục y hệt như những cái máy cùng lẽ thói hàng ngày nhằm chần của chúng ta. Cái trí chấp nhận một khuôn mẫu của sự hiện diện hăm hở làm sao, và nó bám chặt cố chấp biết chừng nào! Giống như một cái đinh bị đóng vào tường, cái trí bị kiềm chế bởi ý tưởng, và quanh ý tưởng đó nó sống và có sự hiện diện của nó. Cái trí không bao giờ được tự do, linh động, bởi vì nó luôn luôn bị kèm kẹp, nó di chuyển bên trong bán kính, chặt hẹp hay rộng lớn, của trung tâm riêng ủa nó. Từ trung tâm của nó nó không dám lang thang ra khỏi; và khi nó lỡ lang thang, nó bị lạc lõng trong sợ hãi. Sợ hãi không thuộc cái không biết được, nhưng thuộc sự mất mát của cái đã được biết. Cái không biết được không kích động sợ hãi, nhưng phụ thuộc vào cái đã được biết có kích động. Sợ hãi luôn luôn cùng ham muốn, ham muốn cho nhiều hơn hay cho ít hơn. Cái trí cùng sự luôn lách không ngừng nghỉ của những khuôn mẫu của nó, là vật tạo tác của thời gian; và cùng thời gian có sợ hãi, hy vọng và chết. Hy vọng dẫn đến chết.

Anh ấy nói rằng anh ấy là một người cách mạng; anh ấy muốn đập tan mọi cấu trúc xã hội và bắt đầu lại tất cả. Anh ấy háo hức làm việc cho phái cực tả, cho cách mạng vô sản, và điều đó cũng đã thất bại. Hãy nhìn điều gì đã xảy ra trong quốc gia nơi cách mạng đó được thành tựu huy hoàng! Chế độ độc tài, cùng cảnh sát và quân đội của nó, chắc chắn đã nuôi dưỡng những phân biệt giai cấp mới mẻ, và tất cả chỉ trong một vài năm; điều gì đã là một hứa hẹn tuyệt vời đã trở thành con số không tổ bố. Anh ấy muốn là một người cách mạng rộng rãi hơn và sâu thẳm hơn để bắt đầu lại tất

cả, cẩn thận tránh khỏi tất cả những sa lầy của cách mạng trước.

Bạn có ý gì qua từ ngữ cách mạng?

‘Một thay đổi hoàn toàn cấu trúc xã hội hiện nay, có đổ máu hay không, tùy theo một kế hoạch rõ ràng. Muốn có hiệu quả nó phải được suy nghĩ kỹ càng, được tổ chức từng mọi chi tiết và được thực hiện cẩn thận. Một cách mạng như thế là hy vọng duy nhất, không còn cách nào khác thoát khỏi hỗn loạn này.’

Nhưng liệu bạn lại sẽ không có cùng những kết quả – cưỡng bách và những cán bộ của nó?

‘Thoạt đầu nó có lẽ sinh ra điều đó, nhưng chúng tôi sẽ phá vỡ nó. Luôn luôn sẽ có một nhóm người đoàn kết và tách rời phía bên ngoài chính phủ để kiểm soát và hướng dẫn nó.’

Bạn muốn một cách mạng tùy theo một khuôn mẫu, và hy vọng của bạn ở trong ngày mai, vì điều đó bạn sẵn lòng hy sinh chính bạn và những người khác. Liệu có thể có một cách mạng căn bản nếu nó được đặt nền tảng trên ý tưởng? Chắc chắn những ý tưởng nuôi dưỡng những ý tưởng thêm nữa, kháng cự và kiểm chế thêm nữa. Niềm tin khiến cho một cảm thấy của hận thù hiện diện; một niềm tin tạo ra nhiều niềm tin, và có hận thù lẫn xung đột. Một niềm tin duy nhất không là hòa bình. Ý tưởng hay quan điểm luôn luôn tạo ra đối nghịch, mà những người có uy quyền phải luôn luôn tìm kiếm để đàn áp. Một cách mạng được đặt nền tảng trên ý tưởng tạo ra một cách mạng đối nghịch, và người

cách mạng trải qua hết cuộc đời của anh ấy chiến đấu cho những cách mạng khác, những tốt đẹp hơn được tổ chức làm bốc hơi những yếu ớt hơn. Bạn sẽ đang lặp lại cùng khuôn mẫu, đúng chứ? Liệu có thể nói chuyện về ý nghĩa thăm thẳm hơn của cách mạng?

‘Nó sẽ chẳng có giá trị gì cả nếu không dẫn đến một kết thúc rõ ràng. Một xã hội mới mẻ phải được xây dựng, và cách mạng tùy theo một kế hoạch là cách duy nhất để đạt được nó. Tôi không nghĩ tôi sẽ thay đổi những quan điểm của tôi, nhưng chúng ta hãy xem thử ông phải nói gì? Điều gì ông sẽ nói có lẽ đã được nói bởi Phật, Chúa, và những người thầy tôn giáo khác, và nó đã đưa chúng ta đến đâu? Hai ngàn năm và còn nhiều hơn nữa của giảng dạy về tốt lành, và hãy nhìn vào sự hỗn loạn mà những người tư bản đã thực hiện!’

Một xã hội được đặt nền tảng trên ý tưởng, được định hình tùy theo một khuôn mẫu đặc biệt, nuôi dưỡng bạo lực và ở trong một tình trạng liên tục của không hiệp thông. Một xã hội khuôn mẫu chỉ vận hành bên trong cái khung ủa niềm tin tự chiếu rọi của nó. Xã hội, nhóm người, không bao giờ có thể ở trong một tình trạng của cách mạng; chỉ cá thể mới có thể. Nhưng nếu anh ấy cách mạng tùy theo một kế hoạch, một kết luận rất thực tế, anh ấy chỉ đang tuân phục một lý tưởng hay hy vọng tự chiếu rọi. Anh ấy đang thi hành những phản ứng bị quy định riêng của anh ấy, có lẽ được bổ sung, nhưng tất cả đều bị giới hạn. Một cách mạng bị giới hạn không là cách mạng gì cả; giống như đôi mới, nó là một ý tưởng cũ kỹ được lặp lại. Một cách mạng được đặt nền tảng trên ý tưởng, trên sự suy diễn và những kết

luận, không là gì ở ngoài trừ một tiếp tục được bổ sung của cái khuôn mẫu cũ kỹ. Để có một cách mạng vĩnh cửu và căn bản chúng ta phải hiểu rõ cái trí và ý tưởng.

‘Ông có ý gì qua từ ngữ ý tưởng? Ông có ý gì qua từ ngữ hiểu biết?’

Ý tưởng là sự chiếu rọi của cái trí; ý tưởng là kết quả của trải nghiệm, và trải nghiệm là hiểu biết. Trải nghiệm luôn luôn được diễn giải tùy theo tình trạng bị quy định có ý thức hay không ý thức của cái trí. Cái trí là trải nghiệm, cái trí là ý tưởng; cái trí không tách khỏi chất lượng của suy nghĩ. Hiểu biết, đã tích lũy và đang tích lũy, là qui trình của cái trí. Cái trí là trải nghiệm, ký ức, ý tưởng, nó là toàn qui trình của phản ứng. Nếu chúng ta không hiểu rõ sự vận hành của cái trí, của ý thức, không thể có một thay đổi căn bản của con người và những liên hệ của anh ấy, mà tạo thành xã hội.

‘Ông đang gợi ý rằng cái trí như hiểu biết là kẻ thù thực sự của cách mạng, và rằng cái trí không bao giờ sáng tạo một kế hoạch mới mẻ, một chính thể mới mẻ. Nếu ông có ý như thế bởi vì cái trí vẫn còn được liên kết với quá khứ nó không bao giờ có thể hiểu rõ cái mới mẻ, và rằng bất kỳ cái gì nó có lẽ lên kế hoạch hay sáng chế đều là kết quả của cái cũ kỹ, vậy thì làm thế nào có thể có bất kỳ thay đổi nào?’

Chúng ta hãy xem thử. Cái trí bị giam cầm trong một khuôn mẫu; chính sự hiện diện của nó là cái khung mà bên trong đó nó vận hành và chuyển động. Khuôn

mẫu là thuộc quá khứ hay tương lai, nó là thất vọng và hy vọng, hoang mang và không tưởng, ‘cái gì đã là’ và ‘cái gì nên là’. Tất cả chúng ta đều quen thuộc điều này. Bạn muốn phá vỡ khuôn mẫu cũ kỹ và thay thế bằng một khuôn mẫu ‘mới mẻ’, cái mới mẻ là cái cũ kỹ được bỏ sung. Bạn gọi nó là cái mới mẻ cho những mục đích và những kế hoạch riêng của bạn, nhưng nó vẫn còn là cái cũ kỹ. Cái tạm gọi là mới mẻ có gốc rễ của nó trong cái cũ kỹ: tham lam, ganh tị, bạo lực, hận thù, uy quyền, loại trừ. Bị cố định trong những thứ này, bạn muốn sản sinh một thế giới mới mẻ. Nó không thể xảy ra được. Bạn có thể lừa dối mình và những người khác, nhưng ấu khuôn mẫu cũ kỹ không bị phá vỡ hoàn toàn không thể có một thay đổi trọn vẹn. Bạn có thể đùa giỡn cùng nó, nhưng bạn không là hy vọng của thế giới. Phá vỡ khuôn mẫu, cả cái cũ kỹ lẫn cái tạm gọi là mới mẻ, có sự quan trọng bậc nhất nếu trật tự muốn hiện diện từ sự hỗn loạn này. Đó là lý do tại sao hiểu rõ những phương cách của cái trí là điều cốt lõi. Cái trí vận hành chỉ bên trong lãnh vực của cái đã được biết, của trải nghiệm, dù có ý thức hay không ý thức, tập thể hay bề mặt. Liệu có thể có hành động mà không có một khuôn mẫu? Cho đến lúc này chúng ta đã biết hành động chỉ trong liên quan với một khuôn mẫu, và hành động như thế luôn luôn là một phỏng chừng đến ‘cái gì đã là’ hay ‘cái gì nên là’. Từ trước đến nay hành động đã là một điều chính đến hy vọng và sợ hãi, đến quá khứ hay đến tương lai.

‘Nếu hành động không là một chuyển động của quá khứ đến tương lai, hay giữa quá khứ và tương lai, vậy thì hành động khác có thể là gì? Ông không

đang mờ mịt chúng tôi để không hành động, hay sao?’

Nó sẽ là một thế giới tốt lành hơn nếu mỗi người chúng ta nhận biết không hành động thực sự, mà không là đối nghịch của hành động. Nhưng đó là một vấn đề khác. Liệu cái trí có thể hiện diện mà không có một khuôn mẫu, được tự do khỏi sự dao động tiến về trước và lùi lại sau của ham muốn? Dứt khoát là có thể. Hành động như thế là đang sống trong cái ngay lúc này. Sống là hiện diện mà không có hy vọng, mà không có sự quan tâm về tương lai; nó không là tuyệt vọng hay dửng dưng. Nhưng chúng ta *không* đang sống, chúng ta đang luôn luôn theo đuổi chết, quá khứ hay tương lai. Đang sống là cách mạng vĩ đại nhất. Đang sống không có khuôn mẫu, nhưng chết lại có: quá khứ hay tương lai, ‘cái gì đã là’ hay cái không tưởng. Bạn đang sống vì cái không tưởng, và vì vậy bạn đang mờ mịt chết và không phải sống.

‘Tất cả điều đó quá rõ ràng, nhưng nó không dẫn chúng ta đến đâu cả. Cách mạng của ông là ở đâu? Hành động là ở đâu? Cách sống mới mẻ ở đâu?’

Không phải trong chết nhưng trong sống. Bạn đang theo đuổi lý tưởng, hy vọng, và theo đuổi này bạn gọi là hành động, cách mạng. Lý tưởng của bạn, hy vọng của bạn là sự chiếu rọi của cái trí thoát khỏi ‘cái gì là’. Cái trí, là kết quả của quá khứ, đang tạo ra một khuôn mẫu từ chính nó cho cái mới mẻ, và điều này bạn gọi là cách mạng. Sống mới mẻ của bạn là cùng một khuôn mẫu cũ kỹ trong những bộ quần áo khác

biệt. Quá khứ và tương lai không giam cầm được sống; chúng có sự hồi tưởng về sống và hy vọng về sống, nhưng chúng không là đang sống. Hành động của cái trí không là đang sống. Cái trí có thể hành động chỉ trong cái khung của chết, và cách mạng được đặt nền tảng trên chết chỉ tới tằm thêm, hủy diệt và đau khổ thêm.

‘Ông khiến cho tôi hoàn toàn trống rỗng, hoàn toàn trần trụi. Thuộc tinh thần nó có lẽ tốt cho tôi, có một nhẹ nhàng của a q u a tim và cái trí, nhưng nó không hữu dụng liên quan đến hành động cách mạng tập thể.’

23- *Tuân phục và Tự do*

Cơn bão bắt đầu sớm vào buổi sáng cùng sấm sét, và lúc này đang có mưa ất kiên trì ; suốt ngày nó không ngừng, và quả đất đỏ lòm đang thấm đầy nó. Gia súc đang núp dưới cái cây to nơi có một ngôi đền nhỏ màu trắng. Gốc của cái cây to lắm, và cánh đồng chung quanh có màu xanh ửng rờ. Có một đường rầy xe lửa phía bên kia cánh đồng, và những chiếc xe lửa sẽ ịch bò lên sườn dốc thoải thoải, thoát ra một tiếng ồn thật lớn khi lên đến đỉnh. Khi người ta dạo bộ dọc theo đường rầy xe lửa thỉnh thoảng người ta bắt gặp một con rắn hổ mang lớn, có những vằn thật đẹp, bị cát đôi bởi chuyên xe lửa mới đây. Chẳng mấy chốc những con chim sẽ đến hỏi thăm những miếng thịt chết, và trong thời gian ngắn chẳng còn dấu vết của con rắn.

Sống một mình cần thông minh vô cùng; gian nan lắm khi sống một mình và vẫn linh động. Sống một mình, không có những bức tường của những thỏa mãn tự khép kín, cần tinh táo cực kỳ, bởi vì sống một mình khuyến khích sự trì trệ, những thói quen tuân phục và khó khăn để phá vỡ. Một sống một mình khuyến khích sự cô lập, và chỉ những người thông minh mới có thể sống một mình mà không gây tổn hại cho chính họ và cho những người khác. Thông minh là một mình, nhưng một con đường cô lập không dẫn đến thông minh. Cô lập là chết, và thông minh không tìm được trong rút lui. Không có con đường dẫn đến thông minh, bởi vì tất cả những con đường đều tách rời, loại trừ. Trong chính bản chất của chúng, tất cả những con đường đều có thể dẫn đến cô lập, mặc dù những cô lập

này được gọi là thông nhất, tổng thể, một, và vân vân. Một con đường là một qui trình loại trừ; phương tiện là loại trừ, và kết thúc cũng như phương tiện. Phương tiện không tách khỏi kết thúc, 'cái gì nên là'. Thông minh hiện diện cùng hiểu rõ sự liên hệ của người ta cùng cánh đồng, cùng người đi ngang qua, cùng suy nghĩ qua mau. Rút lui, cô lập chính mình với mục đích tìm được, là kết thúc sự khám phá. Sự liên hệ dẫn đến một tình trạng một mình mà không là cô lập. Phải có một tình trạng một mình, không phải của cái trí khép kín, nhưng của tự do. Tổng thể là một mình, và không tổng thể tìm kiếm phương cách của cô lập.

Cô ấy là một người viết văn, và những quyển sách của cô ấy đã được bán rất chạy. Cô ấy nói rằng cô ấy đã thu xếp để đến Ấn độ chỉ sau nhiều năm. Thoạt đầu khi cô ấy khởi hành cô ấy không có ý tưởng cô ấy sẽ kết thúc ở đâu; nhưng lúc này, sau tất cả thời gian này, điểm đến của cô ấy đã trở nên rõ ràng. Chồng cô ấy và toàn gia đình đều quan tâm đến những vấn đề tôn giáo, không phải bình thường nhưng rất nghiêm túc; đầu vậy cô ấy đã quyết định từ bỏ tất cả bọn họ, và đã đến trong hy vọng nhận được sự an bình nào đó. Cô ấy không quen biết một ai cả trong quốc gia này khi cô ấy đến, và rất khó khăn trong năm đầu tiên. Đầu tiên cô ấy đến một thiền viện hay nơi ẩn dật nào đó mà cô đã đọc được. Người đạo sư ở đó là một người đàn ông già tử tế đã có những trải nghiệm tôn giáo nào đó mà lúc này ông ấy đang sống theo nó, và liên tục lặp lại câu nói nào đó bằng tiếng Phạn mà những người đệ tử của ông ấy hiểu rõ. Cô ấy được nghênh đón tại nơi ẩn dật này, và cô ấy phát giác rằng khá dễ dàng để điều chỉnh

chính cô ấy đến những qui luật của nó. Cô ấy ở lại đó trong nhiều tháng, nhưng không tìm được sự an bình, vì vậy vào một ngày cô ấy đã tuyên bố sự ra đi của cô ấy. Những đệ tử kinh hãi khi thấy cô ấy có thể nghĩ đến việc từ bỏ một người thầy của thông minh như thế; nhưng cô ấy đã rời đi. Sau đó cô ấy đến một thiền viện giữa những hòn núi và ở lại một thời gian, thoát đầu hạnh phúc lắm bởi vì nó rất đẹp với cây cối, những dòng suối và cuộc sống hoang dã. Kỷ luật khá nghiêm ngặt, mà cô ấy tuân theo dễ dàng; nhưng lại nữa những người đang sống là những người chết rồi. Những đệ tử đang tôn sùng hầu hết biết chết rồi, tru yền thống chết rồi, một người thầy chết rồi. Khi cô ấy rời đi, họ cũng bị choáng váng và đe dọa cô ấy bằng sự tối tăm tin h thần. Sau đó cô ấy đi đến một nơi ẩn dật rất nổi tiếng nơi họ lặp lại những khẳng định tôn giáo khác nhau và thực tập đều đặn những thiền định được sắp xếp; nhưng dần dần cô ấy phát giác rằng cô ấy đang bị mắc bẫy và bị hủy hoại. Không người thầy nào và cũng không đệ tử nào mong muốn tự do, mặc dù họ nói về nó. Tất cả họ đều đang quan tâm duy trì cái trung tâm, quan tâm giam cầm những đệ tử trong uy quyền của vị đạo sư. Cô ấy lại từ bỏ và đi nơi khác; lại cùng câu chuyện với khuôn mẫu hơi hơi khác biệt.

‘Tôi bảo đảm với ông, tôi đã đến hầu hết những thiền viện nghiêm túc và tất cả họ đều muốn giam cầm người ta, nghiền nát người ta để phù hợp vào khuôn mẫu của sự suy nghĩ mà họ gọi là sự thật. Tại sao tất cả bọn họ đều muốn người ta tuân phục một kỷ luật đặc biệt, một khuôn mẫu của sống được đặt

ra bởi người thầy? Tại sao không bao giờ trao tặng tự do nhưng chỉ hứa hẹn tự do?’

Tuân phục gây thỏa mãn; nó bảo đảm an toàn cho người đệ tử và tặng uy quyền cho người đệ tử cũng như người thầy. Qua tuân phục có sự củng cố của uy quyền, thế gian hay tôn giáo; và tuân phục tạo ra sự đỡ đầu, mà họ gọi là sự an bình. Và nếu người ta muốn lần tránh đau khổ qua hình thức nào đó của kháng cự, tại sao không theo đôi con đường đó, mặc dù nó dính dáng một đau đớn nào đó? Tuân phục khiến cho cái trí tê liệt với xung đột. Chúng ta muốn được biến thành đỡ đầu, vô cảm; chúng ta cố gắng ngăn chặn những xấu xa, và thế là cũng khiến cho chính chúng ta đỡ đầu với những đẹp đẽ. Tuân phục uy quyền của những người chết rồi hay những người đang sống cho sự thỏa mãn vô cùng. Người thầy biết và bạn không biết. Bạn thật dốt nát khi cố gắng tìm được bất kỳ điều gì cho chính bạn khi người thầy gây thỏa mãn của bạn đã biết rồi; thế là bạn trở thành nô lệ của ông ấy, và thà rằng bị nô lệ còn tốt hơn là bị hoang mang. Người thầy và người đệ tử sống vững vàng nhờ vào sự trực lợi lẫn nhau. Thật ra bạn không đi đến một thiền viện vì tự do, đúng chứ? Bạn đi đến đó để được thỏa mãn, sống một sống của kỷ luật và niềm tin khép kín, tôn sùng và ngược lại được tôn sùng – tất cả điều đó được gọi là sự tìm kiếm sự thật. Họ không thể trao tặng tự do, bởi vì nó là sự thất bại riêng của họ. Tự do không thể được khám phá trong bất kỳ thiền viện nào, bất kỳ hệ thống hay niềm tin nào, cũng không qua tuân phục hay sợ hãi được gọi là kỷ luật. Những kỷ luật không thể trao tặng tự do; chúng có thể hứa hẹn, nhưng hy vọng không là tự do.

Bất chước như một phương tiện dẫn đến tự do chính là phủ nhận tự do, bởi vì phương tiện là kết thúc; sao chép tạo ra sao chép nhiều hơn, không phải tự do. Nhưng chúng ta thích tự do gặt chính chúng ta, và đó là lý do tại sao sự ép buộc hay sự hứa hẹn của phần thưởng hiện diện trong những hình thức tinh tế khác nhau. Hy vọng là phủ nhận sống.

‘Lúc này tôi đang lẩn tránh tất cả những thiên viện giống như lẩn tránh nạn dịch. Tôi đến với họ vì sự an bình và tôi được trao lại những ép buộc, những giáo điều độc tài và những hứa hẹn hảo huyền. Thật hăm hở làm sao khi chúng ta chấp nhận những hứa hẹn của người đạo sư! Chúng ta quả là mù lòa! Cuối cùng, sau nhiều năm, tôi hoàn toàn xóa sạch bất kỳ ham muốn nào để theo đuổi những phần thưởng hứa hẹn của họ. Thuộc cơ thể tôi bị kiệt sức, như ông có thể thấy; bởi vì tôi thực sự đã cố gắng thực hiện những công thức của họ quá ngu xuẩn. Tại một trong những nơi này, nơi người thầy đang nổi tiếng và rất được ưa chuộng, khi tôi lao với họ rằng tôi đến để gặp ông, họ giơ hai bàn tay của họ lên, và có những giọt nước mắt trong hai mắt của họ. Đó là sự kiện bi đát cuối cùng! Tôi đã đến đây bởi vì tôi muốn nói cái gì đó mà đang héo hắt quả tim của tôi. Tôi gợi ý điều đó cho một trong những người thầy và trả lời của ông ấy là rằng tôi phải kiểm soát sự suy nghĩ của tôi. Nó là điều này. Sự đau khổ của cô độc đã quá sức chịu đựng của tôi; không phải cô độc thuộc cơ thể, mà có thể chấp nhận được, nhưng sự đau khổ sâu thẳm phía bên trong của cô độc. Tôi có thể làm gì đây? Làm thế nào tôi sẽ quan sát sự trống không này?’

Khi bạn hỏi phương cách, bạn trở thành một người đệ tử. Bởi vì có sự đau đớn của cô độc này, bạn muốn sự giúp đỡ, và chính là cần đến sự hướng dẫn mới mở cánh cửa cho ép buộc, bắt buộc và sợ hãi. “Làm thế nào” không quan trọng gì cả, vì vậy chúng ta hãy hiểu rõ bản chất của đau khổ này hơn là cố gắng khuất phục nó, lẩn tránh nó, hay vượt khỏi nó. Vấn đề nếu không có hiểu rõ trọn vẹn về sự đau đớn của cô độc này, không thể có hòa bình, không nơi nghỉ ngơi, nhưng chỉ đấu tranh không ngừng nghỉ; và dù chúng ta nhận biết nó hay không, hầu hết chúng ta đều đang cố gắng một cách bạo lực hay tinh tế để tẩu thoát khỏi sợ hãi của nó. Sự đau đớn này chỉ liên quan với quá khứ, và không liên quan với ‘cái gì là’. ‘Cái gì là’ phải được khám phá, không phải bằng từ ngữ, bằng lý thuyết, nhưng được trải nghiệm hiệp thông. Làm thế nào có thể khám phá cái gì thực sự là nếu bạn tiếp cận nó bằng ý thức của đau đớn hay sợ hãi? Muốn hiểu rõ nó, bạn phải tự do đến với nó, xóa sạch hiểu biết thuộc quá khứ liên quan đến nó, đúng chứ? Bạn phải đến với nó bằng cái trí trong sáng, không bị bủa vây bởi những kỷ niệm, bởi những phản ứng thuộc thói quen, đúng chứ? Làm ơn đừng hỏi làm thế nào cái trí sẽ được tự do để thấy cái mới mẻ, nhưng lắng nghe sự thật của nó. Sự thật một mình nó giải thoát, và không phải ham muốn được tự do của bạn. Chính ham muốn và nỗ lực để được tự do là một cản trở cho sự giải thoát.

Muốn hiểu rõ cái mới mẻ, cái trí, cùng tất cả những kết luận, những phòng vệ của nó, phải kết thúc những hoạt động của nó, đúng chứ? Nó phải bất động, không tìm kiếm một phương cách tẩu thoát khỏi sự cô độc này, một chữa trị cho nó, đúng chứ? Sự đau khổ của cô

độc, cùng chuyển động của tuyệt vọng và hy vọng của nó, phải được quan sát, đúng chứ? Liệu không phải chính chuyển động này tạo ra cô độc và sợ hãi của nó, hay sao? Liệu chính hoạt động của cái trí không là một qui trình của cô lập, kháng cự, hay sao? Liệu mọi hình thức của sự liên hệ của cái trí không là một phương cách của tách rời, rút lui, hay sao? Liệu chính trải nghiệm không là một qui trình của tự cô lập hay sao? Vì vậy vấn đề không là sự đau đớn của cô độc, nhưng cái trí mà chiếu rọi vấn đề đó. Hiểu rõ cái trí là bắt đầu tự do. Tự do không là cái gì đó trong tương lai, nó là bước đầu tiên. Hoạt động của cái trí có thể được hiểu rõ chỉ trong qui trình của phản ứng đến mọi loại kích thích. Kích thích và phản ứng là sự liên hệ tại mọi mức độ. Tích lũy trong bất kỳ hình thức nào, như hiểu biết, như trải nghiệm, như niềm tin, ngăn cản tự do; và chỉ khi nào có tự do sự thật mới có thể hiện diện.

‘Nhưng nỗ lực không cần thiết, nỗ lực để hiểu rõ, hay sao?’

Chúng ta hiểu rõ bất kỳ điều gì qua đấu tranh, qua xung đột, hay sao? Hiểu rõ hiện diện khi cái trí hoàn toàn bất động, khi hành động của nỗ lực đã kết thúc? Cái trí mà bị *khiến cho* bất động không là một cái trí bất động; nó là một cái trí vô cảm, chết rồi. Khi ham muốn hiện diện, vẻ đẹp của bất động không hiện diện.

24- Thời gian và Tiếp tục

Ánh sáng chiều tối trên dòng nước, và những cái cây sẫm màu tương phản cảnh mặt trời đang lặn. Một chiếc xe buýt đông nghẹt người chạy qua, được theo sau bởi một chiếc xe lớn với những người thông thái trong nó. Một đứa trẻ đi qua đang quay vòng hu la húp. Một người phụ nữ với một gánh nặng ngừng lại để điều chỉnh nó, sau đó tiếp tục con đường phiên muộn của bà ấy. Một cậu bé trên một chiếc xe đạp chào một người nào đó, và đang hướng về nhà. Nhiều phụ nữ đi ngang qua, và một người đàn ông ngừng lại, châm một điếu thuốc, quăng que diêm xuống nước, nhìn quanh rồi tiếp tục. Dường như không ai cảm thấy những màu sắc trên nước và những cái cây sẫm màu tương phản bầu trời. Một cô gái bế theo một em bé đến, nói chuyện và chỉ vào dòng nước đen thui để vui đùa và làm xao nhãng em bé. Ánh đèn đã xuất hiện trong những cái nhà, và vì sao hôm bắt đầu chập chờn qua bầu trời.

Có một buồn bã mà chúng ta không nhận biết. Chúng ta biết sự đau đớn và đau khổ của đấu tranh và hoang mang thuộc cá nhân; chúng ta biết sự ích lợi và đau khổ của tuyệt vọng; chúng ta biết sự trọn vẹn của hân hoan và những thoáng chốc của nó. Chúng ta biết đau khổ riêng của chúng ta, nhưng chúng ta không nhận biết sự buồn bã của người khác. Làm thế nào chúng ta có thể hiện diện khi chúng ta bị khép kín trong những bất hạnh và những thử thách riêng của chúng ta? Khi những quả tim của chúng ta áo não và đờ đẫn, làm thế nào chúng ta có thể cảm thấy sự áo não của một người khác? Buồn bã là loại trừ, cô lập và hủy diệt. Nụ

cười phai nhạt mau lẹ làm sao đâu! Mọi thứ dường như kết thúc trong đau khổ, cô lập tột cùng.

Cô ấy đọc rất nhiều, có khả năng và thẳng thắn. Cô ấy đã nghiên cứu khoa học và tôn giáo, và đã cẩn thận tuân theo tâm lý hiện đại. Mặc dù còn khá trẻ, cô ấy đã lập gia đình – cùng những đau khổ thông thường của hôn nhân, cô ấy thêm vào. Lúc này, cô ấy được tự do và hăm hở khám phá cái gì đó khác hơn tình trạng bị quy định thông thường, mò mẫm con đường vượt khỏi những giới hạn của cái trí cô ấy. Những tìm hiểu đã mở cái trí của cô ấy đến những trạng thái có thể xảy ra vượt khỏi tầng ý thức và những thói quen thuộc tập thể của quá khứ. Cô ấy đã tham gia rất nhiều những nói chuyện và bàn luận, cô ấy giải thích, và đã cảm thấy một cái nguồn năng động chung cho tất cả những người thầy vĩ đại; cô ấy đã lắng nghe bằng chú ý và đã hiểu rõ nhiều, và lúc này cô ấy sẵn sàng để bàn luận cái không thể cạn kiệt và vấn đề của thời gian.

‘Cái nguồn vượt khỏi thời gian, tình trạng hiện diện đó mà không ở trong lý luận của cái trí, là gì? Không thời gian là gì, sáng tạo đó mà ông nói là gì?’

Liệu có thể nhận biết cái không thời gian? Trải nghiệm của biết hay nhận biết về nó là gì? Làm thế nào bạn nhận ra nó? Bạn sẽ đo lường nó bằng cái gì?

‘Chúng ta chỉ có thể nhận xét bằng những ảnh hưởng của nó.’

Nhưng nhận xét thuộc thời gian; và những ảnh hưởng của cái không thời gian được nhận xét bởi sự đo lường của thời gian, hay sao? Nếu chúng ta có thể hiểu rõ điều gì chúng ta có ý qua từ ngữ thời gian, có lẽ cái không thời gian có thể hiện diện; nhưng liệu có thể bàn luận cái không thời gian đó là gì. Thậm chí nếu cả hai chúng ta đều nhận biết nó, liệu chúng ta có thể nói về nó? Chúng ta có thể nói về nó, nhưng trải nghiệm của chúng ta sẽ không là cái không thời gian. Nó không bao giờ có thể được nói về hay được truyền đạt ngoại trừ qua phương tiện của thời gian; nhưng từ ngữ không là cái sự việc, và chắc chắn qua thời gian cái không thời gian không thể được hiểu rõ. Tình trạng không thời gian là một tình trạng hiện diện chỉ khi nào thời gian không hiện diện. Vậy thì chúng ta hãy cân nhắc kỹ lưỡng chúng ta có ý gì qua từ ngữ thời gian.

‘Có những loại khác nhau của thời gian: thời gian như sự tăng trưởng, thời gian như khoảng cách, thời gian như chuyển động.’

Thời gian tuần tự và cũng cả thời gian thuộc tâm lý. Thời gian như tăng trưởng là cái nhỏ đang trở thành cái to lớn, cái xe bò tiến hóa thành máy bay phản lực, đứa bé trở thành người đàn ông. Vũ trụ luôn luôn tăng trưởng và quả đất cũng vậy. Đây là một sự kiện hiển nhiên, và thật dốt nát khi phủ nhận nó. Thời gian như khoảng cách còn phức tạp hơn nhiều.

‘Người ta nói rằng một con người có thể ở trong hai vị trí khác nhau trong cùng thời gian – tại một nơi

trong nhiều tiếng đồng hồ, và tại nơi khác trong vài phút cùng thời điểm’

Suy nghĩ có thể và có lang thang xa thật xa trong khi người suy nghĩ vẫn ở một nơi.

‘Tôi không nói về hiện tượng đó. Một con người, một thực thể vật chất, đã được biết là sống trong hai nơi cách *lít* cùng lúc. Tuy nhiên, mấu chốt của chúng ta là thời gian.’

Ngày hôm qua sử dụng ngày hôm nay như một đoạn đường đến ngày mai, quá khứ trôi qua hiện tại sang tương lai, là *một* chuyển động của thời gian, không phải ba chuyển động tách rời. Chúng ta biết thời gian như tuần tự và tâm lý, *ăng* trưởng và trở thành. Có sự tăng trưởng của hạt giống trở thành cái cây, và có qui trình của trở thành thuộc tâm lý. Sự tăng trưởng là quá rõ ràng, Vì vậy chúng ta không đề cập nó trong lúc này. Trở thành thuộc tâm lý hàm ý thời gian. Tôi là *điều này* và tôi sẽ trở thành *điều kia*, sử dụng thời gian như một đoạn đường, như một phương tiện; cái đã là trở thành cái sẽ là. Chúng ta rất quen thuộc với qui trình này. Vì vậy suy nghĩ là thời gian, suy nghĩ mà đã là và suy nghĩ mà sẽ là, ‘cái gì là’ và cái lý *ở*ng. Suy nghĩ là sản phẩm của thời gian, và nếu không có qui trình suy nghĩ, thời gian không hiện diện. Cái trí là vật tạo tác thời gian, nó là thời gian.

‘Chắc chắn điều đó đúng. Cái trí là vật tạo tác và vật sử dụng thời gian. Nếu không có qui trình-cái trí, thời gian không hiện diện. Nhưng liệu có thể

vượt khỏi cái trí? Liệu có một cái trí không thuộc suy nghĩ?’

Chúng ta hãy cùng nhau khám phá **đ**ù có một tình trạng như thế hay không có. Tình yêu là suy nghĩ? Chúng ta có lẽ suy nghĩ về một người nào đó mà chúng ta thương yêu; khi người nào đó vắng mặt, chúng ta suy nghĩ về anh ấy, hay chúng ta có một hình ảnh, một bức ảnh của anh ấy. Sự tách rời tạo ra suy nghĩ.

‘Ông có ý rằng khi có tình trạng một, suy nghĩ kết thúc và chỉ có tình yêu?’

Tình trạng một hàm ý phân hai, nhưng đó không là mấu chốt. Tình yêu là một qui trình-suy nghĩ? Suy nghĩ thuộc thời gian; và liệu tình yêu bị trói buộc trong thời gian? Suy nghĩ bị trói buộc trong thời gian, và bạn đang hỏi liệu có thể được tự do khỏi chất lượng trói buộc của thời gian.

‘Nó phải có thể, ngược lại không thể có sáng tạo. Sáng tạo chỉ có thể xảy ra khi qui trình của sự tiếp tục kết thúc. Sáng tạo là cái mới mẻ, tầm nhìn mới mẻ, sáng chế mới mẻ, khám phá mới mẻ, công thức mới mẻ, không phải sự tiếp tục của cái cũ kỹ.’

Tiếp tục là chết đối với sáng tạo.

‘Nhưng làm thế nào có thể kết thúc sự tiếp tục?’

Bạn có ý gì qua từ ngữ tiếp tục? Cái gì tạo ra sự tiếp tục? Nó là gì mà kết nối khoảnh khắc sang khoảnh khắc, như sợi chỉ kết nối những cái hạt trong một xâu chuỗi đeo cổ? Khoảnh khắc là cái mới mẻ, nhưng cái mới mẻ bị thâm thấu vào cái cũ kỹ và thế là sợi dây xích của sự tiếp tục được hình thành. Liệu có khi nào có cái mới mẻ, hay chỉ có nhận ra cái mới mẻ bởi cái cũ kỹ? Nếu cái cũ kỹ nhận ra cái mới mẻ, liệu nó là cái mới mẻ? Cái cũ kỹ có thể nhận ra chỉ sự chiếu rọi riêng của nó; nó có thể gọi nó là cái mới mẻ, nhưng nó không phải. Cái mới mẻ không thể nhận ra được; nó là một tình trạng của không nhận ra, không liên tưởng. Cái cũ kỹ tự cho nó sự tiếp tục qua những chiếu rọi riêng của nó; nó không bao giờ có thể nhận ra cái mới mẻ. Cái mới mẻ có lẽ được diễn giải vào cái cũ kỹ, nhưng cái mới mẻ không thể ở cùng cái cũ kỹ. Trải nghiệm cái mới mẻ là sự vắng mặt của cái cũ kỹ. Trải nghiệm đó và sự diễn tả về nó là suy nghĩ, ý tưởng; suy nghĩ diễn tả cái mới mẻ dựa vào cái cũ kỹ. Chính là cái cũ kỹ mới tạo ra sự tiếp tục; cái cũ kỹ là ký ức, từ ngữ, mà là thời gian.

‘Làm thế nào có thể kết thúc ký ức?’

Nó có thể sao? Thực thể mà ham muốn kết thúc ký ức, chính anh ấy là người tạo tác sự giả mạo của ký ức; anh ấy không tách khỏi ký ức. Đó là như thế, đúng chứ?

‘Vâng, người tạo tác của nỗ lực được sinh ra từ ký ức, từ suy nghĩ; suy nghĩ là kết quả của quá khứ,

nhận biết được hay không nhận biết được. Vậy thì người ta sẽ phải làm gì?

Làm ơn lắng nghe, và bạn sẽ làm một cách tự nhiên, không có nỗ lực, điều gì là cần thiết. Ham muốn là suy nghĩ; ham muốn tạo ra xấu hổ của ký ức. Ham muốn là nỗ lực, hành động của ý chí. Tích lũy là phương cách của ham muốn; tích lũy là tiếp tục. Kiểm được trải nghiệm, hiểu biết, uy quyền hay những vật chất, tạo ra sự tiếp tục và phủ nhận những thứ này là tiếp tục một cách tiêu cực. Sự tiếp tục tích cực và tiêu cực đều y hệt nhau. Trung tâm kiểm được là ham muốn, ham muốn cho những nhiều hơn hay những ít hơn. Trung tâm này là cái tôi, được đặt tại những mức độ khác nhau tùy thuộc vào tình trạng bị quy định của người ta. Bất kỳ hoạt động nào của trung tâm này chỉ tạo ra sự tiếp tục thêm nữa của chính nó. Bất kỳ chuyển động nào đều là trói buộc-thời gian; nó ngăn cản sáng tạo. Cái không thời gian không ở cùng chất lượng trói buộc-thời gian của ký ức. Cái không giới hạn không bị đo lường bởi ký ức, bởi trải nghiệm. Có cái không thể đặt tên chỉ khi nào trải nghiệm, hiểu biết, hoàn toàn kết thúc. Sự thật, một mình nó, giải thoát cái trí khỏi ngục tù riêng của nó.

25- Gia đình và Ham muốn an toàn

Muốn được thỏa mãn là một sự việc xấu xa làm sao! Hạnh phúc là một việc và thỏa mãn là một việc khác. Thỏa mãn khiến cho cái trí đờ đẫn và quả tim áo nã; nó dẫn đến mê tín và trì trệ, và sự sắc sảo của nhạy cảm bị tiêu tan. Chính những người đang tìm kiếm sự thỏa mãn và những người có nó mới tạo ra hỗn loạn và đau khổ; chính họ mới nuôi dưỡng cái làng bản thù và thị trấn ồn ào. Họ xây dựng những đền chùa cho những hình ảnh chạm khắc và những nghi lễ gây thỏa mãn; họ nuôi dưỡng những giáo phái và những chiến tranh; họ luôn luôn gia tăng phương tiện của thỏa mãn; tiền bạc, chính trị, uy quyền và những tổ chức tôn giáo là những phương cách của họ. Họ đè nặng quả đất bằng sự kính trọng của họ và những than van của nó.

Nhưng hạnh phúc là một vấn đề khác. Có hạnh phúc gian nan lắm. Hạnh phúc không thể được khám phá trong những nơi kín đáo; nó không phải được theo đuổi, như vui thú; nó không dành cho kiếm được; nó không thể mua được tại bất kỳ mức độ nào của sự từ bỏ; nó không có giá cả; nó không đến được bởi bất kỳ phương tiện nào; nó không dành cho thiên định và đầu lượm. Theo đuổi hạnh phúc chỉ là tìm kiếm thỏa mãn nhiều hơn. Hạnh phúc là hiểu rõ tổng thể 'cái gì là' từ khoảnh khắc sang khoảnh khắc; nó là hình thức tột đỉnh của hiểu rõ thụ động. Thỏa mãn biết được tuyệt vọng và thành công, nhưng hạnh phúc không biết những đối nghịch cùng sự xung đột vô lý của chúng. Hạnh phúc ở trên và vượt khỏi những đối nghịch; nó không là một tổng hợp, bởi vì nó không liên quan với xung đột. Xung

đột chỉ có thể sản sinh nhiều xung đột thêm nữa, nó nuôi dưỡng ảo tưởng và đau khổ thêm nữa. Cùng hạnh phúc có hành động không xung đột. Hạnh phúc của quả tim giải thoát cái trí khỏi những hoạt động của hoang mang và xao nhãng của nó. Hạnh phúc là một chuyển động không thuộc thời gian.

Cô ấy giải thích rằng cô ấy đã có bằng cao học trong môn khoa học, với hạng danh dự, đã dạy học, và đã làm một số công việc xã hội. Trong thời gian ngắn từ khi tốt nghiệp cô ấy đã đi khắp quốc gia và đã làm những việc khác nhau: dạy toán một nơi, làm công việc xã hội một nơi khác, giúp đỡ người mẹ của cô ấy, và điều hành một tổ chức mà cô ấy phụ thuộc. Cô ấy không màng đến chính trị, bởi vì cô ấy nghĩ rằng nó là sự theo đuổi của tham vọng cá nhân và một lãng phí thời gian ngu xuẩn. Cô ấy đã trải qua tất cả việc đó, và bây giờ cô ấy sắp sửa lập gia đình.

Bạn đã tự quyết định lấy người ấy, hay cha mẹ của bạn đang xếp đặt hôn nhân?

‘Có lẽ cha mẹ của tôi. Có thể đó là cách tốt đẹp hơn.’

Tại sao, nếu tôi được phép hỏi?

‘Trong những quốc gia khác cậu trai và cô gái yêu nhau; ban đầu điều đó có lẽ đúng, nhưng chẳng mấy chốc có hạnh phúc và đau khổ, cãi cọ và hòa hợp, sự nhàm chán của vui thú và lễ thói của sống. Trong quốc gia này hôn nhân được xếp đặt kết thúc trong

cùng cách, hạnh phúc không còn trong nó, vì vậy không có nhiều chọn lựa giữa hai hệ thống. Cả hai đều chẳng ra gì. Rốt cuộc, người ta phải lập gia đình, người ta không thể sống độc thân suốt cuộc đời của người ta. Mọi chuyện đều buồn lắm, nhưng ít ra người chồng cho một an toàn nào đó và con cái là một hân hoan; người ta không thể có cái này mà không có cái kia.'

Nhưng điều gì xảy ra cho tất cả những năm bạn đã trải qua trong việc kiếm được mảnh bằng cao học của bạn?

'Tôi nghĩ rằng người ta sẽ chơi đùa với nó, nhưng con cái và công việc gia đình sẽ chiếm hết thời gian của người ta.'

Vậy thì cái tạm gọi là giáo dục của bạn đã làm được điều tốt lành gì? Tại sao lãng phí quá nhiều thời gian, tiền bạc và nỗ lực để kết thúc trong nhà bếp? Bạn không muốn bất kỳ loại dạy học hay công việc xã hội nào sau hôn nhân của bạn hay sao?

'Chỉ khi nào có thời gian. Nếu người ta không giàu có, không thể có những người giúp việc và mọi chuyện còn lại của nó. Tôi đang tất cả những ngày tháng đó sẽ chấm dứt ngay khi tôi lập gia đình – và tôi muốn lập gia đình. Ông không đồng ý à?'

Bạn nghĩ sự hôn nhân như một học viện đặc biệt để thành lập một gia đình? Gia đình không là một đơn vị đối nghịch với xã hội, hay sao? Nó không là một

trung tâm mà từ đó tất cả những hoạt động tỏa ra, một liên hệ loại trừ mà thống trị mọi hình thức khác của liên hệ, hay sao? Nó không là một hoạt động tự khép kín mà tạo ra phân chia, tách rời, người cao quý và người thấp hèn, kẻ quyền hành và kẻ tuân phục, hay sao? Gia đình như một hệ thống có vẻ để kháng cự cái tổng thể; mỗi gia đình phản kháng những gia đình khác, những nhóm người khác. Gia đình cùng tài sản của nó không là một trong những nguyên nhân của chiến tranh, hay sao?

‘Nếu ông phản đối gia đình, vậy thì ông phải ủng hộ sự tập thể hóa của đàn ông và phụ nữ mà trong đó con cái của họ phụ thuộc vào Chính thể.’

Làm ơn đừng vội vã đưa ra một kết luận. Suy nghĩ dựa vào những công thức và những hệ thống tạo ra đối nghịch và thỏa mãn. Bạn có hệ thống của bạn, và người khác có hệ thống của anh ấy; hai hệ thống chiến đấu với nhau, mỗi hệ thống đang tìm kiếm để triệt tiêu cái kia nhưng vấn đề vẫn còn y nguyên.

‘Nhưng nếu ông phản đối gia đình, vậy thì ông ủng hộ cái gì?’

Tại sao lại đặt câu hỏi theo cách đó? Nếu có một vấn đề, liệu không đốt nát khi theo phe này hay phe kia tùy theo thành kiến của người ta, hay sao? Liệu không tốt lành hơn khi hiểu rõ vấn đề thay vì nuôi dưỡng sự đối nghịch và hận thù, thế là gia tăng những vấn đề của chúng ta, hay sao?

Gia đình như hiện nay nó là là một đơn vị của sự liên hệ bị giới hạn, tự khép kín và loại trừ. Những người đôi mới và những người tạm gọi là cách mạng đã cố gắng xóa sạch tinh thần gia đình loại trừ này mà nuôi dưỡng mọi loại hoạt động chống lại xã hội; nhưng nó là một trung tâm của sự an toàn đối nghịch với không an toàn, và khắp thế giới cấu trúc xã hội hiện nay không thể hiện diện nếu không có sự an toàn này. Gia đình không là một đơn vị thuần túy kinh tế, và chắc chắn bất kỳ nỗ lực nào để giải quyết vấn đề này trên mức độ đó phải thất bại. Ham muốn an toàn không chỉ thuộc kinh tế, nhưng còn sâu thẳm và phức tạp hơn nhiều. Nếu con người xóa sạch gia đình, anh ấy sẽ tìm những hình thức khác của sự an toàn qua chính thể, qua tập thể, qua niềm tin và vân vân, mà luân phiên sẽ nuôi dưỡng những vấn đề riêng của họ. Chúng ta phải hiểu rõ sự ham muốn an toàn tâm lý phía bên trong, và không chỉ thay thế một khuôn mẫu của an toàn bằng một khuôn mẫu khác.

Vì vậy vấn đề không phải là gia đình, nhưng ham muốn an toàn. Tại bất kỳ mức độ nào, ham muốn an toàn không là loại trừ, hay sao? Tinh thần của loại trừ này tự thể hiện như gia đình, như tài sản, như chính thể, tôn giáo, và vân vân. Ham muốn an toàn phía bên trong này không dựng lên những hình thức của an toàn phía bên ngoài mà luôn luôn là loại trừ, hay sao? Chính ham muốn an toàn hủy diệt an toàn. Loại trừ, tách rời, chắc chắn phải tạo ra không hiệp thông; học thuyết quốc gia, sự hận thù-giai cấp và chiến tranh, là những triệu chứng của nó. Gia đình như một phương tiện của an toàn phía bên trong là một nguồn của vô trật tự và thảm họa phía bên ngoài xã hội.

‘Vậy thì làm thế nào người ta sống, nếu không có một gia đình?’

Không lạ lùng khi cái trí luôn luôn tìm kiếm ‘làm thế nào’, một khuôn mẫu, một sơ đồ, hay sao? Giáo dục của chúng ta đều ở trong những công thức, những kết luận. ‘Làm thế nào’ là đòi hỏi một công thức, nhưng những công thức không thể giải quyết những vấn đề. Làm ơn hiểu rõ sự thật của điều này. Chỉ khi nào chúng ta không tìm kiếm an toàn phía bên trong thì chúng ta mới có thể sống an toàn phía bên ngoài. Chừng nào gia đình còn là một trung tâm của an toàn, sẽ có không hiệp thông trong xã hội; chừng nào gia đình còn được sử dụng như một phương tiện dẫn đến một kết thúc tự phòng vệ, phải có xung đột và đau khổ. Làm ơn đừng nhìn hoang mang như thế, nó rất đơn giản. Chừng nào tôi còn sử dụng bạn hay một người khác cho sự an toàn thuộc tâm lý, phía bên trong của tôi, tôi phải loại trừ; *tôi* là quan trọng nhất, *tôi* có ý nghĩa to tát nhất; nó là gia đình *của tôi*, tài sản *của tôi*. Sự liên hệ của sử dụng được đặt nền tảng trên bạo lực; gia đình như một phương tiện an toàn phía bên trong lẫn nhau tạo ra xung đột và hoang mang.

‘Thuộc trí năng tôi hiểu rõ điều gì ông nói nhưng liệu có thể sống mà không có ham muốn an toàn phía bên trong này?’

Hiểu rõ thuộc trí năng không là hiểu rõ gì cả. Bạn có ý bạn lắng nghe những từ ngữ và nắm bắt được nghĩa lý của chúng, và đó là tất cả; nhưng điều này sẽ không sản sinh hành động. Sử dụng một người khác

như một phương tiện của thỏa mãn và an toàn không là tình yêu. Tình yêu không bao giờ an toàn; tình yêu là một tình trạng mà trong đó không có ham muốn được an toàn; nó là một tình trạng của mong manh; nó là một tình trạng duy nhất mà trong đó loại trừ, hận thù, ganh ghét không thể xảy ra. Trong tình trạng đó một gia đình có thể hiện diện, nhưng nó sẽ không loại trừ, tự khép kín.

‘Nhưng chúng tôi không biết tình yêu như thế. Làm thế nào người ta sẽ ...?’

Thật tốt khi nhận biết những suy nghĩ riêng của người ta. Ham muốn an toàn phía bên trong tự phơi bày ra bên ngoài qua loại trừ và bạo lực, và chừng nào qui trình của nó không được hiểu rõ tổng thể không thể có tình yêu. Tình yêu không là một nơi trú ẩn khác khi tìm kiếm an toàn. Ham muốn an toàn phải hoàn toàn kết thúc cho tình yêu hiện diện. Tình yêu không là cái gì đó mà có thể tạo ra qua sự ép buộc. Bất kỳ hình thức nào của ép buộc, tại bất kỳ mức độ nào, là chính sự phủ nhận của tình yêu. Một người cách mạng bởi một học thuyết không là một người cách mạng gì cả; anh ấy chỉ đưa ra một thay thế, một loại khác của an toàn, một hy vọng mới; và hy vọng là chết rồi. Tình yêu, một mình nó, có thể sáng tạo một cách mạng hay thay đổi căn bản trong sự liên hệ; và tình yêu không là một sự việc của cái trí. Suy nghĩ có thể lên kế hoạch và hình thành những cấu trúc tuyệt vời của hy vọng, nhưng suy nghĩ sẽ chỉ dẫn đến xung đột, hoang mang và đau khổ thêm nữa. Tình yêu hiện diện khi cái trí ranh mãnh, tự khép kín, kết thúc.

26- ‘Cái Tôi’

‘Đ’ối với tôi thiền định là quan trọng nhất. Hơn hai mươi lăm năm nay, tôi đã và đang thiền định rất đều đặn hai lần một ngày. Thoạt đầu khó khăn lắm, tôi không kiểm soát được những suy nghĩ của tôi và có quá nhiều xao nhãng, nhưng từ từ tôi cắt đứt chúng hoàn toàn. Mỗi lúc một nhiều hơn, tôi trao thời gian và năng lượng của tôi đến kết thúc cuối cùng. Tôi đã đến nhiều người thầy khác nhau và đã tuân theo nhiều hệ thống thiền định khác nhau, nhưng không hiểu vì sao tôi chưa bao giờ thỏa mãn bởi bất kỳ người thầy hay hệ thống nào – có lẽ ‘thỏa mãn’ không là từ ngữ đúng đắn. Tất cả chúng đều dẫn tôi đến một mấu chốt nào đó, phụ thuộc vào hệ thống đặc biệt, và tôi phát giác chính tôi đang chỉ trở thành kết quả của hệ thống đó, mà không là một kết thúc cuối cùng. Nhưng từ những thử nghiệm này tôi đã học hành để hoàn toàn làm chủ những suy nghĩ của tôi, và những cảm xúc của tôi hoàn toàn được kiểm soát. Tôi đã luyện tập hít thở để làm yên lặng cơ thể và cái trí. Tôi đã lặp lại những từ ngữ thiêng liêng và đã ăn chay rất lâu; thuộc luân lý tôi đã thăng hoa, và những thứ thế gian chẳng còn quyến rũ tôi. Nhưng sau tất cả những năm đấu tranh và nỗ lực của kỷ luật và từ bỏ này, vẫn không có an bình, hạnh phúc mà Đấng Vĩ đại nói. Hiếm hoi lắm đã có những khoảnh khắc lóe sáng của ngây ngất thăm thẳm, một bất ngờ nắm bắt đầy hứa hẹn về những sự việc to tát; nhưng dường như tôi không thể xuyên thủng ảo tưởng của cái trí riêng của tôi, và tôi bị trói buộc trong nó không ngừng nghỉ.

Một đám mây của sự tuyệt vọng đang ập xuống tôi và có đau khổ gia tăng.’

Chúng tôi đang ngồi trên bờ một con sông rộng, gần sát nước. Thị trấn phía trên cao của con sông, không xa lắm. Một cậu bé đang hát trên bờ bên kia. Mặt trời đang lặn phía sau chúng tôi và có những cái bóng đậm màu trên mặt nước. Đó là một buổi chiều bất động đẹp đẽ cùng những đám mây đang lửng lơ hướng về phía đông, và con sông sâu có vẻ đang ngừng chảy. Đối với tất cả vẻ đẹp đang lan rộng này anh ấy hoàn toàn không nhận biết được, anh ấy hoàn toàn bị nuốt trọn bởi vấn đề của anh ấy. Chúng tôi yên lặng, và anh ấy đã nhắm nghiền hai mắt; khuôn mặt khắc khổ thật bình thản, nhưng phía bên trong có một đấu tranh mãnh liệt đang xảy ra. Một đàn chim đang đậu tại bờ nước; những tiếng kêu của chúng chắc phải được mang qua bên kia bờ, bởi vì chẳng mấy chốc có một đàn chim khác từ bờ bên kia bay đến và tham gia cùng chúng. Có một yên lặng không thời gian bao phủ toàn quả đất.

Suốt tất cả những năm này, bạn không bao giờ ngừng theo đuổi kết thúc cuối cùng, hay sao? Ý chí và nỗ lực không tạo thành ‘cái tôi’ hay sao, và liệu qui trình của thời gian có thể dẫn đến cái vĩnh cửu?

‘Tôi không bao giờ cố ý ngừng theo đuổi cái mà quả tim, toàn thân tâm của tôi ao ước. Tôi không dám ngừng; nếu tôi ngừng, tôi sẽ rơi lại, tôi sẽ thoái hóa. Chính là bản chất của tất cả sự vật mà phải luôn luôn đấu tranh để thăng hoa, và nếu không có ý chí lẫn nỗ lực sẽ có sự trì trệ; nếu không có đang cố

gắng có mục đích này, tôi không bao giờ có thể vượt trên và vượt khỏi chính tôi.’

Liệu có khi nào ‘cái tôi’ có thể tự giải thoát chính nó khỏi những ảo tưởng và ngục tù riêng của nó? ‘Cái tôi’ không phải kết thúc cho cái không tên hiện diện, hay sao? Và nỗ lực liên tục để theo đuổi kết thúc cuối cùng này không chỉ củng cố cái tôi, dù ham muốn của nó có lẽ được tập trung như thế nào, hay sao? Bạn đấu tranh để theo đuổi kết thúc cuối cùng, và một người khác theo đuổi những thứ thế gian, nỗ lực của bạn có lẽ cao quý hơn, nhưng nó vẫn còn là ham muốn để kiếm được, đúng chứ?

‘Tôi đã khuất phục tất cả đam mê, tất cả ham muốn, ngoại trừ cái này, mà còn mãnh liệt hơn cả ham muốn, là điều duy nhất mà khiến cho tôi đang sống.’

Vậy thì, bạn cũng phải chết với cái này, giống như bạn đã chết với những ao ước và những ham muốn khác. Qua tất cả những năm tháng của đấu tranh và từ bỏ liên tục này, bạn đã tự củng cố chính bạn trong mục đích duy nhất này, nhưng nó vẫn còn trong lãnh vực của ‘cái tôi’. Và bạn muốn trải nghiệm cái không thể đặt tên – đó là ao ước của bạn, đúng chứ?

‘Dĩ nhiên, chẳng còn nghi ngờ gì cả, tôi muốn biết kết thúc cuối cùng, tôi muốn trải nghiệm Thượng đế.’

Luôn luôn người trải nghiệm đang bị quy định bởi trải nghiệm của anh ấy. Nếu người trải nghiệm

nhận biết rằng anh ấy đang trải nghiệm, vậy thì trải nghiệm là kết quả của những ham muốn tự chiếu rọi của anh ấy. Nếu bạn biết bạn đang trải nghiệm Thượng đế, vậy thì Thượng đế đó là sự chiếu rọi của những ảo tưởng và những hy vọng của bạn. Không có tự do cho người trải nghiệm, luôn luôn anh ấy bị trói buộc trong những trải nghiệm của anh ấy; anh ấy là vật tạo tác của thời gian và không bao giờ anh ấy có thể trải nghiệm cái vĩnh cửu.

‘Ông có ý ǎng điều mà tôi đã kiên trì xây dựng, bằng nỗ lực vô cùng và qua chọn lựa thông minh, phải bị hủy diệt? Và tôi phải là dụng cụ hủy diệt nó?’

Liệu một cách tích cực cái tôi có thể khởi sự tự từ bỏ chính nó? Nếu nó thực hiện, động cơ của nó, ý định của nó là phải kiếm được cái đó mà sẽ không bị sở hữu. Dù hoạt động của nó là gì, mục đích của nó cao cả ra sao, bất kỳ nỗ lực nào của ‘cái tôi’ vẫn còn trong lãnh vực của ký ức, những đặc điểm và những chiếu rọi riêng của nó, dù nhận biết được hay không nhận biết được. ‘Cái tôi’ có thể tự phân chia chính nó thành ‘cái tôi’ hữu cơ, và ‘không cái tôi’ hay cái tôi thăng hoa; nhưng sự tách rời phân hai này là một ảo tưởng mà cái trí bị trói buộc trong nó. Dù chuyển động của cái trí, của ‘cái tôi’ có lẽ là gì, không bao giờ nó có thể tự giải thoát chính nó; nó có thể lang thang từ mức độ sang mức độ, từ chọn lựa dốt nát sang thông minh hơn, nhưng chuyển động của nó sẽ luôn luôn ở trong lãnh vực của tạo tác riêng của nó.

‘Dường như ông đã cắt đứt mọi hy vọng. Người ta phải làm gì?’

Bạn phải hoàn toàn được lột sạch, mà không có trọng tải của quá khứ hay thuyết phục của một hy vọng tương lai – mà không có ~~ngã~~ tuyệt vọng. Nếu bạn tuyệt vọng, không có trống không, không có trần trườg. Bạn không thể ‘làm’ bất kỳ việc gì. Bạn có thể và phải bất động, không bất kỳ hy vọng, ao ước, hay ham muốn; nhưng bạn không thể quyết định bất động, kiềm chế mọi nhiễu loạn, bởi vì trong chính nỗ lực đó có nhiễu loạn. Bất động không là đối nghịch của nhiễu loạn.

‘Nhưng trong tình trạng hiện nay của tôi . Điều gì phải được thực hiện?’

Nếu được phép vạch ra, bạn quá hăm hở muốn thành công, quá **ấp** tấp muốn có phương hướng tích cực nào đó, đến độ bạn không thực sự đang lắng nghe.

Vì sao hôm được phản ảnh trên dòng nước an bình.

Sáng hôm sau **ảnh** quay lại. Mặt trời vừa đang lộ diện trên những ngọn cây, và có một làn sương phẳng phất trên con sông. Một con thuyền buồm rộng, chất đầy củi, đang trôi nổi nhàn nhã trên con sông; ngoại trừ một người tại bánh lái, những người còn lại đang ngủ loanh quanh trên con thuyền . Vẫn còn yên

lặng lẩm, và những hoạt động hàng ngày của con người vẫn chưa bắt đầu.

‘Bất kể sự lo âu và hấp tấp phía bên ngoài của tôi, phía bên trong chắc tôi đã tỉnh táo bởi điều gì ông đã nói ngày hôm qua, bởi vì sáng nay khi tôi thức giấc có một ý thức nào đó của tự do và một rõ ràng mà hiện diện cùng hiểu rõ. Tôi đã thực hiện thiền định thường lệ buổi sáng của tôi một tiếng đồng hồ trước khi mặt trời mọc, và tôi không chắc rằng cái trí của tôi không bị trói buộc trong nhiều ảo tưởng lan rộng. Liệu chúng ta có thể tiếp tục vấn đề dở dang ngày hôm qua?’

Chúng ta không thể bắt đầu chính xác nơi chúng ta đã bỏ dở, nhưng chúng ta có thể quan sát vấn đề mới mẻ lại. Cái trí phía bên ngoài và phía bên trong liên tục năng động trong thân nhận những ấn tượng; bị trói buộc trong những phản ứng và những kỷ niệm của nó; nó là một cấu trúc của nhiều ham muốn và xung đột. Nó vận hành chỉ trong lãnh vực của thời gian, và trong lãnh vực đó có mâu thuẫn, đối nghịch của ý muốn và ham muốn, mà là nỗ lực. Hoạt động tâm lý này của ‘cái tôi’, của ‘cái tôi lệ thuộc’ và ‘cái của tôi’, phải chấm dứt, bởi vì hoạt động như thế gây ra những vấn đề và tạo ra vô vàn những hình thức khác nhau của kích động và vô tận tự. Nhưng bất kỳ nỗ lực nào để chặn đứng hoạt động này chỉ tạo ra hoạt động và kích động trầm trọng hơn.

‘Điều đó đúng, tôi đã nhận ra nó. Người ta càng cố gắng để khiến cho cái trí bất động bao nhiêu, càng có nhiều kháng cự bấy nhiêu, và nỗ lực của người ta bị lãng phí trong khuất phục sự kháng cự này; thế là

nó trở thành một vòng tròn hiểm độc không thể phá vỡ được.’

Nếu bạn nhận biết sự hiểm độc của vòng tròn này và nhận ra rằng bạn không thể phá vỡ nó, vậy thì cùng sự nhận ra này, người kiểm duyệt, người quan sát, không còn hiện diện.

‘Dường như đó là một trong những điều khó khăn nhất để thực hiện: chế ngự người quan sát. Tôi đã thử, nhưng đến lúc này tôi đã không thể thành công. Người ta phải thực hiện nó như thế nào đây?’

Bạn vẫn còn không đang suy nghĩ dựa vào ‘cái tôi’ và ‘cái không tôi’, hay sao? Bạn không đang duy trì sự phân hai này bên trong cái trí bằng từ ngữ, bằng lặp lại liên tục của trải nghiệm và thói quen, hay sao? Rốt cuộc, người suy nghĩ và suy nghĩ của anh ấy không là hai qui trình khác biệt, nhưng chúng ta khiến cho chúng như thế với mục đích kiếm được một kết thúc ham muốn. Người kiểm duyệt hiện diện cũng ham muốn. Vấn đề của chúng ta không phải làm thế nào kiểm soát người kiểm duyệt, nhưng hiểu rõ ham muốn.

‘Phải có một thực thể mà có thể hiểu rõ, một tình trạng tách khỏi dốt nát.’

Thực thể mà nói, ‘tôi hiểu rõ’, vẫn còn trong lãnh vực của cái trí; nó vẫn còn là người quan sát, người kiểm duyệt, đúng chứ?

‘Dĩ nhiên, vãn vậy; nhưng tôi không ~~tấy~~ làm thế nào người quan sát này có thể được triệt tiêu. Và liệu *có thể được?*’

Chúng ta hãy xem thử. Chúng ta đang nói ằng hiểu rõ ham muốn là điều cốt lõi. Ham muốn có thể và có tự phân chia chính nó thành vui thú và đau khổ, thông minh và đốt nát, một ham muốn đối nghịch một ham muốn khác, những xung đột gây nhiều lợi lộc đối nghịch những xung đột gây ít lợi lộc, và vãn vãn. Mặc dù do bởi nhiều lý do khác nhau, nó có lẽ tự tách rời chính nó, ham muốn là một qui trình không thể phân chia, đúng chứ?

‘Nắm bắt điều này khó khăn thật. Tôi quá quen thuộc với phản đối một ham muốn bằng một ham muốn khác, quá quen thuộc với kiềm chế hoặc thay đổi ham muốn, đến độ tôi vẫn không thể hoàn toàn nhận biết ham muốn như một qui trình duy nhất, hợp nhất; nhưng lúc này do bởi ông đã vạch rõ nó, tôi đang bắt đầu cảm thấy rằng chính xác nó là như thế.’

Ham muốn có thể tự đập vỡ chính nó thành nhiều thôi thúc đối nghịch và xung đột, nhưng nó vẫn còn là ham muốn. Nhiều thôi thúc này chuyển động để tạo thành ‘cái tôi’, cùng những kỷ niệm, những lo âu, những sợ hãi của nó, và vãn vãn, và toàn hoạt động của ‘cái tôi’ này đều ở trong lãnh vực của ham muốn; nó không có lãnh vực hoạt động khác. Đó là như thế, đúng chứ?

‘Làm ơn **ép** tục. Tôi đang lắng nghe cùng toàn thân tâm đang hiện diện của tôi, đang cố gắng vượt khỏi những từ ngữ, một cách thăm thẳm và không nỗ lực.’

Vậy thì, vấn đề của chúng ta là thế này: liệu hoạt động của ham muốn có thể kết thúc một cách tự nguyện, tự do, không có bất kỳ hình thức nào của ép buộc? Chỉ khi điều này xảy ra thì cái trí mới có thể bất động. Nếu bạn nhận biết điều này như một sự kiện, hoạt động của ham muốn không kết thúc, hay sao?

‘Chỉ trong một thời gian ngắn ngủi; sau đó thói quen của ham muốn lại bắt đầu. Làm thế nào điều này có thể kết thúc? ... Nhưng khi tôi hỏi, tôi thấy sự vô lý của đang hỏi!’

Bạn thấy chúng ta tham lam biết chừng nào; luôn luôn chúng ta muốn nhiều hơn và nhiều hơn. Đòi hỏi cho sự kết thúc của ‘cái tôi’ trở thành hoạt động mới của ‘cái tôi’; nhưng nó không mới mẻ, nó chỉ là một hình thức khác của ham muốn. Chỉ khi nào cái trí tự nguyện bất động, cái khác lạ, cái không thuộc cái trí, hiện diện.

27- Bản chất của Ham muốn

Một buổi tối êm đềm, nhưng nhiều cánh bướm trắng đang ở trên hồ. Trong khoảng cách xa xa một đỉnh núi phủ tuyết như thể được treo lơ lửng từ bầu trời. Cơn gió hiu hiu buổi tối từ hướng đông bắc vẫn chưa thổi, nhưng có những gợn sóng trên mặt nước ở hướng bắc và nhiều chiếc thuyền hơn đang rời cảng. Nước rất xanh và bầu trời quang đãng. Một cái hồ rộng, nhưng vào những ngày có nắng có thể thấy được những thị trấn trên bờ bên kia. Trong cái vịnh nhỏ xíu này, riêng tư và bị quên lãng, nó rất an bình; không có du khách, và những chiếc thuyền hơi nước chạy quanh hồ không bao giờ ghé thăm. Gần bên là một cái làng đánh cá; và khi thời tiết hứa hẹn trong sáng, sẽ có những chiếc thuyền nhỏ, cùng những chiếc đèn lồng, đánh cá muộn vào ban đêm. Trong sự yên tĩnh của buổi tối họ đang chuẩn bị lưới đánh cá và những chiếc thuyền của họ. Những thung lũng ở trong những cái bóng sâu thẳm, nhưng những hòn núi vẫn còn ôm chặt mặt trời.

Chúng tôi đã dạo bộ khá lâu và chúng tôi ngồi xuống bên con đường, vì anh ấy đã đến để nói về những vấn đề.

‘Nhu tôi có thể nhận được, tôi liên tục có những xung đột, hầu hết trong tôi, mặc dù thỉnh thoảng nó thể hiện ra bên ngoài. Tôi không lo âu lắm bởi bất kỳ xung đột bên ngoài nào, bởi vì tôi đã học hành điều chỉnh chính bản thân tôi đối với những hoàn cảnh. Tuy nhiên, sự điều chỉnh này đau đớn lắm,

bởi vì tôi thực sự không dễ dàng bị khuất phục hay bị chi phối. Sống là khó khăn, nhưng tôi dư thừa hiệu quả để tạo ra một sống tốt lành. Nhưng tất cả điều này không là vấn đề của tôi. Điều gì tôi không thể hiểu rõ là xung đột phía bên trong này mà tôi không thể kiểm soát. Tôi thường thức giấc vào nửa đêm bởi những ác mộng bạo lực, và dường như tôi không bao giờ có một khoảnh khắc nào thoát khỏi sự xung đột của tôi; nó tiếp tục dưới những bận tâm hàng ngày, và thường xuyên bùng nổ trong những liên hệ thân mật nhiều hơn của tôi.'

Bạn có ý gì qua từ ngữ xung đột? Bản chất của nó là gì?

'Phía bên ngoài tôi là một người khá bận rộn, và công việc của tôi đòi hỏi sự tập trung và sự chú ý. Khi cái trí của tôi bị bận tâm, những xung đột phía bên trong bị quên lãng; nhưng khi có một êm ả trong công việc, tôi quay trở lại với những xung đột của tôi. Những xung đột này thuộc nhiều bản chất khác nhau và ở những mức độ khác nhau. Tôi muốn thành công trong công việc của tôi, muốn lên đến đỉnh của nghề nghiệp của tôi, với nhiều tiền bạc và tất cả mọi chuyện của nó, và tôi biết tôi có thể. Tại một mức độ khác, tôi nhận biết sự dốt nát của tham vọng của tôi. Tôi thương yêu những sự việc tốt lành của sống, và đối nghịch với điều đó, tôi muốn sống một hiện diện hầu như khắc khổ và đơn giản. Tôi thù ghét nhiều người, và tuy nhiên tôi muốn quên đi và tha thứ. Tôi có thể tiếp tục đưa ra những ví dụ cho ông, nhưng tôi chắc rằng ông có thể hiểu rõ bản chất của những xung đột của tôi. Thuộc bản năng tôi là một người hòa bình, tuy

nhiên tức giận lại quá dễ dàng cho tôi. Tôi rất khỏe mạnh – mà có lẽ là một bất hạnh, ít ra trong trường hợp của tôi. Phía bên ngoài tôi có hình dáng của sự bình tĩnh và bền bỉ, nhưng tôi lại kh uấy động và hoang mang bởi những xung đột bên trong của tôi. Tôi trên ba mươi tuổi, và tôi thực sự muốn phá vỡ sự rối loạn của những ham muốn riêng của tôi. Ông thấy, một trong những khó khăn khác của tôi là rằng tôi phát giác hầu như không thể nói về những sự việc này với bất kỳ người nào. Đây là lần đầu tiên trong nhiều năm tôi đã cởi mở một chút. Tôi không phải loại người kín đáo, nhưng tôi ghét nói về mình và tôi không thể làm như thế với bất kỳ người tâm lý học nào. Khi biết tất cả điều này, liệu ông có thể giúp tôi có một loại an bình nào đó bên trong?’

Thay vì cố gắng giải quyết xung đột, chúng ta hãy xem thử liệu chúng ta có thể hiểu rõ cái mớ hỗn tạp của ham muốn này. Vấn đề của chúng ta là thấy bản chất của ham muốn, và không phải khuất phục xung đột; bởi vì chính ham muốn mới tạo ra xung đột. Ham muốn bị kích thích bởi sự liên kết của những suy nghĩ và sự hồi tưởng; ký ức là bộ phận của ham muốn. Hồi tưởng của những điều dễ chịu và những điều khó chịu nuôi dưỡng ham muốn và phá vỡ nó thành những ham muốn đối nghịch và xung đột. Cái trí đồng hóa chính nó cùng những điều dễ chịu như đối nghịch những điều khó chịu; qua sự chọn lựa của đau khổ và vui thú, cái trí tách rời ham muốn, phân chia nó thành những bản g phân loại khác nhau của những theo đuổi và những giá trị.

‘Mặc dù có nhiều ham muốn đối nghịch và xung đột, tất cả ham muốn là một. Đó là nó?’

Đó là như thế, đúng chứ? Và thật ra hiểu rõ điều này rất quan trọng, ngược lại xung đột giữa những ham muốn đối nghịch không có kết thúc. Sự phân hai của ham muốn, mà cái trí đã tạo ra, là một ảo tưởng. Không có sự phân hai trong ham muốn, nhưng chỉ có những loại ham muốn khác biệt. Có sự phân hai chỉ giữa thời gian và vĩnh cửu. Quan tâm của chúng ta là thấy sự giả dối về sự phân hai của ham muốn. Ham muốn có tự phân chia chính nó thành muốn và không muốn, nhưng lẫn tránh một cái và theo đuổi cái còn lại vẫn còn là ham muốn. Không có giải thoát khỏi xung đột qua bất kỳ hình thức nào thuộc những đối nghịch của ham muốn, bởi vì chính ham muốn nuôi dưỡng đối nghịch riêng của nó.

‘Tôi thấy khá mơ hồ rằng điều gì ông nói là một sự kiện, nhưng nó cũng là một sự kiện rằng tôi vẫn còn bị xé nát giữa nhiều ham muốn.’

Nó là một sự kiện rằng tất cả ham muốn là một và đều giống hệt nhau, và chúng ta không thể thay đổi sự kiện đó, biến dạng nó để phù hợp sự thuận tiện và vui thú của chúng ta, hay sử dụng nó như một công cụ để giải thoát chúng ta khỏi những xung đột của ham muốn; nhưng nếu chúng ta thấy nó là thực sự vậy thì nó có sức mạnh để khiến cho cái trí được tự do khỏi nuôi dưỡng ảo tưởng. Vì vậy chúng ta phải nhận biết ham muốn đang tự phá vỡ chính nó thành những mảnh xung đột và tách rời. Chúng ta là những ham muốn xung đột

và đôi nghịch này, chúng ta là toàn cái mới hỗn tạp của chúng, mỗi cái đang cuốn hút trong một phương hướng khác biệt.

‘Vâng, nhưng chúng ta có thể làm gì về nó?’

Trước hết nếu không thoang thoáng nắm bắt được ham muốn như một đơn vị duy nhất, chúng ta có lẽ hay không có lẽ làm điều gì chẳng có ý nghĩa bao nhiêu, bởi vì ham muốn chỉ làm gia tăng ham muốn và cái trí bị trói buộc trong xung đột này. Có tự do khỏi xung đột chỉ khi nào ham muốn, mà tạo thành ‘cái tôi’ cùng những hồi tưởng và những công nhận của nó, kết thúc.

‘Khi ông nói rằng xung đột kết thúc chỉ cùng sự kết thúc của ham muốn, điều này không hàm ý một kết thúc cho sống năng động của người ta hay sao?’

Nó có lẽ hay không có lẽ. Chúng ta thật dốt nát khi phỏng đoán nó sẽ là một loại sống nào nếu không có ham muốn.

‘Chắc chắn ông không có ý những nhu cầu của các cơ quan phải kết thúc, đúng chứ?’

Những nhu cầu của các cơ quan bị đúc khuôn và được mở rộng bởi những ham muốn thuộc tâm lý; chúng ta đang nói về những ham muốn thuộc tâm lý này.

‘Liệu chúng ta có thể thâm nhập sâu thêm vào sự vận hành của những ham muốn bên trong này?’

Những ham muốn cả lộ liễu lẫn che giấu, nhận biết và không nhận biết được. Những ham muốn giấu giếm có ý nghĩa nhiều hơn những ham muốn lộ liễu; nhưng chúng ta không trở nên quen thuộc với những sâu thẳm nếu những bề mặt không được hiểu rõ và được thuần phục. Không phải rằng những ham muốn lộ liễu phải được kiềm chế, được đè nén, hay được đúc khuôn đến bất kỳ khuôn mẫu nào, nhưng chúng phải được quan sát và được làm cho yên lặng. Cùng yên lặng của sự khuấy động bề mặt, có khả năng những ham muốn, những động cơ và những mục đích sâu thẳm hơn sẽ lộ diện lên bề mặt.

‘Làm thế nào người ta khiến cho những khuấy động bề mặt yên lặng? Tôi thấy sự quan trọng của điều gì ông đang nói, nhưng tôi hoàn toàn không **ấy** làm thế nào để tiếp cận vấn đề, làm thế nào để thử nghiệm nó?’

Người thử nghiệm không tách khỏi điều anh ấy đang trải nghiệm. Sự thật của điều này phải được thấy. Bạn mà đang thử nghiệm những ham muốn của bạn không là một thực thể tách khỏi những ham muốn đó, đúng chứ? ‘Cái tôi’ mà nói, ‘Tôi sẽ kiềm chế ham muốn này và theo đuổi ham muốn kia’, chính anh ấy là kết quả của tất cả ham muốn, đúng chứ?

‘Người ta có thể cảm thấy rằng nó là như thế, nhưng nhận ra nó thực sự lại là một vấn đề khác hẳn.’

Nếu khi một ham muốn nảy sinh có một nhận biết sự kiện này, vậy thì có tự do khỏi ảo tưởng của người thử nghiệm như một thực thể tách rời không liên quan đến ham muốn. Nếu ‘cái tôi’ còn tự áp đặt chính nó **phải** được tự do khỏi ham muốn, nó chỉ củng cố ham muốn trong một phương hướng khác và thế là tiếp tục xung đột. Nếu có một nhận biết sự kiện này từ khoảnh khắc sang khoảnh khắc, ý muốn của người kiểm duyệt kết thúc; và khi người trải nghiệm là trải nghiệm, vậy thì bạn sẽ khám phá rằng ham muốn cùng nhiều xung đột thay đổi của nó kết thúc.

‘Liệu tất cả điều này giúp **Đ** người ta nhận được một sống tổng thể và an bình hơn?’

Chắc chắn, không phải ngay từ đầu. Chắc chắn nó tạo ra nhiều quấy rầy thêm, và những điều chỉnh sâu thẳm hơn có lẽ phải được thực hiện; nhưng người ta thâm nhập vấn đề phức tạp của ham muốn và xung đột này càng thẳm thẳm và càng bao quát nhiều bao nhiêu, nó càng trở nên đơn giản hơn bấy nhiêu.

28- Mục đích của Sống

Con đường trước nhà đi xuống biển, uốn khúc qua nhiều cửa hàng nhỏ, những căn hộ to lớn, những ga-ra, đền chùa, và một cái vườn bị bỏ quên, đầy bụi bặm. Khi nó đến biển, con đường này trở thành một khu buôn bán lớn, với những chiếc xe taxi, những chiếc xe buýt ào ào, vất cả sự ồn ào của một thành phố hiện đại. Ra khỏi khu buôn bán này có một đại lộ rộng bóng cây, rất an bình được che kín lơ lửng bởi những cây mưa to, nhưng vào buổi sáng và buổi tối nó bị bận rộn bởi những chiếc xe hơi trên hướng đi của chúng đến một câu lạc bộ thời trang, cùng sân golf của nó và những cái vườn dễ thương. Khi tôi dạo bộ dọc theo đại lộ này có nhiều loại người ăn mày đang nằm trên lề đường; họ không ồn ào, và thậm chí họ chẳng thèm duỗi tay của họ để xin ăn những người đi ngang qua. Một bé gái khoảng mười tuổi đang nằm gối đầu trên một cái lon, đang nghỉ ngơi với hai mắt mở to; bé gái bần thiêu, tóc rối bù, nhưng bé mỉm cười khi tôi mỉm cười với bé. Xa hơn nữa, một bé gái nhỏ xíu, chưa đến ba tuổi, tiến tới tôi với bàn tay chìa ra và miệng cười thật xinh xinh. Người mẹ đang đứng quan sát đằng sau một cái cây gần bên. Tôi cầm bàn tay duỗi ra của bé và chúng tôi cùng nhau đi vài bước, em bé quay lại với người mẹ của em. Vì tôi không có đồng xu nào, nên ngày hôm sau tôi quay lại với vài đồng xu, nhưng bé gái không nhận nó, bé muốn chơi đùa; thế là chúng tôi chơi đùa, và đồng xu được trao cho người mẹ. Bất kỳ khi nào tôi dạo bộ dọc theo đại lộ đó bé gái luôn ở đó, với một nụ cười e lệ và đôi mắt sáng rực.

Đôi diện lối vào câu lạc bộ thời trang người ăn mày được sắp xếp ngồi trên mặt đất; anh ấy được che phủ bởi một miếng vải bao tải bẩn thỉu, và mái tóc rối của anh ấy đầy bụi bặm. Một ngày nào đó, khi tôi đi ngang qua, anh ấy nằm xuống, cái đầu của anh ấy trong bụi bặm, cơ thể trần truồng của anh ấy được che phủ bởi những bao tải; vào những ngày khác anh ấy sẽ ngồi thẳng, hoàn toàn bất động, nhìn mà không thấy, cùng cây mưa đồ sộ phía trên đầu anh ấy. Một buổi tối có sự vui vẻ tại câu lạc bộ; tất cả đèn đều bật sáng, và những chiếc xe hơi lấp lánh đầy người cười đùa đang lái vào, đang nhấn còi. Từ câu lạc bộ vọng ra tiếng nhạc nhẹ, lớn tiếng và vang đầy không gian. Nhiều cảnh sát tại lối vào, nơi một đám đông người đã tụ tập để nhìn ngắm những con người ăn uống đầy đủ và ăn mặc sang trọng đi qua trong những chiếc xe hơi của họ. Người ăn mày quay lưng lại với tất cả việc này. Một người đàn ông đang cho ông ấy thứ gì đó để ăn, và một người khác cho một điều thuốc lá nhưng ông ấy lặng lẽ từ chối cả hai mà không đưa ra bất kỳ chuyển động nào. Anh ấy đang từ từ chết, ngày sang ngày, và những con người vẫn đi qua.

Những cây mưa đó rất đồ sộ tương phản bầu trời đen sẫm, và có một hình thể đẹp lạ lùng. Chúng có những chiếc lá rất nhỏ, nhưng cành của chúng dường như lại thật to, và chúng có một hoành tráng và cách biệt lạ lùng trong thành phố đầy nghẹt ồn ào và đau khổ. Nhưng bền vẫn ở đó, luôn luôn chuyển động, không ngừng nghỉ và vô hạn. Có những cánh buồm trắng, chỉ còn là những cái đóm trong vô hạn đó, và trên dòng nước nhảy múa mặt trăng đang sáng tạo một con đường bằng bạc. Vẻ đẹp phong phú của quả đất,

những vì sao xa xa, và con người xấu xa. Bao la không thể đo lường được dường như bao bọc tất cả sự vật.

Anh ấy là một người khá trẻ, và đến từ bờ bên kia của quốc gia, một chuyến hà nh trình một ngoài. Anh ấy có một lời thề độc thân cho đến khi anh ấy tìm ra mục đích và ý nghĩa của sống. Khăng định và hung hăng, anh ấy làm việc trong một văn phòng nào đó và anh ấy đã xin phép nghỉ một thời gian để cố gắng tìm được đáp án cho sự tìm kiếm của anh ấy. Anh ấy có một cái trí lộn, đôi co và quá bị trói buộc bởi những đáp án của những người khác và của riêng anh ấy đến độ anh ấy hầu như không thể lắng nghe. Những từ ngữ của anh ấy không thể nghĩ ra mau lẹ, và anh ấy trích dẫn vô tận điều gì những người triết học và những người thầy đã nói liên quan đến mục đích của sống. Anh ấy bị hành hạ và lo lắng sâu thẳm.

‘Nếu không biết mục đích của sống, chính sự hiện diện của tôi chẳng có ý nghĩa gì cả, và tất cả hành động của tôi đều là hủy hoại. Tôi kiếm sống và chỉ tiếp tục tôi đau khổ, và chết chờ đợi tôi. Đây là phương cách của sống nhưng mục đích của nó là gì? Tôi không biết. Tôi đã đến những người có học thức và vô số những đạo sư; một số nói điều này, một số nói điều kia. Ông nói gì đây?’

Liệu bạn đang hỏi với mục đích so sánh điều gì được nói ở đây với điều gì đã được nói ở nơi nào khác?

‘Vâng. Sau đó tôi có thể chọn lựa, và sự chọn lựa của tôi sẽ phụ thuộc vào điều gì tôi nghĩ là đúng thực.’

Bạn nghĩ rằng hiểu rõ cái gì là thực sự là một vấn đề của quan điểm cá nhân và phụ thuộc vào sự chọn lựa? Qua chọn lựa liệu bạn sẽ khám phá cái gì là thực sự?

‘Làm thế nào người ta có thể khám phá cái thực sự nếu không qua những phân biệt, không qua những chọn lựa? Tôi sẽ lắng nghe ông rất cẩn thận, và nếu điều gì ông nói cuốn hút tôi, tôi sẽ phủ nhận điều gì những người khác đã nói và khuôn mẫu sống của tôi sẽ theo đuổi mục đích mà ông đã thiết lập. Tôi rất khẩn thiết trong ham muốn khám phá điều gì là mục đích thực sự của sống.’

Thưa bạn, trước khi thâm nhập sâu thêm nữa, không quan trọng phải tự hỏi chính bạn liệu bạn có thể khám phá sự thật? Điều này được đề nghị bằng sự tôn trọng, nhưng không phải trong một tinh thần vô trách nhiệm. Liệu sự thật là một vấn đề của quan điểm, của vui thú, của thỏa mãn? Bạn nói bạn sẽ chấp nhận điều gì cuốn hút bạn, mà có nghĩa bạn không quan tâm đến sự thật, nhưng theo đuổi cái mà bạn thấy thỏa mãn nhất. Bạn được chuẩn bị để trải qua đau khổ, trải qua ép buộc, với mục đích kiếm được cái mà cuối cùng là vui thú. Bạn đang tìm kiếm vui thú, không phải sự thật. Sự thật là cái gì đó vượt khỏi ưa thích và không ưa thích, đúng chứ? Khiêm tốn phải là sự khởi đầu của tất cả tìm kiếm.

‘Đó là lý do tại sao tôi đã đến gặp ông, thưa ông. Tôi thực sự đang tìm kiếm; tôi hướng đến những người thầy mà bảo cho tôi cái gì là thực sự, và tôi sẽ

theo sau họ trong một tinh thần khiêm tốn và hối hận.’

Theo sau là phải nhận khiêm tốn. Bạn theo sau bởi vì bạn ham muốn thành công, kiếm được một kết thúc. Một con người tham vọng, dù tham vọng của anh ấy tinh tế và che giấu bao nhiêu, không bao giờ khiêm tốn. Theo đuổi uy quyền và thiết lập nó như một hướng dẫn là hủy diệt thấu triệt, hiểu rõ. Theo đuổi một lý tưởng ngăn cản khiêm tốn, bởi vì lý tưởng là sự vinh quang của cái tôi, cái ngã. Làm thế nào anh ấy, cái người trao sự quan trọng cho ‘cái tôi’ trong những phương hướng khác nhau, lại có thể luôn luôn khiêm tốn? Nếu không có khiêm tốn, sự thật không bao giờ có thể hiện diện.

‘Nhưng toàn quan tâm của tôi khi đến đây là khám phá mục đích thực sự của sống là gì.’

Nếu người ta được phép nói như thế, bạn bị trói buộc trong một ý tưởng, và nó đang trở thành một cố định. Đây là điều gì đó mà người ta phải liên tục canh chừng. Mong muốn biết được mục đích thực sự của sống, bạn đã đọc nhiều người triết lý và đã tìm kiếm nhiều người thầy. Người nào đó nói điều này, người nào đó nói điều kia, và bạn muốn biết sự thật. Lúc này, bạn muốn biết sự thật của điều gì họ nói, hay sự thật của thâm nhập riêng của bạn?

‘Khi ông hỏi đặt ra một câu hỏi thẳng thắn như thế, tôi khá do dự trong trả lời của tôi. Có những người đã thâm nhập và trải nghiệm nhiều hơn tôi, và tôi sẽ

quá kiêu ngạo vô lý khi loại bỏ điều gì họ nói, mà có lẽ giúp tôi hiểu rõ ý nghĩa của sống. Nhưng mỗi người nói tùy theo trải nghiệm và hiểu rõ riêng của người ấy, và thỉnh thoảng họ mâu thuẫn nhau. Những người Marxist nói một việc, và những người tôn giáo nói một việc hoàn toàn khác hẳn. Là bạn muốn giúp tôi khám phá sự thật trong tất cả điều này.'

Thấy điều giả dối trong điều giả dối, và sự thật trong điều giả dối, và sự thật như sự thật, không dễ dàng chút nào. Muốn nhận biết rõ ràng, phải có sự tự do khỏi ham muốn, mà gây biến dạng và quy định cái trí. Bạn quá háo hức muốn khám phá ý nghĩa thực sự của sống đến độ sự háo hức của bạn trở thành một cản trở cho hiểu rõ về thâm nhập riêng của bạn. Bạn muốn biết sự thật của điều gì bạn đã đọc và điều gì những người thầy của bạn đã nói, đúng chứ?

‘Vâng, dứt khoát.’

Vậy thì bạn phải có thể khám phá cho chính bạn điều gì là thực sự trong tất cả những câu nói này. Cái trí của bạn phải có thể nhận biết hiệp thông; nếu nó không thể, nó sẽ bị mất hút trong cánh rừng của những ý tưởng, những quan điểm và những niềm tin. Nếu cái trí của bạn không có khả năng thấy cái gì là thực sự, bạn sẽ giống như một chiếc lá bị thổi đi. Vì vậy điều gì quan trọng không là những kết luận và những khẳng định của những người khác, dù họ là bất kỳ người nào, nhưng bạn phải hiểu rõ cái gì là thực sự. Đây không là cốt lõi, hay sao?

‘Tôi nghĩ đúng như vậy, nhưng làm thế nào tôi có được tài năng này.’

Hiểu rõ không là một tài năng được dành riêng cho một ít người, nhưng nó hiện diện cho những người tha thiết trong hiểu rõ về chính mình của họ. So sánh không tạo ra hiểu rõ; so sánh là một hình thức khác của xao nhãng, giống như nhận xét là tẩu thoát. Muốn sự thật hiện diện, cái trí phải không còn so sánh, không còn nhận xét. Khi cái trí đang so sánh, đang nhận xét, nó không yên lặng, nó bị bận rộn. Một cái trí bận rộn không thể nhận biết rõ ràng và đơn giản.

‘Vậy thì, liệu nó có nghĩa tôi phải tự xóa sạch trong tôi tất cả những giá trị mà tôi đã thiết lập, sự hiểu biết mà tôi đã kiếm được?’

Cái trí không cần tự do để khám phá, hay sao? Liệu hiểu biết, thông tin – những kết luận và những trải nghiệm của chính người ta và của những người khác, gánh nặng được tích lũy đầy nghẹt của ký ức này – có thể mang lại tự do? Liệu có tự do chừng nào còn có người kiểm duyệt đang nhận xét, đang chỉ trích, đang so sánh? Cái trí không bao giờ yên lặng nếu nó luôn luôn đang kiếm được và đang toan tính; và cái trí không phải yên lặng cho sự thật hiện diện, hay sao?

‘Tôi thấy điều đó, nhưng liệu ông không đang đòi hỏi quá nhiều cho một cái trí dốt nát và khờ khạo như cái trí của tôi, hay sao?’

Bạn dốt nát và khờ khạo à? Nếu bạn thực sự như thế, quả là hài lòng vô cùng để bắt đầu sự thâm nhập thực sự; nhưng bất hạnh thay bạn không khờ khạo. Thông minh và sự thật hiện diện cùng một con người mà nói rằng, ‘Tôi dốt nát, tôi không biết’. Những người chất phác, những người chân thật, không phải những người bị chất nặng bởi hiểu biết, sẽ thấy ánh sáng, bởi vì họ khiêm tốn.

‘Tôi muốn chỉ một điều, biết mục đích thực sự của sống, và ông tuôn trào vào tôi những sự việc vượt khỏi tầm suy nghĩ của tôi. Bằng những từ ngữ đơn giản ông không thể chỉ bảo cho tôi ý nghĩa thực sự của sống là gì, hay sao?’

Thưa bạn, bạn phải bắt đầu rất gần để đi xa. Bạn muốn cái bao la mà không thấy cái gì ở gần bên. Bạn muốn biết ý nghĩa của sống. Sống không có khởi đầu và không có kết thúc; nó là cả chết lẫn sống; nó là chiếc lá xanh và chiếc lá úa mà bị thổi đi bởi cơn gió; nó là tình yêu và vẻ đẹp vô hạn của nó, đau khổ của cô độc và phước lành của cô đơn. Nó không thể được đo lường, cái trí cũng không thể khám phá nó.

29- Đánh giá một trải nghiệm

Trên tảng đá nóng trong mặt trời hừng hực, người phụ nữ làng quê đang phơi lúa trũ trong kho. Họ đã mang những gánh lúa to đến tảng đá hơi nghiêng, bằng phẳng và lát nữa hai con bò được cột vào cái cây sẽ đập trên đám lúa để tách rời những cái hạt. Thung lũng rất xa bất kỳ thị trấn nào, và những cây me to cho những cái bóng sậm. Qua thung lũng một con đường bụi bặm hướng về ngôi làng và vượt khỏi. Gia súc và rất nhiều dê che kín những sườn đồi. Những cánh đồng lúa ngập sâu trong nước, và những con chim lúa tưng bay từ cánh đồng này sang cánh đồng khác bằng đôi cánh nhàn nhã, dường như chúng không có cơ hã, nhưng chúng nhút nhát lắm và sẽ không cho phép người nào đến gần. Những cây xoài đang bắt đầu trở bông, và con sông tạo ra tiếng ồn vui vẻ cùng dòng nước đang chảy rõ ràng của nó. Một vùng đất dễ chịu, và tuy nhiên sự nghèo khó đang treo lơ lửng trên nó giống như một nạn dịch. Nghèo khó tự nguyện là một việc, nhưng nghèo khó bắt buộc lại hoàn toàn khác hẳn. Những dân làng nghèo nàn và lộn h tạt, và mặc dù có một trạm y tế và thức ăn được phân phát, sự hư hại đã bị tạo ra bởi nhiều thế kỷ của thiếu thốn những nhu cầu tối thiểu không thể được xóa sạch trong một vài năm. Nghèo khó không là một vấn đề của một cộng đồng hay của một quốc gia, nhưng của toàn thế giới.

Cùng mặt trời đang lặn, một cơn gió nhẹ thổi từ phương đông và từ những quả đồi đang tăng thêm sức mạnh. Những quả đồi này tuy không cao lắm, nhưng

cũng vừa đủ để trao tặng không khí một mát mẻ êm dịu, quá khác biệt với những đồng bằng. Các vì sao dường như treo thấp rất sát những quả đồi và thỉnh thoảng người ta sẽ nghe tiếng ho của một con báo. Chiều hôm đó ánh sáng ửng sau những quả đồi sẫm dường như cho ý nghĩa và vẻ đẹp to tát hơn đến tất cả những sự vật quanh người ta. Khi người ta ngồi trên cầu, những người dân làng đang trên đường về nhà bỗng nhiên ngừng câu chuyện, và chỉ lặp lại câu chuyện của họ khi họ biến mất vào đêm tối. Những tầm nhìn mà cái trí có thể tưởng tượng quá trống rỗng và không sinh khí; nhưng khi cái trí không thể lặp những chất liệu riêng của nó – ký ức và thời gian – có cái đó mà không tên.

Một chiếc xe bò, cùng một ngọn đèn chống bão, đang xuất hiện trên con đường; mỗi phần của bánh xe bọc thép chậm chậm xuống mặt đất cứng. Người lái xe đang ngủ gục, nhưng những con bò biết đường về nhà của chúng; chúng đi qua, và sau đó bị nuốt trọn trong đêm tối. Yên lặng mãnh liệt lúc này. Vì sao đêm trên quả đồi, nhưng chẳng mấy chốc nó sẽ ra khỏi tầm nhìn. Trong khoảng cách một con cú đang kêu, và ngay lập tức thế giới côn trùng của ban đêm sống lại và bận rộn; tuy nhiên sự yên lặng không bị phá vỡ. Nó nuốt trọn mọi thứ trong nó, những vì sao, con cú cô đơn, những côn trùng ăn đêm. Nếu người ta lắng nghe nó, người ta mất nó; nhưng nếu người ta thuộc về nó, nó nghênh đón người ta. Người nhìn ngắm không bao giờ có thể thuộc về sự yên lặng này; anh ấy là một người đứng ngoài nhìn vào trong, nhưng anh ấy không thuộc về nó. Người quan sát chỉ trải nghiệm, anh ấy không bao giờ là trải nghiệm, chính sự kiện.

Anh ấy đã đi khắp thế giới, biết nhiều ngôn ngữ, và đã là một giáo sư và một người ngoại giao. Trong thời trẻ anh ấy đã học tại Oxford, và bởi vì rất nỗ lực trong sống, anh ấy đã về hưu trước tuổi thông thường. Anh ấy quen thuộc âm nhạc phương Tây, nhưng thích nhất âm nhạc riêng của quốc gia anh ấy. Anh ấy đã tìm hiểu những tôn giáo khác nhau, và đặc biệt bị ấn tượng bởi Phật giáo; nhưng rốt cuộc, anh ấy thêm vào, gạt bỏ những mê tín, những giáo điều và những nghi lễ, tại cốt lõi tất cả họ đều nói cùng sự việc. Một số nghi lễ có vẻ đẹp trong chúng, nhưng tiền bạc và tình cảm đã đảm trách hầu hết những tôn giáo, và chính anh ấy đã được tự do khỏi tất cả những khắt định giáo điều và nghi lễ. Anh ấy luẩn quẩn bởi những qui trình biến đổi liên tục của suy nghĩ và sự thoải mái, và quen thuộc với thế giới tâm linh, nhưng anh ấy không bao giờ nghĩ về chúng như một kết thúc trong chính chúng. Người ta có thể phát triển những năng lực mở rộng của sự quan sát, kiểm soát vật chất, và vân vân, và đối với anh ấy dường như tất cả điều này đều không hợp lý và không rõ ràng lắm. Anh ấy đã sử dụng loại thuốc nào đó, kể cả loại mới nhất, mà lúc đó đã cho anh ấy một mảnh liệt của nhận biết và vượt khỏi những cảm xúc hơi hợt; nhưng anh ấy đã coi thường những trải nghiệm này, bởi vì trong bất kỳ cách nào chúng đã không phơi bày ý nghĩa của cái mà anh ấy đã cảm thấy là vượt khỏi tất cả những sự việc gần gũi đó.

‘Tôi đã thử qua nhiều hình thức khác nhau của thiền định,’ anh ấy nói, ‘và trong nguyên một năm tôi đã rút khỏi tất cả những hoạt động để sống một mình và thiền định. Tại những thời điểm khác

n nhau, tôi đã đọc điều gì ông nói về thiên định, và hoàn toàn bị cuốn hút bởi nó. Ngay từ thời niên thiếu chính từ ngữ ‘thiên định’, hay từ ngữ tiếng Phạn tương đương của nó, đã có một ảnh hưởng rất lạ lùng đối với tôi. Nhưng tôi luôn luôn tìm được một vẻ đẹp và hân hoan lạ thường trong thiên định, và nó là một trong chút ít sự việc mà tôi đã tận hưởng trong sống – nếu người ta có thể sử dụng một từ ngữ như thế liên quan đến một sự việc thăm thẳm như thiên định. Tận hưởng đó đã không còn trong tôi, nhưng đã ăn sâu và thấm rộng qua những năm tháng, và điều gì ông nói về thiên định đã mở ra những bầu trời mới mẻ cho tôi. Tôi không muốn hỏi ông bất kỳ điều gì thêm nữa về thiên định, bởi vì tôi đã đọc hầu như mọi thứ mà từ trước đến nay ông đã nói về nó, nhưng tôi muốn nói chuyện với ông, nếu tôi được phép, về một sự kiện đã xảy ra mới đây.’ Anh ấy ngừng lại một chút, và sau đó tiếp tục.

‘Từ điều gì tôi đã nói với ông, ông có thể thấy rằng tôi không phải loại người sáng chế những hình ảnh thuộc biểu tượng và tôn thờ chúng. Tôi đã cẩn thận tránh đi bất kỳ sự đồng hóa nào cùng những ý tưởng và những hình ảnh tôn giáo tự chiếu rọi. Người ta đã đọc hay đã nghe rằng một số trong các vị thánh – hay ít nhất một số trong những người đã được gọi là thánh – đã thấy Krishna, Chúa, Đức mẹ Kali, Đức mẹ Mary, và vân vân. Tôi có thể thấy người ta quá dễ dàng khi tự thôi miên chính mình qua một niềm tin và tưởng tượng một hình ảnh nào đó mà có lẽ thay đổi cách sống của người ta tại căn bản. Nhưng tôi không ao ước đắm chìm trong bất kỳ loại ảo tưởng nào cả; và bởi vì đã trình bày tất cả điều đó, tôi muốn diễn tả một điều gì đó mà đã xảy ra cách đây vài tuần.

‘Một nhóm người chúng tôi đã gặp gỡ nhau khá thường xuyên để nói về những sự việc một cách nghiêm túc, và vào một buổi tối chúng tôi đang bàn luận nóng bỏng sự tương đồng đáng kể giữa học thuyết Cộng sản và học thuyết Thiên chúa giáo, khi bỗng nhiên trong phòng xuất hiện một người đang ngồi ngay thẳng, với chiếc áo cà sa và đầu được cạo trọc láng bóng. Tôi kinh ngạc hoàn toàn. Tôi dụi hai mắt và nhìn những khuôn mặt của những người bạn của tôi. Họ hoàn toàn không thấy hình bóng này, và cũng quá bận tâm bởi những bàn luận của họ đến độ họ không thấy sự yên lặng của tôi. Tôi lắc đầu, ho, và lại nữa dụi hai mắt của tôi, nhưng cái hình bóng vẫn còn ở đó. Tôi không thể chuyển tải cho ông vẻ đẹp của nó như thế nào; vẻ đẹp không chỉ thuộc về hình dáng, nhưng thuộc về cái gì đó vô hạn hơn. Tôi không thể rời hai mắt của tôi khỏi khuôn mặt đó; và bởi vì nó đang quá nhiều cho tôi, và tôi không muốn bạn bè nhận ra sự yên lặng và sự thẫn thẩu kinh ngạc của tôi. Tôi đứng dậy ra ngoài hành lang. Không khí ban đêm trong lành và trong lành. Tôi đi tới lui, và chốc lát sau đi vào lại. Họ vẫn còn đang nói chuyện; nhưng bầu không khí của căn phòng đã thay đổi, và cái hình bóng vẫn còn tại vị trí trước kia, ngồi trên sàn nhà, với đầu được cạo trọc láng bóng như thường. Tôi không thể tiếp tục điều gì chúng tôi đang bàn luận, và chốc lát sau tất cả chúng tôi rời đi. Khi tôi đi về nhà cái hình bóng đi trước tôi. Việc đó xảy ra cách đây nhiều tuần lễ, và nó vẫn không rời tôi mặc dù nó đã giảm sút sự hiện diện sắc sảo. Khi tôi nhắm mắt, nó ở đó, và một cái gì đó rất lạ lùng đã xảy ra cho tôi. Nhưng trước khi tôi nói về nó, trải nghiệm này là gì? Liệu nó là một tự chiếu rọi từ quá khứ không nhận biết được, mà

không có sự hiểu biết hay ý định cố ý của tôi, hay nó là cái gì đó hoàn toàn độc lập khỏi tôi, không có bất kỳ liên hệ nào với ý thức của tôi? Tôi đã suy nghĩ nhiều về vấn đề và tôi đã không thể tìm ra sự thật của nó.’

Lúc này bởi vì bạn đã có trải nghiệm này, bạn đánh giá nó phải không? Liệu nó quan trọng với bạn, nếu người ta được phép hỏi, và bạn vẫn còn bám chặt nó?

‘Trong một cách, tôi nghĩ rằng tôi có bám chặt, nếu tôi trả lời thành thật. Nó đã trao tặng tôi một giải thoát sáng tạo – không phải rằng tôi viết thơ hay vẽ, nhưng trải nghiệm này đã sáng tạo một ý thức thăm thẳm của tự do và an bình. Tôi công nhận giá trị của nó bởi vì nó đã gây ra một thay đổi thăm thẳm trong chính tôi. Thật ra, nó quan trọng cực kỳ đối với tôi, và tôi sẽ không để mất nó với bất kỳ giá nào.’

Bạn không sợ mất nó, hay sao? Một cách có ý thức bạn theo đuổi hình bóng đó, hay nó là một hình bóng đang sống?

‘Tôi nghĩ rằng tôi sợ mất nó, bởi vì tôi liên tục bám vào hình bóng đó và luôn luôn đang sử dụng nó để tạo ra một trạng thái ham muốn. Trước kia tôi chưa bao giờ nghĩ về nó trong cách này, nhưng lúc này bởi vì ông hỏi, tôi thấy điều gì tôi đang làm.’

Liệu đó là một hình bóng đang sống, hay ký ức của một việc đã đến và đi?

‘Tôi hoàn toàn sợ hãi để trả lời nghi vấn này. Làm ơn đừng nghĩ tôi cảm tính, nhưng trải nghiệm này có một ý nghĩa vô cùng đối với tôi. Mặc dù tôi đến đây để nói về vấn đề này với ông và thấy sự thật của nó, lúc này tôi cảm thấy khá do dự và không sẵn lòng thâm nhập nó; nhưng tôi phải. Thỉnh thoảng nó là một hình bóng đang sống, nhưng thường xuyên hơn nó là một hồi tưởng của một trải nghiệm quá khứ.’

Bạn thấy, nhận biết ‘cái gì là’ rất quan trọng, và không bị trói buộc trong cái mà người ta muốn nó là. Thật dễ dàng để tạo ra một ảo tưởng và sống trong nó. Chúng ta hãy kiên nhẫn thâm nhập vấn đề. Sống trong quá khứ, dù dễ chịu, dù thăng hoa thế nào, ngăn cản đang trải nghiệm ‘cái gì là’. ‘Cái gì là’ luôn luôn mới mẻ, và cái trí thấy rằng quá gian nan và khó khăn để không sống trong một ngàn ngày hôm qua. Bởi vì bạn đang bám vào lý ức đó, trải nghiệm đang sống bị phủ nhận. Quá khứ có một kết thúc, và đang sống là vĩnh cửu. Ký ức của hình bóng đó đang cuốn hút bạn, đang gây cảm hứng cho bạn, cho bạn một ý thức của giải thoát; chính là cái chết rồi đang trao sự sống cho cái đang sống. Hầu hết chúng ta không bao giờ biết sống là gì bởi vì chúng ta đang sống cùng cái chết rồi.

Nếu tôi được phép vạch ra, thưa bạn, sợ hãi mất đi cái gì đó rất quý báu đã len lỏi vào. Sự hãi đã nảy sinh trong bạn. Từ một trải nghiệm đó bạn đã tạo ra vô số vấn đề: kiếm được, sợ hãi, gánh nặng của trải nghiệm, và sự trống rỗng của thân tâm riêng của bạn. Nếu cái trí có thể tự làm tự do chính nó khỏi tất cả những thôi thúc kiếm được, đang trải nghiệm sẽ có một

ý nghĩa hoàn toàn khác hẳn, và vì vậy sợ hãi hoàn toàn biến mất. Sợ hãi là một cái bóng, và không phải một sự việc trong chính nó.

‘Tôi thực sự đang bắt đầu thấy điều gì tôi đã và đang làm. Tôi không rít bảo chữa, nhưng bởi vì trải nghiệm mãnh liệt quá, vì vậy đã có ham muốn bám chặt nó. Quả là khó khăn để không bị trói buộc trong một trải nghiệm thuộc cảm xúc thăm thẳm! Ký ức của một trải nghiệm cũng quyến rũ mãnh liệt như chính trải nghiệm.’

Khó khăn vô cùng để phân biệt giữa đang trải nghiệm và ký ức, đúng chứ? Khi nào đang trải nghiệm trở thành ký ức, một sự việc của quá khứ? Sự khác biệt tinh tế nằm ở đâu? Liệu nó là một vấn đề của thời gian? Thời gian không hiện diện khi đang trải nghiệm hiện diện. Mỗi trải nghiệm trở thành một chuyên động vào quá khứ; hiện tại, tình trạng của đang trải nghiệm, đang kín đáo, tinh tế, trôi chảy vào quá khứ. Mỗi trải nghiệm đang sống, một tích tắc sau đã trở thành một ký ức, một sự việc của quá khứ. Đây là qui trình mà tất cả chúng ta đều biết, và dường như không thể tránh khỏi. Nhưng như thế sao?

‘Tôi đang mê mải theo sát điều gì ông đang khai sáng, và tôi còn hài lòng **hơn** khi ông đang nói về điều này, bởi vì tôi nhận biết chính bản thân của tôi chỉ như một chuỗi của những kỷ niệm, tại bất kỳ mức độ nào thuộc sự hiện diện của tôi. Tôi là ký ức. Liệu có thể hiện diện, đang là, trong tình trạng của đang trải nghiệm? Đó là điều gì ông đang hỏi, đúng chứ?’

Những từ ngữ có những ý nghĩa vô cùng đối với tất cả chúng ta, và trong một khoảnh khắc nếu chúng ta có thể vượt khỏi những giải thích này và những phản ứng của chúng, có lẽ chúng ta sẽ khám phá sự thật. Với hầu hết chúng ta, đang trải nghiệm luôn luôn đang trở thành ký ức. Tại sao? Liệu hoạt động liên tục của cái trí không là nhận vào hay thẩm thấu, và xua đuổi hay chối từ, hay sao? Liệu nó không bám chặt thứ gì gây vui thú, thăng hoa, ý nghĩa, và cố gắng loại bỏ thứ gì vô dụng, hay sao? Và liệu nó có thể vĩnh viễn không có qui trình? Chắc chắn, đó là một câu hỏi hão huyền, bởi vì chúng ta sẽ khám phá trong chính đang hỏi nó.

Lúc này chúng ta hãy thâm nhập sâu thêm nữa. Sự tích lũy tích cực hay tiêu cực này, qui trình đang đánh giá này của cái trí, trở thành người kiểm duyệt, người quan sát, người trải nghiệm, người suy nghĩ, cái tôi. Tại khoảnh khắc của đang trải nghiệm, người trải nghiệm không hiện diện; nhưng người trải nghiệm hiện diện khi sự chọn lựa bắt đầu, đó là, khi cái đang sống qua rồi và có sự bắt đầu của tích lũy. Sự thôi thúc kiểm được che kín đang sống đó, đang trải nghiệm đó, đang khiến cho nó trở thành một sự việc của quá khứ, của ký ức. Chừng nào còn có người quan sát, người trải nghiệm, chắc chắn phải có kiểm được, qui trình của nhận vào; chừng nào còn có một thực thể tách rời đang nhìn ngắm và đang chọn lựa, trải nghiệm luôn luôn là một qui trình của trở thành. Đang là hay đang trải nghiệm hiện diện khi thực thể tách rời không hiện diện.

‘Làm thế nào cái thực thể tách rời kết thúc được?’

Tại sao bạn đang đặt ra câu hỏi đó? ‘Làm thế nào’ là một cách mới để kiếm được. Lúc này, chúng ta quan tâm đến sự kiếm được, và không phải quan tâm đến làm thế nào để có được tự do khỏi nó. Tự do khỏi cái gì đó không là tự do gì cả; nó là một phản ứng, một kháng cự, mà chỉ nuôi dưỡng đối nghịch thêm nữa.

Nhưng chúng ta hãy quay lại câu hỏi đầu tiên của bạn. Liệu cái hình bóng là tự chiếu rọi, hay liệu nó đã hiện diện mà không bị ảnh hưởng gì bởi bạn? Liệu nó độc lập khỏi bạn? Ý thức là một vật phức tạp, và nó sẽ dốt nát khi đưa ra một trả lời xác định, đúng chứ? Nhưng người ta có thể thấy rằng sự công nhận được đặt nền tảng trên một bị quy định của cái trí. Bạn đã tìm hiểu Phật giáo, và như bạn đã nói, nó đã gây ấn tượng cho bạn nhiều hơn bất kỳ tôn giáo nào, thế là qui trình bị quy định đã xảy ra. Bị quy định đó có lẽ đã chiếu rọi cái hình bóng, mặc dù cái trí ý thức bị bận tâm bởi một vấn đề hoàn toàn khác hẳn. Cũng vậy, cái trí của bạn đang được khiến cho tinh tế và nhạy cảm bởi cách sống của bạn, và bởi sự bàn luận bạn đang có với những người bạn của bạn, có lẽ bạn ‘đã thấy’ sự suy nghĩ được khoác vào một hình thức của Phật giáo, như một người khác có lẽ ‘thấy’ nó trong một hình thức Thiên chúa giáo. Nhưng dù nó là tự chiếu rọi hay không tự chiếu rọi không có sự quan trọng cốt lõi, đúng chứ?

‘Có lẽ không, nhưng nó đã giúp đỡ tôi hiểu rõ nhiều lắm.’

Thật sao? Nó đã không giúp đỡ bạn hiểu rõ công việc của cái trí riêng của bạn, và bạn đã trở thành một tù nhân cho trải nghiệm đó. Tất cả trải nghiệm có ý

nghĩa khi cùng nó hiểu rõ về chính mình hiện diện mà là yếu tố giải thoát hay hiệp thông duy nhất; nhưng nếu không có hiểu rõ về chính mình, trải nghiệm là một gánh nặng đang dẫn đến mọi loại ảo tưởng.

30- Vấn đề Tình yêu

Một con vịt con đang xuất hiện trên con kênh rộng giống như một con tàu dưới cánh buồm, một mình và những tiếng kêu quác quác biểu lộ sự quan trọng. Con kênh ớn khúc vào ra qua thị trấn. Không có những con vịt khác trong tầm mắt, nhưng con vịt này đã tạo đủ tiếng ồn thay cho những con vịt khác. Một ít người nghe nó mà không chú ý gì cả, nhưng điều đó không thành vấn đề đối với con vịt. Nó không sợ hãi, nhưng nó tự cảm thấy là một nhân vật rất nổi bật trên con kênh đó; nó sở hữu con kênh. Ra khỏi thị trấn là vùng quê để chịu cùng những cánh đồng cỏ xanh và những con bò đen trắng mập mạp. Có những đám mây lớn trên đường chân trời và bầu trời dường như thấp xuống, gần sát quả đất, cùng ánh sáng đỏ mà dường như chỉ vùng đất này của thế giới có được. Đất đai cũng bằng phẳng như bàn tay của người ta, và con đường chỉ dốc lên khi phải leo qua những cây cầu bắc ngang những con kênh cao. Một chiều tối an bình; mặt trời đang lặn hướng North Sea, và những đám mây thâm nhận màu sắc của mặt trời đang lặn. Những bệt sáng to lớn, xanh và hồng, bắn qua bầu trời.

Bà ấy là vợ một người nổi tiếng mà có vị trí rất cao trong chính phủ, gần gần mút đỉnh, nhưng không hoàn toàn. Ăn mặc sang trọng và giữ thái độ yên lặng, bà ấy toát ra dáng vẻ đặc trưng đó của uy quyền và giàu có, sự bảo đảm của một người đã quá quen thuộc sự tuân phục và sai khiến mọi công việc. Từ một hay hai sự việc bà ấy nói, chắc chắn rằng người chồng của bà

ấy có bộ não và bà ấy là động cơ của tham vọng. Cùng nhau họ đã leo lên thật cao, nhưng ngay khi nhiều quyền hành và vị trí quan trọng hơn hầu như thuộc về họ, ông ấy bị bệnh rất nặng. Khi đang kể đến đây, hầu như bà ấy không thể tiếp tục và những giọt nước mắt chảy xuống hai má. Bà ấy hồi tỉnh bằng nụ cười, nhưng nó đã mau chóng biến mất. Ngồi ngả ra sau, bà ấy yên lặng một lúc, và sau đó tiếp tục.

‘Tôi đã đọc một số những nói chuyện của ông và đã tham dự một hay hai nói chuyện. Khi tôi đang lắng nghe ông, điều gì ông nói có ý nghĩa nhiều. Nhưng những điều này mau lẹ rời khỏi tôi, và lúc này bởi vì tôi thực sự đang phiền muộn lắm tôi nghĩ rằng tôi muốn đến gặp ông. Tôi chắc chắn rằng ông hiểu rõ việc gì đã xảy ra. Người chồng của tôi bệnh gần chết, và tất cả những điều chúng tôi sống và làm việc cho nó đều tan thành mây khói. Đảng phái và công việc của nó sẽ tiếp tục, nhưng ... Mặc dù có y tá và bác sĩ, tôi đã tự chăm sóc chính anh ấy, và trong nhiều tháng tôi đã chẳng ngủ được bao nhiêu. Tôi không thể chịu đựng nổi khi phải mất anh ấy mặc dù bác sĩ nói rằng anh ấy không có bao nhiêu cơ hội để hồi phục. Tôi đã suy nghĩ và đã suy nghĩ về tất cả điều này, và hầu như tôi cũng bị bệnh bởi những lo âu. Chúng tôi không có con cái, như ông biết, và chúng tôi có ý nghĩa với nhau nhiều lắm. Và lúc này...’

Bạn thực sự muốn nói chuyện nghiêm túc và thâm nhập những sự việc?

‘Tôi cảm thấy quá tuyệt vọng và hoang mang, tôi không tin rằng tôi có thể suy nghĩ nghiêm túc; nhưng tôi phải tìm được một loại rõ ràng nào đó trong chính tôi.’

Bạn thương yêu người chồng của bạn, hay bạn thương yêu những sự việc xảy ra qua anh ấy?

‘Tôi thương yêu...’ Bà ấy choáng váng quá không tiếp tục được.

Làm ơn đừng nghĩ rằng câu hỏi quá tàn nhẫn, nhưng bạn sẽ phải tìm ra đáp án thực sự cho nó, nếu không đau khổ sẽ luôn luôn hiện diện ở đó. Tro ng lật tung sự thật của câu hỏi đó có lẽ có sự khám phá của tình yêu là gì.

‘Trong tình trạng lúc này tôi không suy nghĩ điều gì cả.’

Nhưng vấn đề tình yêu này đã không thoáng hiện trong cái trí của bạn, hay sao?

‘Một lần, có lẽ, nhưng tôi đã vội vàng chạy trốn nó. Tôi luôn luôn có quá nhiều việc phải làm trước khi anh ấy bị bệnh; và lúc này, dĩ nhiên, tất cả suy nghĩ là đau khổ. Liệu tôi đã thương yêu anh ấy bởi vì vị trí và quyền hành theo cùng anh ấy, hay liệu tôi chỉ thương yêu anh ấy? Tôi đang nói về anh ấy như thể anh ấy đã không còn nữa! Thật ra tôi không biết tôi thương yêu anh ấy tr ong cách nào. Lúc này tôi hoang mang lắm, và bộ não của tôi không chịu làm việc nữa. Nếu tôi được phép, tôi muốn được quay

lại vào một thời gian khác, có lẽ sau khi tôi đã chấp nhận những điều không tránh khỏi.’

Nếu tôi được phép vạch ra, chấp nhận cũng là một hình thức của chết rồi.

Nhiều tháng trôi qua trước khi chúng tôi gặp lại. Báo chí đã đăng đầy tin tức về cái chết của ông ấy, và lúc này ông ấy cũng đã bị quên lãng. Cái chết của ông ấy đã để lại những dấu vết trên khuôn mặt của bà ấy, chẳng mấy chốc cay đắng và bức dọc đang tự thể hiện chính chúng trong nói chuyện của bà ấy.

‘Tôi đã không nói ới bất kỳ người nào về tất cả những việc này,’ bà ấy giải thích. ‘Tôi chỉ rút khỏi tất cả những hoạt động quá khứ của tôi và tự chôn vùi tên tuổi mình trong quốc gia. Nó khủng khiếp lắm, và tôi hy vọng ông không phèn nếu tôi nói ra một chút ít. Tất cả sống của tôi, tôi đã có quá nhiều tham vọng, và trước khi lập gia đình tôi đã mê mải trong những công việc tốt lành thuộc mọi loại. Chẳng mấy chốc sau khi tôi lập gia đình, và phần lớn do người chồng của tôi, tôi rời bỏ tất cả những tranh cãi nhỏ nhen của những công việc tốt lành và đắm chìm trong chính trị bằng toàn thân tâm. Nó là một lãnh vực rộng rãi hơn nhiều của đấu tranh và tôi tận hưởng từng phút của nó, những lúc thắng trầm, những hiều kỳ và những ganh tị. Chồng tôi nổi bật trong cách yên lặng của anh ấy, và cùng tham vọng đang xô đẩy của tôi, chúng tôi luôn luôn thắng tiến. Bởi vì chúng tôi không có con cái, thời gian và suy nghĩ của tôi được trao trọn cho mục

đích phục vụ sự thăng tiến cho người chồng của tôi. Chúng tôi làm việc hòa hợp cùng nhau, hỗ trợ lẫn nhau lạ lùng. Mọi việc đều xảy ra như chúng tôi đã lên kế hoạch, nhưng tôi luôn luôn có một sự hãi ngấm ngấm vì mọi việc đang tiến triển quá tốt lành. Rồi vào một ngày, cách đây hai năm khi chồng tôi đang được xét nghiệm bởi một vấn đề nhỏ nào đó, bác sĩ nói có một khối u cần phải được chẩn đoán ngay lập tức. Khối u này không thể kiểm soát được và gây chết người. Lúc đó, chúng tôi có thể giữ kín toàn sự việc; nhưng cách đây sáu tháng tất cả lại bắt đầu, và nó đã là một trải nghiệm khủng khiếp. Khi lần cuối tôi đến gặp ông tôi quá bi thảm và đau khổ nên không thể suy nghĩ, nhưng có lẽ lúc này tôi có thể quan sát những sự việc bằng một chút rõ ràng hơn. Câu hỏi của ông đã gây bối rối cho tôi nhiều hơn tôi có thể nói với ông. Ông có lẽ nhớ rằng ông đã hỏi tôi liệu tôi thương yêu người chồng của tôi, hay thương yêu những sự việc theo cùng anh ấy. Tôi đã suy nghĩ nhiều về nó; nhưng liệu nó không là một vấn đề quá phức tạp để được trả lời bởi chính người ta, hay sao?

Có lẽ, nhưng nếu người ta không khám phá tình yêu là gì, sẽ luôn luôn có đau khổ và những thất vọng bi đát. Và khám phá nơi nào tình yêu kết thúc và phiền muộn bắt đầu là điều khó khăn lắm, đúng chứ?

‘Ông đang hỏi, liệu thương yêu người chồng của tôi không bị pha trộn bởi thương yêu chức vụ và quyền hành của tôi. Liệu tôi thương yêu người chồng của tôi do bởi anh ấy đã cho tôi phương tiện để thành tựu tham vọng của tôi? Một phần cũng vì điều này,

và cũng cả thương yêu người đàn ông. Tình yêu là một pha trộn của quá nhiều sự việc.'

Liệu nó là tình yêu khi có sự đồng hóa hoàn toàn cùng một người khác? Và đồng hóa này không là cách đơn giản và trực tiếp nhất để tạo ra sự quan trọng cho chính mình, hay sao? Liệu nó là tình yêu khi có đau khổ của cô độc, đau khổ của bị tước đoạt những sự việc mà dường như trao tặng ý nghĩa cho sống? Bị cắt đứt những phương cách của tự thành tựu, bị cắt đứt những thứ mà cái tôi đã sống dựa vào, là khước từ sự quan trọng tự tạo, và điều này tạo ra buồn bã, cay đắng, đau khổ của cô độc. Và đau khổ này là tình yêu hay sao?

‘Ông đang cố gắng nói cho tôi, đúng chứ, rằng tôi đã không thương yêu chồng tôi gì cả? Tôi thực sự rất choáng váng khi ông đặt ra nó theo cách đó. Và không còn cách nào khác để giải thích nó, đúng chứ? Chưa bao giờ tôi đã suy nghĩ về tất cả điều này, và chỉ khi nào có một biến cố đặc biệt tác động tôi mới chịu đựng đau khổ thực sự trong sống. Dĩ nhiên, không có con cái cũng là một biến cố thất vọng to tát, nhưng nó được can thiệp bởi sự kiện rằng tôi có người chồng của tôi và công việc. Tôi nghĩ rằng chúng đã trở thành con cái của tôi. Có một kết thúc sợ hãi về chết. Bỗng nhiên tôi phát hiện chính tôi chỉ có một mình, không có bất kỳ việc gì để làm, bị gạt đi và bị quên lãng. Lúc này tôi nhận ra sự thật của điều gì ông nói; nhưng nếu ông đã nói những điều này cho tôi ba hay bốn năm về trước, tôi đã không lắng nghe ông. Tôi không hề liệu ngay cả lúc này tôi đang lắng nghe ông hay chỉ

đang tìm kiếm những lý do để bênh vực cho tôi!
Liệu tôi được phép đến nói chuyện lại cùng ông?’

31- Chức năng thực sự của một giáo viên là gì?

Cây bồ đề và những cây me thống trị thung lũng nhỏ, đã xanh tươi và óng lại sau những cơn mưa. Nơi khoảng trống mặt trời gắt gao và khắc nghiệt, nhưng nơi có những bóng cây lại khá mát mẻ. Những cái bóng đậm đà, và những cây cổ thụ đồ sộ tương phản bầu trời xanh. Ngạc nhiên thay, có quá nhiều chim trong thung lũng đó, những con chim thuộc nhiều loại khác nhau, và những con chim sẽ đến những cái cây này và biến mất trong chúng thật mau lẹ. Có thể sẽ không có nhiều mưa trong nhiều tháng nhưng lúc này thung lũng yên bình, xanh tươi, những cái giếng đầy y nước, và có hy vọng trong đất đai. Những thị trấn thoái hóa ở thật xa những quả đồi, nhưng những ngôi làng gần bên bản thủ và con người đang chết đói. Chính phủ chỉ hứa hẹn, và dân làng chẳng quan tâm bao nhiêu. Có vẻ đẹp và hân hoan quanh họ, nhưng họ chẳng màng nhìn ngắm và cũng không có sự giàu có bên trong riêng của họ. Giữa quá nhiều dễ thương, con người dờ dẩn và trống rỗng.

Ông ấy là một giáo viên với đồng lương ít ỏi và một gia đình đông con, nhưng ông ấy quan tâm đến giáo dục. Ông ấy nói rằng ông ấy gặp khó khăn để xoay xở trong sống, nhưng dầu sao ông ấy vẫn có thể sống, và nghèo khổ không là vấn đề gây phiền muộn. Mặc dù lương thực không nhiều lắm, họ cũng đủ ăn, và bởi vì con cái của ông ấy được giáo dục miễn phí trong ngôi

trường nơi ông ấy đang dạy, họ có thể sống lây lất. Ông ấy giỏi giảng trong môn dạy và cũng dạy những môn khác, mà ông ấy nói rằng bất kỳ giáo viên nào cũng có thể làm nếu có chút đỉnh thông minh. Lại nữa ông ấy nhấn mạnh sự quan tâm sâu thẳm của ông ấy trong giáo dục.

‘Chức năng của một giáo viên là gì?’ ông ấy hỏi.

Liệu anh ấy chỉ là một người trao thông tin, một người truyền kiến thức?

‘Ít nhất anh ấy phải là điều đó. Trong bất kỳ xã hội nào, những cậu trai và những cô gái phải được chuẩn bị để sống, tùy thuộc những khả năng của các em, và vân vân. Nó là một phần thuộc chức năng của một giáo viên phải chuyển tải kiến thức cho những em học sinh để cho em ấy có lẽ có một việc làm trong tương lai, và có lẽ cũng, giúp đỡ để tạo ra một cấu trúc xã hội tốt lành hơn. Em học sinh phải được chuẩn bị để đối diện sống.’

Đúng như thế, thưa bạn, nhưng chúng ta không đang cố gắng tìm ra chức năng của một giáo viên là gì, hay sao? Liệu nó chỉ là một chuẩn bị cho em học sinh một nghề nghiệp thành công? Liệu người giáo viên không có ý nghĩa bao quát và to tát hơn, hay sao?

‘Dĩ nhiên anh ấy có. Đầu tiên, anh ấy có thể là một mẫu mực. Bởi cách sống của anh ấy, bởi cách cư xử của anh ấy, bởi thái độ và quan điểm của anh ấy, anh ấy có thể gây ảnh hưởng và làm cho những em học sinh cảm thấy phấn khởi.’

Liệu nó là chức năng của một giáo viên khi là một mẫu mực cho học sinh? Liệu không dư thừa những mẫu mực, những anh hùng, những người lãnh đạo, nếu không thêm vào một người khác cho một danh sách đã dài ngoằng rồi, hay sao? Liệu mẫu mực là phương cách của giáo dục? Liệu chức năng của giáo dục không là giúp đỡ em học sinh được tự do, được sáng tạo, hay sao? Và liệu có được tự do trong bất cứ đâu, trong tuân phục, dù phía bên ngoài hay phía bên trong? Khi em học sinh được khuyến khích để tuân theo một mẫu mực, liệu sợ hãi không được duy trì trong một hình thức tinh tế và thăm thẳm, hay sao? Nếu người giáo viên trở thành một mẫu mực, chính mẫu mực đó không đúc khuôn và gây biến dạng sống của em học sinh, hay sao? Liệu lúc đó bạn không đang khuyến khích xung đột giữa em ấy là gì và em ấy nên là gì, hay sao? Liệu chức năng của một giáo viên không là giúp đỡ em học sinh hiểu rõ em ấy là gì, hay sao?

‘Nhưng người giáo viên phải hướng dẫn em học sinh hướng về một sống cao cả hơn và ắt lạnh hơn.’

Muốn hướng dẫn, bạn phải biết; nhưng liệu bạn biết? Bạn biết cái gì? Bạn chỉ biết cái gì bạn đã học được qua bức màn của những thành kiến của bạn, mà là tình trạng quy định của bạn như một người Ấn giáo, một người Thiên chúa giáo, hay một người Cộng sản; và hình thức của hướng dẫn này chỉ dẫn đến đau khổ thêm nữa và đổ máu nhiều hơn, như nó đã thể hiện khắp thế giới. Liệu chức năng của một giáo viên không phải là giúp đỡ em học sinh tự làm tự do chính em ấy

một cách thông minh khỏi những ảnh hưởng bị quy định này để cho em ấy có thể gặp gỡ sống một cách thăm thẳm và tổng thể, mà không có sợ hãi, không có sự bất mãn hung hăng, hay sao? Bất mãn là bộ phận của thông minh, nhưng không phải sự thỏa mãn dễ dãi của bất mãn. Sự bất mãn vì mục đích kiếm được chẳng mấy chốc được thỏa mãn, bởi vì nó theo đuổi cái khuôn mẫu quen thuộc của hành động kiếm được. Chức năng của một giáo viên không là xóa sạch sự ảo tưởng gây thỏa mãn của những hướng dẫn, những mẫu mực, những người lãnh đạo, hay sao?

‘Vây thì, ít ra người giáo viên có thể khiến cho em học sinh phấn khởi với những sự việc thăng hoa hơn.’

Lại nữa, liệu bạn không đang tiếp cận vấn đề một cách sai lầm hay sao, thưa bạn? Nếu bạn, như một giáo viên, áp đặt suy nghĩ và cảm thấy vào em học sinh, liệu bạn không đang khiến em ấy phụ thuộc một cách tâm lý vào bạn, hay sao? Khi bạn hành động như nguồn cảm hứng của em ấy, khi em ấy hướng về bạn như em ấy sẽ hướng về một người lãnh đạo, hay về một lý tưởng, chắc chắn em ấy đang phụ thuộc bạn. Sự phụ thuộc không nuôi dưỡng sợ hãi, hay sao? Và sự sợ hãi không làm què quặt thông minh, hay sao?

‘Nhưng nếu người giáo viên không là một người gây cảm hứng, một mẫu mực, hay một người hướng dẫn, vậy thì chức năng thực sự của anh ấy là gì?’

Khoảnh khắc bạn không là những sự việc này bạn là gì? Liên hệ của bạn với em học sinh là gì? Trước kia bạn đã có bất kỳ liên hệ nào với em học sinh? Sự liên hệ của bạn với em được đặt nền tảng trên một ý tưởng của cái gì tốt lành cho em ấy, rằng em ấy nên là điều này hay điều kia. Bạn là người giáo viên, và em ấy là học sinh; bạn đã hành động vào em ấy, bạn gây ảnh hưởng em ấy tùy theo tình tạng bị quy định đặc biệt của bạn, vì vậy, có ý thức hay không ý thức, bạn đúc khuôn em ấy theo hình ảnh riêng của bạn. Nhưng nếu bạn chấm dứt hành động vào em ấy, vậy thì em ấy trở thành quan trọng tron g chính em ấy, mà có nghĩa bạn phải hiểu rõ em ấy và không đòi hỏi em ấy phải hiểu rõ bạn hay những lý tưởng của bạn, mà là giả dối. Vậy thì bạn phải giải quyết ‘cái gì là’ và không phải ‘cái gì nên là’.

Chắc chắn, khi người giáo viên xem em học sinh như một cá thể độc nhất và thế là không so sánh với bất kỳ người nào khác, vậy thì người giáo viên không quan tâm đến hệ thống hay phương pháp. Sự quan tâm duy nhất của anh ấy là ‘giúp đỡ’ em học sinh hiểu rõ những quy định quanh em ấy và bên trong em ấy, để cho em ấy có thể đối diện một cách thông minh, không có sợ hãi, qui trình phức tạp của sống và không thêm vào nhiều vấn đề hơn cho sự hỗn loạn đang hiện diện sẵn rồi.

‘Ông không đang yêu cầu người giáo viên một công việc vượt quá anh ấy, hay sao?’

Nếu bạn không thể thực hiện công việc này, vậy thì tại sao lại là một giáo viên? Câu hỏi của bạn có ý

nghĩa chỉ khi nào dạy học là một nghề nghiệp không quan trọng đối với bạn, một công việc giống như bất kỳ công việc nào khác, bởi vì tôi cảm thấy rằng không gì là không thể thực hiện được cho người giáo dục đúng đắn.

32- Con cái của bạn và Thành công của chúng.

Một buổi tối đầy đam mê. Những đỉnh đồi lóe sáng bởi mặt trời đang lặn, và trên con đường băng qua thung lũng, bốn con chim gõ củi đang tắm trong cát. Với những cái mỏ hơi dài chúng sẽ kéo cát vào dưới chúng, cánh của chúng sẽ vung vẩy khi chúng đẩy cơ thể của chúng vào sâu hơn trong nó, và sau đó chúng sẽ bắt đầu lại, những cái mỏ trên đầu của chúng chập chờn lên xuống. Chúng đang gọi nhau và tận hưởng hạnh phúc hoàn toàn. Không muốn quấy rầy chúng, rời con đường chúng tôi đi trên bãi cỏ dày, mọc thấp của những cơn mưa mới đây; và kia kia, cách một vài feet, là một con rắn lớn, màu vàng và khỏe mạnh. Đầu của nó lóng bóng, ốm ốm và có hình dạng hung tợn. Nó tập trung vào những con chim đó đến độ không muốn bị quấy rầy, hai mắt đen thui nhìn không chuyển động và cái lưỡi ba nhá nh đen thui của nó thụt ra thụt vào. Hầu như không thể nhận biết được, nó đang chuyển động hướng về những con chim, vẩy của nó không gây ra tiếng ồn nào trên cỏ. Nó là một con rắn hổ mang, và tỏa ra sự chết chóc quanh nó. Nguy hiểm nhưng đẹp, nó chiếu sáng trong ánh sáng đang tối dần, và mới đây chắc nó đã lột da cũ của nó. Bỗng nhiên bốn con chim vụt bay lên không gian bằng một tiếng kêu và sau đó chúng tôi thấy một sự việc lạ lùng xảy ra: một con rắn hổ mang thư giãn. Nó đã quá hăm hở, quá căng thẳng, và lúc này dường như nó không còn ống, đang trở thành bộ phận của quả đất – nhưng trong một giây, chết rồi. Nó chuyển động rất dễ dàng và chỉ nhấc đầu lên

khi chúng tôi gây ra một tiếng động nhẹ nhẹ, nhưng theo cùng nó là một bất động đặc trưng, một bất động của sợ hãi và chết chóc.

Bà ấy là một phụ nữ lớn tuổi, nhỏ thó, với mái tóc bạc nhưng vẫn còn được giữ gìn tốt. Mặc dù câu nói trau chuốt, hình dáng của bà ấy, bước đi của bà ấy, cử chỉ của bà ấy và cái cách ngẩng cao đầu của bà ấy, tất cả đều phơi bày một hung hăng ó định mà giọng nói của bà ấy không che giấu. Bà ấy có một gia đình đông con, nhiều con trai và con gái, nhưng người chồng của bà ấy đã chết lâu rồi và một mình bà ấy nuôi nấng tất cả chúng. Một trong các cậu trai của bà ấy, bà ấy nói bằng sự hãnh diện rõ ràng, là một bác sĩ thành công với một sự nghiệp lớn, và cũng là một bác sĩ giải phẫu giỏi. Một trong những cô con gái của bà ấy là một người chính trị thành công và khôn ngoan, và không quá nhiều khó khăn, bà ấy tiếp tục khoe khoang; bà ấy nói cùng một nụ cười mà hàm ý, ‘Bạn biết phụ nữ có nghĩa gì.’ Bà ấy tiếp tục giải thích rằng người con gái theo đuổi chính trị này có những khát vọng về tinh thần.

Bạn có ý gì qua cụm từ khát vọng về tinh thần?

‘Cháu ấy muốn là người đứng đầu của một nhóm người thuộc triết học hay tôn giáo nào đó.’

Có uy quyền trên những người khác qua một tổ chức chắc chắn là xấu xa, đúng chứ? Đó là phương cách của tất cả những người chính trị dù họ ở trong chính trị hay không? Bạn có lẽ che giấu nó dưới những từ ngữ lừa gạt và ngọt ngào, nhưng ham muốn uy quyền không luôn luôn xấu xa hay sao?

Bà ấy đang lắng nghe, nhưng điều gì đang được nói không có ý nghĩa đối với bà ấy. Thấy rõ ràng trên nét mặt của bà ấy rằng bà ấy quan tâm điều gì đó, và chốc lát sau điều đó được bộc lộ. Bà ấy tiếp tục kể về những hoạt động của những người con khác. Tất cả những người con khác đều rất hăng say và làm việc tốt ngoại trừ người con mà bà ấy thực sự thương yêu.

‘Đau khổ là gì?’ bỗng nhiên bà ấy hỏi. ‘Nơi nào đó trong nền quá khứ dường như tôi đã có nó trong suốt sống của tôi. Mặc dù ngoại trừ một đứa tất cả những người con của tôi đều khá giả và thỏa mãn, nhưng đau khổ vẫn liên tục ở cùng tôi. Tôi không thể chỉ ra nó, nhưng nó đã theo đuổi tôi, và đêm khuya tôi thường bị thức giấc để suy nghĩ nó là gì. Tôi cũng lo lắng cho cậu con út của tôi. Ông thấy, cậu ấy là một thất bại. Bất kỳ việc gì cậu ấy chạm đến đều tan nát: hôn nhân của cậu ấy, sự liên hệ của cậu ấy với anh chị em, và với bạn bè của cậu ấy. Hầu như cậu ấy không bao giờ có được một việc làm, và khi cậu ấy có một công việc liền có một việc gì đó xảy ra và cậu ấy lại mất việc. Dường như cậu ấy không thể được giúp đỡ. Tôi lo lắng cho cậu ấy, và mặc dù cậu ấy thêm vào sự đau khổ của tôi, tôi không nghĩ cậu ấy là gốc rễ của nó. Đau khổ là gì? Tôi đã có những lo âu, những thất vọng và những đau đớn về cơ thể, nhưng cái đau khổ lan tỏa này là cái gì đó vượt khỏi tất cả điều đó, và tôi đã không thể tìm ra nguyên nhân của nó. Chúng ta có thể nói về nó?’

Bạn rất tự hào về con cái của bạn và đặc biệt về sự thành công của chúng, đúng chứ?

‘Tôi nghĩ bất kỳ cha mẹ nào sẽ như vậy bởi vì tất cả chúng đều làm ăn ốt đẹp ngoại trừ người con út. Chúng đều giàu có và hạnh phúc. Nhưng tại sao ông đặt ra câu hỏi đó?’

Có lẽ có cái gì đó liên quan với đau khổ của bạn. Liệu bạn chắc rằng đau khổ của bạn không liên quan gì đến sự thành công của chúng?

‘Dĩ nhiên, ngược lại, tôi rất hạnh phúc về nó.’

Bạn nghĩ điều gì là gốc rễ của đau khổ của bạn? Nếu người ta được phép hỏi, liệu cái chết của chồng bạn ảnh hưởng bạn rất sâu đậm? Bạn vẫn còn bị ảnh hưởng bởi nó chứ?

‘Nó là một cú choáng váng vô cùng và tôi rất cô độc sau cái chết của anh ấy, nhưng chẳng mấy chốc tôi quên bằng sự cô độc và đau khổ của tôi bởi vì tôi còn có con cái phải được chăm sóc nên tôi không có thời gian để suy nghĩ về chính bản thân tôi.’

Bạn nghĩ rằng thời gian sẽ xóa sạch sự cô độc và đau khổ? Liệu chúng vẫn không còn hiện diện ở đó, chôn giấu trong những tầng sâu thẳm của cái trí của bạn, mặc dù bạn có lẽ đã quên bằng chúng, hay sao? Liệu có lẽ đây không là nguyên nhân của đau khổ nhận biết được của bạn, hay sao?

‘Như tôi nói, cái chết của chồng tôi là một choáng váng, nhưng không hiểu vì sao nó được chờ đợi phải xảy ra, và cùng những giọt nước mắt tôi chấp nhận nó. Khi còn là một cô gái, trước khi kết hôn

tôi đã thấy cái chết của cha tôi và vài năm sau cũng là cái chết của mẹ tôi ; nhưng tôi không bao giờ quan tâm đến tôn giáo chính thức, và tất cả những giải thích quả quyết về chết và về đời sau này không bao giờ khiến cho tôi bận tâm. Chết là điều không tránh khỏi, và chúng ta hãy chấp nhận nó càng ít ồn ào bao nhiêu càng tốt.’

Có lẽ đó là cách bạn nghĩ về chết, nhưng liệu dễ dàng lý luận để thoát khỏi cô độc, hay sao? Chết là cái gì đó của ngày mai, có lẽ được đối diện, khi nó đến; nhưng cô độc luôn luôn không hiện diện, hay sao? Bạn có lẽ cố gắng chặn đứng nó, nhưng nó vẫn hiện diện ở đó đằng sau cánh cửa. Bạn không nên mời mọc cô độc và nhìn ngắm nó, hay sao?

‘Tôi không biết về điều đó. Cô độc phải khó chịu lắm, và tôi nghi ngờ liệu tôi có thể cả gan mời mọc cảm giác dễ sợ đó? Nó thực sự rất kinh hãi.’

Bạn không phải hiểu rõ nó một cách tổng thể hay sao, bởi vì có lẽ đó là nguyên nhân đau khổ của bạn?

‘Nhưng làm thế nào tôi sẽ hiểu rõ nó khi chính nó lại là cái sự việc khiến cho tôi đau khổ?’

Cô độc không khiến cho bạn đau khổ, nhưng ý tưởng của cô độc gây ra đau khổ. Bạn đã không bao giờ trải nghiệm tình trạng của cô độc. Bạn đã luôn luôn tiếp cận nó bằng sợ hãi, lo âu, bằng thôi thúc thoát khỏi nó hay tìm ra một cách khuất phục nó; thế là bạn đã lần tránh nó, đúng chứ? Bạn thực sự không bao giờ hiệp

thông trực tiếp cùng nó. Để đặt cô độc thật xa bạn, bạn đã tẩu thoát vào những hoạt động của con cái của bạn và sự thành công của chúng. Sự thành công của chúng trở thành sự thành công của bạn; nhưng đằng sau sự tôn thờ thành công này, liệu không có sự lo âu thăm thẳm nào đó hay sao?

‘Làm thế nào ông biết được?’

Cái sự việc mà bạn tẩu thoát vào – máy khâu thanh, hoạt động xã hội, một giáo điều đặc biệt, tạm gọi là tình yêu, và vân vân – trở thành quan trọng nhất, cũng cần thiết với bạn như bạn uống rượu đến mức say xỉn. Người ta có lẽ làm mất chính mình trong tôn thờ sự thành công, hay trong tôn thờ một hình ảnh, hay trong tôn thờ lý tưởng nào đó; nhưng tất cả những lý tưởng đều là ảo tưởng, và chính trong đánh mất mình có sự lo âu. Nếu người ta được phép vạch rõ, đối với bạn thành công của con cái của bạn đã là một nguồn của đau khổ, bởi vì bạn có một quan tâm thăm thẳm hơn về chúng và về chính bạn. Bất kể sự khâm phục của bạn về sự thành công của chúng và về những võ tay mà chúng đã nhận được từ công chúng, liệu đằng sau nó không có một ý thức của mắc cở, của ghê tởm hay thất vọng, hay sao? Làm ơn tha thứ cho tôi khi hỏi, nhưng liệu bạn không cảm thấy buồn bã thăm thẳm về thành công của chúng hay sao?

‘Ông biết, thưa ông, tôi không bao giờ dám thừa nhận, thậm chí với chính tôi bản chất của sự buồn bã này, nhưng nó đúng là như ông nói.’

Bạn muốn thâm nhập nó?

‘Lúc này, dĩ nhiên, tôi muốn thâm nhập nó. Ông thấy, tôi luôn luôn là tôn giáo mà không ph~~u~~ thu ộc bất kỳ tôn giáo nào. Đó đây tôi đã đọc về những vấn đề tôn giáo, nhưng tôi không bao giờ bị trói buộc trong bất kỳ những tổ chức tạm gọi là tôn giáo nào. Tôn giáo được tổ chức dường như quá xa cách và không mật thiết lắm. Dưới cuộc sống thế gian này, tuy nhiên, luôn luôn có một dò dẫm mơ hồ nào đó về tôn giáo, và khi tôi ~~ít~~ đầu có con cái, sự dò dẫm này mang hình thức của một hy vọng sâu thẳm rằng một trong những đứa con của tôi sẽ theo tôn giáo. Và không có đ~~ra~~ nào theo cả; tất cả chúng đều trở thành giàu có và thực tế gian, ngoại trừ đứa con út, mà pha trộn đủ mọi thứ. Tất cả chúng đều tầm thường quá, và đó là điều gì gây tổn thương cho tôi. Chúng mê mải trong sống thế gian hào nhoáng của chúng. Dường như nó quá lời hợ và xu ản ngốc, nhưng tôi ~~đ~~ không bàn luận về nó với bất kỳ đ~~u~~ nào, và thậm chí nếu tôi có thực hiện, bọn chúng sẽ không hiểu rõ tôi đang nói gì. Tôi nghĩ ít ra một đ~~u~~ trong số chúng sẽ khác biệt, và tôi bị kinh hãi bởi sự tầm thường của chúng và của riêng tôi. Tôi nghĩ do bởi điều này mới đang khiến cho tôi đau khổ. Người ta có thể làm gì để phá vỡ tình trạng dốt nát này?’

Trong chính người ta hay trong một người khác? Người ta chỉ có thể phá vỡ sự tầm thường trong chính người ta, và sau đó có lẽ nảy sinh một liên hệ khác hẳn với những người khác. Biết rằng người ta tầm thường đã là sự khởi đầu của thay đổi, đúng chứ? Nhưng một cái trí ~~nh~~ nhen, khi nhận biết được nó, vội vã điên cuồng để thay đổi, để hoàn thiện, và chính thôi thúc

này là tầm thường. Bất kỳ ham muốn để hoàn thiện nào đều nhỏ nhen. Khi cái trí biết rằng nó là tầm thường và không hành động vào chính nó, có phá vỡ sự tầm thường.

‘Ông có ý gì qua từ ngữ “hành động vào chính nó”?’

Nếu một cái trí tầm thường, nhận ra rằng nó tầm thường, tạo ra một nỗ lực để thay đổi chính nó, liệu nó vẫn không là tầm thường, hay sao? Nỗ lực để thay đổi được sinh ra từ một cái trí tầm thường, vì vậy chính nỗ lực đó là tầm thường.

‘Vâng, tôi thấy điều này, nhưng người ta có thể làm gì đây?’

Bất kỳ hành động nào của cái trí đều nhỏ nhen, giới hạn. Cái trí phải không còn hành động, và chỉ lúc đó mới có kết thúc sự tầm thường.

33- *Thôi thúc Tìm kiếm*

Hai con chim xanh vàng có những cái đuôi dài thường đến cái vườn đó mỗi buổi sáng và đậu trên một cành cây riêng biệt, đang đùa gờn và đang gọi nhau. Chúng quá náo động, luôn luôn đang chuyển động, cơ thể của chúng cựa quậy, nhưng chúng là những con vật quá dễ thương, và dường như chúng không bao giờ mệt mỏi trong đường bay vui đùa của chúng. Một cái vườn rợp bóng cây, và nhiều con chim khác đến và đi. Hai con cây con, mềm mại và nhanh nhẹn, bộ lông vàng nhạt của chúng lấp lánh trong ánh mặt trời, thường rượt đuôi nhau dọc theo bờ bức tường thấp, và sau đó, lách qua một cái lỗ, sẽ vào trong vườn; nhưng thậm chí trong nô đùa của chúng, chúng rất thận trọng và tỉnh táo, hai mắt đảo cảnh giác và canh chừng. Thỉnh thoảng một con cây già, bệ vệ, sẽ từ tốn vào ngôi vườn qua cùng cái lỗ. Nó phải là cha hay mẹ của chúng, bởi vì có một lần ba con cây này ở cùng nhau. Khi con này theo sau con khác chun qua lỗ vào vườn, chúng băng qua nguyên chiều dài bãi cỏ theo một hàng thẳng và biến mất giữa những bụi cây.

‘Tại sao chúng ta tìm kiếm?’ P hỏi. ‘Mục đích của sự tìm kiếm của chúng ta là gì? Đúng là người ta bị kiệt sức bởi sự tìm kiếm liên tục này! Liệu không có kết thúc cho nó?’

‘Chúng ta tìm **án** điều gì chúng ta **món** tìm được,’ M trả lời, ‘và sau khi tìm được điều gì chúng ta tìm **kém**, chúng ta **ấ** p tục tìm kiếm thêm nữa.

Nếu chúng ta không tìm kiếm, tất cả sống sẽ kết thúc, sống sẽ trì trệ và không có ý nghĩa.’

“Tìm kiếm và bạn sẽ tìm được”,’ R trích dẫn. ‘Có ý thức hay không ý thức, chúng ta tìm kiếm điều gì chúng ta ao ước, điều gì chúng ta khao khát. Chúng ta không bao giờ chần chừ sự thôi thúc để tìm kiếm này; chúng ta luôn luôn tìm kiếm, và chắc chắn chúng ta sẽ luôn luôn tiếp tục tìm kiếm.’

‘Ham muốn tìm kiếm là điều không tránh khỏi,’ L nói. ‘Bạn có lẽ cũng phải chần chừ tại sao chúng ta hít thở, hay tại sao tóc lại mọc. Thôi thúc để tìm kiếm là điều không tránh khỏi giống như ngày và đêm.’

Khi bạn khẳng định quá dứt khoát rằng thôi thúc để tìm kiếm là điều không tránh khỏi, thâm nhập sự thật của vấn đề bị khóa chặt, đúng chứ? Khi bạn chấp nhận bất kỳ thứ gì như kết thúc, được khẳng định, mọi khám phá không còn nữa, đúng chứ?

‘Nhưng có những luật cố định nào đó, như lực hấp dẫn, và chấp nhận chúng còn khôn ngoan hơn nặn óc tìm ra những chứng cứ chống lại chúng một cách vô vọng,’ L trả lời.

Chúng ta chấp nhận những giáo điều và những niềm tin nào đó vì những lý do tâm lý khác nhau, và vẫn vậy qua qui trình của thời gian điều gì được chấp nhận trở thành ‘không thể tránh khỏi’, một tạm gọi là cần thiết cho con người.

‘Nếu L. chấp nhận thôi thúc để tìm kiếm như điều không thể tránh khỏi, vậy thì anh ấy sẽ tiếp tục sự tìm kiếm, và đối với anh ấy nó không là một vấn đề,’ M. nói.

Người khoa học, người chính trị ranh mãnh, những người bất hạnh, những người bệnh tật – mỗi người, trong cách riêng của anh ấy, đang tìm kiếm và thay đổi mục đích của sự tìm kiếm từ thời điểm này qua thời điểm khác. Tất cả chúng ta đều đang tìm kiếm, nhưng chúng ta không bao giờ, dường như, tự hỏi chính mình tại sao chúng ta tìm kiếm. Chúng ta không đang bàn luận mục tiêu của sự tìm kiếm của chúng ta, liệu cao quý hay không cao quý, nhưng chúng ta đang cố gắng khám phá, đúng cứ, tại sao chúng ta lại tìm kiếm? Thôi thúc này, sự ép buộc liên tục này là gì? Liệu nó là điều không thể tránh khỏi? Liệu nó có một tiếp tục không tận cùng?

‘Nếu chúng tôi không tìm kiếm,’ Y. hỏi, ‘liệu chúng tôi sẽ không lười biếng và chỉ trì trệ, hay sao?’

Dường như xung đột trong một hình thức này hay một hình thức khác là phương cách của sống, và nếu không có nó chúng ta nghĩ rằng sống sẽ chẳng còn ý nghĩa. Đối với hầu hết chúng ta, kết thúc đấu tranh là chết. Tìm kiếm hàm ý đấu tranh, xung đột, và qui trình này là cần thiết cho con người, hay liệu có một phương cách ‘khác hẳn’ của sống mà trong đó tìm kiếm và đấu tranh không hiện diện? Tại sao và chúng ta tìm kiếm điều gì?

‘Tôi tìm kiếm những phương cách và những phương tiện để bảo đảm, không phải sự hiện diện riêng của tôi, nhưng sự hiện diện của quốc gia của tôi,’ L. nói.

Liệu có một khác biệt rõ ràng giữa sự hiện diện cá thể và sự hiện diện quốc gia? Cá thể đồng hóa chính anh ấy cùng quốc gia, hay cùng một hình thức đặc biệt của xã hội, và sau đó mong muốn quốc gia hay xã hội đó hiện diện. Sự hiện diện của quốc gia này hay quốc gia kia cũng là sự hiện diện của cá thể. Liệu cá thể luôn luôn không đang tìm kiếm để hiện diện, để có sự tiếp tục, bằng cách đang đồng hóa cùng cái gì đó cao quý hơn và quan trọng hơn chính anh ấy, hay sao?

‘Liệu không có một mấu chốt hay một khoảnh khắc mà bỗng nhiên chúng ta tự tìm được mà không có tìm kiếm, không có đấu tranh, hay sao?’ M. hỏi.

‘Khoảnh khắc đó có lẽ chỉ là kết quả của sự kiệt sức,’ R. trả lời, ‘một khoảng ngừng ngắn ngủi trước khi lại chìm đắm trong cái vòng tròn hể mệ độc của tìm kiếm và sợ hãi.’

‘Hoặc nó có lẽ bên ngoài thời gian,’ M. nói.

Liệu khoảnh khắc chúng ta đang nói chuyện là bên ngoài thời gian, hay nó chỉ là một điểm của nghi ngại trước khi bắt đầu tìm kiếm lại? Tại sao chúng ta tìm kiếm, và liệu tìm kiếm này có thể kết thúc? Nếu chính chúng ta không tự khám phá tại sao chúng ta tìm kiếm và đấu tranh, tình trạng mà trong đó tìm kiếm kết

thức sẽ vẫn còn hiện diện đối với chúng ta như một ảo tưởng, mà không có ý nghĩa.

‘Liệu không có sự khác biệt giữa những mục tiêu khác nhau của sự tìm kiếm?’ B hỏi.

Dĩ nhiên có những khác biệt, nhưng trong mọi tìm kiếm sự thôi thúc tại cốt lõi đều giống hệt, đúng chứ? Dù chúng ta tìm kiếm để hiện diện thuộc cá thể hay như một quốc gia; dù chúng ta đi đến một người thầy, một đạo sư, một đáng cứu rỗi, dù chúng ta tuân theo một kỷ luật đặc biệt, hay tìm được một phương tiện nào đó của làm tốt đẹp hơn cho chính chúng ta, liệu mỗi người chúng ta, trong cách giới hạn hay rộng rãi riêng của anh ấy, không đang tìm kiếm hình thức nào đó của thỏa mãn, tiếp tục, vĩnh cửu, hay sao? Vì vậy lúc này chúng ta đang tự hỏi mình, không phải chúng ta tìm kiếm điều gì, nhưng tại sao chúng ta tìm kiếm? Và liệu tất cả tìm kiếm này có thể kết thúc, không phải qua ép buộc hay tuyệt vọng, hay bởi vì người ta đã tìm được, nhưng bởi vì sự thôi thúc đã hoàn toàn kết thúc?

‘Chúng tôi bị trói buộc trong thói quen của tìm kiếm, và tôi nghĩ do bởi sự không thỏa mãn của chúng tôi,’ B. nói.

Bởi vì không thỏa mãn, không hài lòng, chúng ta tìm kiếm thỏa mãn, hài lòng. Chừng nào còn có sự thôi thúc để thỏa mãn, để thành tựu này, phải có tìm kiếm và đấu tranh. Cùng sự thôi thúc để thành tựu luôn luôn có cái bóng của sợ hãi, đúng chứ?

‘Làm thế nào chúng tôi thoát khỏi sợ hãi?’ B. hỏi.

Bạn muốn thành tựu mà không có sự đau khổ của sợ hãi; nhưng liệu luôn có một thành tựu vĩnh cửu? Chắc chắn, chính ham muốn để thành tựu, trong chính nó, là nguyên nhân của thất vọng và sợ hãi. Chỉ khi nào ý nghĩa của sự thành tựu được hiểu rõ mới có một kết thúc của ham muốn. Đang trở thành và đang là là hai tình trạng hoàn toàn khác biệt và bạn không thể chuyển động từ một tình trạng này sang một tình trạng kia, nhưng cùng sự kết thúc của đang trở thành, đang là hiện diện.

34- Lắng nghe

Mặt trăng tròn vừa lộ diện trên con sông; không khí mờ đục khiến cho mặt trăng ửng đỏ, và khói đang bốc lên từ nhiều ngôi làng, bởi thời tiết lạnh lắm. Không một gợn sóng trên con sông, nhưng dòng chảy được giấu giếm, mạnh mẽ và thăm thẳm. Những con én đang bay thấp, và một hay hai đầu cánh chạm mặt nước, luôn quấy rầy chút ít mặt nước yên bình. Thẳng lên con sông vì sao hôm vừa trông thấy được trên một tháp cao của nhà thờ Hồi giáo ở trong thị trấn đông đúc, xa xôi. Những con vẹt đang quay lại gần nơi con người trú ngụ, và đường bay của chúng không bao giờ thẳng. Chúng sẽ rơi xuống cùng một tiếng kêu, nhặt lên một hạt, và bay loạng choạng hai bên, nhưng chúng luôn luôn chuyển động về phía trước hướng đến một cái cây lá rậm, nơi chúng đang tụ họp đến hàng trăm con; sau đó chúng lại bay đến một cái cây có nhiều chỗ ẩn núp hơn, và khi đêm tối đến sẽ có yên lặng. Lúc này mặt trăng đang ở cao trên những ngọn cây, và nó sáng tạo một con đường bằng bạc trên dòng nước bất động.

‘Tôi thấy sự quan trọng của lắng nghe, nhưng tôi không hiểu liệu có khi nào tôi thực sự lắng nghe điều gì ông nói,’ anh ấy nhận xét. ‘Không hiểu vì sao tôi phải nỗ lực ghê lắm để lắng nghe.’

Khi bạn thực hiện một nỗ lực để lắng nghe, liệu bạn đang lắng nghe? Chính nỗ lực đó không là một xao nhãng mà ngăn cản đang lắng nghe, hay sao? Liệu bạn thực hiện một nỗ lực khi bạn lắng nghe cái gì đó mà

cho bạn sự hài lòng? Chắc chắn, nỗ lực để lắng nghe này là một hình thức của ép buộc. Ép buộc là kháng cự, đúng chứ? Và kháng cự nuôi dưỡng những vấn đề, vì vậy lắng nghe trở thành một trong những vấn đề. Chính lắng nghe không bao giờ là một vấn đề.

‘Nhưng đối với tôi nó có là vấn đề. Tôi muốn lắng nghe đúng đắn, bởi vì tôi cảm thấy điều gì ông đang nói có ý nghĩa thăm thẳm, nhưng tôi không thể vượt khỏi ý nghĩa thuộc từ ngữ của nó.’

Nếu tôi được phép nói như thế, lúc này bạn không đang lắng nghe điều gì đang được nói. Bạn đã khiến cho lắng nghe trở thành một vấn đề, và vấn đề này đang ngăn cản bạn lắng nghe. Mọi thứ chúng ta chạm đến đều trở thành một vấn đề, một phiền muộn nuôi dưỡng những phiền muộn khác. Nhận biết điều này, liệu có thể không nuôi dưỡng những vấn đề?

‘Điều đó sẽ tuyệt vời lắm, nhưng làm thế nào người ta sẽ đạt được tình trạng hạnh phúc đó?’

Bạn thấy, lại nữa câu hỏi ‘làm thế nào’, phương cách đạt được tình trạng nào đó, vẫn trở thành một vấn đề khác. Chúng ta đang nói về không tạo ra những vấn đề. Nếu được phép vạch ra, bạn phải nhận biết phương cách mà trong đó cái trí đang tạo ra vấn đề. Bạn muốn đạt được tình trạng của lắng nghe tổng thể; nói cách khác, bạn không đang lắng nghe, nhưng bạn muốn đạt được một tình trạng, và bạn cần thời gian lẫn hứng thú để kiếm được tình trạng đó hay tình trạng nào khác. Sự cần thiết của thời gian và sự hứng thú tạo ra những vấn

đề. Bạn không đơn giản nhận biết rằng bạn không đang lắng nghe. Khi bạn nhận biết nó, chính sự kiện rằng bạn không đang lắng nghe có hành động riêng của nó; sự thật của sự kiện đó hành động, bạn không hành động vào sự kiện. Nhưng bạn muốn hành động vào nó, thay đổi nó, nuôi dưỡng đối nghịch của nó, tạo ra một tình trạng được ham muốn, và vân vân. nỗ lực để hành động của bạn vào những sự kiện nuôi dưỡng những vấn đề, ngược lại thấy sự thật của sự kiện mang lại hành động giải phóng riêng của nó. Bạn không nhận biết sự thật, bạn cũng không thấy cái giả dối như cái giả dối, chừng nào trong bất kỳ cách nào cái trí của bạn còn bị bận tâm bởi nỗ lực, bởi so sánh, bởi đánh giá hay chỉ trích.

‘Tất cả điều này có lẽ là như thế, nhưng cùng tất cả những xung đột và những mâu thuẫn xảy ra bên trong người ta, dường như tôi vẫn không thể lắng nghe.’

Chính lắng nghe là một hành động tổng thể ; chính hành động của lắng nghe sáng tạo tự do riêng của nó. Nhưng liệu bạn thực sự quan tâm vấn đề lắng nghe, hay quan tâm vấn đề thay đổi những rối loạn phía bên trong? Nếu bạn muốn lắng nghe, thưa bạn, trong ý nghĩa của nhận biết những xung đột và những mâu thuẫn của bạn mà không ép buộc chúng vào bất kỳ khuôn mẫu đặc biệt nào của suy nghĩ, có lẽ chúng có thể hoàn toàn kết thúc. Bạn thấy, chúng ta liên tục đang cố gắng để là cái này hay cái kia, để đạt được một tình trạng đặc biệt, để nắm bắt một loại trải nghiệm và lẫn tránh một loại khác, vì vậy cái trí luôn luôn bị bận tâm

bởi cái gì đó, nó không bao giờ yên lặng để lắng nghe sự nhiễu loạn của những đấu tranh và những đau khổ riêng của nó. Hãy đơn giản, thưa bạn, và đừng cố gắng trở thành cái gì đó hay nắm bắt trải nghiệm nào đó.

35- Bất mãn hùng hực

Đã có mưa liên tục khá lớn trong nhiều ngày và những con suối đang ồn ào dâng cao. Màu nâu và bẩn thỉu, chúng đến từ mọi ngõ ngách rồi nhập vào con suối rộng chạy qua giữa thung lũng, và tiếp theo con suối này lại nhập vào con sông rồi chảy ra biển cách đây vài dặm. Con sông dư thừa nước và chảy xiết, uốn khúc qua những vườn cây ăn trái và vùng quê khoáng dãng. Ngay cả trong mùa hè con sông cũng không bao giờ khô cạn, mặc dù tất cả những dòng suối nuôi dưỡng nó lộ rõ những tảng đá trơ trụi và những bãi cát khô. Lúc này con sông đang chảy nhanh hơn tốc độ của một người đi bộ, và trên cả hai bờ người ta đang quan sát những dòng nước đầy bùn. Con sông này không phải thường xuyên dâng cao như thế. Con người rất phấn khởi, hai mắt của họ lấp lánh, bởi vì dòng nước đang chuyển động nhanh là một mãn nguyện. Thị trấn gần biển có lẽ phải chịu đựng, con sông có lẽ tràn qua hai bờ của nó gây ngập lụt những cánh đồng và những cánh rừng và phá hủy nhà cửa; và ở đây dưới cây cầu cô đơn, những dòng nước màu nâu đang ca hát. Một vài người đang câu cá, nhưng họ không thể bắt được nhiều lắm, bởi vì dòng nước chảy quá mạnh, mang theo cùng nó những cạn bã của tất cả những con suối gần bên. Bất đầu có mưa lại, tuy nhiên người ta ở lại để quan sát và để mãn nguyện trong những sự việc đơn giản.

‘Tôi đã luôn luôn là một người tìm kiếm,’ cô ấy nói.
‘Tôi đã đọc, ồ, quá nhiều quyển sách về nhiều chủ đề. Tôi là một người Thiên chúa giáo, nhưng đã từ

bỏ giáo hội đó để gia nhập một giáo hội khác; cũng từ bỏ nơi đó, tôi tham gia một tổ chức tôn giáo. Mới đây tôi đã đọc về triết lý phương đông, những lời giảng của Phật, và được thêm vào tất cả điều này, tôi đã tự phân tích tâm lý về chính tôi; nhưng thậm chí điều đó đã không khiến cho tôi ngừng lại sự tìm kiếm, và lúc này ở đây tôi đang nói chuyện cùng ông. Tôi đã định đi Ấn độ để tìm kiếm một người thầy, nhưng hoàn cảnh không cho phép tôi thực hiện.’

Cô ấy tiếp tục nói rằng cô ấy đã lập gia đình, và đã có hai người con, sáng láng và thông minh, đều đang học đại học; cô ấy không lo âu về chúng, chúng có thể tự chăm sóc. Những quan tâm về xã hội không còn bất kỳ ý nghĩa nào nữa. Cô ấy đã cố gắng nghiêm túc để thiến định nhưng không đến đâu cả, và cái trí của cô ấy vẫn dốt nát và huyền thuyên như trước kia.

‘Điều gì ông nói về thiến định và cầu nguyện quá khác biệt điều gì tôi đã đọc và tôi nghĩ rằng nó đã khiến cho tôi bị hoang mang,’ cô ấy thêm vào. ‘Nhưng qua tất cả sự hoang mang mệt mỏi này, tôi thực sự muốn khám phá sự thật và hiểu rõ sự huyền bí của nó.’

Bạn nghĩ rằng qua tìm kiếm sự thật bạn sẽ khám phá nó, hay sao? Liệu không thể rằng người tạm gọi là tìm kiếm không bao giờ khám phá sự thật, hay sao? Bạn không bao giờ thâm nhập thăm thẳm sự thôi thúc để tìm kiếm này, đúng chứ? Tuy nhiên bạn cứ tiếp tục tìm kiếm, từ một sự việc này sang một sự việc khác

trong hy vọng khám phá điều gì bạn mong muốn , mà bạn gọi là sự thật và sáng chế một huyền bí của nó.

‘Nhưng có gì sai lầm khi tôi theo đuổi điều gì tôi mong muốn? Tôi đã luôn luôn theo đuổi điều gì tôi mong muốn, và tôi thường xuyên kiếm được nó.’

Điều đó có thể, nhưng bạn nghĩ rằng bạn có thể khám phá sự thật như bạn kiếm được tiền bạc hay những tranh vẽ? Bạn nghĩ nó là một món đồ trang trí khác cho sự kiêu ngạo của người ta? Hay cái trí tham lam kiếm được phải hoàn toàn kết thúc cho cái khác lạ hiện diện?

‘Tôi nghĩ rằng tôi quá hăm hở muốn tìm được nó.’

Không phải đâu. Bạn sẽ tìm được điều gì bạn tìm kiếm trong sự hăm hở của bạn, nhưng nó sẽ không là sự thật.

‘Vậy thì tôi sẽ phải làm gì đây, chỉ nằm xuống và như cỏ cây hay sao?’

Bạn đang vội vã nhảy đến những kết luận, đúng chứ? Liệu không quan trọng phải khám phá tại sao bạn đang tìm kiếm?

‘Ồ, tôi biết tại sao tôi đang tìm kiếm, tôi hoàn toàn bất mãn với mọi thứ, thậm chí với cả những sự việc tôi đã tìm được . Đau khổ của bất mãn quay lại và quay lại; tôi nghĩ tôi đã nắm bắt được cái gì đó, nhưng chẳng mấy chốc nó phai lạt và một lần nữa đau khổ của bất mãn lại tràn ngập tôi, và tôi đã cố

gắng trong mọi cách có thể nghĩ ra được để khuấy phục nó, nhưng đầu vậy nó quá mạnh mẽ bên trong tôi, và tôi phải tìm ra cái gì đó – sự thật, hay bất kỳ nó là gì – mà sẽ khiến cho tôi an bình và mãn nguyện.’

Bạn không nên cảm ơn rằng bạn đã không thành công trong bóp nghẹt bất mãn hùng hực này, hay sao? Khuất phục bất mãn đã là vấn đề của bạn, đúng chứ? Bạn đã tìm kiếm sự mãn nguyện và may mắn thay bạn đã không tìm được nó; tìm được nó là trị trệ như cỏ cây.

‘Tôi nghĩ đó thực sự là điều gì tôi đang tìm kiếm: một tẩu thoát khỏi sự bất mãn day dứt này.’

Hầu hết mọi người đều bất mãn, đúng chứ? Nhưng họ tìm được thỏa mãn trong những sự việc dễ dàng của sống, dù nó là leo núi hay thành tựu một tham vọng nào đó. Sự náo động liên tục của bất mãn được biến thành những thành tựu gây thỏa mãn trên bề mặt. Nếu chúng ta bị lay động trong những thỏa mãn của chúng ta, chẳng mấy chốc chúng ta sẽ tìm được những phương cách để khuấy phục sự đau khổ của bất mãn, vì vậy chúng ta sống trên bề mặt và không bao giờ thâm nhập thăm thẳm những chiều sâu của bất mãn.

‘Làm thế nào người ta thâm nhập dưới bề mặt của bất mãn?’

Câu hỏi của bạn chỉ ra rằng bạn vẫn còn ham muốn tẩu thoát khỏi bất mãn, đúng chứ? Sống cùng đau

khô đó, mà không cố gắng tẩu thoát khỏi nó hay thay đổi nó, là thâm nhập những chiều sâu của bất mãn. Chừng nào chúng ta còn đang cố gắng để đến nơi nào đó, để là cái gì đó, phải có đau khổ của xung đột, và khi đã gây ra đau khổ, sau đó chúng ta muốn tẩu thoát nó; và chúng ta cố tẩu thoát vào mọi loại hoạt động. Hiệp thông cùng bất mãn, ở lại cùng nó và là bộ phận của bất mãn, mà không có người quan sát đang ép buộc nó vào những khe rãnh của thỏa mãn hay đang chấp nhận nó như điều không tránh khỏi, là cho phép cái duy nhất, cái không đối nghịch, hiện diện.

‘Tôi theo kịp điều gì ông nói, nhưng tôi đã đấu tranh với bất mãn trong quá nhiều năm đến độ lúc này rất khó khăn cho tôi để là bộ phận của nó.’

Bạn càng đấu tranh với một thói quen nhiều bao nhiêu, bạn càng trao sự sống cho nó nhiều bấy nhiêu. Thói quen là một sự việc chết rồi, đừng đấu tranh với nó, đừng kháng cự nó; nhưng cùng nhận biết sự thật của bất mãn, quá khứ sẽ mất đi ý nghĩa của nó. Mặc dù đau khổ, quả là tuyệt vời để bất mãn mà không bóp nghẹt ngọn lửa hùng hực đó bằng hiểu biết, bằng truyền thống, bằng hy vọng, bằng thành tựu. Chúng ta bị mất hút trong sự huyền bí của đạt được của con người, trong sự huyền bí của giáo hội, hay của chiếc máy bay phản lực. Lại nữa, điều này là hơi hợt, trống rỗng, dẫn đến hủy diệt và đau khổ. Có một huyền bí vượt khỏi những khả năng và những sức mạnh của cái trí. Bạn không thể khám phá nó hay rời mọc nó; nó phải hiện diện mà không có sự rời mọc của bạn, và cùng nó hiện diện một phước lành cho con người.

36- Một Trải nghiệm của Hạnh phúc

Một ngày rất nóng và ẩm. Trong công viên nhiều người đang nằm dài trên bãi cỏ hay đang ngồi trên những ghế dài trong bóng râm của những cái cây xum xuê; họ đang uống nước ngọt và hôn hít vào chút không khí trong lành, sạch. Bầu trời màu xám, không có cả một hơi gió, và những cụm khói của thành phố lớn được cơ khí hóa đồ đầy không gian. Trong vùng quê chắc là dễ thương lắm, bởi vì mùa xuân vừa chuyển sang mùa hè. Vài cái cây ứa nhựa ra những chiếc lá non của chúng, và dọc theo con đường dài xuôi theo con sông rộng, nước lấp lánh, mọi loại hoa sẽ nở rộ. Thật sâu trong những cánh rừng sẽ có sự yên lặng đặc trưng đó mà trong nó hầu như bạn có thể nghe được mọi thứ đang được sinh ra, và những hòn núi, cùng những thung lũng thăm thẳm của chúng, sẽ xanh rì và tỏa hương thơm ngát. Nhưng ở đây trong thành phố ...!

Tưởng tượng biến dạng nhận biết ‘cái gì là’; và tuy nhiên chúng ta tự hào làm sao đâu bởi sự tưởng tượng và sự phỏng đoán của chúng ta. Cái trí phỏng đoán, cùng những suy nghĩ phức tạp của nó, không thể thay đổi căn bản; nó không là một cái trí cách mạng. Nó đã tự bao bọc chính nó bằng ‘cái gì nên là’ và tuân theo khuôn mẫu của những chiều rọi bị khép kín và bị giới hạn riêng của nó. Tốt lành không ở trong ‘cái gì nên là’, nó nằm trong hiểu rõ ‘cái gì là’. Tưởng tượng ngăn cản nhận biết ‘cái gì là’, giống như so sánh. Cái

trí phải xóa sạch mọi tưởng tượng và phỏng đoán cho cái thực sự hiện diện.

Anh ấy còn khá trẻ, nhưng anh ấy có một gia đình và là một người kinh doanh có tiếng tăm nào đó. Anh ấy trông rất lo âu và đau khổ, và hăm hở muốn nói điều gì đó.

‘Cách đây lâu lắm rồi tôi đã có một trải nghiệm, và bởi vì tôi đã không bao giờ kể nó cho bất kỳ người nào trước kia, tôi không hầu như có thể giải thích nó cho ông; tôi hy vọng như thế, bởi vì tôi không thể đi đến bất kỳ người nào khác. Nó là một trải nghiệm mà làm cho quả tim của tôi vô cùng hạnh phúc; nhưng nó đã không còn nữa, và lúc này tôi chỉ còn lại một kỷ niệm vô nghĩa của nó. Có lẽ ông có thể giúp đỡ tôi nhận lại được nó. Tôi sẽ kể cho ông đầy đủ như tôi có thể nhớ được, cái hạnh phúc đó là gì Tôi đã đọc về những sự việc này, nhưng chúng luôn luôn là những thứ gì trống rỗng và chỉ quyến rũ những giác quan của tôi; nhưng điều gì đã xảy ra cho tôi vượt khỏi tất cả suy nghĩ, vượt khỏi tưởng tượng và ham muốn, và lúc này tôi đã mất nó rồi. Làm ơn giúp tôi nhận lại được nó.’ Anh ấy ngừng lại trong chốc lát và sau đó tiếp tục.

‘Một buổi sáng tôi thức giấc rất sớm; thành phố vẫn còn đang ngủ, và rung động của nó vẫn chưa bắt đầu. Tôi cảm thấy cần phải ra ngoài, thế là tôi mau lẹ mặc quần áo và xuống dưới đường. Ngay cả chiếc xe chở sữa vẫn chưa đi giao sữa quanh phố. Đó là một mùa xuân sớm, và bầu trời màu xanh nhạt. Tôi có một cảm giác mãnh liệt rằng tôi nên đến công viên, cách một dặm hay khoảng chừng đó.

Khoảnh khắc tôi ra khỏi cửa trước nhà, tôi có một cảm giác lạ thường của sự nhẹ nhàng, thanh thoát, như thể tôi đang đi trên không khí. Tòa nhà đối diện, một khu nhà cho thuê ủa màu, nhàm chán, đã mất đi tất cả những xấu xí của nó; chính những viên gạch quá sinh động và rõ ràng. Mọi vật nhỏ xíu mà thông thường tôi không bao giờ nhận thấy dường như có một chất lượng lạ thường của riêng nó, và lạ lùng thay, mọi thứ dường như là một bộ phận của tôi. Không gì tách khỏi tôi; thật ra, “tôi” như người quan sát, người nhận biết, không còn, nếu ông biết điều gì tôi có ý. Không có “tôi” tách khỏi cái cây đó, hay tách khỏi tờ giấy đó trong đường gương, hay tách khỏi những con chim đang gọi nhau. Nó là một trạng thái của ý thức mà trước kia tôi không bao giờ biết được.

‘Trên đường đến công viên,’ anh ấy tiếp tục, ‘có một cửa hàng bán hoa. Tôi đã đi qua nó hàng trăm lần, và tôi thường liếc nhìn những bông hoa khi tôi đi qua. Nhưng vào buổi sáng đặc biệt này tôi ngừng lại phía trước nó. Cửa sổ bằng kính đã có một lớp sương mỏng bởi sức nóng và ẩm ướt từ bên trong, nhưng việc này không ngăn cản tôi nhìn thấy nhiều loại hoa khác nhau. Khi tôi đứng nhìn chúng, tôi phát giác chính tôi đang cười đùa bằng một hân hoan tôi đã chưa từng trải nghiệm trước kia. Những bông hoa đó đang nói chuyện cùng tôi, và tôi đang nói chuyện cùng chúng; tôi ở trong chúng, và chúng là bộ phận của tôi. Trong nói điều này, tôi có lẽ tạo cho ông ấn tượng rằng tôi bị thôi miên, hơi hơi lãng đãng; nhưng không phải như thế. Tôi mặc quần áo rất đúng đắn, và nhận biết mình đang khoác vào những thứ sạch sẽ, nhìn ngắm cái đồng hồ của tôi,

thấy tên của những cửa hàng, kể cả tên cửa hàng của người thợ may quần áo cho tôi, và đọc những tựa đề của những quyển sách trong cửa sổ tiệm bán sách. Mọi thứ đều sinh động, và tôi thương yêu mọi thứ. Tôi là hương thơm của những bông hoa đó, nhưng không có “tôi” mà ngắm những bông hoa, nếu ông biết tôi có ý gì. Không có sự phân chia giữa chúng và tôi. Cửa hàng bán hoa đó sinh động, huyền hoặc bởi những màu sắc, và vẻ đẹp của tất cả chúng chắc đã khiến cho tôi chấn động, bởi vì thời gian và sự đo lường của nó đã kết thúc. Đúng là tôi đã đứng đó trên hai mươi phút, nhưng tôi cam đoan với ông rằng không có ý thức của thời gian. Hầu như tôi không thể tách khỏi những bông hoa đó. Thế giới của đấu tranh, đau khổ và phiền muộn hiện diện ở đó, và tuy nhiên nó không còn. Ông thấy, trong trạng thái đó, những từ ngữ chẳng có bao nhiêu ý nghĩa. Những từ ngữ chỉ dùng để diễn tả, tách rời, so sánh, nhưng trong trạng thái đó không có những từ ngữ; ‘Tôi’ không đang trải nghiệm, chỉ có trạng thái đó, trải nghiệm đó. Thời gian đã ngừng lại, không quá khứ, hiện tại hay tương lai. Chỉ có – ô, tôi không biết diễn tả ra từ ngữ như thế nào, nhưng không thành vấn đề. Có một Hiện diện – không, không phải từ ngữ đó. Như thể quả đất, cùng mọi thứ trong nó và trên nó, đều ở trong một trạng thái phước lành và, và tôi, đang đi bộ hướng về công viên, là bộ phận của nó. Khi tôi tiến gần công viên, hầu như tôi bị hấp hồn bởi vẻ đẹp của những cái cây quen thuộc đó. Từ những màu sắc vàng nhạt đến những màu sắc xanh đậm, những chiếc lá đang nhả múa cùng sự sống, mọi chiếc lá đều tách rời riêng biệt, và toàn sự phong phú của quả đất ở trong một chiếc lá duy nhất. Tôi nhận biết rằng quả tim tôi đang đập nhanh

lắm; tôi có một quả tim khỏe mạnh, nhưng hầu như tôi không thể thở được khi tôi đi vào công viên và tôi nghĩ tôi sắp sửa ngất xỉu. Tôi ngồi xuống trên chiếc ghế dài, và những giọt nước mắt lăn xuống hai má của tôi. Có một yên lặng mà hoàn toàn không thể chịu đựng nổi, nhưng yên lặng đó đang lau sạch tất cả những sự việc của đau khổ và phiền muộn. Khi vào sâu hơn trong công viên, có âm thanh trong không gian. Tôi kinh ngạc, bởi vì không có ngôi nhà nào gần đây, và tại giờ đó của buổi sáng không một ai có một chiếc radio trong công viên. Âm nhạc là bộ phận của toàn sự việc. Tất cả tốt lành, tất cả từ bi của thế giới ở trong công viên đó, và Thiên đê hiện diện ở đó.

‘Tôi không là một người thần học, cũng không là một người tôn giáo,’ anh ấy tiếp tục. ‘Tôi đã hàng tá lần hay như thế ở trong một nhà thờ, nhưng nó chẳng có ý nghĩa gì đối với tôi. Tôi không thích mọi việc vô lý đang xảy ra trong những nhà thờ. Nhưng trong công viên đó có một Đấng Hiện diện, nếu người ta được phép sử dụng một từ ngữ như thế, trong đó tất cả đều đang sống và có sự hiện diện của chúng. Hai chân của tôi loạng choạng và tôi bắt buộc phải ngồi xuống lại, lưng dựa vào một cái cây. Thân cây là một vật đang sống, như chính tôi, và tôi là bộ phận của cái cây đó, bộ phận của Đấng Hiện diện đó, bộ phận của thế giới. Chắc là tôi đã bị ngất xỉu. Tất cả đã quá nhiều với tôi: những màu sắc đang sống, rực rỡ, những chiếc lá, những tảng đá, những bông hoa, vẻ đẹp không thể tin được của mọi thứ. Và trên tất cả là phước lành của ...

‘Khi tôi tỉnh lại, mặt trời đã lên cao. Thông thường tôi chỉ mất hai mươi phút để đi đến công viên, nhưng đã gần hai tiếng đồng hồ rồi từ khi tôi rời ngôi nhà của tôi. Thuộc cơ thể, dường như tôi không còn đủ sức mạnh để đi bộ trở lại; thế là tôi ngồi xuống, tập hợp sức mạnh và không dám suy nghĩ. Khi tôi đi chậm chậm về nhà, toàn trải nghiệm đó theo cùng tôi; nó kéo dài suốt hai ngày, và phải lạt đi cũng đột ngột như nó đến. Sau đó sự hành hạ của tôi bắt đầu. Tôi không đến gần văn phòng của tôi suốt một tuần lễ. Tôi muốn cái trải nghiệm sống động lạ thường đó quay lại lần nữa, tôi muốn sống lại một lần và vĩnh viễn trong thế giới an bình và hân hoan đó. Tất cả điều này đã xảy ra cách đây hai năm. Tôi đã suy nghĩ nghiêm túc về việc từ bỏ mọi thứ và đi khỏi để vào một góc cô lập nào đó của thế giới, nhưng trong quá trình tôi biết rằng tôi không thể nhận lại được nó theo cách đó. Không tu viện nào có thể trao tặng tôi trải nghiệm đó, và không có bất kỳ nhà thờ nào được thắp sáng bằng đèn cây có thể, chúng chỉ dẫn đến chết chóc và tối tăm. Tôi đã suy nghĩ phải thực hiện chuyến hành trình đến Ấn độ, nhưng tôi cũng gạt đi điều đó. Sau đó tôi đã cố gắng dùng một loại thuốc nào đó; nó khiến cho mọi thứ sinh động hơn, và vân vân, nhưng một viên thuốc phiện không là điều gì tôi muốn. Đó là một cách trải nghiệm rẻ tiền, nó là một ranh mãnh nhưng không là sự việc thực sự.

‘Thế là tôi ở đây,’ anh ấy kết luận. ‘Tôi sẽ cho mọi thứ, sống của tôi và tất cả những sở hữu của tôi, để sống lại trong thế giới đó. Tôi sẽ làm gì đây?’

Nó đến với bạn, thừa bạn, không được mời mọc. Bạn đã chưa bao giờ tìm kiếm nó. Nếu bạn còn đang tìm kiếm nó, bạn sẽ không bao giờ nhận được nó. Chính ham muốn để sống lại trong trạng thái hân hoan đó đang ngăn cản cái mới mẻ, cái trải nghiệm trong sáng của phước lành. Bạn thấy điều gì đã xảy ra: bạn đã có trải nghiệm đó, và lúc này bạn đang sống cùng ký ức chết ròi của ngày hôm qua. Điều gì đã là đang ngăn cản cái mới mẻ.

‘Ông có ý tôi phải gạt đi và quên bằng tất cả cái gì đã là, và tiếp tục với sống tâm thường của tôi, khao khát phía bên trong từ ngày sang ngày?’

Nếu bạn không nhìn lại và xin xỏ thêm, mà là một việc hoàn toàn khó khăn, vậy thì có lẽ chính sự việc mà bạn không thể kiểm soát đó có lẽ hành động như nó muốn. Tham lam, thậm chí cho những cái thấp hèn, nuôi dưỡng đau khổ; thôi thúc có nhiều hơn mở cánh cửa cho thời gian. Phước lành đó không thể được tạo ra qua bất kỳ hiến dâng, qua bất kỳ đạo đức, qua bất kỳ thuộc men. Nó không là một phần thưởng, một kết quả. Nó hiện diện khi nó muốn; đừng tìm kiếm nó.

‘Nhưng trải nghiệm đã là thực tế, nó đã không thuộc cái tốt đỉnh hay sao?’

Chúng ta muốn một trải nghiệm khác để khẳng định, để khiến cho chúng ta chắc chắn về cái gì đã là, và thế là chúng ta tìm kiếm chỗ ẩn náu trong nó. Được khiến cho chắc chắn hay an toàn trong cái đã là, thậm chí nếu nó đã là cái thực sự, là củng cố cái không thực

sự và nuôi dưỡng ảo tưởng. Chuyển qua hiện tại cái gì là quá khứ, vui thú hay đau khổ là ngăn cản cái thực sự. Sự thật không có tiếp tục. Nó từ khoảnh khắc sang khoảnh khắc, không thời gian và không đo lường.

37- Một người chính trị muốn làm điều tốt lành

Mưa liên tục suốt đêm, và quả đất thơm tho vẫn còn Mướt át. Con đường dẫn ra khỏi con sông giữa những cái cây cổ thụ và những cánh rừng xoài. Nó là một con đường hành hương được giẫm lên bởi hàng ngàn người, bởi vì trên hai mươi thế kỷ nó đã là truyền thống rằng tất cả những người hành hương tốt lành phải giẫm chân trên con đường đó. Nhưng nó không là thời gian phù hợp trong năm cho những người hành hương, và vào buổi sáng đặc biệt này chỉ có những người dân làng đang đi bộ ở đó. Trong những bộ quần áo đầy màu sắc rực rỡ của họ, cùng mặt trời đằng sau họ và cùng những bó củ khô, rau và củ trên đầu họ, họ là một cảnh đẹp đẽ; họ bước đi bằng sự duyên dáng và cao quý, cười đùa và nói chuyện về những công việc của làng quê. Ở hai bên con đường, vươn dài mút tầm mắt, có những cánh đồng xanh tươi, từng lúa mì mùa đông, cùng những đám rộng lớn trồng đậu và những loại rau khác để bán cho chợ. Một buổi sáng dễ thương, cùng bầu trời xanh rõ ràng, và có một phước lành trên đất đai. Quả đất là một vật đang sống, trù phú, màu mỡ và thiêng liêng. Nó không là sự thiêng liêng của những sự vật do con người tạo ra, của những đền chùa, những giáo sĩ và những quyển sách; nó là vẻ đẹp của an bình tổng thể và bất động tổng thể. Người ta được tắm trong nó, những cái cây, đám cỏ, và những con bò mộng to lớn, là bộ phận của nó; đám trẻ đang đùa giỡn trong bụi bặm nhận biết nó, dù chúng bắt nó hay không. Nó không là một sự việc trôi qua; nó hiện diện ở đó không một khởi đầu, không một kết thúc.

Ông ấy là một người chính trị và ông ấy muốn làm những điều tốt lành. Ông ấy tự cảm thấy không giống những người chính trị khác, ông ấy nói, bởi vì ông ấy thực sự quan tâm hạnh phúc của con người, nhu cầu của họ, sức khỏe của họ, và thịnh vượng của họ. Dĩ nhiên ông ấy có tham vọng, nhưng ai mà chẳng có tham vọng? Tham vọng giúp đỡ ông ấy năng động hơn, và nếu không có nó ông ấy sẽ lười biếng, không thể làm nhiều điều tốt lành cho những người khác. Ông ấy muốn trở thành một thành viên của quốc hội, và đang tiến triển tốt đẹp trên con đường mơ ước của ông ấy, và khi ông ấy đến đó ông ấy muốn thấy rằng những ý tưởng của ông ấy được thực hiện. Ông ấy đã đi khắp thế giới, thăm viếng những quốc gia khác nhau và tìm hiểu những kế hoạch của những chính phủ khác nhau, và sau đó suy nghĩ kỹ càng để có thể vận dụng một kế hoạch thực sự gây lợi lộc cho quốc gia của ông ấy.

‘Nhưng lúc này tôi không biết liệu tôi sắp xếp được nó,’ ông ấy thốt ra bằng sự đau khổ rõ ràng. ‘Ông thấy, mới đây tôi không được khỏe lắm. Những bác sĩ nói rằng tôi phải bớt làm việc lại, và tôi có lẽ phải trải qua một giải phẫu rất nghiêm trọng; nhưng tôi không thể khiến cho tôi chấp nhận tình huống này.’

Nếu người ta được phép hỏi, điều gì đang ngăn cản bạn không chấp nhận dễ dàng nó?

‘Tôi chối từ chấp nhận cái viễn cảnh trở thành một người vô dụng cho phần còn lại của cuộc đời tôi và không thể làm điều gì tôi muốn làm. Tôi biết, ít nhất

bằng từ ngữ, rằng dứt khoát tôi không thể theo kịp nhịp sống mà tôi đã quen rồi, nhưng nếu tôi không thể làm việc, kế hoạch của tôi có lẽ không bao giờ thực hiện được. Dĩ nhiên, có những người tham vọng khác, và nó là một vấn đề của hãm hại lẫn nhau. Tôi đã có mặt trong nhiều gặp gỡ của ông, vì vậy tôi nghĩ rằng tôi sẽ đến nói chuyện với ông về những sự việc này.’

Liệu vấn đề của bạn, thưa bạn, là vấn đề của tuyệt vọng? Có một khả năng của bệnh tật lâu dài, cùng không còn hữu dụng và nổi tiếng, và bạn phát giác rằng bạn không thể chấp nhận điều này, bởi vì sống sẽ hoàn toàn trợ trụi nếu không thành tựu những kế hoạch của bạn, đúng chứ?

‘Như tôi đã nói, tôi cũng tham vọng như con người kế bên, nhưng tôi cũng muốn làm điều tốt lành. Mặt khác, tôi bị bệnh nặng, và đơn giản là tôi không thể chấp nhận bệnh tật này, vì vậy có một xung đột cay đắng đang xảy ra bên trong tôi, mà tôi hoàn toàn nhận biết rằng nó đang khiến cho tôi bệnh tật nhiều hơn. Có một sợ hãi khác nữa, không phải cho gia đình tôi, mà là những người được cung phụng thừa thãi, nhưng sợ hãi về cái gì đó mà tôi không bao giờ có thể đặt thành những từ ngữ, thậm chí cho chính tôi.’

Bạn có ý sợ hãi chết?

‘Vâng, tôi nghĩ nó là như vậy; hay nói khác đi, sợ hãi kết thúc mà không thành tựu điều gì tôi đã bắt đầu làm. Có thể đây là sợ hãi to tát nhất của tôi, và tôi không biết làm thế nào khiến cho nó dịu bớt.’

Liệu bệnh tật này hoàn toàn ngăn cản những hoạt động chính trị của bạn?

‘Ông bắt nó như thế nào. Nếu tôi không ở trong trung tâm của những sự việc, tôi sẽ bị quên lãng và những kế hoạch của tôi sẽ không có cơ hội. Hầu như nó sẽ có nghĩa một rút khỏi chính trị, và tôi đã thề nguyện phải thực hiện việc đó.’

Vậy là, bạn có thể hoặc tự nguyện và dễ dàng chấp nhận sự kiện rằng bạn phải rút lui, hoặc vui vẻ tiếp tục làm công việc chính trị của bạn, khi biết bản chất nghiêm trọng của căn bệnh của bạn. Cách nào cũng vậy, bệnh tật có lẽ ngăn cản những tham vọng của bạn. Sống rất lạ lùng, đúng chứ? Nếu tôi được phép gợi ý, tại sao không chấp nhận điều không tránh khỏi mà không có cay đắng. Nếu có bi quan hay cay đắng, cái trí của bạn sẽ khiến cho bệnh tật tồi tệ thêm.

‘Tôi hoàn toàn ~~nh~~ biết tất cả điều này, và tuy nhiên tôi không thể chấp nhận – một cách vui vẻ, như ông gợi ý – tình trạng cơ thể của tôi. Có lẽ tôi có thể thực hiện một chút công việc chính trị của tôi, nhưng điều đó không đủ.’

Bạn nghĩ rằng thành tựu tham vọng làm việc tốt lành của bạn là cách duy nhất của sống cho bạn, và rằng chỉ nhờ bạn và những kế hoạch của bạn thì quốc gia của bạn mới được cứu thoát. Bạn là trung tâm của tất cả công việc tạm gọi là tốt lành này, đúng chứ? Thật ra, bạn không quan tâm nhiều lắm cho sự tốt lành của nhân dân, nhưng lại quan tâm cho sự tốt lành khi được

thể hiện qua bạn. *Bạn* là quan trọng, và không phải sự tốt lành của nhân dân. Bạn đã quá đồng hóa chính bạn cùng những kế hoạch của bạn và cùng điều tạm gọi là tốt lành của nhân dân, đến độ bạn nhận lầm sự thành tựu riêng của bạn là hạnh phúc của họ. Những kế hoạch của bạn có lẽ xuất sắc, và chúng có lẽ, bởi cơ hội hạnh phúc nào đó, mang lại tốt lành cho nhân dân, nhưng bạn muốn tên tuổi của bạn được nhận dạng cùng sự tốt lành đó. Sống thật lạ lùng; bệnh tật đã đổ ập vào bạn, và bạn bị ngăn cản không thể tăng thêm cả tên tuổi lẫn sự quan trọng của bạn. Đây là điều gì đang gây ra xung đột trong bạn, và không phải lo âu của sợ hãi nhân dân không được giúp đỡ. Nếu bạn thương yêu con người và không buông thả trong sự phục vụ đầu môi chót lưỡi, nó sẽ có sự ảnh hưởng tự phát riêng của nó mà sẽ là sự giúp đỡ có ý nghĩa; nhưng bạn không thương yêu nhân dân, họ chỉ là những dụng cụ của những tham vọng của bạn và sự kiêu ngạo của bạn. Làm công việc tốt lành là ở trên con đường dẫn đến vinh quan riêng của bạn. Tôi hy vọng bạn không phiền lòng khi tôi nói ra tất cả những điều này?

‘Tôi thực sự hạnh phúc vì ông diễn tả quá cởi mở những sự việc đã được giấu giếm sâu thẳm trong quả tim của tôi, và nó đã khiến cho tôi tốt lành. Không hiểu vì sao tôi đã cảm thấy tất cả điều này, nhưng đã không bao giờ tự cho phép chính tôi đi diện trực tiếp nó. Quả là khuấy khỏa vô cùng khi nghe điều đó được giải thích đơn giản, và tôi hy vọng rằng lúc này tôi sẽ hiểu rõ và nguôi bớt sự xung đột của tôi. Tôi sẽ thấy mọi công việc tiến triển ra sao, nhưng tôi cảm thấy hơi hơi thoát khỏi những lo âu và những hy vọng của tôi. Nhưng, thưa ông, còn chết thì sao?’

Vấn đề này còn phức tạp hơn nhiều và nó đòi hỏi hiểu rõ thăm thẳm, đúng chứ? Bạn có thể lý luận chết, khi nói rằng mọi thứ đều chết, rằng chiếc lá xanh non của mùa xuân bị thổi đi trong mùa thu, và vân vân. Bạn có thể lý luận và tìm được những giải thích về chết, hay bằng ý chí bạn cố gắng khuất phục sự sợ hãi về chết, hay tìm được một niềm tin như một thay thế cho sự sợ hãi đó; nhưng tất cả điều này vẫn còn là hành động của cái trí. Và cái tạm gọi là trực giác liên quan đến sự thật của đầu thai, hay cuộc đời sau chết, có lẽ chỉ là một ao ước được hiện diện. Tất cả những lý luận, những trực giác, những giải thích này đều trong lãnh vực của cái trí, đúng chứ? Chúng là những hoạt động của suy nghĩ để khuất phục sự sợ hãi về chết; nhưng sự sợ hãi về chết sẽ không được khuất phục hoàn toàn. Sự ham muốn được hiện diện của cá thể qua quốc gia, qua gia đình, qua danh tánh và ý tưởng, hay qua những niềm tin, vẫn còn là sự khao khát cho sự tiếp tục riêng của anh ấy, đúng chứ? Chính là khao khát này, cùng những kháng cự và những hy vọng phức tạp của nó, mà một cách tự nguyện, vui vẻ, không nỗ lực, phải kết thúc. Mỗi ngày người ta phải chết đi tất cả những ký ức, những trải nghiệm, hiểu biết và những hy vọng của người ta; những tích lũy của vui thú và phiền muộn, sự thâu lượm đạo đức, phải kết thúc từ khoảnh khắc sang khoảnh khắc. Đây không chỉ là những từ ngữ, nhưng là câu phát biểu của một sự thật. Điều gì tiếp tục không bao giờ có thể biết được trước lành của cái không biết được. Không phải thâu lượm, nhưng chết đi mỗi ngày, mỗi phút, là hiện diện không thời gian. Chừng nào còn có sự thôi thúc để thành tựu, cùng những xung đột của nó, sẽ luôn luôn có sự sợ hãi chết.

38- Cách sống ganh đua

Những con khi đang ngồi trên đường, và giữa đường một con khi con đang đùa giỡn cùng cái đuôi của nó, nhưng con ~~n~~ đang canh chừng nó. Tất cả chúng đều nhận biết rằng người nào đó đang hiện diện ở đó, tại một khoảng cách an toàn. Những con đực trưởng thành to lớn, nặng nề và khá hung dữ, và hầu hết những con khi khác đều né tránh chúng. Tất cả chúng đều đang ăn một loại trái dâu nào đó đã rơi xuống đường từ một cái cây có bóng râm với những đám lá dày. Những con mưa mới đây đã đổ đầy con sông, và dòng nước dưới cây cầu chật hẹp đang gầm gừ. Những con khi tránh nước và những vũng nước trên con đường, và khi một chiếc xe xuất hiện làm vung vãi bùn khi nó đến, trong tích tắc chúng đi khỏi con đường, con ~~n~~ ôm con con theo cùng. Một số leo lên cây và những con khác đi xuống bờ hai bên con đường, nhưng chúng quay lại ngay khi chiếc xe đã chạy nhanh qua. Lúc này chúng đã hoàn toàn quen ~~th~~ với sự hiện diện của con người. Chúng cũng nao động như cái trí ~~u~~ của con người, và cũng đủ mọi trò ranh mãnh.

Những cánh đồng lúa hai bên đường là một màu xanh lấp lánh, trù phú trong ánh ~~n~~ trời âm áp, và tương phản những quả đồi xanh ra khỏi những cánh đồng là những con chim gạo trắng và vầy cánh ~~ch~~ chậm rãi. Một con rắn dài, màu nâu, đã bò ra ~~kh~~ khỏi nước và đang nằm nghỉ dưới ánh mặt trời. Một con cá vua màu xanh rục rỡ lấp lánh ngay dưới cây cầu và đang sẵn sàng cho một cú lặn khác. Một buổi sáng tuyệt vời, không nóng quá và ~~n~~ những cây dừa cô đơn rải rác trên

những cánh đồng kê lê quá nhiều sự việc. Giữa những cánh đồng xanh lục và những quả đồi xanh lơ có sự hiệp thông, một bài hát. Có vẻ thời gian trôi qua quá nhanh. Trong bầu trời xanh những con diều đang lượn qua lượn lại; thỉnh thoảng chúng sẽ đáp xuống một cành cây để tia lông, và sau đó lại tung cánh bay đi, đang gọi nhau và đang bay vòng. Cũng có nhiều con chim ưng, cùng với những cái cổ trắng và những cái cánh và cơ thể nâu vàng. Giữa những cụm cỏ non mới nhú có những con kiến đỏ to; chúng ùn ùn tiến về trước, bỗng nhiên ngừng lại, và sau đó đi khỏi theo hướng đối diện. Sự sống thật phong phú, tuyệt vời – và không nhận biết được, mà có lẽ là điều gì tất cả những vật đang sống này, to lớn và nhỏ bé, đều mong muốn. Một con bò mộng còn nhỏ có những cái chuông quanh cổ đang kéo một cái xe nhẹ được làm rất tinh tế, hai cái bánh lớn của nó được nối liền bởi một thanh thép mỏng mà trên đó một cái khung bằng gỗ được chắt lên. Trên khung gỗ này một người đàn ông đang ngồi, hãnh diện bởi con bò đang phi nhanh và những người đang theo dõi. Con bò mộng, khỏe mạnh nhưng thon thả, trao tặng anh ấy sự quan trọng; lúc này mọi người đang nhìn anh ấy, như những người dân làng đi ngang qua đang nhìn. Họ ngừng lại, theo dõi bằng hai mắt khâm phục, đưa ra những lời bình phẩm, và đi qua. Người đàn ông đang ngồi ngay thẳng và hãnh diện làm sao, mắt nhìn thẳng phía trước! Hãnh diện, dù trong những sự việc nhỏ nhoi hay trong những thành tựu to tát, tại căn bản đều giống hệt. Việc gì người ta làm và cái gì người ta có trao tặng người ta sự quan trọng và thanh danh; những con người trong chính anh ấy như một

hiện diện tổng thể dường như chẳng có chút ý nghĩa nào cả.

Anh ấy đến cùng hai người bạn của anh ấy. Mỗi người đều có bằng đại học hạng khá, và họ đang sống rất tốt, họ nói, trong những nghề nghiệp khác nhau của họ. Tất cả họ đều đã lập gia đình và có con cái, và dường như họ hài lòng với sống, tuy nhiên họ cũng bị quấy rầy.

‘Nếu tôi được phép,’ anh ấy nói, ‘Tôi muốn đặt ra một câu hỏi để khai mào nói chuyện. Nó là một câu hỏi không mục đích và trong chừng mực nào đó nó đã quấy rầy tôi kể từ khi nghe ông cách đây vài buổi tối. Trong số những chủ đề ông đã nói có chủ đề về sự ganh đua và tham vọng là những thôi thúc hủy diệt mà con người phải hiểu rõ và thế là được tự do khỏi nó, nếu anh ấy muốn sống trong một xã hội an bình. Nhưng đấu tranh và xung đột không là bộ phận của chính bản chất của sự hiện diện, hay sao?’

Xã hội như được cấu thành hiện nay được đặt nền tảng trên tham vọng và xung đột, và hầu như mọi người đều chấp nhận sự kiện này như điều không thể tránh khỏi. Cá thể được quy định vào điều không thể tránh khỏi của nó; qua giáo dục, qua những hình thức khác biệt của sự ép buộc phía bên ngoài và phía bên trong, anh ấy được khiến cho ganh đua. Nếu anh ấy muốn phù hợp vào xã hội này, anh ấy phải chấp nhận những quy định đã đặt ra, ngược lại anh ấy sẽ gặp phải một thời gian tồi tệ. Chúng ta dường như nghĩ rằng

chúng ta phải phù hợp vào xã hội này; nhưng tại sao người ta phải như vậy?

‘Nếu chúng ta không phù hợp, chúng ta sẽ chỉ sống dưới thấp.’

Tôi không hiểu liệu điều đó sẽ xảy ra nếu chúng ta thấy được toàn ý nghĩa của vấn đề? Chúng ta có lẽ không sống tùy thuộc vào cái khuôn mẫu thông thường, nhưng chúng ta sẽ sống một sống sáng tạo và hạn h phúc, bằng một tầm nhìn hoàn toàn khác hẳn. Một tình trạng như thế không thể được tạo ra nếu chúng ta chấp nhận khuôn mẫu xã hội hiện nay như điều không thể tránh khỏi. Nhưng để quay lại mấu chốt của bạn: liệu tham vọng, ganh đua và xung đột cấu thành một cách sống không thể tránh khỏi và được định đoạt trước? Chắc chắn bạn nghĩ rằng chúng phải như vậy. Lúc này chúng ta hãy bắt đầu từ đó. Tại sao bạn chấp nhận một cách sống ganh đua là qui trình duy nhất của sự hiện diện?

‘Tôi là ganh đua, tham vọng, giống như tất cả những người quanh tôi. Nó là một cách sống thường thường cho tôi vui thú và thoải mái, nhưng tôi chỉ chấp nhận nó mà không có đấu tranh, bởi vì tôi không biết bất kỳ cách sống nào khác; và thậm chí nếu tôi biết, tôi nghĩ rằng tôi sẽ sợ hãi để thử nó. Tôi có nhiều trách nhiệm, và tôi sẽ lo ngại ghê lắm cho tương lai con cái của tôi nếu tôi phá vỡ những suy nghĩ và những thói quen thông thường của sống.’

Bạn có lẽ có trách nhiệm đối với những người khác, thưa bạn, nhưng liệu bạn cũng không có trách nhiệm phải sáng tạo một thế giới an bình, hay sao? Không thể có an bình, không thể có hạnh phúc vĩnh cửu cho con người chừng nào chúng ta – cá thể, nhóm người và quốc gia – còn chấp nhận sự hiện diện ganh đua này như điều không thể tránh khỏi. Ganh đua, tham vọng, hàm ý xung đột bên trong và bên ngoài, đúng chứ? Một người tham vọng không là một người an bình, dù anh ấy có lẽ nói về an bình và tình huynh đệ. Người chính trị không bao giờ tạo ra an bình cho thế giới này, những người phụ thuộc vào bất kỳ niềm tin có tổ chức nào cũng không thể, bởi vì tất cả họ đều đã bị quy định trong thế giới của những người lãnh đạo, những người cứu rỗi, những người hướng dẫn và những mẫu mực; và khi bạn tuân theo một người khác bạn đang tìm kiếm sự thành tựu của những tham vọng riêng của bạn, dù trong thế giới này hay trong thế giới của ý tưởng, thế giới tạm gọi là tinh thần. Ganh đua, tham vọng, hàm ý xung đột, đúng chứ?

‘Tôi thấy điều đó, nhưng người ta phải làm gì đây? Khi bị trói buộc trong mạng lưới của ganh đua này, làm thế nào người ta sẽ thoát khỏi nó? Và thậm chí nếu người ta có thoát khỏi nó, liệu có bất kỳ bảo đảm rằng sẽ có hòa bình giữa con người và con người? Nếu tất cả chúng ta không thấy sự thật của vấn đề tại cùng thời điểm, sự nhận biết của sự thật đó bởi một người hay hai người sẽ chẳng có giá trị gì cả.’

Bạn muốn biết làm thế nào thoát khỏi mạng lưới của xung đột, thành tựu, tuyệt vọng này. Chính câu hỏi ‘Làm thế nào?’ hàm ý rằng bạn muốn được bảo đảm rằng nỗ lực của bạn sẽ không bị thất bại. Bạn vẫn muốn thành công, chỉ tại một mức độ khác. Bạn không thấy rằng tất cả tham vọng, tất cả ham muốn cho thành công trong bất kỳ hướng nào, đều tạo ra xung đột cả bên trong lẫn bên ngoài. ‘Làm thế nào?’ là phương cách của tham vọng và xung đột, và chính câu hỏi đó ngăn cản bạn không thấy sự thật của vấn đề. ‘Làm thế nào?’ là cái thang cho thành công thêm nữa. Nhưng lúc này chúng ta không đang suy nghĩ dựa vào thành công hay thất bại, ngược lại suy nghĩ dựa vào sự loại bỏ xung đột; liệu kế tiếp cái đó mà không có xung đột, trì trệ là điều không tránh khỏi, hay sao? Chắc chắn hòa bình hiện diện không qua những phòng vệ, những luật lệ và những bảo đảm, nhưng nó hiện diện ở đó khi bạn không hện diện – bạn mà là tác nhân của xung đột cùng những tham vọng và những thất vọng của bạn.

Quan điểm khác của bạn, thưa bạn, rằng tất cả mọi người phải thấy sự thật của vấn đề này tại cùng thời điểm là một điều chắc chắn không thể được. Nhưng liệu bạn có thể thấy nó, và khi bạn có thấy, sự thật đó mà bạn đã thấy và mà mang lại tự do sẽ ảnh hưởng những người khác. Nó phải bắt đầu nơi bạn, bởi vì bạn là thế giới, như người khác là thế giới.

Tham vọng nuôi dưỡng sự tầm thường của cái trí và quả tim; tham vọng là giả dối, bởi vì mãi mãi nó đang tìm kiếm một kết quả. Cái người muốn trở thành một vị thánh, hay một người chính trị thành công, hay một người giám đốc quan trọng, quan tâm đến sự thành

tự cá nhân. Dù đồng hóa cùng một ý tưởng, một quốc gia, hay một hệ thống, tôn giáo hay kinh tế, sự thôi thúc để thành công cũng cố cái tôi, cái ngã, mà chính cấu trúc của nó là giả dối, rối loạn và giới hạn. Tất cả điều này khá rõ ràng nếu người ta thâm nhập nó, đúng chứ?

‘Nó có ẽ rõ ràng đối với ông, thưa ông, nhưng đối với hầu hết chúng tôi sự xung đột cho một ý thức của sự hiện diện, cảm thấy rằng chúng tôi đang sống. Nếu không có tham vọng và ganh đua, những sống của chúng tôi sẽ lê lét và vô dụng.’

Bởi vì bạn đang khẳng định cách sống ganh đua này, con cái của bạn và con cái của con cái của bạn sẽ nuôi dưỡng hận thù, ganh tị và chiến tranh thêm nữa; cả bạn và chúng sẽ không có hòa bình. Bởi vì đã bị quy định bởi khuôn mẫu truyền thống này của sự hiện diện, luân phiên bạn đang giáo dục con cái của bạn để chấp nhận nó; thế là thế giới tiếp tục trong phương cách đau khổ này.

‘Chúng tôi muốn thay đổi, nhưng ...’ Anh ấy nhận biết sự vô ích riêng của anh ấy và không nói nữa.

39- Thiên định – Nỗ lực – Ý thức

B iển xa khỏi những hòn núi ở phía đông của thung lũng, và qua trung tâm của thung lũng một con sông nhàn nhã chảy ra biển. Con sông quanh năm đầy ắp nước, và nó đẹp lắm ngay cả nơi nó đi qua thị trấn khá lớn. Cư dân thị trấn quen thuộc sử dụng con sông cho mọi thứ – câu cá, tắm rửa, uống nước, thải nước bẩn, và những chất thải của một nhà máy trôi vào nó. Nhưng con sông quảng đi tất cả những bận thiu của con người, và nước của nó lại trong lành và xanh ngay sau khi nó chảy qua khu cư ngụ của họ.

Một con đường rộng chạy dọc con sông về hướng tây, dẫn thẳng đến những đồn điền trà trong những rặng núi; nó uốn khúc vào ra, thỉnh thoảng rời bỏ con sông, nhưng gần như mọi lúc đều thấy nó. Khi con đường leo lên, theo sát con sông, những đồn điền trở nên rộng lớn hơn, và ở đây có những nhà máy sấy khô và chế biến trà. Chẳng mấy chốc khu đất đai trở thành rộng lớn, và con sông náo nhiệt bởi những thác nước. Vào buổi sáng người ta sẽ thấy những người phụ nữ ăn mặc rục rờ, cơ thể của họ gập xuống, da của họ biến thành sẫm đen bởi mặt trời gắt, đang ngắt những chiếc lá thanh thanh của những bụi trà. Tất cả phải được ngắt trước thời gian nào đó trong buổi sáng và mang đến nhà máy gần nhất trước khi mặt trời trở nên quá nóng. Tại cao độ này mặt trời gắt lắm và thấm vào da đau đớn, và mặc dù họ quen thuộc nó, một số phụ nữ phải che đầu bởi một phần của miếng vải họ đang mặc. Họ tươi tỉnh, nhanh nhẹn và khéo léo trong công việc của họ, và chẳng mấy chốc nhiệm vụ đặc biệt đó

sẽ chấm dứt cho ngày hôm đó; nhưng hầu hết đều là những người vợ và những người mẹ, và họ sẽ vẫn phải nấu nướng và chăm sóc con cái. Họ có một công đoàn, và những người quản lý đồn điền đối xử với họ tử tế, bởi vì sẽ nguy hiểm lắm nếu có đình công và thả cho những lá trà tự do lớn lên đúng kích cỡ của chúng.

Con đường tiếp tục lên cao và lên cao, và không khí trở nên lạnh lẽo. Tại cao độ 8000 feet không còn những đồn điền trà nữa, nhưng những người đàn ông đang xới đất và trồng trọt nhiều thứ để được gửi đến những thị trấn dọc theo biển. Từ cao độ đó quang cảnh xa khỏi những cánh rừng và những đồn điền thật hoành tráng, cùng con sông, lúc này có màu đục, đang thống trị mọi thứ. Quay lại một hướng khác, con đường uốn khúc qua những cánh đồng lúa xanh tươi, lấp lánh và những cánh rừng sâu. Có nhiều cây dứa và xoài, và những bông hoa hiện diện mọi nơi. Con người vui vẻ, và dọc theo hai bên đường họ đang bày biện nhiều thứ, từ những món nữ trang rẻ tiền đến những trái cây ngon miệng. Họ lười biếng và dễ dãi, và có vẻ đủ ăn, không giống như những người ở vùng đất thấp, nơi sống thật khó khăn, đông đúc và thiếu ăn.

Anh ấy là một khát sĩ, một thầy tu, nhưng không thuộc bất kỳ trật tự đặc biệt nào, và anh ấy nói về chính mình như về một người thứ ba. Lúc vẫn còn trẻ anh ấy đã từ bỏ thế giới và những phương cách của nó và đã lang thang khắp quốc gia, ở lại cùng một số những người thầy tôn giáo nổi tiếng, nói chuyện với họ và tuân theo những kỷ luật và những nghi lễ đặc trưng của họ. Anh ấy đã nhịn ăn nhiều ngày, sống cô lập trong những dãy núi, và làm hầu hết những việc mà người

khất sĩ phải làm. Anh ấy đã hủy hoại chính anh ấy thuộc cơ thể qua việc thực hành vô số khổ hạnh quá độ, và mặc dù việc đó đã qua lâu rồi, cơ thể của anh ấy vẫn còn gánh chịu nó. Rồi thì, vào một ngày anh ấy đã quyết định từ bỏ tất cả những luyện tập, những nghi lễ và những kỷ luật này bởi vì, hảo huyền và không có bao nhiêu ý nghĩa, và lang thang vào những hòn núi xa xôi nào đó nơi anh ấy đã trải qua nhiều năm trong thiền định sâu thẳm. Điều thông thường đã xảy ra, anh ấy nói bằng một nụ cười, và khi quay lại anh ấy đã trở nên nổi tiếng và đã có nhiều đệ tử theo sau mà anh ấy đã dạy cho họ những điều đơn giản. Anh ấy đã đọc văn chương tiếng Phạn cổ xưa, và lúc này anh ấy cũng từ bỏ rồi. Mặc dù cần thiết để diễn tả vấn đề sống của anh ấy là gì, anh ấy thêm vào, đó không phải là vấn đề khiến cho anh ấy đã đến.

‘Vượt trên tất cả đạo đức, hy sinh, và hành động của giúp đỡ vô tư, là thiền định,’ anh ấy nói. ‘Nếu không có thiền định, hiểu biết và hành động trở thành một gánh nặng nhằm chán chường có ý nghĩa bao nhiêu; nhưng chẳng mấy người biết thiền định là gì. Nếu ông sẵn lòng, chúng ta phải nói chuyện về vấn đề này. Trong thiền định nó là sự trải nghiệm của người nói để đạt được những trạng thái khác nhau của ý thức; anh ấy đã có những trải nghiệm mà không sớm thì muộn tất cả những con người khát vọng đều phải trải qua, những tâm nhìn được thể hiện bởi Krishna, Christ, Buddha. Họ là kết quả của sự suy nghĩ và giáo dục riêng của người ta, và của điều gì có lẽ được tạm gọi là văn hóa của người ta. Có những tâm nhìn, những trải nghiệm và những quyền năng của vô vàn loại khác nhau. Bất hạnh

thay, hầu hết những người tìm kiếm đều bị trói buộc trong mạng lưới của suy nghĩ và ham muốn riêng của họ, ngay cả một số người vĩ đại nhất của sự thật. Vì có quyền năng chữa trị và khả năng thông suốt những từ ngữ, họ trở thành những tù nhân của những khả năng và những trải nghiệm riêng của họ. Chính người nói đã thông qua những nguy hiểm và những trải nghiệm này, và với hết khả năng của anh ấy đã hiểu rõ và vượt khỏi chúng – ít ra, chúng ta hãy hy vọng như thế. Vậy thì, thiền định là gì?

Chắc chắn, trong thâm nhập thiền định, nỗ lực và người thực hiện nỗ lực phải được hiểu rõ. Nỗ lực đúng đắn dẫn đến một việc, và nỗ lực sai lầm dẫn đến một việc khác, nhưng cả hai đều đang bị trói buộc, đúng chứ?

‘Người ta nói rằng ông đã không đọc kinh Upanishads hay bất kỳ văn chương thiêng liêng nào, nhưng khi ông nói ra giống như một người đã đọc và biết.’

Đúng thật rằng tôi đã không đọc những thứ này, nhưng điều đó không quan trọng. Cả nỗ lực đúng đắn và nỗ lực sai lầm đều bị trói buộc, và chính ngục tù này phải được hiểu rõ và được đập tan. Thiền định là đập tan tất cả ngục tù; nó là một tình trạng của tự do, nhưng không *khỏi* bất kỳ cái gì. Tự do khỏi cái gì chỉ là sự vun đắp của kháng cự. Ý thức được tự do không là tự do. Ý thức là trải nghiệm của tự do hay của ngục tù, và ý thức đó là người trải nghiệm, người tạo tác nỗ lực. Thiền định là đập tan người trải nghiệm, mà không thể được thực hiện một cách có ý thức. Nếu người trải nghiệm

được đập tan một cách có ý thức, vậy thì có một đang cùng cố ý chí, mà cũng là một bộ phận của ý thức. Vậy thì, vấn đề của chúng ta liên quan đến toàn qui trình ý thức, và không phải với một bộ phận của nó, nhỏ nhỏi hay to tát, chi phối hay nhượng bộ.

‘Dường như điều gì ông nói là đúng thực. Những phương cách của ý thức rất tinh tế, đối gạt và mâu thuẫn. Chỉ qua sự quan sát hồn nhiên và sự thâm nhập thăm thẳm thì mới bong bong này mới có thể được tháo gỡ và trật tự mới có thể lộ diện.’

Nhưng, thưa bạn, người tháo gỡ mới bong bong vẫn còn hiện diện ở đó; người ta có thể gọi anh ấy là cái tôi cao hơn, đại ngã, và vân vân, nhưng anh ấy vẫn còn là bộ phận của ý thức, người tạo tác nỗ lực mà luôn luôn đang cố gắng đến được nơi nào đó. Nỗ lực là ham muốn. Một ham muốn có thể được khuất phục bởi một ham muốn cao cả hơn, và ham muốn đó vẫn cần một ham muốn khác, và thế là liên tục. Ham muốn nuôi dưỡng đối gạt, ảo tưởng, mâu thuẫn, và những tầm nhìn của hy vọng. Sự ham muốn tốt cùng vì cái tôi thương, hay ý muốn đạt được cái không tên, vẫn còn là phương cách của ý thức, của người trải nghiệm về tốt lành và xấu xa, người trải nghiệm mà đang chờ đợi, đang quan sát, đang hy vọng. Ý thức không thuộc một mức độ đặc biệt, nó là tổng thể của sự hiện diện của con người.

‘Điều gì đã được nghe này giờ đều quá hoàn hảo và đúng thực; nhưng nếu người ta được phép thâm nhập, cái gì sẽ mang lại an bình, bất động cho ý thức này?’

Không gì cả. Chắc chắn, cái trí luôn luôn đang tìm kiếm một kết quả, một phương cách để đến được một thành tựu nào đó. Cái trí là một dụng cụ đã được xếp đặt vào chung, nó là ụ giả dối của thời gian, nhưng nó chỉ suy nghĩ dựa vào kết quả, thành tựu, cái gì đó phải kiếm được hay phải lẩn tránh.

‘Đó là như thế. Nó đang được phát biểu rằng chừng nào cái trí còn ăng động, đang chọn lựa, đang tìm kiếm, đang trải nghiệm, phải có người tạo tác nỗ lực mà tạo tác hình ảnh riêng của anh ấy, gọi nó bằng những cái tên khác nhau, và đây là mạng lưới mà suy nghĩ bị trói buộc trong nó.’

Chính suy nghĩ là vật tạo tác mạng lưới; suy nghĩ là mạng lưới. Suy nghĩ đang trói buộc; suy nghĩ chỉ có thể dẫn đến sự mở rộng thêm của thời gian, cánh đồng mà trong đó hiểu biết, hành động, đạo đức, có sự quan trọng. Dù tinh tế hay đơn giản đến chừng nào, suy nghĩ không thể đập tan tất cả suy nghĩ. Ý thức như người trải nghiệm, người quan sát, người chọn lựa, người kiểm duyệt, ý muốn, phải kết thúc, một cách tự nguyện và vui vẻ, mà không có bất kỳ hy vọng của phần thưởng. Người tìm kiếm không còn. Đây là thần định. Bất động của cái trí không thể được tạo ra qua hành động của ý muốn. Có bất động khi ý muốn không còn. Đây là thần định. Sự thật không thể được tìm kiếm; nó hiện diện khi người tìm kiếm không hiện diện. Cái trí là thời gian, và suy nghĩ không thể khám phá cái không thể đo lường.

40- Phân tích tâm lý
và
và Vấn đề của con người

Tất cả những con chim và những con dê đều ở nơi nào đó, nó yên lặng và xa cách lạ lùng dưới cái cây cô đơn, tỏa rộng trong một vùng bao la của những cánh đồng, được trồng trọt khéo léo và xanh tươi trù phú. Những quả đồi xa xa, cần cỗi và gắt gỏng trong mặt trời giữa trưa, nhưng dưới cái cây lại sẫm tối, mát mẻ và dễ chịu. Cái cây này, to lớn và đồ sộ, đã tập hợp sức mạnh và cân đối trong sự cô đơn của nó. Nó là một vật sinh động, một mình, và tuy nhiên có vẻ nó thống trị tất cả những vùng chung quanh của nó, thậm chí những quả đồi xa xa. Những người dân làng tôn thờ nó; dựa vào thân cây to lớn của nó có một cục đá được chạm khắc mà trên đó người ta đã đặt những bông hoa vàng rực. Vào chiều tối không ai đến cái cây đó; sự cô đơn của nó quá mãnh liệt, và tốt hơn nên thờ phụng nó suốt ban ngày khi có nhiều bóng mát, những con chim líu lo và tiếng nói của con người. Nhưng vào giờ này tất cả dân làng đều ở quanh những túp lều của họ, và dưới cái cây thật an bình. Mặt trời không bao giờ xuyên thấu đến gốc cây, và những bông hoa sẽ sống sót qua ngày hôm sau, khi những bông hoa khác được dâng cúng. Một con đường hẹp dẫn đến cái cây, và sau đó tiếp tục qua những cánh đồng lúa xanh. Những con dê cẩn thận đi thành bầy theo con đường này cho đến khi chúng đến gần những quả đồi, và sau đó chúng chạy một cách hoang dã, ngẫu nhiên mọi thứ trong tâm với. Sự vinh

quang tợn vện của cái cây là vào chiều tối. Khi mặt trời lặn sau những quả đồi, những cánh đồng tở nên xanh sậm hơn, và chỉ còn ngọn cái cây đó bắt được tia nắng cuối cùng, vàng nhạt và mong manh. Cùng sự hiện diện của bóng tối, dường như cái cây đó rút khỏi tất cả những vùng chung quanh của nó và hiệp thông cùng đêm tối; huyền bí của nó dường như tăng thêm, đang thâm nhập vào huyền bí của tất cả những sự vật.

Vừa là một người tâm lý học và vừa là một người phân tích, anh ấy đã làm việc nhiều năm và đã có nhiều chữa trị do bởi sự mất tay của anh ấy. Anh ấy làm việc trong một bệnh viện cũng như trong phòng khám riêng của anh ấy. Những bệnh nhân giàu có của anh ấy đã khiến cho anh ấy giàu có thêm nữa, với những chiếc xe hơi đắt tiền, một ngôi nhà ở vùng quê, và mọi việc còn lại. Anh ấy làm việc rất nghiêm túc, nó không chỉ là một công việc kiếm tiền, và anh ấy đã sử dụng những phương pháp khác nhau của sự phân tích tùy theo bệnh nhân. Anh ấy đã nghiên cứu kỹ thuật thôi miên và áp dụng có chừng mực cho một vài bệnh nhân.

‘Nó là một việc rất lạ lùng,’ anh ấy nói, ‘làm thế nào trong suốt trạng thái thôi miên, con người sẽ tự do và dễ dàng nói về những ép buộc và những phản ứng giấu giếm của họ, và mỗi lần một bệnh nhân được dẫn vào thôi miên tôi cảm thấy sự lạ lùng của nó. Chính bản thân tôi cũng chân thật và cẩn thận lắm nhưng tôi hoàn toàn nhận biết những nguy hiểm nghiêm trọng của thôi miên, đặc biệt trong bàn tay của những con người ranh mãnh, thuộc y khoa hay thứ khác. Thôi miên có thể không là một

phương pháp chữa trị mau hơn và tôi không cảm thấy nó là đúng đắn ngoại trừ trong những ca bệnh bình nào đó. Phải mất một thời gian dài để chữa trị một bệnh nhân, thông thường nhiều tháng, và nó là một công việc khá nhàm chán.

‘Vào thời gian nào đó trước đây,’ anh ấy tiếp tục, ‘một bệnh nhân mà tôi đã điều trị trong nhiều tháng đến gặp tôi. Cô ấy không là một người dốt nát, cô ấy đã đọc nhiều sách và có những quan tâm rộng rãi; và cùng sự phấn khởi đáng kể và một nụ cười mà tôi đã không thấy trong một thời gian dài, cô ấy bảo với tôi rằng cô ấy đã được thuyết phục bởi một người bạn để tham dự một số trong những nói chuyện của ông. Có vẻ rằng trong suốt những nói chuyện cô ấy đã cảm thấy chính cô ấy được giải thoát khỏi những trầm cảm khá trầm trọng của cô ấy. Cô ấy nói rằng buổi nói chuyện đầu tiên đã hoàn toàn khiến cho cô ấy bối rối. Những suy nghĩ và những từ ngữ đều mới mẻ đối với cô ấy và dường như mâu thuẫn, và cô ấy không muốn tham dự nói chuyện thứ hai; nhưng bạn của cô ấy giải thích rằng điều này thường xảy ra, và cô ấy nên lắng nghe nhiều nói chuyện trước khi quyết định. Cuối cùng cô ấy đến tất cả những nói chuyện, và như tôi nói, cô ấy cảm thấy một ý thức của giải thoát. Điều gì ông nói dường như đã chạm vào những mấu chốt nào đó trong ý thức của cô ấy, và không cần thực hiện bất kỳ nỗ lực nào cô ấy giải thoát khỏi những thất vọng và những trầm cảm của cô ấy, cô ấy phát giác rằng chúng không còn nữa; đơn giản chúng đã không còn hiện diện. Điều này đã xảy ra cách đây vài tháng. Tôi gặp lại cô ấy ngày hôm trước, và những trầm uất đó chắc chắn đã được khai quang; cô ấy trở lại bình thường và hạnh phúc, đặc biệt trong sự liên hệ của

cô ấy với gia đình, và mọi việc dường như trôi chảy êm ả.

‘Đây chỉ là khởi đầu,’ anh ấy tiếp tục. ‘Ông thầy, nhờ người bệnh nhân này, tôi đã đọc một số trong những lời giảng của ông, và điều gì tôi thực sự muốn nói với ông là như thế này: liệu có một phương cách hay một phương pháp mà chúng tôi có thể mau chóng đến được gốc rễ của tất cả những đau khổ của con người này? Những phương pháp kỹ thuật hiện nay của chúng tôi rất tốn thời gian và cần đến một thời gian đáng kể của tìm hiểu bệnh nhân.’

Thưa bạn, nếu tôi được phép hỏi, bạn đang cố gắng làm gì với những bệnh nhân của bạn?

‘Nói một cách đơn giản, không có những thuật ngữ của phân tâm học, chúng tôi giúp đỡ họ vượt qua những khó khăn, những trầm uất của họ, và vân vân, với mục đích để họ có lẽ phù hợp vào xã hội.’

Bạn nghĩ rằng giúp đỡ con người phù hợp vào xã hội thoái hóa này là rất quan trọng?

‘Nó có lẽ thoái hóa, nhưng sự đổi mới xã hội không là công việc của chúng tôi. Công việc của chúng tôi là giúp đỡ những bệnh nhân điều chỉnh anh ấy đến môi trường sống chung quanh của anh ấy, và là một công dân hạnh phúc và hữu dụng hơn. Chúng tôi đang giải quyết những trường hợp bất bình thường và không đang cố gắng tạo ra những con người siêu bình thường. Tôi không nghĩ đó là chức năng của chúng tôi.’

Bạn nghĩ rằng bạn có thể tự tách rời chính bạn khỏi những chức năng của bạn? Nếu tôi được phép hỏi, liệu cũng không là chức năng của bạn phải tạo ra một trật tự hoàn toàn mới mẻ, một thế giới mà trong đó không có chiến tranh, không hận thù, không có thôi thúc để ganh đua, và vân vân, hay sao? Liệu tất cả những thôi thúc và những ép buộc này không tạo ra một môi trường xã hội mà phát triển những con người bất bình thường, hay sao? Nếu người ta chỉ quan tâm đến việc giúp đỡ cá thể tuân phục vào cái khuôn mẫu xã hội đang hiện diện, ở đây hay nơi nào khác, liệu người ta không đang duy trì chính những nguyên nhân mà tạo ra thất vọng, đau khổ và hủy diệt, hay sao?

‘Chắc chắn có cái gì đó trong điều gì ông nói, như những người phân tích tôi không nghĩ rằng chúng tôi được chuẩn bị để thâm nhập thăm thẳm vào toàn nguyên nhân của sự đau khổ của con người.’

Vậy thì dường như, thưa bạn, rằng bạn quan tâm không phải với sự phát triển tổng thể của con người, nhưng chỉ với một bộ phận đặc trưng của ý thức tổng thể của anh ấy. Chữa trị một bộ phận nào đó có lẽ cần thiết, nhưng nếu không hiểu rõ qui trình tổng thể của con người, chúng ta có lẽ gây ra những hình thức khác của bệnh tật. Chắc chắn, đây không là một vấn đề của tranh cãi hay phỏng đoán; nó là một sự kiện hiển nhiên mà phải được thâm nhập, kh ông phải chỉ bởi những người phân tích, nhưng bởi mỗi người chúng ta.

‘Ông đang dẫn vào những chủ đề rất thăm thẳm mà tôi không quen thuộc, và tôi phát giác chính mình

vượt khỏi chiều sâu của tôi. Tôi đã suy nghĩ mang máng về những chủ đề này, và về điều gì chúng tôi thực sự đang cố gắng để thành tựu với những bệnh nhân của chúng tôi ngoài những phương pháp thông thường. Ông thấy, hầu hết chúng tôi không có những khuynh hướng hay thời gian cần thiết để thâm nhập tất cả điều này; nhưng tôi nghĩ rằng chúng tôi nên thực sự thâm nhập nếu chúng tôi muốn làm tự do chính chúng tôi và giúp đỡ những bệnh nhân của chúng tôi được tự do khỏi sự hoang mang và đau khổ của văn minh phương Tây hiện nay.’

Hoang mang và đau khổ không chỉ ở phương Tây, bởi vì những con người khắp thế giới đều cùng trong tình huống bị thảm. Vấn đề của cá thể cũng là vấn đề của thế giới, chúng không là hai qui trình rõ rệt và tách rời. Chúng ta quan tâm, chắc chắn, đến vấn đề con người, dù là những người ở phương Đông hay phương Tây, mà chỉ là một phân chia vô lý thuộc địa dư. Toàn ý thức của con người liên quan đến Thượng đế, đến chết, đến sống đúng đắn và hạnh phúc, đến trẻ em và giáo dục của chúng, đến chiến tranh và hòa bình. Nếu không hiểu rõ tất cả điều này, không thể có sự chữa trị của con người.

‘Ông nói đúng, thưa ông, nhưng chẳng mấy người trong chúng tôi có thể thâm nhập thăm thăm và bao quát như thế. Hầu hết chúng tôi đều được giáo dục sai lầm. Chúng tôi trở thành những người chuyên môn, những người kỹ thuật, mà có những công dụng của nó, nhưng bất hạnh thay đó là cốt thúc của chúng tôi. Dù chuyên môn của anh ấy là tâm điểm hay phối hợp, mỗi người chuyên môn thiết

lập thiên đàng nhỏ xíu riêng của anh ấy , như người giáo sĩ, và mặc dù thỉnh thoảng anh ấy có lẽ đọc cái gì đó ở phía bên kia, anh ấy vẫn còn y hệt cho đến khi anh ấy chết. Ông nói đúng, nhưng nó đó kìa.

‘Lúc này, thưa ông, tôi muốn quay lại câu hỏi của tôi: liệu có một phương pháp hay kỹ thuật nào đó mà chúng tôi có thể đi trực tiếp đến gốc rễ của những đau khổ của chúng tôi, đặc biệt những đau khổ của bệnh nhân và nhờ đó loại bỏ chúng thật mau lẹ?’

Lại nữa, nếu người ta được phép hỏi, tại sao bạn luôn luôn suy nghĩ dựa vào những phương pháp và những kỹ thuật? Liệu một phương pháp hay kỹ thuật có thể khiến cho con người tự do, hay liệu nó chỉ định hình anh ấy đến một kết thúc được ham muốn? Và kết thúc được ham muốn, vì là đối nghịch của những lo âu, những sợ hãi, những thất vọng, những áp lực của con người, chính nó là kết quả của những điều này. Phản ứng của đối nghịch không là hành động thực sự, cả trong thế giới kinh tế cũng như thế giới tâm lý. Ngoài kỹ thuật hay phương pháp, có lẽ có một yếu tố mà sẽ thực sự giúp đỡ con người.

‘Đó là gì vậy?’

Có lẽ nó là tình yêu.

41- Xóa sạch Quá khứ

Một con đường được giữ gìn tốt dẫn thẳng đến chân Quả đồi, và một con đường nhỏ được tiếp tục từ đó. Trên đỉnh đồi là những tàn tích của một thành trì rất cổ xưa. Cách đây hàng ngàn năm nó là một nơi cấm đoán, một đồn lũy của những tảng đá to, của những cái sảnh có cột hãnh diện cùng những cái nền lát đá nhiều màu sắc, của những bồn tắm, những căn phòng bằng đá cẩm thạch. Người ta càng đến gần cái đồn lũy này bao nhiêu nó càng dày và cao hơn bấy nhiêu, và chắc nó phải được phòng vệ rất nghiêm ngặt; tuy nhiên nó bị khuất phục, bị tàn phá, và được xây dựng lại. Những bức tường phía bên ngoài được làm bằng những khối đá khổng lồ chồng lên nhau mà không có lát kỹ chất keo nào kết dính chúng. Phía trong những bức tường có một cái giếng cổ, sâu nhiều feet, cùng những bậc thềm dẫn đến nó. Những bậc thềm láng bóng và trơn trượt, và hai bên giếng đang lấp lánh bởi sương. Lúc này tất cả nó đều bị tàn phá, nhưng quang cảnh tuyệt vời từ đỉnh đồi vẫn còn. Đi khỏi đó về phía bên trái là biển đang lấp lánh, vây quanh những bình nguyên rộng lớn cùng những quả đồi sau chúng. Trong khoảng cách gần có hai quả đồi nhỏ hơn mà vào những ngày xa xưa cũng là những đồn lũy, nhưng không gì có thể so sánh được với cái thành trì cách lát kiêu hãnh này đang nhìn xuống những quả đồi lân cận và những bình nguyên. Nó là một buổi sáng tuyệt vời cùng gió nhẹ từ biển đang khuấy động những bông hoa rực sáng giữa những cảnh tàn phá. Những bông hoa này rất đẹp, màu sắc của chúng phong phú và thắm thắm và chúng mọc

lên tại những nơi lạ thường, trên những tảng đá, trong những khe nứt của những bức tường vỡ, và trong những cái nền. Chúng đã mọc ở đó, hoang dại và tự do, trong hàng thế kỷ không biết được, và dường như thật là một bất kính khi găm lên chúng, bởi vì chúng phủ hết con đường, nó là thế giới của chúng, và chúng ta là những kẻ xa lạ, nhưng chúng đã không khiến cho người ta cảm thấy như thế.

Quang cảnh từ đỉnh đồi này không đẹp lắm, giống như những quang cảnh mà thỉnh thoảng đã được thấy, đã xóa sạch ý thức bởi sự hùng vĩ và yên lặng. Ở đây nó không như thế. Ở đây có sự quyến rũ an bình, hòa nhã và lan rộng; ở đây bạn có thể sống không thời gian, không một quá khứ và một tương lai, bởi vì bạn là một cùng toàn thể giới ngậy ngát này. Bạn không là một con người, một người lạ từ một mảnh đất khác, nhưng bạn là những quả đồi đó, những con dê đó, và người chăn dê đó. Bạn là bầu trời cùng quả đất đang nở hoa; bạn không tách khỏi nó, bạn thuộc về nó. Nhưng bạn không nhận biết rằng bạn thuộc về nó, hướng chỉ những bông hoa đó. Bạn là những cánh đồng đang mỉm cười đó, biển xanh, và chiếc xe lửa xa xa cùng những hành khách của nó. Bạn không hiện diện, người mà chọn lựa, so sánh, hành động và tìm kiếm; bạn cùng mọi thứ.

Người nào đó nói rằng đã trễ rồi và chúng tôi phải đi, thế là chúng tôi đi xuống con đường nhỏ phía bên kia quả đồi, và sau đó theo con đường lớn dẫn đến biển.

Chúng tôi đang ngồi dưới một cái cây, và anh ấy kể với tôi làm thế nào, như một người đàn ông tuổi

trung niên và trẻ, anh ấy đã làm việc trong những phần khác nhau của Châu Âu qua hai cuộc chiến tranh thế giới. Suốt cuộc chiến tranh cuối cùng anh ấy không có nhà cửa, thường bị đói, và suýt bị bắn vì điều này hay điều kia bởi quân đội đang chinh phục này hay kia. Anh ấy đã trải qua nhiều đêm không ngủ và bị hành hạ trong nhà tù, bởi vì trong sự lang thang của anh ấy anh ấy đã đánh mất giấy thông hành, và không ai tin tưởng câu nói đơn giản của anh ấy về vấn đề anh ấy được sinh ra nơi nào và anh ấy phụ thuộc quốc gia nào. Anh ấy nói được nhiều ngôn ngữ, đã là một kỹ sư, rồi sau đó trong loại kinh doanh nào đó, và hiện nay đang vẽ vời. Lúc này anh ấy đã có một thông hành, anh ấy nói bằng một nụ cười, và một nơi để sống.

‘Có nhiều người giống như tôi, những con người mà bị hủy diệt và đã trở lại với sống,’ anh ấy tiếp tục. ‘Tôi không tiếc nuôi nó, nhưng dẫu vậy tôi đã mất đi sự tiếp xúc thân mật với sống hay ít nhất với điều gì người ta gọi là sống. Tôi đã chán ngán những quân đội và những vị vua, những lá cờ và chính trị. Chúng đã gây ra quá nhiều ranh mãnh và đau khổ như tôn giáo chính thức của chúng tôi, mà đã gây ra đổ máu nhiều hơn bất kỳ tôn giáo nào khác; thậm chí cả thế giới Hồi giáo cũng không thể cạnh tranh với chúng tôi về bạo lực và kinh hoàng, và lúc này tất cả chúng tôi lại bắt đầu. Hồi trước tôi yếm thế lắm, nhưng đầu đó cũng đã qua rồi. Tôi sống một mình, bởi vì người vợ và đứa con của tôi đã chết trong chiến tranh, và bất kỳ quốc gia nào, miễn là nó còn nồng nhiệt, cũng tốt lành cho tôi lắm rồi. Tôi không quan tâm nhiều về sống thế này hay thế kia, nhưng thỉnh thoảng tôi cũng bán được tranh

của tôi, nên tôi cũng lây lắt sống được. Thịnh thoảng sự hiện diện khá khó khăn, nhưng cái ight đó luôn luôn xuất hiện, và bởi vì mong muốn của tôi rất đơn giản tôi không bận tâm lắm về tiền bạc. Tôi là một thầy tu tại quả tim, nhưng phía bên ngoài là nhà của một tu viện. Tôi kể cho ông tất cả điều này, không phải chỉ lan man về chính bản thân tôi, nhưng để cho ông một lược đồ của nền quách khứ của tôi, bởi vì trong nói chuyện về những sự việc cùng ông tôi có lẽ hiểu rõ cái gì đó mà đã trở thành rất sinh động đối với tôi. Không thứ gì khác có thể cuốn hút tôi, ngay cả việc vẽ vời của tôi.

‘Một ngày trước tôi đã khởi hành để đến những quả đồi đó với những dụng cụ vẽ của tôi bởi vì tôi đã thấy một phong cảnh ở đằng đó mà tôi muốn vẽ. Còn khá sớm vào buổi sáng khi tôi đến nơi, và có vài đám mây trên bầu trời. Từ nơi tôi đứng tôi có thể thấy qua thung lũng đến biển sáng rực. Tôi bị cuốn hút để được một mình, và bắt đầu vẽ. Tôi phải đang vẽ cái gì đó trong một thời gian, và nó có vẻ rất đẹp, không có bất kỳ căng thẳng hay nỗ lực khi tôi bắt đầu nhận biết rằng cái gì đó đang xảy ra phía bên trong bộ đầu của tôi, nếu tôi có thể diễn tả nó theo cách đó. Tôi bị thâm thấu trong việc vẽ của tôi đến độ trong một khoảng thời gian tôi không nhận thấy điều gì xảy ra cho tôi, và sau đó bỗng nhiên tôi nhận biết nó, tôi không thể tiếp việc công việc vẽ tranh của tôi, nhưng tôi ngồi rất yên lặng.’ Sau khi ngừng lại chút xíu, anh ấy tiếp tục.

‘Đừng nghĩ rằng tôi điên khùng, bởi vì không phải vậy, nhưng đang ngồi ở đó tôi nhận biết một năng lượng sáng tạo lạ thường. Không phải tôi mà sáng tạo, nhưng cái gì đó trong tôi, cái gì đó mà cũng ở trong những con kiến đó và trong con sóc

náo động đó. Tôi không nghĩ tôi đang giải thích điều này rõ ràng lắm, nhưng chắc chắn ông hiểu rõ điều gì tôi có ý. Nó không là sáng tạo của Tom, Dick hay Harry nào đó đang viết một bài thơ, hay của chính tôi đang vẽ một bức tranh xuân ngọc; nó chỉ là sáng tạo, tinh khiết và đơn giản, và những sự việc được sản sinh bởi cái trí hay bàn tay không dính dáng gì đến sáng tạo này. Dường như tôi tắm gội trong nó; có một tiếng liêng về nó, một phước lành. Nếu tôi được phép diễn tả trong những từ ngữ tôn giáo, tôi sẽ nói ... Nhưng tôi không muốn. Những từ ngữ tôn giáo đó đã tắc nghẽn trong miệng tôi, chúng không còn bất kỳ ý nghĩa nào nữa. Nó là trung tâm của Sáng tạo, Thượng đế chính ngài ... Lại nữa những từ ngữ này! Nhưng tôi xin phép nói cho ông, nó là tiếng liêng, không phải tiếng liêng do con người sáng chế của những nhà thờ, hương thơm và những âm điệu, mà hoàn toàn trẻ con. Đây là cái đó không bị vấy bẩn, không bị suy nghĩ và những giọt nước mắt lăn tròn xuống hai má của tôi; tôi đang được lau sạch tất cả quách hứ của tôi. Con sóc đã ngừng than van về bữa ăn kế tiếp của nó, và có một yên lặng kinh ngạc – không phải sự yên lặng của ban đêm khi tắt cả mọi sự việc ngủ yên, nhưng một yên lặng mà trong đó mọi thứ được thức giấc.

‘Tôi ngồi ở đó, bất động, trong một thời gian rất lâu, bởi vì mặt trời đã lặn ở phía tây; tôi hơi hơi cứng ngắt, một chân đã bị tê và khó khăn lắm tôi mới có thể đứng dậy. Tôi không đang phóng đại, thưa ông, nhưng thời gian dường như đã ngừng lại – hay khác hơn, không có thời gian. Tôi không có đồng hồ, nhưng chắc chắn nhiều tiếng đồng hồ đã trôi qua từ khoảnh khắc tôi đặt bút vẽ xuống đến khoảnh khắc tôi đứng dậy. Tôi không bị thôi miên,

cũng không phải tôi không có ý thức, như người nào đó có lẽ kết luận; trái lại tôi hoàn toàn tỉnh táo, nhận biết mọi thứ đang xảy ra quanh tôi. Nhặt lên tất cả những đồ vật của tôi và cẩn thận đặt chúng trong cái giỏ, tôi rời đi, và trong trạng thái lạ thường đó tôi đi bộ quay về ngôi nhà của tôi. Tất cả những tiếng ồn của một thị trấn nhỏ không thể nào nhiều loạn trạng thái đó, và nó kéo dài nhiều tiếng đồng hồ sau khi tôi đã về nhà. Khi tôi thức giấc sáng hôm sau, nó hoàn toàn biến mất. Tôi đã nhìn vào bức họa của tôi; nó đẹp lắm, nhưng không có gì nổi bật.

‘Xin ối đã phải nói chuyện dài dòng như thế,’ anh ấy kết luận, ‘nhưng nó đã giấu kín trong tôi, và tôi không thể nói chuyện với bất kỳ người nào khác. Nếu tôi có thể, họ sẽ gọi tôi là một linh mục, hay gợi ý gặp một trong những người phân tích đó. Lúc này tôi không đang yêu cầu một giải thích, nhưng làm thế nào sự việc này lại hiện diện? Những tình huống nào cần thiết cho nó hiện diện?’

Bạn đang đặt ra câu hỏi này bởi vì bạn muốn trải nghiệm lại nó, đúng chứ?

‘Tôi nghĩ đó là động cơ đằng sau câu hỏi của tôi, nhưng ...’

Làm ơn, chúng ta hãy tiếp tục từ đó. Điều gì quan trọng không phải rằng nó đã xảy ra, nhưng rằng bạn không nên theo đuổi nó. Sự tham lam nuôi dưỡng hung hăng, và điều gì cần thiết là khiêm tốn. Bạn không thể vun quén khiêm tốn; nếu bạn vun quén nó không còn là khiêm tốn, nhưng là một hình thức kiếm được khác. Nó rất quan trọng, không phải rằng bạn

phải có một trải nghiệm khác như thế, nhưng rằng nên có hồn nhiên, tự do khỏi ký ức của trải nghiệm, tốt lành hay xấu xa, vui thú hay đau khổ.

‘Chúa ơi, ông đang bảo tôi phải quên đi cái gì đó mà đã trở thành quá quan trọng cho tôi. Ông đang yêu cầu điều không thể được. Tôi không thể quên nó, và tôi cũng không muốn quên nó.’

Vâng, thưa bạn, đó là sự khó khăn. Làm ơn lắng nghe, bằng kiên nhẫn và hiểu rõ. Lúc này bạn có gì? Một ký ức chết rồi. Trong khi nó đang xảy ra, nó là một sự việc đang sống, và không có cái ‘tôi’ để trải nghiệm cái sự việc đang sống đó, không ký ức đang bám vào cái gì đã là. Lúc đó cái trí của bạn ở trong một trạng thái hồn nhiên, không đang tìm kiếm, không đang xin xỏ hay đang bám chặt; nó là tự do. Nhưng lúc này bạn đang tìm kiếm và đang bám vào cái quá khứ chết rồi. Ô, vâng, nó chết rồi; hồi tưởng của bạn đã hủy diệt nó và đang tạo ra sự xung đột của phân hai, xung đột giữa cái gì đã là và cái gì bạn hy vọng. Xung đột là chết và bạn đang sống cùng tôi tằm. Sự việc này có xảy ra khi cái tôi không còn; nhưng ký ức của nó, sự khao khát cho nhiều hơn, củng cố cái tôi và ngăn cản cái thực sự đang sống.

‘Vậy thì làm thế nào tôi xóa sạch cái ký ức hừng khởi này?’

Lại nữa, chính câu hỏi của bạn thể hiện sự ham muốn nắm bắt lại trạng thái đó, đúng chứ? Bạn muốn xóa sạch ký ức của trạng thái đó với mục đích để trải

nghiệm nó thêm nữa, thế là sự khao khát vẫn còn, mặc bạn đang sẵn lòng để quên bằng cái gì đã là. Sự khao khát của bạn cho trạng thái lạ thường đó giống như sự khao khát của một người nghiện ngập nhậu nhẹt hay sử dụng một liều thuốc. Điều gì quan trọng nhất không phải tăng thêm tải nghiệm của cái thực sự đó, nhưng sự khao khát này phải được hiểu rõ và phải tự nguyện tan biến mà không có kháng cự, mà không có hành động của ý muốn.

‘Ông có ý rằng chính sự ghi nhớ trạng thái đó, và sự thôi thúc mãnh liệt để trải nghiệm nó lại của tôi, đang ngăn cản cái gì đó thuộc một bản chất khác biệt hay tương tự như thế không xảy ra được. Tôi không được làm bất kỳ thứ gì, có ý thức hay không ý thức, để tạo ra nó hay sao?’

Nếu bạn thực sự hiểu rõ, đó là như thế.

‘Ông đang yêu cầu một điều hầu như không thể được, nhưng người ta không bao giờ biết.’

42- Uy quyền và Đồng hợp tác

Bà ấy đã là thư ký cho một người giám đốc kinh doanh lớn, bà ấy giải thích, và đã làm việc với ông ấy trong nhiều năm. Bà ấy phải là người rất có hiệu quả, bởi vì nó thể hiện trong dáng điệu và trong những từ ngữ của bà ấy. Bởi vì đã để dành được một số tiền nào đó, bà ấy đã từ bỏ công việc đó cách đây vài năm, bởi vì bà ấy mong muốn giúp đỡ thế giới. Vẫn còn khá trẻ và năng động, bà ấy muốn hiến dâng phần còn lại trong những năm tháng của mình cho điều gì đó xứng đáng, vì vậy bà ấy suy nghĩ về những tổ chức tinh thần khác nhau. Trước khi vào đại học bà ấy đã được giáo dục trong một tu viện, nhưng những sự việc họ đã dạy bảo bà ấy ở đó lúc này có vẻ giới hạn, giáo điều và uy quyền, và dĩ nhiên bà ấy không thể phụ thuộc vào một tổ chức tôn giáo như thế. Sau khi tìm hiểu nhiều tổ chức khác, cuối cùng bà ấy đã chọn một tổ chức mà dường như rộng rãi hơn và có ý nghĩa nhất, và lúc này bà ấy rất năng động tại ngay trung tâm của tổ chức đó, đã giúp đỡ một trong những người làm việc chính của nó.

‘Cuối cùng tôi đã tìm được cái gì đó mà cho một giải thích thỏa mãn về toàn vấn đề của sự hiện diện,’ bà ấy tiếp tục, ‘Dĩ nhiên họ có uy quyền của họ trong những người thầy cõi trên, nhưng người ta không phải tin tưởng vào họ. Tôi tình cờ gặp họ, nhưng điều đó cũng không ở đây hay ở đó. Tôi phụ thuộc vào nhóm người phía bên trong, và như ông biết, chúng tôi thực hành những hình thức nào đó của

thiền định. Lúc này, chẳng mấy người kể cho tôi về sự khai tâm bởi những người thầy cõi trên, không còn nhiều như trước kia. Hiện nay họ cảnh giác nhiều hơn.’

Nếu người ta được phép hỏi, tại sao bạn đang trình bày tất cả điều này?

‘Buổi chiều nào đó, tôi đã có mặt tại bàn luận của ông khi nó được phát biểu rằng tất cả sự theo sau đều là xấu xa. Từ đó tôi đã tham dự nhiều thêm nữa về những nói chuyện này, và tự nhiên tôi bị bận tâm bởi tất cả mọi điều được nói ra. Ông thấy, làm việc cho những người thầy cõi trên không nhất thiết có nghĩa đang theo sau họ. Có uy quyền, nhưng chính chúng tôi mà cần uy quyền. Họ không yêu cầu sự vâng lời của chúng tôi, nhưng chúng tôi giao phó nó cho họ hay cho những người đại diện của họ.’

Nếu, như bạn nói, bạn đã tham dự những bàn luận, lúc này bạn không nghĩ rằng bạn đang nói khá thiếu chín chắn, hay sao? Tìm chỗ ẩn nấp trong những người thầy cõi trên hay trong những người đại diện của họ, mà uy quyền của họ phải được đặt nền tảng trên bốn phận và vui thú tự chọn lựa riêng của họ, tại cốt lõi cũng giống hệt như tìm chỗ ẩn nấp trong uy quyền của nhà thờ, đúng chứ? Người ta có lẽ được nhận xét là nông cạn và những người kia là rộng rãi, nhưng rõ ràng cả hai đều đang bị trói buộc. Khi người ta bị hoang mang người ta tìm kiếm sự hướng dẫn, nhưng cái mà người ta tìm được luôn luôn là kết quả của sự hoang mang riêng của người ta. Người lãnh đạo cũng bị hoang mang như người theo sau mà, từ sự xung đột và đau

khổ của anh ấy, đã chọn người lãnh đạo đó. Theo sau một người khác, dù là một người lãnh đạo, một đấng cứu rỗi, hay một người thầy cõi trên, không tạo ra sự rõ ràng và hạnh phúc. Chỉ bằng sự hiểu rõ về hoang mang và người tạo tác của nó, có tự do khỏi xung đột và đau khổ. Điều này dường như khá rõ ràng, đúng chứ?

‘Nó có ẽ như thế đối với ông, thưa ông, nhưng tôi vẫn không hiểu rõ. Chúng tôi ần vận hành theo những phương hướng đúng đắn, và những người mà biết có thể và có đặt ra những kế hoạch nào đó cho sự hướng dẫn của chúng tôi. Điều này không hàm ý đang mù quáng tuân theo.’

Không có sự theo sau được khai sáng; tất cả theo sau là xấu xa. Uy quyền gây thoái hóa, dù trong những vị trí cao hay trong những người không suy nghĩ. Người không suy nghĩ không được biến thành người suy nghĩ do bởi theo sau một người khác, dù anh ấy có lẽ vĩ đại hay cao cả ra sao.

‘Tôi thích đồng hợp tác với những người bạn của tôi trong làm việc vì cái gì đó mà có ý nghĩa khắp thế giới. Để làm việc cùng nhau, chúng tôi cần một loại uy quyền nào đó đối với chúng tôi.’

Liệu đồng hợp tác khi có sự ảnh hưởng đang thúc đẩy, vui vẻ hay khó chịu, của uy quyền, hay sao? Liệu đồng hợp tác khi bạn đang làm việc cho một kế hoạch được đặt ra bởi một người khác, hay sao? Lúc đó, có ý thức hay không ý thức, liệu bạn không đang tuân phục qua sợ hãi, qua hy vọng của một phần

thường, và vân vân, hay sao? Và liệu tuân phục là đồng hợp tác? Khi có uy quyền đối với bạn, rộng lượng hay độc đoán, liệu có thể có đồng hợp tác? Chắc chắn, đồng hợp tác hiện diện chỉ khi nào có tình yêu của cái sự việc cho chính nó mà không có sự sợ hãi của trừng phạt hay thất bại, và mà không có sự khao khát cho thành công hay công nhận. Đồng hợp tác chỉ có thể khi có tự do khỏi ganh tị, khỏi kiếm được và khỏi khao khát được chi phối của tập thể hay cá nhân, uy quyền.

‘Ông không quá khó khăn trong những vấn đề này , hay sao? Không gì sẽ được thành tựu nếu chúng tôi phải chờ đợi cho đến khi chính chúng tôi được tự do khỏi tất cả những nguyên nhân phía bên trong đó mà chắc chắn là xấu xa.’

Nhưng bạn đang thành tựu cái gì ngay lúc này? Phải có sự khẩn thiết thăm thẳm và cách mạng phía bên trong nếu muốn có một thế giới khác hẳn; ít nhất phải có người nào đó mà, có ý thức hay không ý thức, không đang tiếp tục xung đột và đau khổ. Tham vọng cá nhân, và tham vọng cho tập thể , phải buông bỏ, bởi vì tham vọng trong bất kỳ hình thức nào đều ngăn cản tình yêu.

‘Tôi quá bị xáo trộn bởi tất cả mọi điều ông đã nói, và tôi hy vọng tôi có thể quay lại vào một ngày khác khi tôi bình thần hơn một chút.’

Bà ấy quay lại sau nhiều ngày.

‘Sau khi gặp ông tôi đã đi khỏi một mình để thâm nhập tất cả điều này một cách khách quan và rõ ràng và tôi đã trải qua nhiều đêm không ngủ. Bạn bè của

tôi bảo với tôi rằng không nên quá bận tâm bởi điều gì ông đã nói, nhưng tôi đã bị bận tâm, và tôi phải ổn định những sự việc nào đó cho chính tôi. Tôi đã và đang đọc một số trong những nói chuyện của ông một cách trân trọng hơn, mà không dựng lên những kháng cự, và mọi vấn đề đang trở nên rõ ràng. Không có quay lại, và tôi không đang khiến cho vấn đề hưng phấn và quan trọng thêm. Tôi đã từ bỏ tổ chức, cùng tất cả mọi điều mà nó có nghĩa. Dĩ nhiên, bạn bè của tôi bực bội lắm, và họ nghĩ rằng tôi sẽ quay lại; nhưng tôi e rằng không. Tôi đã thực hiện việc này bởi vì tôi thấy sự thật của điều gì đã được nói. Chúng ta sẽ thấy điều gì xảy ra bây giờ.'

43- Tâm thường

Con bão đã kéo dài trong **hầu** ngày, cùng những con gió mạnh và những cơn mưa **tầm** tã. Quả đất đang thấm thấu nước, và bụi của nhiều mùa hè đang được rửa sạch khỏi những cái cây. Trong vùng đất này của quốc gia nó thực sự đã không có mưa trong nhiều năm, nhưng lúc này nó đang được bồi hoàn, ít ra mọi người hy vọng như thế, và có sung sướng trong ào ào của mưa cùng những dòng nước đang chảy. Trời vẫn còn mưa khi tất cả chúng tôi đi ngủ, và tiếng lộp bộp của mưa rất mạnh trên mái ngói. Nó có một âm điệu, một vũ điệu, và có tiếng rầm rì của nhiều con suối. Sau đó một buổi sáng tuyệt vời làm sao! Những đám mây đã đi khỏi, và những quả đồi chung quanh đang lấp lánh trong ánh mặt trời ban mai; chúng đã được rửa rây sạch sẽ, và có một phước lành trong không gian. Vẫn chưa thức gì thức giấc, và chỉ có những đỉnh đồi cao lóe sáng. Trong một vài phút nữa những tiếng ồn của ngày sẽ bắt đầu; nhưng lúc này có một an bình thăm thẳm trong thung lũng, mặc dù những con suối đang gầm gừ và xa xa một con gà đã bắt đầu gáy. Tất cả những màu sắc đã hiện ra rõ ràng; mọi thứ thật sinh động, cỏ mới mọc và cái cây to lớn đó dường như thống trị thung lũng. Có sự sống mới thật phong phú, và lúc này những thần thánh sẽ nhận được quà biếu của họ, được trao tặng vui vẻ và tự do; lúc này những cánh đồng sẽ trù phú hơn cho vụ lúa sắp đến, và sẽ dư thừa lương thực cho những con bò và những con dê; lúc này những cái giếng đầy nước và những hôn nhân có thể được thực

hiện đầy hạnh phúc. Quả đất màu đỏ, và sẽ hân hoan lạ thường.

‘Tôi nhận biết tình trạng của cái trí riêng của tôi,’ anh ấy giải thích. ‘Tôi đã học xong đại học và đã nhận được tạm gọi là một giáo dục và tôi đã đọc nhiều lắm. Thuộc chính trị tôi theo phe cực tả, và tôi đã quá quen thuộc ngôn ngữ của họ. Đảng phái đã trở thành giống như bất kỳ tôn giáo được tổ chức nào; nó giống như điều gì Thiên chúa giáo đã là và sẽ tiếp tục là, với những trừng phạt do phản bội nó, với những đe dọa và những tước đoạt. Trong một thời gian tôi đã làm việc đầy tham vọng trong chính trị, hy vọng cho một thế giới tốt lành; nhưng tôi đã hiểu rõ sự thật của trò chơi đó, mặc dù tôi có thể đã đi trước trong nó. Lâu lắm rồi tôi đã thấy rằng sự đổi mới thực sự không hiện diện qua chính trị; chính trị và tôn giáo không pha trộn lẫn nhau. Tôi bắt có ý nghĩa ghê lắm khi nói rằng chúng tôi phải mang tôn giáo vào chính trị như những khoảnh khắc chúng tôi thực hiện, nó không còn là tôn giáo nữa, nó chỉ trở thành điều vô lý. Thượng đế không nói chu yện với chúng tôi trong những thuật ngữ chính trị nhưng chúng tôi sáng tạo thượng đế riêng của chúng tôi dựa theo tình trạng bị quy định thuộc kinh tế, chính trị của chúng tôi.

‘Nhưng tôi không đến đây để nói chu yện chính trị với ông, và ông hoàn toàn đúng khi khước từ bàn luận nó. Tôi đến để nói chuyện về những sự việc nào đó mà thực sự đã ám ảnh tôi. Một buổi tối nào đó ông đã nói điều gì đó về sự tầm thường. Tôi đã lắng nghe nhưng không thể thấu nhận nó, bởi vì tôi quá bị bối rối; nhưng khi ông đang nói, từ ngữ ‘tầm thường’ đó tác động vào tôi rất mãnh liệt. Tôi

không bao giờ suy nghĩ về chính tôi như người tầm thường. Tôi đang sử dụng từ ngữ đó trong ý nghĩa thuộc xã hội, và khi ông vạch ra, nó không liên quan gì đến những khác biệt thuộc kinh tế và giai cấp, hoặc sinh ra đời.'

Dĩ nhiên. Tầm thường hoàn toàn ở bên ngoài lãnh vực của những phân chia xã hội bất công.

‘Ông cũng đã nói, nếu tôi nhớ không lầm, rằng người tôn giáo thực sự là người cách mạng duy nhất, và một người như thế không tầm thường. Tôi đang nói về sự tầm thường của cái trí, không phải về công việc hay chức vụ. Những người trong những chức vụ quyền hành nhất và cao quý nhất, và những người có những nghề nghiệp lý thú nhiều, có lẽ vẫn còn tầm thường. Tôi không có một chức vụ được kính trọng và cũng không có một nghề nghiệp lý thú lắm, và tôi nhận biết tình trạng của cái trí riêng của tôi. Chính xác nó là tầm thường. Tôi học hành cả triết học phương Tây lẫn phương Đ ông, và tôi quan tâm nhiều sự việc khác, nhưng bất kể điều này cái trí của tôi hoàn toàn tầm thường; nó có khả năng nào đó cho suy nghĩ liên kết nhưng nó vẫn còn tầm thường và không sáng tạo.’

Vậy thì vấn đề là gì, thưa bạn?

‘Trước hết, tôi thực sự cảm thấy hổ thẹn về tình trạng của tôi, về sự dốt nát hoàn toàn riêng của tôi, và tôi đang nói điều này mà không có bất kỳ thương xót nào cả. Thăm thẳm bên trong chính tôi, bất kể tất cả sự học hành của tôi, tôi phát giác rằng tôi không sáng tạo trong ý nghĩa thăm thẳm nhất của từ ngữ

đó. Phải có thể có được sự sáng tạo đó mà ông đã nói ngày nào đó; nhưng làm thế nào người ta sẽ khởi sự cho nó đây? Liệu đây là một câu hỏi quá thẳng thắn?’

Liệu chúng ta có thể suy nghĩ vấn đề này rất đơn giản? Điều gì khiến cho quả tim-cái trí âm thầm ờng? Người ta có lẽ có kiến thức bác học, khả năng vô cùng, và vân vân; nhưng ngoài tất cả những thâm lược và những tài năng bên ngoài này, điều gì khiến cho cái trí dốt nát thắm thắm? Liệu cái trí có thể, tại bất kỳ thời điểm nào, khác hơn cái gì nó đã luôn luôn là?

‘Tôi đang bắt đầu thấy rằng cái trí, dù khôn ngoan ra sao, dù tài năng đến chừng nào, cũng có thể dốt nát. Nó không thể được biến thành cái gì đó khác, bởi vì nó sẽ luôn luôn là cái gì nó là. Nó có thể lý luận, phỏng đoán, thiết kế, tính toán vô tận; nhưng dù lan rộng đến cỡ nào, luôn luôn nó vẫn còn trong cùng lãnh vực. Tôi vừa nắm bắt ý nghĩa của câu hỏi của ông. Ông đang hỏi liệu cái trí, mà có khả năng cho những hành động kinh ngạc như thế, có thể thẳng hoa chính nó bởi ý muốn và nỗ lực riêng của nó.’

Đó là một trong những câu hỏi nảy sinh. Nếu, dù khôn ngoan và có khả năng đến chừng nào, cái trí vẫn còn tầm thường, liệu qua ý nguyện riêng của nó nó có thể vượt khỏi chính nó? Thuần túy chỉ trích sự tầm thường, cùng phạm vi rộng rãi của nó, sẽ không cách nào thay đổi sự kiện. Và khi chỉ trích, cùng tất cả những hàm ý của nó, đã kết thúc, liệu có thể khám phá điều gì tạo ra tình trạng tầm thường? Lúc này chúng ta

hiểu rõ ý nghĩa của từ ngữ đó, vì vậy chúng ta hãy bám vào nó. Liệu một trong những yếu tố của tầm thường không là sự thôi thúc để thành tựu, để có một kết quả, để thành công, hay sao? Và khi chúng ta muốn trở nên sáng tạo, chúng ta vẫn còn đang giải quyết vấn đề một cách hời hợt, đúng chứ? Tôi là cái *này* và tôi muốn thay đổi thành cái *kia*, thế là tôi hỏi làm thế nào; nhưng khi sáng tạo là cái gì đó để được theo đuổi, một kết quả phải đạt được, cái trí đã giam cầm nó trong quy định riêng của nó. Đây là qui trình chúng ta phải hiểu rõ, và không phải gắng sức thay đổi sự tầm thường thành cái gì khác.

‘Ông có ý rằng bất kỳ nỗ lực nào về phần của cái trí để thay đổi cái gì nó là chỉ dẫn đến sự tiếp tục của chính nó trong một hình thức khác, và vì vậy không có thay đổi gì cả.’

Đó là như thế, đúng chứ? Cái trí đã tạo ra tình trạng hiện diện của nó qua nỗ lực riêng của nó, và những ham muốn và những sợ hãi của nó, qua những hy vọng, hân hoan và đau khổ của nó; và bất kỳ nỗ lực nào về phần của nó để thay đổi tình trạng đó vẫn còn trong cùng phương hướng. Một cái trí tầm thường đang cố gắng *không* tầm thường vẫn còn tầm thường. Chắc chắn, vấn đề là kết thúc tất cả nỗ lực về phần cái trí để là cái gì đó, trong bất kỳ phương hướng nào.

‘Dĩ nhiên. Tuy nhiên đây không hàm ý sự phủ nhận, một tình trạng của trống không, đúng chứ?’

Nếu người ta chỉ nghe những từ ngữ mà không nắm bắt ý nghĩa của chúng, mà không thử nghiệm và trải nghiệm, vậy thì những kết luận không có giá trị gì cả.

‘Vì vậy sáng tạo không phải để được theo đuổi. Nó không phải để được học hành, được luyện tập, hay được tạo ra qua bất kỳ hành động nào, qua bất kỳ hình thức của ép buộc nào. Tôi thấy sự thật của điều đó. Nếu tôi được phép, tôi sẽ nói ra tất cả những suy nghĩ của tôi và từ từ giải quyết nó cùng ông. Cái trí của tôi mà đã hồ thẹn bởi sự tầm thường của nó, lúc này nhận biết ý nghĩa của sự chỉ trích. Thái độ chỉ trích này được tạo ra bởi sự ham muốn để thay đổi; nhưng chính ham muốn để thay đổi này lại là kết quả của sự tầm thường, thế là cái trí vẫn còn là cái gì nó đã là và không thay đổi gì cả. Vậy là tôi đã hiểu rõ.’

Trạng thái của cái trí là gì khi nó không đang gắng sức để thay đổi chính nó, để trở thành cái gì đó?

‘Nó chấp nhận nó là gì.’

Chấp nhận hàm ý có một thực thể mà chấp nhận, đúng chứ? Và chấp nhận này cũng không là một hình thức của nỗ lực với mục đích để kiểm được, để trải nghiệm thêm nữa, hay sao? Thế là một xung đột của có hai được bắt đầu, mà lại nữa là cùng vấn đề, bởi vì chính xung đột mới nuôi dưỡng sự tầm thường của cái trí và quả tim. Tự do khỏi sự tầm thường là tình trạng đó mà hện diện khi tất cả những xung đột kết thúc; nhưng sự chấp nhận chỉ là sự sẵn lòng kiên nhẫn. Hay

từ ngữ ‘chấp nhận’ đó có một ý nghĩa khác biệt đối với bạn?

‘Tôi có thể thấy những hàm ý của chấp nhận, bởi vì ông đã cho tôi một thấu triệt ý nghĩa của nó. Nhưng tình trạng của cái trí mà không còn chấp nhận hay chỉ trích là gì?’

Tại sao bạn hỏi, thưa bạn? Nó là một sự việc phải được khám phá, không phải được giải thích.

‘Tôi không đang tìm kiếm một giải thích hay đang phỏng đoán, nhưng liệu cái trí có thể bất động, không có bất kỳ chuyển động nào, và tuy nhiên, không nhận biết sự bất động riêng của nó?’

Nhận biết nó nuôi dưỡng xung đột của nó có hai, đúng chứ?

44- Lời giảng tiêu cực và tích cực

Con đường gồ ghề, đầy bụi bặm và dẫn đến một thị trấn nhỏ ở phía dưới. Một vài cái cây vẫn còn rải rác trên sườn đồi, nhưng hầu hết chúng đã bị chặt xuống để làm củi đốt, và người ta phải leo đến một độ cao nào đó để tìm được bóng mát. Thẳng lên trên đó những cái cây không còn cong queo và bị chặt phá bởi con người; chúng đã mọc cao hết sức, cùng những cành to lớn và tán lá thông thường. Con người sẽ chặt xuống một cái cành để cho những con dê của họ ăn lá, và khi nó trụi lủi họ sẽ dùng nó làm củi đốt. Tại những cao độ thấp hơn củi hiếm hoi lắm, và lúc này họ đang lên cao hơn, đang leo lên và đang giết. Những cơn mưa không còn nhiều như lúc trước; dân số đang gia tăng và con người phải sống. Có nạn đói và người ta sống cũng dửng dưng như người ta đã chết. Không có thú hoang quanh đây, và chắc chúng đã phải trốn lên thật cao. Có một vài con chim đang cọ xát giữa những bụi cây, nhưng ngay cả chúng cũng trông kiệt sức. Một con chim giẻ cùi, trắng và đen, đang la mắng dữ tợn, bay từ cành này sang cành khác của một cái cây cô đơn.

Đang âm áp hơn, và sẽ rất nóng vào giữa trưa. Đã không có mưa trong nhiều năm. Đất đai khô cứng và nứt nẻ, vài cái cây bị phủ đầy bụi màu nâu, và thậm chí không có cả sương mai. Mặt trời càng hừng hực, ngày sang ngày, tháng này sang tháng kia, và mùa mưa không chắc lắm vẫn còn xa xôi. Vài con dê đi thẳng lên đồi, cùng một cậu bé chăm sóc chúng. Cậu bé ngạc nhiên khi thấy bất kỳ người nào ở đây, nhưng cậu ấy sẽ không mỉm cười, và lảng cái nhìn nghiêm nghị

cậu ấy đi theo những con dê. Nó là một nơi cô đơn và có yên lặng của sức nóng đang đến.

Hai người phụ nữ đội củi trên đầu đang đi xuống con đường. Một người già và một người khá trẻ, và những gánh nặng họ mang trông nặng nề lắm. Mỗi người phải giữ thăng bằng trên đầu của họ, được bảo vệ bởi một cuộn vải, một bó dài những cành khô được buộc vào nhau bởi một dây leo còn tươi, và họ giữ nó vào đúng vị trí chỉ cần bằng một bàn tay. Cơ thể của họ đơng đưa tr do khi họ đi xuống đồi bằng một dáng thoăn thoắt, vui vẻ và nhẹ nhàng. Họ không có gì trên hai bàn chân của họ, mặc dù con đường gồ ghề. Hai bàn chân dường như tìm được lối đi riêng của chúng, bởi vì hai người phụ nữ không bao giờ nhìn xuống; họ giữ đầu của họ rất thẳng, đôi mắt của họ đổ ngầu và xa xôi. Họ rất gầy, hai xương sườn của họ lòi ra và tóc của người phụ nữ già rối tung và không được gội. Tóc của cô gái chắc đã được chải và được bôi dầu vào một thời điểm nào đó, bởi vì có những sợi lấp lánh và sạch; nhưng cô ấy cũng quá kiệt sức, và có một áo não quanh cô. Cách đây không lâu chắc cô ấy đã ca hát và chơi đùa cùng những đứa trẻ khác nhưng việc đó đã qua rồi. Lúc này lượm củi giữa những quả đồi là sống của cô gái, và ẫn vậ đến khi cô ấy chết, với một khoảng nghỉ ngơi ngắn ngủi bởi sự sanh sản một đứa trẻ.

Tất cả chúng tôi cùng đi xuống con đường. Thị trấn nhỏ vùng quê còn cách xa nhiều dặm, và ở đó họ sẽ bán những bó củi nặng của họ với một chút tiền, chỉ để bắt đầu lại vào ngày mai. Họ đang nói chuyện, cùng những khoảng ngừng yên lặng. Bỗng nhiên người trẻ tuổi bảo người mẹ của cô ấy rằng cô ấy đói bụng, và

người mẹ trả lời rằng họ được sinh ra cùng đói, sống cùng đói và chết cùng đói; đó là số mạng của họ. Nó là câu phát biểu của một sự kiện; trong giọng nói của bà ấy không có phiến trách, không có tức giận, không có hy vọng. Chúng tôi tiếp tục đi xuống con đường đá đó. Không có người quan sát đang lắng nghe, đang thương xót, và đang đạo bộ đằng sau họ. Ông ta không là họ phận của họ do bởi tình yêu và thương xót; ông ta là họ; ông ta không còn và họ hiện diện. Họ không là những người lạ mà ông ta đã gặp trên đồi cao, họ của ông ta; bàn tay của ông ta là những bàn tay mà giữ những bó củi; và những giọt mồ hôi, sự kiệt sức, mùi khó chịu, sự đói khát, không là những thứ của họ, để được chia sẻ và than van về nó. Thời gian và không gian đã không còn. Không có những suy nghĩ trong đầu của chúng tôi, quá mệt mỏi để suy nghĩ; và nếu chúng tôi có suy nghĩ, nó là để bán củi, ăn, nghỉ ngơi và bắt đầu lại. Những bàn chân trên con đường có đá không bao giờ bị đau đớn, cũng như mặt trời ở trên đầu. Chỉ có hai người chúng tôi đang đi xuống quả đồi thân thuộc đó, đi qua cái giếng đó nơi chúng tôi uống nước như thường lệ, và tiếp tục băng qua cái thảm khô ráo của một dòng suối được nhớ lại.

‘Tôi đã đọc và lắng nghe một số trong những nói chuyện của ông,’ ông ấy nói, ‘và đối với tôi, điều gì ông nói có vẻ rất tiêu cực, trong nó không có cách tích cực, cách hướng dẫn sống. Tôi âm thầm phương Đông này là hủy hoại nhất, và hãy nhìn nơi nào nó đã gieo mầm ở phương Đông. Thái độ tiêu cực của ông, và đặc biệt sự cố chấp của ông rằng phải có tự do khỏi tất cả suy nghĩ, đang hướng dẫn sai lầm

chúng tôi, những người phương Tây mà năng Động và siêng năng do bản chất và đáp ứng nhu cầu. Điều gì ông đang giảng dạy hoàn toàn trái ngược với cách sống của chúng tôi.’

Nếu người ta được phép vạch rõ, phân chia này của con người như thuộc phương Đông hay thuộc phương Tây là thuộc địa dư và vô lý, đúng chứ? Nó không có ý nghĩa căn bản. Dù chúng ta sống ở phương Đông hay phương Tây của một đường gạch nào đó, dù chúng ta là da nâu, da đen, hay da trắng, hay da vàng, chúng ta đều là tất cả những con người, đang chịu đựng đau khổ và đang hy vọng, sợ hãi và tin tưởng; hân hoan và đau khổ hiện diện ở đây như chúng hiện diện ở đó. Suy nghĩ không của phương Đông hay phương Tây, nhưng con người phân chia nó tùy theo tình trạng bị quy định của anh ấy. Tình yêu không thuộc địa dư, được duy trì như là sự thiêng liêng trên một lục địa và bị phủ nhận trên một lục địa khác. Sự phân chia của con người chỉ dành cho những mục đích trực lợi và kinh tế. Điều này không có nghĩa rằng những cá thể không khác biệt trong tính khí, và vân vân; có sự tương tự và cũng có sự khác biệt. Tất cả điều này khá rõ ràng và thực sự thuộc tâm lý, đúng chứ?

‘Nó có lẽ đối với ông, nhưng văn hóa của chúng tôi, cách sống của chúng tôi, hoàn toàn khác hẳn phương Đông. Hiểu biết khoa học của chúng tôi, từ từ phát triển từ những ngày của Hi Lạp cổ xưa, lúc này thật rộng lớn. Phương Đông và phương Tây đang phát triển theo hai phương hướng khác biệt.’

Mặc dù thấy sự khác biệt, nhưng chúng ta vẫn chưa nhận biết sự tương đồng. Những diễn tả bên ngoài có lẽ và có thay đổi, nhưng đằng sau những hình thức và những thể hiện bên ngoài này, những thôi thúc, những ép buộc, những ao ước và những sợ hãi đều giống hệt nhau. Chúng ta đừng bị lừa dối bởi những từ ngữ. Cả ở đây và ở đó, con người đều ao ước an bình và nhiều hơn, và muốn tìm được cái gì đó còn hơn cả nhiều sự hạnh phúc vật chất. Những văn minh có thể thay đổi tùy theo khí hậu, môi trường, thực phẩm và vân vân, nhưng văn hóa ~~khác~~ thế giới tại căn bản đều giống hệt: từ bi, lẫn tránh sự xấu xa, rộng lượng, không đố kỵ, tha thứ và vân vân. Nếu không có văn hóa căn bản này, bất kỳ văn minh nào, dù ở đây hay ở đó, sẽ bị tan rã hay bị hủy diệt. Kiến thức có lẽ được thu lượm bởi những con người tạm gọi là chậm tiến, chẳng mấy chốc họ có thể học hành ‘biết làm thế nào’ của phương Tây; họ cũng có thể là những kẻ hiếu chiến, những tướng lãnh, những luật sư, những cảnh sát, ~~những~~ người độc tài, cùng những trại tập trung và mọi chuyện còn lại của nó. Nhưng văn hóa là một vấn đề hoàn toàn khác hẳn. Tình yêu Thượng đế và sự tự do của con người không dễ dàng hiện diện và nếu không có những thứ này, sự hạnh phúc vật chất không có ý nghĩa nhiều lắm.

‘Ông đúng trong điều đó, thưa ông, nhưng tôi mong ông sẽ suy nghĩ điều gì tôi đã nói về những lời giảng tiêu cực của ông. Tôi thực sự muốn hiểu rõ chúng và không nghĩ là thô lỗ khi có vẻ tôi đã khá thẳng thắn trong những câu nói của tôi.’

Cái gì là tiêu cực và cái gì là tích cực? Hầu hết chúng ta đều quen thuộc được chỉ bảo phải làm cái gì. Đang gắng dạy và đang tuân theo những hướng dẫn được hiểu là lời giảng tích cực. Được hướng dẫn có vẻ là tích cực, xây dựng, và với những người mà bị quy định để tuân theo, sự thật rằng theo sau là xấu xa dường như có vẻ phủ định, hủy diệt. Sự thật là sự phủ nhận cái giả dối, không phải cái đối nghịch của cái giả dối. Sự thật hoàn toàn khác hẳn cái tích cực và cái tiêu cực, và một cái trí mà suy nghĩ dựa vào những đối nghịch không bao giờ có thể nhận biết nó.

‘Tôi e rằng tôi hoàn toàn không hiểu rõ tất cả điều này. Ông làm ơn giải thích thêm một chút?’

Bạn thấy, thưa bạn, chúng ta quen thuộc với uy quyền và sự hướng dẫn. Sự thôi thúc để được hướng dẫn bắt nguồn từ sự ham muốn được an toàn, được bảo vệ, và cũng từ cả sự ham muốn được thành công. Đây là một trong những thôi thúc sâu thẳm hơn của chúng ta, đúng chứ?

‘Tôi nghĩ nó là như thế, nhưng nếu không có sự bảo vệ và an toàn, con người sẽ ...’

Làm ơn chúng ta hãy thâm nhập vấn đề và không vội nhảy đến những kết luận. Trong sự thôi thúc để được an toàn của chúng ta, không chỉ như những cá thể, nhưng như những nhóm người, những quốc gia và những chủng tộc, chúng ta đã không thiết lập một thế giới mà trong đó chiến tranh, bên trong và bên ngoài

của một xã hội đặc biệt, đã trở thành sự quan tâm chính yếu, hay sao?

‘Tôi biết; người con trai của tôi đã bị giết trong một chiến tranh bên kia đại dương.’

Hòa bình là một tình trạng của cái trí; nó là sự tự do khỏi tất cả ham muốn để được an toàn. Quả tim-cái trí mà tìm kiếm an toàn phải luôn luôn ở trong cái bóng của sợ hãi. Ham muốn của chúng ta không chỉ cho sự an toàn vật chất, nhưng còn nhiều hơn nữa cho phía bên trong, sự an toàn tâm lý, và chính sự ham muốn để được an toàn phía bên trong này qua đạo đức, qua niềm tin, qua một quốc gia, điều đó tạo ra những nhóm người và những ý tưởng quá xung đột và giới hạn. Ham muốn để được an toàn này, để có một kết thúc được khao khát, nuôi dưỡng sự chấp nhận của hướng dẫn, sự theo sau của mẫu mực, sự tôn thờ của thành công, uy quyền của những người lãnh đạo, những đáng cứu rỗi, những người thầy, những đạo sư, tất cả những thứ đó được tạm gọi là lời giảng tích cực; nhưng nó thực sự không ý nghĩa và chỉ là bắt chước.

‘Tôi thấy điều đó; nhưng liệu không thể hướng dẫn hay được hướng dẫn mà không khiến cho chính người ta hay một người khác thành một uy quyền, một đáng cứu rỗi, hay sao?’

Chúng ta đang cố gắng hiểu rõ sự thôi thúc để được hướng dẫn, đúng chứ? Sự thôi thúc này là gì? Nó không là kết quả của sợ hãi, hay sao? Vì bị mất an toàn, thấy không vĩnh cửu của cái gì đó, có sự thôi thúc để

tìm được cái gì khác nữa an toàn, vĩnh cửu; nhưng thôi thúc này là nhịp đập của sợ hãi. Thay vì hiểu rõ sợ hãi là gì chúng ta lại chạy trốn khỏi nó, và chính chạy trốn là sợ hãi. Người ta tẩu thoát vào cái đã được biết, cái đã được biết là những niềm tin, những nghi lễ, ái quốc, những công thức của những người thầy tôn giáo, những bảo đảm của những vị giáo sĩ, và vân vân. Luân phiên, những thứ này mang lại xung đột giữa con người và con người, thế là vấn đề tiếp tục từ thế hệ sang thế hệ. Nếu người ta muốn giải quyết vấn đề, người ta phải thâm nhập và hiểu rõ gốc rễ của nó. Lời giảng tạm gọi là tích cực này, suy nghĩ - cái gì của những tôn giáo, gồm cả học thuyết Cộng sản, cho sự tiếp tục đến sợ hãi; vì vậy lời giảng tích cực là hủy diệt.

‘Tôi nghĩ tôi đang bắt đầu thấy sự tiếp cận của ông là gì, và tôi hy vọng sự nhận biết của tôi là đúng đắn.’

Nó không là một tiếp cận có quan đi ếm, cá nhân; không có tiếp cận cá nhân đến sự thật, giống như sự khám phá những sự kiện khoa học. Ý tưởng rằng có những con đường tách rời dẫn đến sự thật, rằng sự thật có những khía cạnh khác nhau, là không đúng thực; nó là sự suy nghĩ phỏng đoán của những người không khoan dung đang cố gắng khoan dung.

‘Người ta phải rất cẩn thận, tôi thấy, trong sự sử dụng những từ ngữ. Nhưng tôi muốn, nếu tôi được phép, quay lại mấu chốt mà tôi đã đưa ra lúc đầu. Bởi vì hầu hết chúng tôi đều được giáo dục để suy nghĩ – hay đã được dạy phải suy nghĩ cái gì, như

ông gọi nó – liệu nó sẽ không khiến cho chúng tôi chỉ hỗn loạn thêm khi, trong những cách khác nhau ông tiếp tục nói rằng tất cả suy nghĩ đều bị quy định và rằng người ta phải vượt khỏi tất cả suy nghĩ?

‘Đối với lâu hết chúng tôi, suy nghĩ quan trọng cực kỳ; đúng chứ? Nó có một quan trọng nào đó, nhưng suy nghĩ không thể khám phá *cái đó* mà không là sản phẩm của suy nghĩ. Suy nghĩ là kết quả của cái đã được biết, vì vậy nó không thể đo lường cái không biết được, cái không thể biết được. Suy nghĩ không là ham muốn, ham muốn những nhu cầu vật chất, hay ham muốn một kết thúc tốt đẹp thuộc tinh thần, hay sao? Chúng ta đang nói, không phải về suy nghĩ của một người khoa học đang làm việc trong phòng thí nghiệm, hay của một người toán học đang thâm nhập và vân vân, nhưng về suy nghĩ khi nó vận hành trong sống hàng ngày của chúng ta, trong những tiếp xúc và những phản ứng hàng ngày của chúng ta. Muốn hiện diện chúng ta bị bắt buộc phải suy nghĩ. Suy nghĩ là qui trình của hiện diện, dù của cá nhân hay của một quốc gia. Suy nghĩ, mà là ham muốn trong cả hình thức thấp nhất và cao nhất của nó, phải luôn luôn đang tự khép kín, đang bị quy định. Dù chúng ta suy nghĩ về vũ trụ, về người hàng xóm của chúng ta, về chính chúng ta, hay về Thượng đế, tất cả suy nghĩ đều bị giới hạn, bị quy định, đúng chứ?’

‘Trong ý nghĩa ông đang sử dụng từ ngữ ‘suy nghĩ’ đó, tôi nghĩ rằng đúng. Nhưng liệu hiểu biết không giúp đỡ phá vỡ tình trạng bị quy định này, hay sao?’

Nó như thế sao? Chúng ta đã tích lũy hiểu biết về quá nhiều khía cạnh của sống – thuốc men, chiến

tranh, luật lệ, khoa học – và có ít nhất một số hiểu biết nào đó về chính chúng ta, về ý thức riêng của chúng ta. Với tất cả kho lưu trữ rộng lớn của thông tin này, liệu chúng ta được tự do khỏi đau khổ, chiến tranh, hận thù? Liệu nhiều hiểu biết hơn sẽ giải thoát chúng ta? Người ta có thể biết rằng chiến tranh là điều không tránh khỏi chừng nào cá thể, nhóm người, hay quốc gia còn tham vọng, đang tìm kiếm uy quyền, tuy nhiên người ta vẫn tiếp tục trong những phương cách mà dẫn đến chiến tranh. Liệu cái trung tâm mà nuôi dưỡng hận thù, ganh ghét, có thể được thay đổi một cách căn bản qua hiểu biết? Tình yêu không là đối nghịch của hận thù; nếu qua hiểu biết hận thù được thay đổi thành tình yêu, vậy thì nó không là tình yêu. Sự thay đổi này được tạo ra bởi suy nghĩ, bởi ý muốn, không phải tình yêu, nhưng chỉ là một thuận tiện tự phòng vệ khác.

‘Tôi không theo kịp tất cả điều này, nếu tôi được phép nói như thế.’

Suy nghĩ là phản ứng của cái gì đã là, phản ứng của ký ức, đúng chứ? Ký ức là truyền thống, trải nghiệm, và phản ứng của nó đến bất kỳ trải nghiệm mới mẻ nào là kết quả của quá khứ, của thời gian; suy nghĩ là sản phẩm của nhiều ngày hôm qua. Khi suy nghĩ tìm kiếm để tự thay đổi chính nó, cố gắng để là hay không là cái này hay cái kia, chắc chắn nó làm tiếp tục chính nó dưới một cái tên khác. Là sản phẩm của cái đã được biết, suy nghĩ không bao giờ có thể trải nghiệm cái không biết được; là kết quả của thời gian, nó không bao giờ có thể hiểu rõ cái không thời gian, cái

vĩnh cửu. Suy nghĩ phải ngừng lại cho cái thực sự hiện diện.

Bạn thấy, thưa bạn, chúng ta quá sợ hãi mất đi điều gì chúng ta suy nghĩ rằng chúng ta có, đến độ chúng ta không bao giờ thâm nhập những sự việc này rất thăm thẳm. Chúng ta nhìn ngắm bề mặt của chính chúng ta và lặp lại những từ ngữ và những cụm từ mà chẳng có bao nhiêu ý nghĩa; vì vậy chúng ta vẫn còn nhỏ nhen và nuôi dưỡng hận thù một cách không suy nghĩ giống như chúng ta nuôi nấng con cái.

‘Nhu ông đã nói, chúng tôi là những người không suy nghĩ trong cái gì có vẻ là suy nghĩ của chúng tôi. Tôi sẽ đến lại nếu tôi được phép.’

45- Giúp đỡ

Đường phố đông nghẹt người và những cửa hàng đầy những đồ vật. Nó là vùng giàu có ủa thị tr ấn, nhưng trên đường phố là những con người thuộc mọi loại, giàu có và nghèo hèn, những người lao động và những công nhân văn phòng. Có đàn ông và phụ nữ từ tất cả mọi vùng của thế giới, một ít người trong trang phục bản xứ của họ, nhưng hầu hết đều mặc quần áo phương tây. Có nhiều xe hơi, mới và cũ, và vào buổi sáng mùa xuân đó, những chiếc xe hơi đắt tiền lấp lánh bởi chất chrome và chất đánh bóng, và những khuôn mặt của con người sáng láng và tươi cười. Những cửa hàng quá đông người và dường như chẳng mấy người nhận biết bầu trời xanh. Những cửa sổ bày hàng quần rũ họ, quần áo, giày dép, những chiếc xe hơi mới toanh, và những trưng bày thức ăn. Những con chim bồ câu ở khắp nơi, đang chuyển động len lỏi giữa nhiều bàn chân và giữa những chiếc xe hơi vô t ận. Có một cửa hàng bán sách cùng tất cả những quyển sách mới nhất của vô số tác giả. Con người dường như không bao giờ có một quan tâm trong thế giới; chiến tranh ở quá xa, trên một phần khác của quả địa cầu. Tiền bạc, lương thực và công việc dư thừa, và có đang kiếm được và đang tiêu xài phung phí. Đường sá giống như những cái vịnh giữa những tòa nhà cao vút, và không có cây ối. Ôn ào lắm; có sự náo động lạ lùng của một chủng tộc mà có mọi thứ và tuy nhiên không có gì cả.

Một nhà thờ to lớn nổi lên giữa những cửa hàng thời trang, và đối diện nó là một ngân hàng cũng to lớn như thế; cả hai đều đồ sộ và chắc chắn là cần thiết.

Trong nhà thờ to lớn đó có một linh mục trong chiếc áo choàng màu trắng rộng thùng thình và một dải dài bằng vải vắt qua hai vai đang giảng đạo về Một Đấng đã cam chịu đau khổ vì lợi ích của con người. Con người quý xuống để cầu nguyện; có những đèn cầy, những bức tượng và hương thơm. Vị linh mục cầu nguyện trầm trầm và giáo dân lập lại lớn tiếng; cuối cùng họ đứng dậy và đi ra ngoài vào những con đường đầy ánh mặt trời và vào những cửa hàng cùng vô số món đồ mới mua của họ. Lúc này đã yên lặng trong nhà thờ; chỉ một vài người còn ở lại, đắm chìm trong những suy nghĩ riêng của họ. Những trang trí, những cửa sổ đầy màu sắc, bục giảng đạo, bàn thờ và những cây đèn cầy – mọi thứ hiện diện ở đó để làm yên lặng cái trí của con người.

Thượng đế sẽ được khám phá trong những nhà thờ, hay trong những quả tim của chúng ta? Sự thôi thúc để được thanh tẩy nuôi dưỡng ảo tưởng; do bởi sự thôi thúc này mới tạo ra những nhà thờ, những đèn chùa và những thánh đường. Chúng ta bị mất hút trong chúng, hay trong ảo tưởng của một Chính thể đại đồng và bỏ mặc cái sự kiện thực sự trôi qua. Cái không quan trọng trở thành cái quan trọng nhất. Sự thật, hay bất kỳ nó là gì, không thể được khám phá bởi cái trí; suy nghĩ không thể theo đuổi nó; không có con đường dẫn đến nó; nó không thể mua được qua sự thờ phụng, cầu nguyện hay hiến dâng. Nếu chúng ta muốn thanh tẩy, an ủi, chúng ta sẽ có nó trong cách này hay cách khác; nhưng kèm theo nó là đau khổ và phiền muộn thêm nữa. Sự ham muốn cho thanh tẩy, cho an toàn, có uy quyền để tạo ra mọi hình thức của ảo tưởng. Chỉ khi nào cái trí bất động, sự thật có thể hiện diện.

‘Có nhiều người trong chúng tôi’, và B. bắt đầu bằng cách hỏi, ‘liệu không cần thiết phải có sự giúp đỡ nếu chúng tôi muốn hiểu rõ toàn vấn đề phức tạp này của sống. Liệu không nên có một người hướng dẫn, một người khai sáng mà có thể chỉ bảo cho chúng tôi con đường thực sự hay sao?’

‘Chúng tôi đã không thâm nhập đầy đủ vào điều đó trong suốt nhiều năm này?’ S, hỏi. ‘Tôi là một người không đang tìm kiếm một đạo sư hay một người thầy.’

‘Nếu bạn thực sự không tìm kiếm sự giúp đỡ, vậy thì tại sao bạn ở đây?’ B. quả quyết. ‘Bạn có ý rằng bạn đã xóa sạch tất cả ham muốn tìm kiếm sự hướng dẫn?’

‘Không, tôi không nghĩ rằng tôi đã xóa sạch, và tôi muốn thâm nhập sự thôi thúc để tìm kiếm sự hướng dẫn hay sự giúp đỡ này. Lúc này tôi không đi đến cửa sổ bày hàng, như hồi trước, chạy đến nhiều vị thầy khác nhau, cổ xưa và hiện đại, như hồi trước tôi đã từng làm; nhưng tôi có cần sự giúp đỡ, và tôi muốn biết tại sao. Và liệu sẽ có một thời điểm khi tôi sẽ không còn cần sự giúp đỡ nữa?’

‘Theo cá nhân tôi sẽ không ở đây nếu không có sự giúp đỡ thuận tiện từ bất kỳ người nào,’ M. nói. ‘Tôi đã được giúp đỡ vào những dịp trước kia và đó là lý do tại sao lúc này tôi có mặt ở đây. Mặc dù ông đã vạch rõ những xấu xa của sự theo sau, thưa ông, tôi đã được giúp đỡ bởi ông, và tôi sẽ tiếp tục đến những nói chuyện và những bàn luận của ông càng nhiều bao nhiêu càng tốt.’

Có phải chúng ta đang tìm kiếm chứng cứ liệu chúng ta đang được giúp đỡ hay không đang được giúp đỡ? Một bác sĩ, một nụ cười của em bé hay một người đi ngang qua, một liên hệ, một chiếc lá bị thổi tung bởi một cơn gió, một thay đổi của khí hậu, thậm chí một người thầy, một đạo sư – tất cả những sự việc này có thể giúp đỡ. Có sự giúp đỡ ở mọi nơi cho một con người mà nhận biết; nhưng nhiều người chúng ta ngủ quên với mọi thứ quanh chúng ta ngoại trừ một người thầy đặc biệt hay một quyển sách, và đó là vấn đề của chúng ta. Bạn chú ý khi tôi nói điều gì đó, đúng chứ? Nhưng khi một người nào đó nói cùng sự việc, có lẽ trong những từ ngữ khác nhau, bạn lại bị điếc. Bạn lắng nghe một người mà bạn nghĩ là uy quyền, và không thêm nhận biết khi những người khác nói.

‘Nhưng tôi đã phát giác rằng thông thường điều gì ông nói đều có ý nghĩa,’ M. trả lời. ‘Vì vậy tôi chú ý lắng nghe ông. Khi một người khác nói điều gì đó nó thường chỉ là một câu nói lặp lại, một phản ứng sáo rỗng – hay có lẽ chính tôi lại sáo rỗng. Mấu chốt là, nó giúp đỡ tôi lắng nghe ông, vì vậy tại sao tôi không nên đến nghe? Thậm chí nếu mọi người quả quyết rằng tôi chỉ đang theo sau ông, tôi sẽ vẫn còn đến nghe nhiều đến mức tôi còn có thể thu xếp được.’

Tại sao chúng ta mở cửa cho sự giúp đỡ từ một phương hướng đặc biệt, và đóng cửa đối với mọi phương hướng khác? Có ý thức hay không có ý thức, bạn có lẽ trao tặng tôi tình yêu của bạn, từ bi của bạn, bạn có lẽ giúp đỡ tôi hiểu rõ những vấn đề của tôi;

nhưng tại sao tôi quá quyết rằng bạn là cái nguồn duy nhất của sự giúp đỡ, đáng cứu rỗi duy nhất? Tại sao tôi xây dựng bạn như uy quyền của tôi? Tôi lắng nghe bạn, tôi chú ý mọi điều bạn nói, nhưng tôi dùng dung hay điếc đặc đối với những câu nói của những người khác. Tại sao? Đây không là chủ đề hay sao?

‘Ông không đang nói rằng chúng tôi không nên tìm kiếm sự giúp đỡ,’ L. nói. ‘Nhưng ông đang yêu cầu chúng tôi tại sao chúng tôi trao sự quan trọng vào người mà giúp đỡ, khiến cho ông ta trở thành uy quyền của chúng tôi. Đúng vậy, phải không?’

Tôi cũng đang hỏi tại sao bạn lại tìm kiếm sự giúp đỡ. Khi người ta tìm kiếm sự giúp đỡ, thôi thúc nào đằng sau nó? Khi có ý thức, cố ý, người ta khởi sự tìm kiếm sự giúp đỡ, liệu chính là sự giúp đỡ mà người ta mong muốn, hay một tẩu thoát, một an ủi? Chúng ta đang tìm kiếm cái gì?

‘Có nhiều loại giúp đỡ,’ B. nói. ‘Từ người giúp việc trong nhà đến một bác sĩ giải phẫu xuất sắc nhất, từ những giáo viên trung học đến những người khoa học vĩ đại nhất, tất cả họ đều cho một loại giúp đỡ nào đó. Trong tất cả văn minh nào đều cần có sự giúp đỡ, không chỉ loại giúp đỡ thông thường, nhưng còn cả sự hướng dẫn của một người thầy tinh thần mà đã đạt được sự khai sáng và giúp đỡ sáng tạo trật tự và an bình cho con người.’

Làm ơn chúng ta hãy gạt bỏ những loại thông thường và thâm nhập sự hướng dẫn hay sự giúp đỡ có nghĩa gì đối với mỗi người chúng ta. Liệu nó không có

nghĩa giải quyết những khó khăn, **những** đau khổ, những phiền muộn của cá nhân, hay sao? Nếu bạn là một người thầy tinh thần, hay một bác sĩ, tôi đến với bạn với mục đích kiếm được một cách sống hạnh phúc, hay được chữa trị căn bệnh nào đó. Chúng ta tìm kiếm một cách sống từ một người được khai sáng, và hiểu biết hay thông tin từ những người học thức. Chúng ta muốn đạt được, chúng ta muốn thành công, chúng ta muốn hạnh phúc, vì vậy chúng ta tìm kiếm một khuôn mẫu của sống mà sẽ giúp đỡ chúng ta kiếm được điều gì chúng ta ham muốn, thiêng liêng hay dục vọng. Sau khi đã cố gắng nhiều cách khác nhau, chúng ta suy nghĩ về sự thật như một mục đích tối thượng, an bình và hạnh phúc tốt đỉnh, và chúng ta muốn đạt được nó; thế là chúng ta theo sau người nào đó để kiếm được điều gì chúng ta ham muốn. Nhưng liệu ham muốn có thể tạo ra phương hướng dẫn đến sự thật? Liệu ham muốn cái gì đó, dù cao cả, không nuôi dưỡng ảo tưởng, hay sao? Và khi ham muốn hành động, liệu nó không thiết lập cấu trúc của uy quyền, bắt chước và sợ hãi, hay sao? Đây là qui trình tâm lý thực sự, đúng chứ? Và đây là sự giúp đỡ, hay tự dối gạt?

‘Tôi đang gặp khó khăn vô cùng để không bị thuyết phục bởi điều gì ông nói!’ B. la lên. ‘Tôi thấy lý do, ý nghĩa của nó. Nhưng tôi biết ông đã giúp đỡ tôi, và liệu tôi phải phủ nhận điều đó?’

Nếu người nào đó đã giúp đỡ bạn và bạn khiến cho ông ta thành uy quyền của bạn, vậy thì liệu bạn không đang khóa **ch** tất cả sự giúp đỡ thêm nữa, không chỉ từ ông ta, nhưng từ mọi thứ quanh bạn, hay

sao? Liệu sự giúp đỡ không hiện diện quanh quanh bạn, khắp mọi nơi, hay sao? Tại sao chỉ theo sau một phương hướng? Và khi bạn quá khép kín, quá trói buộc, liệu bất kỳ sự giúp đỡ nào có thể đến với bạn? Nhưng khi bạn mở cửa, có sự giúp đỡ vô tận trong tất cả mọi vật, từ tiếng hót líu lo của một con chim đến tiếng gọi của một con người, từ cọng cỏ đến bao la của bầu trời. Thuốc độc và thoái hóa bắt đầu khi bạn nương dựa một người như uy quyền của bạn, người hướng dẫn của bạn, đáng cứu rỗi của bạn. Đây là như thế, đúng chứ?

‘Tôi nghĩ tôi hiểu rõ điều gì ông đang nói,’ L. trả lời, ‘nhưng khó khăn của tôi là thế này. Tôi đã là một người theo sau, một người tìm kiếm sự hướng dẫn trong nhiều năm. Khi ông vạch rõ ý nghĩa sâu thẳm của sự theo sau, một cách trí năng tôi đồng ý với ông, nhưng có một phần của tôi phản kháng lại. Lúc này làm thế nào tôi có thể hòa hợp sự mâu thuẫn phía bên trong này để cho tôi không bao giờ còn theo sau nữa?’

Hai ham muốn hay những thôi thúc đối nghịch không thể được hòa hợp và khi bạn giới thiệu một yếu tố thứ ba mà là ham muốn để hòa hợp, bạn chỉ làm phức tạp vấn đề thêm, bạn không giải quyết được nó. Nhưng khi bạn thấy tổng thể của đòi hỏi giúp đỡ, của theo sau uy quyền, dù nó là uy quyền của một người khác, hay của khuôn mẫu tự áp đặt riêng của bạn, vậy thì chính nhận biết đó kết thúc tất cả theo sau.

46- Sự Yên lặng của Cái trí

Ra khỏi không khí oiả, xa xa là những bãi cát trắng và biển mát mẽ, nhưng ở đây nóng không thể chịu nổi, ngay cả dưới những cái cây và trong ngôi nhà. Bầu trời không còn xanh nữa, và mặt trời dường như đã nuốt trọn mọi phân tử của hơi nước. Con gió hiu hiu từ biển không còn nữa, và những hòn núi phía sau, rõ ràng và gần sát, đang phản ánh tia nắng hùng hực của mặt trời. Con chó náo động nằm duỗi ra như thể quả tim của nó sẽ bật tung bởi sức nóng không thể kham nổi này. Sẽ có những ngày nắng, bầu trời rõ ràng, tuần này sang tuần khác, suốt nhiều tháng và những quả đồi, không còn xanh tươi và mát dịu bởi những cơn mưa mùa xuân, bị đốt cháy thành màu nâu ô sẫm, mặt đất khô cứng và nứt nẻ. Nhưng có vẻ đẹp ngay cả trong lúc này nơi những quả đồi này, đang toát ra ánh sáng thanh thoát vượt khỏi những cây sồi xanh và cỏ khô vàng rực, cùng những tảng đá trơ trụi của những hòn núi phía trên chúng.

Con đường dẫn thẳng qua những quả đồi lên những hòn núi cao, chứa đầy bụi, lởm chởm đá và gò ghề. Không có những con suối, không tiếng nước đang chảy. Sức nóng hung bạo trong những quả đồi này, nhưng trong bóng râm của vài cái cây dọc theo thềm sông khô cạn người ta có thể chịu đựng được bởi vì ở đây có một cơn gió nhẹ đang thổi lên từ thung lũng đá sâu bên dưới. Từ độ cao này màu xanh của biển có thể thấy được mãi tận nhiều dặm. Nó rất yên lặng, thậm chí những con chim cũng đứng yên, và một con giẻ cùi xanh lúc trước ồn ào và cãi cọ và lúc này đang nghỉ

ngôi. Một con hươu màu nâu đang đi xuống con đường, tỉnh táo và cảnh giác, đang hướng đến một vũng nước nhỏ trong thảm súi khô cạn khác. Nó chuyển động thật lặng lẽ qua những tảng đá, hai tai lớn của nó máy động vô ra và đôi mắt to của nó đang canh chừng mọi chuyển động giữa những bụi cây. Nó uống đầy bụng nước và nằm dài trong bóng mát gần vũng nước, nhưng chắc nó phải nhận biết sự hiện diện của con người mà nó không thể thấy được, nó đi bất an xuống con đường và biến mất. Và quả là khó khăn khi quan sát một con sói đồng cỏ, một loại chó hoang, giữa những quả đồi! Nó cùng màu sắc như những tảng đá, và nó đang cố gắng hết sức để không bị nhìn thấy. Bạn phải giữ hai mắt của bạn kiên trì vào nó, và thậm chí lúc nó đã biến mất và bạn không thể tìm lại nó; bạn quan sát và tìm kiếm bất kỳ chuyển động nào, nhưng không có gì cả. Nó có lẽ đến vũng nước đó. Trước đây không lâu lắm đã có một vụ cháy lớn giữa những quả đồi này, và những thứ hoang dã đã biến mất, nhưng lúc này một số đã quay lại. Băng qua con đường một con cút mẹ đang hướng dẫn những con con mới nở, hơn một tá; nó khuyến khích dịu dàng, dẫn chúng đến một bụi rậm dày. Chúng tròn trịa, những quả bóng xám-vàng của những sợi lông thanh thoát, quá mới mẻ đối với thế giới nguy hiểm này, nhưng sinh động và quyến rũ. Ở đó dưới bụi cây nhiều con đã leo lên lưng của con mẹ, nhưng hầu hết chúng đều ở dưới đôi cánh ấm áp của người mẹ, đang nghỉ ngơi sau những đấu tranh của sinh sản.

Điều gì trói buộc chúng ta lại cùng nhau? Không phải những nhu cầu của chúng ta. Cũng không phải do

thương mại và những công nghiệp lớn, cũng không phải những ngân hàng và những nhà thờ; đây chỉ là những ý tưởng và kết quả của những ý tưởng. Những ý tưởng không trói buộc chúng ta lại cùng nhau. Chúng ta có lẽ đến cùng nhau do sự thuận tiện, hay do sự cần thiết, nguy hiểm, hận thù, hay tôn thờ, nhưng không thứ nào trong những sự việc này giam cầm chúng ta lại cùng nhau. Tất cả chúng phải rơi rụng khỏi chúng ta, để cho chúng ta một mình. Trong tình trạng một mình này có tình yêu, và chính là tình yêu mới hiệp thông chúng ta lại cùng nhau.

Một cái trí bận tâm không bao giờ là cái trí tự do, dù nó bận tâm bởi những cao quý hay những tầm thường.

Anh ấy đã đến đây từ một vùng đất xa xôi. Mặc dù anh ấy đã bị teo chân, một loại bệnh bại liệt, hiện nay anh ấy có thể đi bộ và lái xe.

‘Giống như quá nhiều người khác, đặc biệt những người trong điều kiện như tôi, tôi phải phụ thuộc vào những giáo hội và những tổ chức tôn giáo khác nhau,’ anh ấy nói, ‘và không thứ nào trong chúng đã cho tôi lát kỳ sự thỏa mãn nào; nhưng người ta không bao giờ ngừng lại sự tìm kiếm. Tôi nghĩ tôi nghiêm túc, nhưng một trong những khó khăn của tôi là tôi có tánh ganh tị. Hầu hết chúng tôi đều bị thúc đẩy bởi tham vọng, tham lam hay ganh tị, chúng là những kẻ thù không thương xót của con người, và tuy nhiên con người dường như không thể hiện diện nếu không có chúng. Tôi đã thử dựng lên những loại khác nhau của kháng cự chống lại ganh tị, nhưng bất kể tất cả những nỗ lực của tôi tôi vẫn bị

trời buộc bởi nó lặp đi và lặp lại; nó giống như nước đang len lỏi qua mái nhà, và trước khi tôi biết tôi ở đâu, tôi phát giác mình càng ganh tị hơn lúc nào hết. Ông có thể trả lời cùng câu hỏi hàng tá lần, nhưng nếu ông có đủ kiên nhẫn tôi muốn hỏi ông làm thế nào người ta tách rời chính mình khỏi sự náo động của ganh tị này?’

Chắc bạn đã phát giác rằng cùng với ham muốn không ganh tị liền xuất hiện xung đột của những đối nghịch. Ham muốn hay ý muốn để không là cái này, nhưng để là *cái kia*, tạo ra xung đột. Thông thường chúng ta nghĩ rằng xung đột này là qui trình tự nhiên của sống; nhưng đúng vậy sao? Sự đấu tranh liên tục này giữa ‘cái gì là’ và ‘cái gì nên là’ được hiểu như là cao quý, có lý tưởng; nhưng sự ham muốn và sự gắng sức để không ganh tị cũng giống hệt như ganh tị, đúng chứ? Nếu người ta thực sự hiểu rõ điều này, vậy thì không có tận chiến giữa những đối nghịch; sự xung đột của phân hai kết thúc. Đây không là một vấn đề để được suy nghĩ khi bạn về đến nhà; nó là một sự kiện phải được thấy ngay tức khắc, và sự nhận biết này là điều quan trọng, không phải làm thế nào được tự do khỏi ganh tị. Tự do khỏi ganh tị hiện diện, không qua xung đột của đối nghịch của nó, nhưng bởi hiểu rõ ‘cái gì là’; như ng hiểu rõ này không thể hiện diện chừng nào cái trí còn quan tâm thay đổi ‘cái gì là’.

‘Thay đổi không cần thiết hay sao?’

Liệu có thể có thay đổi qua một hành động của ý muốn? Ý muốn không là ham muốn được tập trung,

hay sao? Đã nuôi dưỡng tình trạng ganh tị, lúc này ham muốn tìm kiếm một tình trạng mà trong đó không có ganh tị, cả hai tình trạng đều là sản phẩm của ham muốn. Ham muốn không thể tạo ra sự thay đổi căn bản.

‘Vậy thì cái gì sẽ?’

Nhận biết sự thật của ‘cái gì là’. Chừng nào cái trí, hay ham muốn, còn tìm kiếm để tự thay đổi chính nó khỏi *cái này* đến *cái kia*, tất cả thay đổi đều hời hợt và tầm thường. Ý nghĩa tổng thể của sự kiện này phải được cảm thấy và được hiểu rõ, và chỉ lúc đó mới có thể cho một thay đổi căn bản xảy ra. Chừng nào cái trí còn đang so sánh, đang đánh giá, đang tìm kiếm một kết quả, không thể có thay đổi, nhưng chỉ là một chuỗi của những đấu tranh vô tận mà nó gọi là sống.

‘Điều gì ông nói dường như quá thực sự, nhưng thậm chí khi tôi lắng nghe ông tôi phát giác chính mình bị trôi bu ộc trong đấu tranh để thay đổi, để đạt được một kết thúc, để thành tựu một kết quả.’

Người ta càng đấu tranh chống lại một thói quen nhiều bao nhiêu, dù những gốc rễ của nó sâu thẳm như thế nào, người ta càng cho nó nhiều sức mạnh bấy nhiêu. Nhận biết một thói quen mà không chọn lựa và không vun quén một thói quen khác là **ết** thúc một thói quen.

‘Vậy thì tôi phải bắt động cùng ‘cái gì là’, không chấp nhận và cũng không phủ nhận nó. Đây

là một nhiệm vụ thật to tát, nhưng tôi thấy rằng nó là cách duy nhất nếu muốn có tự do.

‘Lúc này, liệu tôi được phép tiếp tục một câu hỏi khác? Cơ thể không gây ảnh hưởng cái trí, và luân phiên cái trí không gây ảnh hưởng đến cơ thể, hay sao? Tôi đã biết nhận thấy điều này trong trường hợp của riêng tôi. Những suy nghĩ của tôi bận tâm bởi ký ức của cái gì tôi đã là – lành mạnh, khỏe mạnh, mau lẹ của chuyển động – và bởi cái gì tôi hy vọng sẽ là khi được so sánh với cái gì tôi là lúc này. Nhưng như tôi không thể chấp nhận tình trạng hiện tại của tôi. Tôi sẽ làm gì đây?’

Sự so sánh liên tục này của hiện tại với quá khứ và tương lai tạo ra đau khổ và thoái hóa của cái trí, đúng chứ? Nó ngăn cản bạn không suy nghĩ sự kiện của tình trạng hiện tại của bạn. Quá khứ không bao giờ có thể hiện diện lại, và tương lai lại không thể tiên đoán được, vì vậy bạn chỉ có hiện tại. Bạn có thể xử lý trọn vẹn hiện tại chỉ khi nào cái trí được tự do khỏi gánh nặng của ký ức quá khứ và hy vọng tương lai. Khi cái trí chú ý đến hiện tại, mà không so sánh, vậy thì có một khả năng cho những sự việc khác xảy ra.

‘Ông có ý gì qua từ ngữ “những sự việc khác”?’

Khi cái trí bị bận tâm bởi những đau khổ, những hy vọng và những sợ hãi riêng của nó, không có không gian cho tự do khỏi chúng. Qui trình tự khép kín của suy nghĩ chỉ khiến cho cái trí què quặt thêm nữa. Thế là cái vòng tròn hiểm độc được khởi động. Bận tâm khiến cho cái trí nhỏ nhen, tầm thường, nông cạn. Một cái trí bận tâm không là một cái trí tự do, và bận tâm bởi tự do

vấn nuôi dưỡng tâm thường. Cái trí quá tâm thường khi nó bận tâm bởi Thượng đế, bởi Chính thể, bởi đạo đức, hay bởi cơ thể riêng của nó. Bận tâm với cơ thể này ngăn cản khả năng thích ứng với hiện tại, kiếm được sinh lực và chuyển động, dù giới hạn như thế nào. Cái tôi, cùng những bận tâm của nó, tạo ra những đau khổ và những vấn đề riêng của nó, mà gây ảnh hưởng cơ thể; và lo lắng về bệnh tật của cơ thể chỉ gây trở ngại cơ thể thêm nữa. Điều này không có nghĩa rằng sức khỏe phải bị lơ là; nhưng sự bận tâm với sức khỏe, giống như bận tâm với sự thật, với những ý tưởng, chỉ củng cố cái trí trong sự tầm thường riêng của nó. Có một khác biệt vô cùng giữa cái trí bận tâm và một cái trí đang sống. Một cái trí đang sống là bất động, nhận biết, không chọn lựa.

‘Bên ngoài, khá khó khăn để thấu nhận tất cả điều này, nhưng có thể tăng ý thức bên trong đang thâm nhập điều gì ông đang nói; ít nhất tôi hy vọng như thế.’

‘Tôi muốn đặt ra một câu hỏi nữa. Ông thấy, thưa ông, có những khoảnh khắc khi cái trí của tôi được bất động, nhưng những khoảnh khắc này quá hiếm hoi. Tôi đã suy nghĩ nhiều về vấn đề của thiền định, và đã đọc một số điều ông đã giải thích về nó, nhưng suốt một thời gian dài cơ thể của tôi đã khiến cho tôi phải bận tâm quá nhiều. Lúc này trong chừng mực nào đó bởi vì tôi đã quen thuộc với tình trạng cơ thể của tôi, tôi cảm thấy vụn vặt bất động này là điều quan trọng. Làm thế nào người ta sẽ khởi sự nó đây?’

Liệu bất động phải được vun quén, được nuôi dưỡng và củng cố căn thân? Và ai là người vun quén? Liệu anh ấy khác biệt tổng thể của sự hiện diện của anh ấy? Liệu có yên lặng, một cái trí bất động, khi một ham muốn thống trị tất cả những ham muốn khác, hay khi nó thiết lập sự kháng cự chống lại chúng? Liệu có yên lặng khi cái trí bị kỷ luật, bị định hình, bị kiểm soát? Tất cả điều này không hàm ý một người kiểm duyệt, một cái tôi tạm gọi là cao cấp hơn mà kiểm soát, đánh giá, chọn lựa, hay sao? Và liệu có một thực thể như thế? Nếu có, liệu anh ấy không là sản phẩm của suy nghĩ, hay sao? Suy nghĩ đang tự phân chia chính nó như cái cao cả và cái thấp hèn, cái vĩnh cửu và cái không vĩnh cửu, vẫn còn là kết quả của quá khứ, của truyền thống, của thời gian. Trong phân chia này **ếm** ẩn sự an toàn riêng của nó. Lúc này suy nghĩ hay ham muốn tìm kiếm sự an toàn trong bất động, và thế là nó xin xỏ một phương pháp hay một hệ thống mà cố gắng hiển điều gì nó muốn. Thay vì những sự việc trần tục lúc này nó khao khát sự vui thú của bất động, vì vậy nó nuôi dưỡng sự xung đột giữa ‘cái gì là’ và ‘cái gì nên là’. Không có bất động nơi nào có xung đột, kháng cự.

‘Người ta không nên tìm kiếm yên lặng, hay sao?’

Không thể có yên lặng nếu còn có một người tìm kiếm. Có yên lặng của một cái trí bất động chỉ khi nào không có người tìm kiếm, khi không có ham muốn. Đừng tìm kiếm đáp án, hãy tự đặt nghi vấn này cho chính bạn: liệu tổng thể của đang hiện diện của bạn có thể yên lặng? Liệu tổng thể của cái trí, tầng ý thức bên ngoài và tầng ý thức bên trong, có thể bất động?

47- Thỏa mãn

Máy bay đông người. Nó đang bay tại cao độ hơn 20.000 feet trên biển Đại tây dương và có ặt thâm mây dày phía dưới. Bầu trời phía trên xanh cực độ, mặt trời đằng sau chúng tôi, và chúng tôi đang bay về hướng Tây. Trẻ em đang đùa giỡn, chạy lên xuống dây ghế và lúc này mệt nhoài, chúng đang ngủ. Sau một đêm dài mọi người thức giấc, hút thuốc và uống rượu. Một người đàn ông trước mặt đang kể cho một người khác về công việc kinh doanh của ông ấy, và một người phụ nữ trong chiếc ghế phía sau đang diễn tả bằng một giọng vui vẻ những món đồ cô ấy đã mua và đang phỏng đoán về tiền thuê cô ấy phải trả. Tại cao độ đó máy bay thật êm, không bị nhồi lên nhồi xuống, mặc dù có những cơn gió mạnh phía dưới chúng tôi. Hai cánh máy bay sáng rực trong ánh mặt trời rõ ràng và cánh quạt đang quay êm ả, đập vào không khí tại tốc độ kinh khủng; gió đằng sau chúng tôi và chúng tôi đang bay trên ba trăm dặm một giờ.

Hai người đàn ông ngay bên kia dây ghế hẹp đang nói chuyện khá lớn tiếng và thật khó khăn để không phải nghe điều gì họ đang nói. Họ là những người đàn ông to lớn, và một người có khuôn mặt cần cỗi, đồ rục. Ông ấy đang giải thích công việc kinh doanh của giết những con cá voi, nó liêu lĩnh như thế nào, lợi lộc nào kiếm được bởi nó, và biến động kinh hải ra sao. Vài con cá voi cân nặng hàng trăm tấn. Những con mẹ cùng những con con không được quyền giết theo luật pháp, họ cũng không được phép giết nhiều hơn một số lượng nào đó của cá voi trong một

thời gian cụ thể. Giết chết những con vật này chắc chắn đã được vận dụng một cách khoa học nhất, mỗi nhóm người có một công việc đặc biệt để thực hiện và được đào tạo kỹ thuật. Mùi của con tàu nhà máy hầu như không thể chịu nổi, nhưng con người quen thuộc với nó, giống như con người có thể quen thuộc với bất kỳ thứ gì. Nhưng có nhiều tiền bạc trong công việc đó nếu tất cả đều tiến triển tốt đẹp. Ông ấy bắt đầu giải thích sự cuốn hút lạ lùng của giết chóc, nhưng vừa lúc đó những thức uống được mang đến và chủ đề nói chuyện được thay đổi.

Những con người ưa thích giết chóc, dù là giết chóc lẫn nhau, hay một con nai vô hại, có hai mắt to sáng rực trong rừng sâu, hay một con cọp đã giết gia súc của họ. Một con rắn bị cố ý cán chết trên con đường; một cái bẫy được đặt và một con chó sói hay một con vật hoang bị sập bẫy. Những con người trong quần áo lịch sự, đang cười cợt đi ra ngoài với những khẩu súng quý báu của họ và giết chết chim chóc mà vừa lúc này đang líu lo gọi nhau. Một cậu bé giết chết một con chim giẻ cùi xanh bằng khẩu súng hơi của cậu ấy, và những người lớn tuổi hơn quanh cậu ấy không bao giờ thốt ra một từ ngữ thương xót, hay la mắng cậu ấy; ngược lại, họ khen ngợi cậu ấy bắn giỏi làm sao. Giết chóc cho tạm gọi là thể thao, cho lương thực, cho quốc gia của người ta, cho hòa bình – không có nhiều khác biệt lắm trong tất cả điều này. Bào chữa không là câu trả lời. Chỉ có khẩu cầu tha thiết duy nhất: đừng giết chóc. Ở phương Tây chúng ta nghĩ rằng thú vật hiện diện vì lợi ích cho những bao tử của chúng ta, hay vì sự vui thú của giết chóc, hay vì bộ lông của chúng. Ở phương Đông nó đã được dạy từ hàng thế kỷ và được

lập lại từ mọi bậc cha mẹ: đừng giết chóc, hãy thương xót, hãy từ bi. Ở đây những con thú không có linh hồn, vì vậy chúng có thể bị giết chết dã man. Ở đó những con thú có linh hồn, vì vậy hãy suy nghĩ và cho phép quả tim của bạn biết thương yêu. Ở đây, ăn những con thú, những con chim, được coi như là điều tự nhiên thông thường, được cho phép bởi giáo hội và những mục quảng cáo; ở đó không được như vậy, và những người có suy nghĩ, những người tôn giáo, bị tru yền thống và văn hóa, không bao giờ làm. Nhưng điều này cũng đang bị phá vỡ thật mau lẹ. Ở đây chúng ta đã luôn luôn giết chóc nhân danh Thượng đế và quốc gia, và lúc này nổ khắp mọi nơi. Giết chóc lan tràn, hầu như bằng chóc những văn hóa cổ xưa bị xóa sạch, và sự hiệu quả, tàn nhẫn và phương tiện của hủy diệt được nuôi dưỡng cẩn thận và được củng cố.

Hòa bình không theo cùng người chính trị hay người giáo sĩ, và nó cũng không theo cùng người luật sư hay người cảnh sát. Hòa bình là một tình trạng của cái trí khi có tình yêu.

Anh ấy là một người kinh doanh nhỏ, đang đấu tranh nhưng cũng xoay xở đủ sống.

‘Tôi không đến để nói về công việc kinh doanh của tôi,’ anh ấy nói. ‘Nó cho tôi thứ gì tôi cần thiết, và bởi vì những nhu cầu của tôi không nhiều lắm, tôi có thể tạm sống ổn. Bởi vì không tham vọng nhiều lắm, tôi không đang chơi trò chơi hăm hại lẫn nhau. Vào một ngày, khi tôi đi ngang qua tôi thấy đám đông dưới những cái cây, và tôi ngừng lại để nghe ông. Việc đó đã xảy ra cách đây một vài năm và đều gì

ông nói khiến cho cái gì đó đang khuấy động trong tôi. Tôi cũng không được giáo dục nhiều, nhưng lúc này tôi đọc những bài nói chuyện của ông, và tôi đây nè. Hồi trước tôi thường thỏa mãn với sống của tôi, với những suy nghĩ của tôi, và một ít niềm tin rải rác thoang thoáng trong cái trí của tôi. Nhưng kể từ sáng chủ nhật đó khi tôi lang thang đi vào thung lũng này trong chiếc xe hơi của tôi và tình cờ đến nghe ông, tôi đã bất mãn. Không phải do công việc của tôi mà khiến cho tôi bất mãn, nhưng bất mãn đã bám chặt toàn thân tâm của tôi. Lúc trước tôi thường thương xót những con người mà bất mãn. Họ quá đau khổ, không gì thỏa mãn được họ – và lúc này tôi đã cùng phe phái với họ. Ngày trước tôi đã thỏa mãn với sống của tôi, với những bạn bè của tôi, và với những sự việc mà tôi đang làm, nhưng lúc này tôi bất mãn và không hạnh phúc.’

Nếu người ta được phép hỏi, bạn có ý gì qua từ ngữ ‘bất mãn’?

‘Trước buổi sáng Chủ nhật đó khi tôi nghe ông, tôi là một người thỏa mãn, và tôi nghĩ tôi là một người nhàm chán đối với những người khác; lúc này tôi nhận thấy tôi dốt nát làm sao, và tôi đang cố gắng để thông minh và tinh táo đối với mọi sự việc quanh tôi. Tôi muốn thêm vào cái gì đó, đến nơi nào đó, và tự nhiên sự thôi thúc này đã khiến cho tôi bất mãn. Hồi trước tôi ngủ quên, nếu tôi được phép giải thích như thế, nhưng lúc này tôi đang thức giấc.’

Bạn đang thức giấc, hay bạn đang cố gắng đưa bạn vào giấc ngủ lại qua ham muốn để trở thành cái gì đó, bạn nói rằng bạn đã ngủ quên và lúc này bạn thức

giấc; nhưng tình trạng thức giấc này khiến cho bạn bất mãn, mà gây khó chịu cho bạn, mang lại đau khổ cho bạn, và để tâu thoát khỏi đau khổ này bạn đang gắng sức để trở thành cái gì đó, tuân theo một lý tưởng và vân vân. Hành động sao chép này đang đưa bạn vào giấc ngủ lại, đúng chứ?

‘Nhưng tôi không muốn quay lại tình trạng cũ kỹ của tôi, và tôi muốn được thức giấc.’

Liệu không lạ lùng lắm sao khi cái trí tự lừa dối chính nó? Cái trí không thích bị khuấy rầy, nó không thích bị lay động khỏi những khuôn mẫu cũ kỹ của nó, những thói quen thoải mái thuộc suy nghĩ và hành động của nó; bởi vì bị khuấy rầy, nó tìm kiếm những phương cách và phương tiện để thiết lập những biên giới và những đồng cỏ mới mẻ mà nó có thể sống an toàn trong đó. Chính là vùng đất an toàn này mà hầu hết chúng ta đang tìm kiếm, và chính là ham muốn được an toàn, được bảo đảm này mà khiến cho chúng ta ngủ quên. Những hoàn cảnh, một từ ngữ, một cử chỉ, một trải nghiệm, có lẽ đánh thức chúng ta, khuấy rầy chúng ta, nhưng chúng ta muốn đi ngủ lại. Việc này luôn luôn đang xảy ra cho hầu hết chúng ta, và nó không là một tình trạng thức giấc. Điều gì chúng ta phải hiểu rõ là những phương cách mà trong đó cái trí đưa chính nó vào giấc ngủ. Đây là như thế, đúng chứ?

‘Nhưng phải có nhiều phương cách mà trong đó cái trí đưa chính nó vào giấc ngủ. Liệu có thể biết và tránh tất cả chúng?’

Nhiều điều có thể được trình bày; nhưng điều này sẽ không giải quyết được vấn đề, đúng chứ?

‘Tại sao không?’

Chỉ học hành những phương cách mà trong đó cái trí đưa chính nó vào giấc ngủ lại là kiếm được một phương tiện, có lẽ khác biệt, của an toàn, không bị quấy rầy. Điều quan trọng là phải duy trì sự thức giấc, và không hỏi *làm thế nào* khiến cho nó thức giấc; theo đuổi ‘*làm thế nào*’ là sự thôi thúc được an toàn.

‘Vậy thì người ta sẽ làm gì?’

Ở cùng bất mãn mà không ham muốn làm dịu bớt nó. Chính ham muốn làm dịu bớt nó phải được hiểu rõ. Ham muốn này, mà mang nhiều hình thức, là sự thôi thúc để tẩu thoát khỏi ‘cái gì là’. Khi thôi thúc này rơi rụng – nhưng không qua bất kỳ hình thức nào của ép buộc, hoặc có ý thức hoặc không ý thức – chỉ lúc đó đau khổ của bất mãn kết thúc. So sánh ‘cái gì là’ với ‘cái gì nên là’ mang lại đau khổ. Sự kết thúc của so sánh không là một tình trạng của thỏa mãn; nó là một tình trạng của thức giấc mà không có những hoạt động của cái tôi.

‘Tất cả điều này khá mới mẻ đối với tôi. Đối với tôi, có vẻ rằng ông cho những từ ngữ nào đó một ý nghĩa hoàn toàn khác hẳn, nhưng sự chuyển tải chỉ có thể xảy ra được khi nào cả hai chúng ta đều hiểu rõ cùng một ý nghĩa của cùng từ ngữ tại cùng thời điểm.’

Chuyên tải là liên hệ, đúng chứ?

‘Ông nhảy sang ý nghĩa rộng rãi hơn ý nghĩa mà lúc này tôi có thể nắm bắt được. Tôi phải thâm nhập thăm thẳm hơn vào tất cả điều này, và sau đó có lẽ tôi sẽ hiểu rõ.’

48- Người diễn viên

Con đường uốn khúc qua những quả đồi thấp, hàng dặm kế tiếp hàng dặm và hàng dặm. Những tia nắng cháy bỏng của mặt trời buổi chiều nằm trên những quả đồi màu vàng và có những cái bóng đậm đà dưới những cái cây rải rác, thể hiện sự hiện diện cô đơn của chúng. Trong hàng dặm quanh đó không có nơi cư ngụ cho bất kỳ loại nào; đó đây là một vài gia súc cô đơn, và thỉnh thoảng một chiếc xe khác sẽ xuất hiện trên con đường êm ả, được giữ gìn cẩn thận. Bầu trời rất xanh ở phía bắc và rực sáng ở phía tây. Vùng đất này sinh động lạ thường, mặc dù trơ trụi và cô lập, và xa khỏi những hân hoan ồn ào của con người. Không có chim chóc, và bạn không thấy những con thú hoang nào ngoi trờ một vài con sóc đất chạy lên xuống qua con đường. Không nhìn thấy giọt nước nào ngoại trừ một hay hai nơi có gia súc ở. Cùng những con mưa những quả đồi sẽ xanh tươi, mềm mại và nghênh đón, nhưng lúc này chúng khô khan, khắc nghiệt, cùng vẻ đẹp của yên lặng vô cùng.

Đó là một chiều tối lạ lùng, phong phú và mãnh liệt, nhưng khi con đường uốn khúc giữa những quả đồi cuộn cuộn, thời gian đã kết thúc. Bảng chỉ đường nói còn mười tám dặm sẽ đến con đường chính dẫn về hướng bắc. Sẽ phải mất nửa tiếng đồng hồ hay như thế để đến đó: thời gian và khoảng cách. Tuy nhiên tại khoảnh khắc đó, nhìn vào bảng chỉ đường đó bên đường, thời gian và khoảng cách đã kết thúc. Nó không là một khoảnh khắc có thể đo lường được; không khởi đầu và không kết thúc. Bầu trời xanh, và những quả đồi

ánh vàng cuồn cuộn ở đó, mệnh mông và vĩnh cửu, nhưng chúng là bộ phận của không thời gian này. Hai mắt và cái trí đang nhìn ngắm con đường; những cái cây cô đơn sẫm màu quá sinh động và mãnh liệt, và trên những quả đồi uốn khúc nổi bật mỗi cọng cỏ khô tách rời, đơn giản và rõ ràng. Ánh sáng của chiều tối đó rất yên lặng quanh những cái cây và giữa những quả đồi, và thứ duy nhất đang chuyển động là chiếc xe hơi, chạy khá nhanh. Sự yên lặng giữa những từ ngữ thuộc sự yên lặng không thể đo lường đó. Con đường này sẽ không còn khi nhập vào một con đường khác, và con đường khác cũng kết thúc nơi nào đó; những cái cây tối sẫm, bất động đó sẽ gục xuống và bụi bặm của chúng sẽ được rải rác và tiêu tan; những cọng cỏ xanh tươi mỏng manh sẽ xuất hiện cùng những cơn mưa, và chúng cũng sẽ tàn tạ.

Sống và chết không thể tách rời, và trong tách rời của chúng tiềm ẩn những sợ hãi vô tận. Tách rời là khởi đầu của thời gian; sự sợ hãi của một kết thúc sinh ra sự đau khổ của một bắt đầu. Trong bánh xe này cái trí bị trói buộc và quay cuồng trong mạng lưới của thời gian. Suy nghĩ là qui trình và kết quả của thời gian, và suy nghĩ không thể vun quén tình yêu.

Anh ấy là một diễn viên có tiếng tăm nào đó mà đang tạo một tên tuổi cho chính anh ấy, nhưng anh ấy vẫn còn khá trẻ để thâm nhập và đau khổ.

‘Tại sao người ta diễn kịch?’ anh ấy hỏi. ‘Đối với một ít người sân khấu chỉ là một phương tiện của kiếm sống, đối với những người khác nó công hiến một phương tiện để diễn tả sự kêu nại riêng của

họ, và đối với những người khác, đóng những vai khác nhau là một kích thích lạ lùng. Sân khấu cũng trao tặng một tẩu thoát tuyệt vời khỏi những thực tế của sống. Tôi diễn cho tất cả những lý do này, và có lẽ cũng bởi vì – tôi nói điều này rất do dự – qua sân khấu tôi hy vọng làm điều gì đó tốt lành.’

Liệu diễn kịch không trao sức mạnh cho cái tôi, cho cái ngã, hay sao? Chúng ta tạo điệu bộ, chúng ta khoác vào những cái mặt nạ, và dần dần điệu bộ đó, mặt nạ đó trở thành thói quen hàng ngày, che đậy nhiều cái tôi của mâu thuẫn, tham lam, hận thù, và vân vân. Lý tưởng là một điệu bộ, một mặt nạ đang che đậy sự kiện, thực sự. Liệu người ta có thể làm điều tốt lành qua sân khấu?

‘Ông có ý người ta không thể?’

Không, nó là một câu hỏi, không là một nhận xét. Trong viết một vở kịch tác giả có những ý tưởng và những ý định nào đó mà anh ấy muốn phơi bày; diễn viên là người trung gian, cái mặt nạ, và công chúng được giải trí hay được giáo dục. Liệu sự giáo dục này đang làm điều tốt lành? Hay nó chỉ đang quy định cái trí vào một khuôn mẫu, tốt lành hay xấu xa, thông minh hay dốt nát, được sáng chế bởi tác giả?

‘Chúa ơi. Tôi không bao giờ nghĩ về tất cả điều này. Ông thấy, tôi có thể trở thành một diễn viên khá thành công, và trước kia tôi bị mắt hút trọn vẹn trong nó, tôi đang tự hỏi chính mình hậu công việc diễn kịch sẽ là cách sống của tôi. Nó có một cuốn hút lạ lùng của riêng nó, thỉnh thoảng rất hủy hoại, và vào

những lúc khác rất dễ chịu. Ông có thể nghĩ công việc diễn kịch là nghiêm túc, nhưng nó lại không nghiêm túc lắm trong chính nó. Bởi vì tôi hơi nghiêm túc, tôi đã thắc mắc liệu tôi nên coi sân khấu là sự nghiệp của tôi. Có cái gì đó trong tôi mà phản kháng sự hời hợt vô lý của tất cả nó, và tuy nhiên tôi lại bị cuốn hút quá nhiều vào nó; thế là giải thích một cách đơn giản: tôi bị bực dọc. Tôi nói ra tất cả điều này bằng sự nghiêm túc vô cùng.’

Liệu một người khác có thể quyết định cái gì nên là cách sống của người ta?

‘Không, nhưng trong nói chuyện về vấn đề với một người khác, những sự việc nào đó thỉnh thoảng trở nên rõ ràng.’

Nếu người ta được phép vạch ra, bất kỳ hành động nào mà cho sự nhấn mạnh vào cái tôi, vào cái ngã, đều là thoái hóa; nó mang lại đau khổ. Đây là vấn đề chính, đúng chứ? Lúc trước bạn nói rằng bạn muốn làm điều tốt lành; nhưng chắc chắn điều tốt lành không thể khi, nhận biết được hay không nhận biết được, cái tôi đang được nuôi dưỡng và được duy trì qua tất cả kỳ nghề nghiệp hay hoạt động.

‘Liệu tất cả hành động không được đặt nền tảng trên sự sống còn của cái tôi hay sao?’

Có lẽ không luôn luôn. Phía bên ngoài có vẻ rằng một hành động là tự phòng vệ, nhưng phía bên trong có lẽ nó không phải như thế. Điều gì những người khác nói hay suy nghĩ liên quan đến việc này

không có ý nghĩa bao nhiêu, nhưng người ta không nên tự dối gạt chính người ta. Và trong những vấn đề tâm lý, để tự phòng vệ rất dễ dàng.

‘Đối với tôi có vẻ rằng nếu tôi thực sự quan tâm đến sự từ bỏ cái tôi, tôi sẽ phải rút lui vào một tu viện hay theo một sống ẩn dật.’

Liệu cần thiết phải theo một sống ẩn dật với mục đích từ bỏ cái tôi? Bạn thấy, chúng ta có một khái niệm của sống không cái tôi, và chính khái niệm này ngăn cản sự hiểu rõ về một sống mà trong đó cái tôi không hiện diện. Ý tưởng là một hình thức khác của cái tôi. Nếu không có tẩu thoát đến những tu viện và vân vân, liệu không thể nhận biết thụ động đối với những hoạt động của cái tôi, hay sao? Nhận biết này có thể tạo ra một hoạt động hoàn toàn khác hẳn mà không nuôi dưỡng đau khổ và phiền muộn.

‘Vậy thì có những nghề nghiệp nào đó mà chắc chắn gây thoái hóa cho một sống đúng đắn, và tôi gồm cả nghề nghiệp của tôi trong số chúng. Tôi vẫn còn khá trẻ. Tôi có thể từ bỏ sân khấu, và sau khi thâm nhập tất cả điều này, tôi hoàn toàn chắc chắn rằng tôi sẽ từ bỏ; nhưng sau đó tôi sẽ làm gì? Tôi có những tài năng nào đó mà có lẽ đã chín chắn và hữu dụng.’

Tài năng có lẽ trở thành một lời nguyên tai hại. Cái tôi có thể sử dụng và tự khắc sâu chính nó trong những tài năng, và tiếp theo tài năng trở thành phương cách và vinh quang của cái tôi. Con người tài năng có lẽ cống hiến những tài năng của anh ấy cho Thượng đế,

bởi vì biết được sự nguy hiểm của chúng; nhưng anh ấy nhận biết những tài năng của anh ấy, ngược lại anh ấy sẽ không cố gắng, và chính là ý thức của đang là hay đang có cái gì đó mà p hải được hiểu rõ. Cố gắng cái gì ngời ta là hay có với mục đích để khiêm tốn là kiêu ngạo.

‘Tôi đang bắt đầu thoát bắt gặp tất cả điều này, nhưng nó vẫn còn rất phức tạp.’

Có Ế; nhưng điều gì quan trọng là nhận biết không chọn lựa về những hoạt động hiển lộ và những hoạt động tinh tế của cái tôi.

49- Phương cách của Hiểu biết

Mặt trời đã lặn sau những hòn núi, và những tia màu hồng vẫn còn trên dãy núi đá ở phía đông. Con đường dẫn xuống, lang thang vô ra qua thung lũng xanh. Đó là một chiều tối thật dễ thương, và có một cơn gió nhẹ ve vuốt những chiếc lá. Vì sao hôm vừa thấy được ở trên cao nơi đường chân trời, và lúc này khá tối tăm, bởi vì không có mặt trăng. Những cái cây, mà đã mở cửa và nghênh đón, đang thu rút vào chính chúng để lẩn trốn màn đêm tối tăm. Mát mẻ và yên lặng giữa những quả đồi này và lúc này bầu trời đầy những vì sao cùng những hòn núi rõ ràng và sắc bén tương phản chúng. Cái mùi đặc trưng của ban đêm đó vẫn tràn đầy không khí, và xa xa một con chó đang sủa. Một đêm rất yên lặng, và dường như yên lặng này xuyên thấu những tảng đá, những cái cây, tất cả những sự vật quanh người ta, và những bước chân trên con đường gồ ghề không gây phiền muộn nó.

Cái trí cũng hoàn toàn bất động. Rốt cuộc, thiên định không là một phương tiện để sản sinh một kết quả, để tạo ra một trạng thái mà đã là hay có lẽ là. Nếu thiên định theo cùng ý định, kết quả được ham muốn có lẽ đạt được, nhưng lúc đó nó không là thần định, nó chỉ là sự thành tựu của ham muốn. Ham muốn không bao giờ được thỏa mãn, không có kết thúc đối với ham muốn. Hiểu rõ ham muốn, mà không cố gắng kết thúc nó, hay nuôi dưỡng nó, là sự khởi đầu và sự kết thúc của thiên định. Nhưng có cái gì đó vượt khỏi điều này. Lại lòng làm sao khi người thiên định cố chấp; anh ấy tìm kiếm để tiếp tục, anh ấy trở thành người quan sát,

người trải nghiệm, một hệ thống máy móc đang hồi tưởng, cái người mà đánh giá, tích lũy, khước từ. Khi thiên định thuộc người thiên định, nó chỉ củng cố người thiên định, người trải nghiệm. Sự bất động của cái trí là sự vắng mặt của người trải nghiệm, của người quan sát mà nhận biết rằng anh ấy bất động. Khi cái trí bất động, có một tình trạng thức giấc. Bạn có thể thức giấc từng chút một đối với nhiều thứ, bạn có thể dò dẫm, tìm kiếm, hỏi han, nhưng đây là những hoạt động của ham muốn, của ý muốn, của công nhận và kiếm được. Cái đó mà luôn luôn thức giấc không là ham muốn và cũng không là sản phẩm của ham muốn. Ham muốn nuôi dưỡng xung đột của có hai, và xung đột là tối tăm.

Giao du nhiều với giới thượng lưu và giàu có, lúc này cô ấy đang theo đuổi những thứ thuộc tinh thần. Cô ấy đã tìm kiếm những người thầy Thiên chúa giáo và những người thầy Ấn giáo, đã gặp gỡ những người thầy Hồi giáo và học hành chút đỉnh về Phật giáo.

‘Dĩ nhiên,’ cô ấy thêm vào, ‘Tôi cũng đã tìm hiểu những nghi lễ, và lúc này tôi đến đây để học hành từ ông.’

Liệu thông minh nằm trong sự tích lũy của nhiều hiểu biết? Nếu người ta được phép hỏi, bạn đang tìm kiếm cái gì?

‘Tôi đã theo đuổi nhiều sự việc khác nhau tại những thời điểm sống khác nhau và thường thường điều gì tôi đã tìm kiếm tôi đều tìm được. Tôi đã kiếm được nhiều trải nghiệm, và tôi đã có một sống phong phú

và giàu có. Tôi đã đọc nhiều sách về vô số chủ đề khác nhau, và tôi đã đến một tro ng những người phân tích nổi tiếng, nhưng tôi vẫn còn đang tìm kiếm.’

Tại sao bạn làm tất cả điều này? Tại sao có tìm kiếm này, dù hời hợt hay sâu thẳm?

‘Một câu hỏi thật lạ lùng khi được đặt ra! Nếu người ta không tìm kiếm, người ta sẽ trở thành cây cỏ; nếu người ta không liên tục học hành, sống sẽ không có ý nghĩa, người ta có lẽ chết rồi.’

Lại nữa, bạn đang học hành cái gì? Trong đọc điều gì những người khác đã nói về cấu trúc và cách cư xử của con người, trong những phân tích về sự khác biệt của xã hội và văn hóa, trong nghiên cứu bất kỳ những khoa học hay những trường phái triết học khác nhau nào, bạn đang kiếm được cái gì?

‘Tôi cảm thấy nếu người ta có đủ hiểu biết nó sẽ cứu thoát người ta khỏi đấu tranh và đau khổ, vì vậy tôi đầu lượm nó bất kỳ lúc nào tôi có thể. Hiểu biết là cốt lõi cho sự hiểu rõ.’

Hiểu rõ hiện diện qua hiểu biết, hay sao? Hay hiểu biết ngăn cản hiểu rõ sáng tạo? Dường như chúng ta tưởng rằng bằng cách tích lũy những dữ kiện và thông tin, bằng cách có hiểu biết bách khoa, chúng ta sẽ được tự do khỏi những ngục tù? Điều này không đơn giản lắm. Hận thù, ganh ghét và chiến tranh không được kết thúc, mặc dù tất cả chúng ta đều biết chúng lãng phí và hủy diệt biết bao. Không nhất thiết hiểu biết

ngăn cản những sự việc này; ngược lại, nó có thể kích thích và khuyến khích chúng. Vì vậy liệu không quan trọng phải khám phá tại sao chúng ta đang thiếu hiểu biết, hay sao?

‘Tôi đã nói chuyện với nhiều người giáo dục mà nghĩ rằng nếu hiểu biết có thể được truyền đạt rộng rãi và đầy đủ nó sẽ làm tan biến sự hận thù của con người với con người và ngăn cản sự hủy diệt hoàn toàn của thế giới. Tôi nghĩ đây là điều gì những người giáo dục nghiêm túc nhất phải quan tâm.’

Mặc dù lúc này chúng ta có quá nhiều hiểu biết trong quá nhiều lãnh vực, nó đã không ngăn cản được sự hung tợn của con người với con người ngay cả giữa những người cùng nhóm, cùng quốc gia, hay cùng tôn giáo. Có lẽ hiểu biết đang làm mù lòa chúng ta đối với một yếu tố khác nào đó mà là giải pháp thực sự cho tất cả những hỗn loạn và đau khổ này.

‘Đó là gì?’

Bạn đang đặt ra câu hỏi đó trong tinh thần gì? Một đáp án bằng từ ngữ có thể được trao, nhưng nó chỉ là đang thêm vào nhiều từ ngữ hơn cho một cái trí đã bị chật cứng rồi. Với hầu hết mọi người, hiểu biết là sự tích lũy những từ ngữ hay sự củng cố những thành kiến và những niềm tin của họ. Những từ ngữ, những suy nghĩ, là cái khung mà trong đó khái niệm của cái tôi hiện diện. Khái niệm này co lại hay trải rộng qua trải nghiệm và hiểu biết, nhưng cái tâm điểm cứng cõi của cái tôi vẫn còn nguyên, và hiểu biết hay học hành

thuần túy không bao giờ có thể xóa sạch nó. Cách mạng là xóa sạch một cách tự nguyện cái tâm điểm này, ý tưởng của cái tôi này, ngược lại hành động được sinh ra của hiểu biết đang tự tiếp tục chỉ có thể dẫn đến đau khổ và hủy diệt to tát hơn.

‘Ông gợi ý rằng có lẽ có một yếu tố khác biệt mà là giải pháp thực sự cho tất cả những đau khổ của chúng ta, và bằng tất cả sự nghêm túc tôi đang hỏi yếu tố đó là gì. Nếu một yếu tố như thế hiện diện và người ta có thể nhận biết và xây dựng sống của người ta quanh nó, một văn hóa mới mẻ hoàn toàn có lẽ sẽ là kết quả.’

Suy nghĩ không bao giờ có thể khám phá nó, cái trí không bao giờ có thể khám phá nó. Bạn muốn biết và thiết lập sống của bạn quanh nó; nhưng ‘cái bạn’ cùng hiểu biết của nó, những sợ hãi của nó, những hy vọng, những thất vọng và những ảo tưởng của nó, không bao giờ có thể khám phá nó; và nếu không khám phá nó, chỉ thâm lượm nhiều hiểu biết hơn, nhiều học hành hơn, sẽ chỉ hành động như một rào cản thêm nữa cho sự hiện diện của tình trạng đó.

‘Nếu ông không hướng dẫn tôi đến nó, tôi sẽ phải tìm kiếm nó cho chính tôi; và tuy nhiên ông lại hàm ý rằng tất cả tìm kiếm phải kết thúc.’

Nếu có sự hướng dẫn, sẽ không có khám phá. Phải có tự do để khám phá, không phải hướng dẫn. Khám phá không là một phần thưởng.

‘Tôi e rằng tôi không hiểu rõ tất cả điều này.’

Bạn tìm kiếm sự hướng dẫn với mục đích để khám phá; nhưng nếu bạn được hướng dẫn bạn không còn được tự do, bạn trở thành một nô lệ cho cái người mà biết. Anh ấy, cái người mà khẳng định rằng anh ấy biết luôn là một nô lệ cho hiểu biết của anh ấy, và anh ấy cũng phải được tự do để khám phá. Khám phá là từ khoảnh khắc sang khoảnh khắc, vì vậy hiểu biết trở thành một cản trở.

‘Ông làm ơn giải thích thêm một chút?’

Hiểu biết luôn luôn thuộc quá khứ. Điều gì bạn biết đã ở trong quá khứ, đúng chứ? Bạn không biết được hiện tại hay tương lai. Cũng cố quá khứ là phương cách của quá khứ. Cái gì có thể được khám phá có lẽ hoàn toàn mới mẻ, và hiểu biết của bạn, mà là sự tích lũy của quá khứ, không thể đo lường cái mới mẻ, cái không biết được.

‘Ông có ý rằng người ta phải loại bỏ tất cả hiểu biết của người ta nếu người ta muốn khám phá Thượng đế, tình yêu hay bất kỳ cái gì?’

Cái tôi là quá khứ, khả năng để tích lũy những sự việc, những đạo đức, những ý tưởng. Sự suy nghĩ là kết quả của tình trạng bị quy định của ngày hôm qua, và với dụng cụ này bạn đang cố gắng khám phá cái không biết được. Điều này không thể được. Hiểu biết phải kết thúc cho cái khác lạ hiện diện.

‘Vậy thì làm thế nào người ta sẽ làm trống không cái trí khỏi hiểu biết?’

Không có ‘làm thế nào’. Thực hành một phương pháp chỉ quy định cái trí thêm nữa, bởi vì lúc đó bạn kiếm được một kết quả, không phải nhận được một cái trí mà được tự do khỏi hiểu biết, khỏi cái tôi. Không có phương cách, nhưng chỉ có nhận biết thụ động về sự thật liên quan đến hiểu biết.

50- Niềm tin và Giác ngộ

Quả đất đẹp làm sao cùng những sa mạc và những cánh đồng trù phú của nó, những cánh rừng, những con sông, những hòn núi của nó, những con chim, những con thú và những con người đông đúc của nó! Có những cái làng bản thiu và bệnh tật, không có đủ mưa suốt nhiều mùa; tất cả những cái giếng đều cạn khô và gia súc ốm yếu dơ xương; những cánh đồng nứt nẻ, và những hạt gieo dưới đất đang chết dần; cây mía không trồng được nữa, và con sông đã không chảy trong nhiều năm. Họ ăn xin, họ ăn cướp và đói khát; họ chết dần chết mòn để chờ đợi những cơn mưa. Rồi thì lại có những thành phố giàu có cùng những con đường sạch sẽ và những chiếc xe hơi mới tinh bóng loáng của chúng, những con người ăn mặc và tắm rửa sạch sẽ của chúng, những cửa hàng vô tận chất đầy mọi thứ của chúng, những thư viện, những trường đại học và những khu tối tàn của chúng. Quả đất đẹp đẽ và đất của nó, quanh đền chùa và trong sa mạc hoang vắng, là thiêng liêng.

Tưởng tượng là một việc, và nhận biết ‘cái gì là’ là một việc khác, nhưng cả hai đều đang trói buộc. Dễ dàng nhận biết cái gì là, nhưng được tự do khỏi nó là một vấn đề khác; bởi vì sự nhận biết bị phủ đầy nhận xét, so sánh, ham muốn. Gian nan lắm để nhận biết mà không có sự can thiệp của người kiểm duyệt. Sự tưởng tượng dựng lên hình ảnh của cái tôi, và tiếp theo suy nghĩ vận hành bên trong những cái bóng của nó. Từ ý tưởng của cái tôi này phát triển sự xung đột giữa ‘cái gì là’ và ‘cái gì nên là’, sự xung đột trong phân hai. Nhận

biết sự kiện và ý tưởng về sự kiện là hai tình trạng hoàn toàn khác hẳn, và chỉ một cái trí không bị trói buộc bởi quan điểm, bởi những giá trị tương đối, mới có thể nhận biết cái gì là thực sự.

Cô ấy đã đến từ rất xa bằng xe lửa và xe buýt, và khoảng cách cuối cùng cô ấy phải đi bộ; nhưng vì là một ngày mát mẻ, việc leo núi không cực nhọc lắm.

‘Tôi có một vấn đề khá áp lực mà tôi muốn nói chuyện,’ cô ấy nói. ‘Khi hai con người yêu nhau cố chấp trong những niềm tin đối nghịch hoàn toàn của họ, điều gì phải được thực hiện? Liệu người này hay người khác phải nhượng bộ? Liệu tình yêu không thể nối liền cái khoảng cách tách rời và hủy diệt này?’

Nếu có tình yêu, liệu sẽ có những niềm tin cố định, tách rời và trói buộc này?

‘Có lẽ không, nhưng lúc này nó đã vượt khỏi tình trạng của tình yêu; những niềm tin đã trở thành thách thức, hung tợn, ngoan cố. Người ta có thể linh động, nhưng nếu người còn lại ương ngạnh, chắc chắn phải có một đồ vỡ. Liệu người ta có thể làm bất kỳ điều gì để tránh nó? Người ta có lẽ nhượng bộ, ôn hòa nhưng nếu người còn lại hoàn toàn cố chấp, sống cùng người đó trở thành không thể được, không có sự liên hệ cùng người đó. Cố chấp này đang dẫn đến những kết quả nguy hiểm, nhưng dường như cái người có liên quan không sợ hãi khi mời mọc chết chóc vì niềm tin của anh ấy. Dường như tất cả đều quá vô lý khi người ta hiểu rõ bản

chất ảo tưởng của những ý tưởng; nhưng những ý tưởng đã bám rễ sâu bởi vì người ta không có thứ gì khác. Quảng đại và ân cần bị xóa sạch trong sự rực rỡ cần cỗi của những ý tưởng. Con người có liên quan hoàn toàn được thuyết phục rằng những ý tưởng, những học thuyết của anh ấy mà anh ấy đã kiếm được từ sách báo, sắp sửa cứu rỗi thế giới này bằng cách mang lại hòa bình và hạnh phúc cho tất cả mọi người, và anh ấy nghĩ rằng giết chóc và hủy diệt, khi cần thiết, được bào chữa như một phương tiện dẫn đến sự kết thúc của lý tưởng đó. Kết thúc là quan trọng nhất, và không phải phương tiện; không ai thêm quan tâm ~~đến~~ là kết thúc đó được thành tựu.'

Đối với một cái trí như thế, sự cứu rỗi nằm trong hủy diệt những người không có cùng niềm tin. Trong quá khứ những tôn giáo nào đó đã vận dụng điều này như là phương cách dẫn đến Thượng đế, và hiện nay họ vẫn còn vận dụng những đe dọa, những đe dọa của địa ngục đời đời, và vân vân. Sự việc này mà bạn đang kể là tôn giáo rớt nhất. Chúng ta tìm kiếm sự hy vọng trong những nhà thờ, trong những ý tưởng, trong 'những đĩa bay', trong những người thầy cỡi trên, trong những đạo sư, tất cả những việc đó chỉ dẫn đến đau khổ và thoái hóa thêm nữa. Trong chính người ta, người ta phải được tự do khỏi thái độ cố chấp này; bởi vì những ý tưởng, dù vĩ đại, dù tinh tế và thuyết phục, đều là ảo tưởng, chúng gây tách rời và hủy diệt. Khi cái trí không còn bị trói buộc trong mạng lưới của những ý tưởng, những quan điểm, những niềm tin, vậy là có cái gì đó hoàn toàn khác hẳn những chiếu rọi của cái trí. Cái trí không là nơi nương ~~đỡ~~ cuối cùng của chúng ta trong

việc giải quyết những vấn đề của chúng ta; trái lại, nó là kẻ tạo tác những vấn đề;

‘Tôi biết rằng ông không khuyên bảo người ta, thưa ông, nhưng lúc nào cũng vậy, người ta phải làm gì đây? Tôi đã và đang tự hỏi chính tôi câu hỏi này trong nhiều tháng, và tôi vẫn chưa khám phá đáp án. Nhưng thậm chí lúc này, khi tôi đặt ra nghi vấn đó tôi đang bắt đầu thấy rằng không có đáp án xác định, nhưng người ta phải sống từ khoảnh khắc sang khoảnh khắc, thân nhận mọi sự việc khi chúng đến và quên bẵng chính người ta. Vậy thì có lẽ có thể có hòa nhã, tha thứ. Nhưng nó sẽ khó khăn lắm.’

Khi bạn nói ‘khó khăn lắm’, bạn đã không còn sống từ khoảnh khắc sang khoảnh khắc cùng tình yêu và hòa nhã. Cái trí đã tự chiếu rọi chính nó vào tương lai, đang tạo ra một vấn đề – mà là chính bản chất của cái tôi. Quá khứ và tương lai là sự nuôi dưỡng của nó.

‘Tôi xin phép tôi ra một câu hỏi khác được chứ? Liệu tôi có thể diễn giải những giấc mộng riêng của tôi? Gần đây tôi đã nằm mơ nhiều lắm và tôi biết rằng những giấc mộng này đang cố gắng bảo cho tôi điều gì đó, nhưng tôi không thể diễn giải những biểu tượng, những hình ảnh mà luôn luôn tự lặp lại trong những giấc mộng của tôi. Những biểu tượng và những hình ảnh này luôn luôn không giống hệt, chúng thay đổi, nhưng tại căn bản tất cả chúng đều có cùng nội dung và ý nghĩa – ít nhất tôi nghĩ như thế, mặc dù dĩ nhiên tôi có thể sai lầm.’

Từ ngữ ‘diễn giải’ đó có nghĩa gì liên quan đến những giấc mộng?

‘Nhu tôi đã giải thích, tôi có một vấn đề rất nghiêm trọng mà đã gây phiền muộn cho tôi trong nhiều tháng, và tất cả những giấc mộng của tôi đều liên quan đến vấn đề này. Chúng đang cố gắng bảo cho tôi điều gì đó, có lẽ cho tôi một hàm ý về việc gì đó tôi nên thực hiện, và hầu tôi chỉ có thể diễn giải chúng một cách đúng đắn tôi sẽ biết chúng đang cố gắng chuyển tải điều gì.’

Chắc chắn người nằm mộng không tách khỏi giấc mộng của anh ấy; người nằm mộng là giấc mộng. Bạn không nghĩ đây là điều quan trọng phải hiểu rõ, hay sao?

‘Tôi không hiểu rõ ông có ý gì. Ông làm ơn giải thích lại?’

Ý thức của chúng ta là một qui trình tổng thể, mặc dù nó có lẽ có những mâu thuẫn bên trong chính nó. Nó có lẽ tự phân chia chính nó như tầng ý thức bên ngoài và tầng ý thức bên trong, ý thức giấu giếm và ý thức lộ liễu, trong nó có lẽ có những ham muốn, những đánh giá, những thôi thúc khác biệt, nhưng ý thức đó là một qui trình hiệp thông, tổng thể. Cái trí tầng ý thức bên ngoài có thể nhận biết một giấc mộng, nhưng giấc mộng là kết quả của những hoạt động của toàn ý thức. Khi cái trí tầng ý thức bên ngoài cố gắng diễn giải một giấc mộng mà là sự chiếu rọi của ý thức tổng thể, vậy thì sự diễn giải của nó phải là thiên vị, không trọn vẹn,

bị biến dạng. Chắc chắn người diễn giải đưa ra những thông tin sai lầm về biểu tượng, giấc mộng.

‘Tôi xin lỗi, nhưng điều này không rõ ràng đối với tôi.’

Tầng ý thức bên ngoài, cái trí bề mặt quá bận tâm bởi những lo âu, bởi tìm ra một giải pháp cho những vấn đề của nó đến độ trong suốt những thời kỳ thức giấc nó không bao giờ yên lặng. Trong trạng thái tạm gọi là ngủ, có lẽ trong chừng mực nào đó nó yên lặng hơn, ít bị quấy rầy hơn, nó hàm ý một hoạt động của ý thức tổng thể. Hàm ý này là **giấc** mộng, mà khi thức giấc cái trí lo âu cố gắng diễn giải; nhưng sự diễn giải của nó sẽ không đúng đắn, bởi vì nó quan tâm đến hành động lập tức và những kết quả của nó. Thôi thức để diễn giải phải kết thúc trước khi có thể có sự hiểu rõ về qui trình tổng thể của ý thức. Bạn rất lo âu muốn khám phá việc gì đúng đắn phải thực hiện liên quan đến vấn đề của bạn, đúng chứ? Chính lo âu đó đang ngăn cản sự hiểu rõ vấn đề, và vì vậy có một thay đổi liên tục của những biểu tượng phía trước nội dung dường như luôn luôn giống hệt. Vì vậy, lúc này vấn đề là gì?

‘Không sợ hãi bất kỳ điều gì xảy ra.’

Liệu bạn có thể dễ dàng xóa sạch sự sợ hãi? Một câu phát biểu thuần túy bằng từ ngữ không giải quyết được sự lo âu. Nhưng liệu đó là vấn đề? Bạn có lẽ ao ước xóa sạch sự sợ hãi, nhưng vậy thì ‘làm thế nào’, phương pháp, trở thành quan trọng, và bạn có một vấn

đề mới cũng như vấn đề cũ. Thế là chúng ta chuyển động từ vấn đề sang vấn đề và không bao giờ được tự do khỏi chúng. Nhưng lúc này chúng ta đang nói về cái gì đó hoàn toàn khác hẳn, đúng chứ? Chúng ta không quan tâm đến sự thay thế một vấn đề cho một vấn đề khác.

‘Vậy thì tôi nghĩ vấn đề thực sự là có một cái trí bất động.’

Chắc chắn, đó là vấn đề duy nhất: một cái trí bất động.

‘Làm thế nào tôi có thể có một cái trí bất động?’

Hãy thấy điều gì bạn đang nói. Bạn muốn sở hữu một cái trí bất động, như bạn thường sở hữu một cái áo hay một ngôi nhà. Có được một mục tiêu mới, sự bất động của cái trí, bạn bắt đầu tìm kiếm những phương cách và những phương tiện để có được nó, thế là bạn có một vấn đề khác phải giải quyết. Chỉ nhận biết sự cần thiết và sự quan trọng tuyệt đối của một cái trí bất động. Đừng đấu tranh đuổi theo sự bất động, đừng hành hạ chính bạn bằng kỷ luật với mục đích kiếm được nó, đừng vun quén hay luyện tập nó. Tất cả những nỗ lực này sản sinh một kết quả, và cái mà là một kết quả không là bất động. Cái gì được sắp xếp vào chung có thể được khuấy phục, chưa kết thúc. Đừng tìm kiếm sự tiếp tục của bất động. Bất động phải được trải nghiệm từ khoảnh khắc sang khoảnh khắc; nó không thể được thâm lượm.

51- Chết

Con sông ở đây rộng lắm, gần một dặm và rất sâu; ở giữa dòng nước trong xanh, nhưng hướng về hai bờ chúng đục ngầu, bản thiu và lờ đờ. Mặt trời đang lặn phía sau thị trấn mở rộng bờ bãi, khói và bụi của thành phố đang trao tặng những màu sắc tuyệt vời cho mặt trời lặn, được phản ánh trên những dòng nước rộng, đang nhảy múa. Một buổi chiều dễ thương và mọi cọng cỏ, những cái cây và những con chim liú lo, được ôm ấp trong vẻ đẹp không thời gian. Không sự vật nào tách rời, vỡ vụn. Tiếng ồn của một chiếc xe lửa đang ì ạch qua cái cầu xa xa là bộ phận của tình trạng bất động hoàn toàn này. Không xa lắm một người dân chài đang ca hát. Có những dải đất rộng, được trồng trọt dọc theo hai bờ, và những cánh đồng trù phú, xanh tươi sát ngày, đang mỉm cười và mời mọc; nhưng lúc này chúng tối đen, co rút và bất động. Ở phía bên này con sông có một khoảng không gian tròn gọt lớn nơi những đứa trẻ của ngôi làng đang thả diều và nô đùa vui vẻ, và những người dân chài đang trải lưới để phơi. Họ có những chiếc thuyền cổ truyền được neo ở đó.

Ngôi làng ngay trên bờ sông cao, và thông thường họ đang ca hát, đang nhảy múa, hay một công việc ồn ào nào khác đang xảy ra trên đó; nhưng chiều tối nay, mặc dù tất cả họ đều ở ngoài những ngôi nhà tranh của họ và ngôi loanh quanh, dân làng yên lặng và trầm tư lạ lùng. Một nhóm người đang đi xống bờ sông sâu, đang khiêng một thi thể bọc vải trắng trong một cái vồng tre. Họ đi qua và tôi theo sau. Đi tới gờ sông, họ đặt cái vồng gần sát nước. Họ đã mang theo

loại củi cháy mau và những khúc gỗ nặng, và từ những cái này tạo ra một giàn hỏa táng rồi đặt thi thể trên nó, rải nó bằng nước của con sông và phủ nó bằng nhiều gỗ và cỏ khô hơn. Một thanh niên rất trẻ chằm mỗi giàn hỏa táng. Có khoảng hai mươi người chúng tôi, và tất cả chúng tôi đều tụ họp chung quanh. Không có rất phụ nữ và những người đàn ông ngồi bệt xuống, bọc trong vải trắng của họ, hoàn toàn bất động. Ngọn lửa đang bốc lên cực nóng, và chúng tôi phải lùi lại. Một cái chân bị đốt cháy đen thui giơ lên cao khỏi ngọn lửa và bị ép xuống bằng một cây gậy dài; nó lại giơ lên, và một khúc củi nặng được quăng trên nó. Những ngọn lửa vàng rực được phản ánh trên dòng nước tối đen; và những vì sao cũng thế. Con gió nhẹ không còn nữa bởi mặt trời hoàng hôn. Ngoại trừ tiếng lộp bộp của lửa, mọi thứ rất yên lặng. Chết hiện diện ở đó, đang hừng hực cháy. Trong tất cả những người bất động cùng những ngọn lửa đang sống đó có một không gian vô hạn, một khoảng cách không thể đo lường, một cô đơn mênh mang. Nó không là cái gì đó xa lìa, tách rời và bị phân chia khỏi sống. Khởi đầu hiện diện ở đó và luôn luôn khởi đầu.

Lúc này lộp sọ bị vỡ ra và những người dân làng bắt đầu rời đi. Người cuối cùng rời đi chắc phải là người thân thuộc; ông ấy chấp hai bàn tay lại, cúi xuống chào và chậm chậm đi thẳng lên bờ sông. Lúc này thi thể chẳng còn lại bao nhiêu; ngọn lửa ngùn ngụt đã tắt hẳn, và chỉ còn lại những mẩu than hồng. Vài khúc xương không cháy hết sẽ bị quăng vào con sông vào sáng ngày mai. Sự bao la của chết, sự tức khắc của nó, và gần gũi làm sao! Cùng việc cháy rụi thi thể đó, người ta cũng chết. Có một mình hoàn toàn và tuy

nhiên không tách rời, một mình nhưng không cô lập. Cô lập thuộc về cái trí nhưng không thuộc về chết.

Khá già trước tuổi, cùng dáng điệu bất động và cao quý, ông ấy có đôi mắt sáng và nụ cười mau mắn. Thời tiết lạnh trong phòng, và ông ấy được che kín ấm áp bởi một miếng vải. Nói tiếng Anh, bởi vì ông ấy đã được giáo dục ở nước ngoài, ông ấy giải thích rằng ông ấy đã không còn làm việc trong chính phủ và có nhiều thời gian rảnh rỗi. Ông ấy đã tìm hiểu những tôn giáo và những triết lý khác nhau, ông ấy nói, nhưng ông ấy đã không đi xa như thế để bàn luận những vấn đề đó.

Mặt trời sáng sớm đã ở trên con sông, và nước đang lấp lánh như hàng ngàn viên đá quý. Có một con chim xanh vàng nhỏ trên hàng hiên đang sưởi nắng, an toàn và yên lặng.

‘Điều gì tôi thực sự đến,’ ông ấy tiếp tục, ‘là thâm nhập hay có lẽ bàn luận cái sự việc gây phiền muộn nhất cho tôi: chết. Tôi đã đọc *Sách của Tây Tạng về Những cái chết*, và cũng đọc nhiều quyển sách riêng của chúng tôi nói về chủ đề này. Những suy nghĩ của Thiên chúa giáo và Hồi giáo liên quan đến chết lại quá hời hợt. Tôi đã nói chuyện với những người thầy tôn giáo khác nhau ở đây và ở nước ngoài, nhưng đối với tôi ít ra tất cả những lý thuyết của họ dường như rất không thỏa mãn. Tôi đã suy nghĩ nhiều về chủ đề này và thường trầm tư về nó, nhưng dường như tôi không thể tiến xa thêm được. Một người bạn vừa nghe những nói chuyện của ông đã kể cho tôi điều gì ông đang nói, thế là tôi đã đến. Đối với tôi vấn đề không chỉ là sợ hãi chết, sợ hãi không còn tồn tại, nhưng còn cả điều gì xảy ra sau khi chết.

Đây đã là một vấn đề cho con người thuộc mọi lứa tuổi, và có vẻ không người nào đã giải quyết được nó. Ông nói gì đây?’

Trước hết chúng ta hãy gạt bỏ sự thôi thúc để tẩu thoát khỏi sự kiện chết qua hình thức nào đó của niềm tin, như đầu thai hay luân hồi, hay qua lý luận dễ dãi. Cái trí quá hăm hở muốn tìm ra một giải thích hợp lý về chết, hay một đáp án gây thỏa mãn cho vấn đề này, đến độ nó dễ dàng trượt vào một loại ảo tưởng nào đó. Về vấn đề này người ta phải cực kỳ cảnh giác.

‘Nhưng liệu đó không là một trong những khó khăn nhất của chúng tôi, hay sao? Chúng tôi khao khát một loại bảo đảm nào đó đặc biệt từ những người mà chúng tôi nghĩ rằng có hiểu biết hay trải nghiệm trong vấn đề này; và khi chúng tôi không thể tìm được một bảo đảm như thế, chúng tôi sáng chế, từ tuyệt vọng hay hy vọng, những niềm tin và những lý thuyết riêng gây thỏa mãn cho chúng tôi. Vì vậy niềm tin, dù kỳ lạ nhất hay hợp lý nhất, trở thành một cần thiết.’

Một tẩu thoát có lẽ gây thỏa mãn nhiều bao nhiêu, trong bất kỳ hình thức nào, đều không mang lại sự hiểu rõ về vấn đề. Chính tẩu thoát đó là nguyên nhân của sợ hãi. Sợ hãi hiện diện trong chuyển động tách khỏi sự kiện, ‘cái gì là’. Niềm tin, dù gây thỏa mãn đến chừng nào, có trong nó hạt giống của sợ hãi. Người ta tự ngăn cản chính mình khỏi sự kiện chết bởi vì người ta không muốn quan sát nó, những niềm tin và những lý thuyết trao tặng một phương cách tẩu thoát dễ dàng. Vì vậy nếu cái trí muốn khám phá ý nghĩa lạ thường

của chết, nó phải loại bỏ, một cách dễ dàng, không kháng cự, sự khao khát cho một thanh thản hy vọng nào đó. Điều này khá rõ ràng, bạn không nghĩ như thế hay sao?

‘Ông không đang yêu cầu quá nhiều à? Muốn hiểu rõ chết chúng ta phải trong trạng thái tuyệt vọng, đó không là điều gì ông đang nói hay sao?’

Không phải vậy đâu, thưa bạn. Liệu có tuyệt vọng khi không có trạng thái đó mà chúng ta gọi là hy vọng? Tại sao chúng ta nên luôn luôn suy nghĩ trong những đối nghịch? Hy vọng là đối nghịch của tuyệt vọng? Nếu như thế, vậy thì hy vọng có trong nó hạt giống của tuyệt vọng, và hy vọng như thế được thêm vào bởi sợ hãi. Nếu muốn có hiểu rõ, liệu không cần thiết phải có tự do khỏi những đối nghịch hay sao? Tình trạng của cái trí có tầm quan trọng nhất. Những hoạt động của tuyệt vọng và hy vọng ngăn cản sự hiểu rõ hay sự trải nghiệm về chết. Chuyển động của những đối nghịch phải kết thúc. Cái trí phải tiếp cận vấn đề chết bằng một nhận biết hoàn toàn mới mẻ mà trong đó những qui trình công nhận, những qui trình quen thuộc, không còn nữa.

‘Tôi e rằng tôi không hoàn toàn hiểu rõ câu nói đó. Tôi nghĩ rằng tôi mang máng nắm bắt được ý nghĩa được tự do khỏi những đối nghịch của cái trí. Mặc dù nó là một công việc khó khăn cực kỳ, tôi nghĩ tôi thấy sự cần thiết của nó. Nhưng tôi không nắm bắt được ý nghĩa của được tự do hoàn toàn khỏi qui trình công nhận.’

Công nhận là qui trình của cái đã được biết, nó là kết quả của quá khứ. Cái trí sợ hãi cái đó mà nó không quen thuộc. Nếu bạn biết chết sẽ không có sợ hãi nó, không cần thiết cho những giải thích phức tạp. Nhưng bạn không thể biết được chết, nó là cái gì đó hoàn toàn mới mẻ, không bao giờ được trải nghiệm trước kia. Cái gì được trải nghiệm trở thành cái đã được biết, quá khứ, và chính từ quá khứ này, từ cái đã được biết này mà sự công nhận xảy ra. Chừng nào còn có chuyển động này từ quá khứ, cái mới mẻ không thể hiện diện.

‘Vâng, vâng, tôi đang bắt đầu cảm thấy điều đó, thưa ông.’

Điều gì chúng ta đang cùng nhau nói chuyện không là cái gờ để được suy nghĩ sau này, nhưng phải được trải nghiệm khi chúng ta đang theo cùng nhau. Trải nghiệm này không thể được giữ lại bởi vì nếu như thế, nó trở thành ký ức, và ký ức, phương cách của công nhận, bít đường cái mới mẻ, cái không biết được. Chết là cái không biết được. Vấn đề không phải chết là gì và điều gì xảy ra sau đó, nhưng vấn đề là cái trí phải xóa sạch quá khứ, cái đã được biết. Vậy thì cái trí đang sống có thể thâm nhập vào nơi cư ngụ của chết, nó có thể gặp gỡ chết, cái không biết được.

‘Ông đang gợi ý rằng người ta có thể biết được chết trong khi vẫn còn đang sống?’

Tai nạn, bệnh tật, tuổi già mang lại chết, nhưng dưới những hoàn cảnh này liệu không thể hoàn toàn

nhận biết hay sao? Có đau khổ, hy vọng hay thất vọng, sợ hãi của cô lập, và cái trí, cái tôi, một cách có ý thức hay không ý thức, đang đấu tranh chống lại chết, cái không thể tránh khỏi. Cùng sự kháng cự sợ hãi chống lại chết, chúng ta qua đời. Nhưng liệu có thể – không kháng cự, không than van, không một thôi thúc của tự tử hay yếm thế, và ngược lại hoàn toàn sinh động, nhận biết sáng suốt – thâm nhập vào ngôi nhà của chết? Điều này có thể xảy ra chỉ khi nào cái trí chết đi cái đã được biết, chết đi cái tôi. Vì vậy vấn đề của chúng ta không phải là chết, nhưng cho cái trí được tự do chính nó khỏi hàng thế kỷ của trải nghiệm thuộc tâm lý được tích lũy, khỏi ký ức luôn luôn chông chát, đang củng cố và đang hoàn thiện cái tôi.

‘Nhưng làm thế nào thực hiện được điều này? Làm thế nào cái trí có thể làm tự do chính nó khỏi ngục tù riêng của nó? Đối với tôi dường như rằng hoặc một tác nhân phía bên ngoài là cần thiết, hoặc những bộ phận cao quý hơn tốt đỉnh hơn của cái trí phải can thiệp để tinh lọc cái trí khỏi quá khứ.’

Đây là một vấn đề hoàn toàn phức tạp, đúng chứ? Tác nhân bên ngoài có lẽ là sự ảnh hưởng thuộc môi trường sống, hay nó có thể là cái gì đó vượt khỏi những biên giới của cái trí. Nếu tác nhân bên ngoài là sự ảnh hưởng thuộc môi trường sống, chính là sự ảnh hưởng này, cùng những niềm tin, những truyền thống và những văn hóa của nó, đã giam cầm cái trí trong ngục tù. Nếu tác nhân bên ngoài là cái gì đó vượt khỏi cái trí, vậy thì suy nghĩ trong bất kỳ hình thức nào không thể tiếp xúc được nó. Suy nghĩ là kết quả của

thời gian; suy nghĩ bị trói buộc vào quá khứ, nó không bao giờ có thể được tự do khỏi quá khứ. Nếu suy nghĩ tự làm tự do chính nó khỏi quá khứ, nó không còn là suy nghĩ. Phỏng đoán cái gì vượt khỏi cái trí là hoàn toàn hảo huyền. Muốn nhận được sự can thiệp của cái mà vượt khỏi suy nghĩ, suy nghĩ mà là cái tôi phải kết thúc. Cái trí phải không có bất kỳ chuyển động nào, nó phải đứng yên cùng sự bất động của không động cơ. Cái trí không thể rời bỏ nó. Cái trí có lẽ và có phân chia lãnh vực của những hoạt động riêng của nó như cao quý và không cao quý, ham **âm** và không ham muốn, tốt đỉnh và thấp kém, nhưng tất cả những phân chia và những phân chia phụ như thế vẫn còn trong những biên giới của chính cái trí, vì vậy bất kỳ chuyển động nào của cái trí, trong bất kỳ phương hướng nào, là phản ứng của quá khứ, của ‘cái tôi’, của thời gian. Sự thật này là yếu tố giải thoát duy nhất, và anh ấy người không nhận biết sự thật này sẽ luôn luôn ở trong ngục tù, dù anh ấy có lẽ thực hiện bất kỳ việc gì; những ăn năn, những thề nguyện, những kỷ luật, những hiến dâng có lẽ có những ý nghĩa gây thỏa mãn và tốt lành trong xã hội, nhưng chúng không có giá trị liên quan đến sự thật.

52- Đánh giá

Thiền định là một hành động rất quan trọng trong sống; có lẽ nó là hành động có ý nghĩa thăm thẳm và vĩ đại nhất. Nó là hương thơm không thể được nắm bắt dễ dàng; nó không được mua bán qua đấu tranh và luyện tập. Một hệ thống chỉ có thể sản sinh hoa quả mà nó trao ặng , và những hệ thống, phương pháp, được đặt nền tảng trên ganh tị và tham lam.

Không thể thiền định là không thể thấy ánh mặt trời, những cái bóng sẫm, những dòng nước lấp lánh và chiếc lá thanh thanh. Nhưng ặng mấy người t hấy những sự việc này! Thiền định không liên quan đến hiển dăng; bạn có lẽ không đến van xin bằng hai bàn tay chấp lại. Nó không ứu thoát bạn khỏi bất kỳ đau khổ nào. Nó khiến cho những sự việc càng rõ ràng và đơn giản hơn; nhưng muốn nhận biết đơn giản này cái trí phải làm tự do chính nó, mà không có bất kỳ nguyên nhân hay động cơ nào, khỏi tất cả những sự việc nó đã kiếm được qua nguyên nhân và địn g cơ. Đây là toàn chủ đề trong thiền định. Thiền định là xóa sạch cái đã được biết. Theo đuổi cái đã được biết trong những hình thức khác nhau là một trò chơi của tự dối gạt, và lúc đó người thiền định là ông chủ, không có hành độn g đơn giản của thiền định. Người thiền định chỉ có thể hành động trong lãnh vực của cái đã được biết; anh ấy phải không còn hành độn g cho cái không biết được hiện diện. Cái không thể biết được không mời mọc bạn, và bạn không thể mời mọc nó. Nó đến và đi như cơn gió, và bạn không thể chụp bắt nó và giam cầm nó cho lợi lộc của bạn, cho lợi dụng của bạn. Nó không có giá trị

hữu dụng và thực tế, nhưng nếu không có nó sống trở nên trống rỗng vô cùng.

Câu hỏi không phải làm thế nào để thiên định, hệ thống nào để tuân theo, nhưng thần đ ịnh là gì? ‘Làm thế nào’ chỉ có thể sản sinh cái gì phương pháp trao tặng, nhưng chính thâm nhập ‘thiên định là gì’ sẽ mở cửa vào thiên định. Sự thâm nhập không ở bên ngoài cái trí, nhưng bên trong chuyển động của chính cái trí. Trong theo dõi sự thâm nhập đó, điều gì trở thành quan trọng nhất là hiểu rõ chính người tìm kiếm, và không phải cái gì anh ấy tìm kiếm. Cái gì anh ấy tìm kiếm là sự chiếu rọi của khao khát riêng của anh ấy, của những ép buộc, những ham muốn riêng của anh ấy. Khi sự kiện này được thấy, tất cả tìm kiếm này kết thúc, mà trong chính nó có ý nghĩa lạ thường. Sau đó cái trí không còn nắm bắt cái gì đó vượt khỏi chính nó, không còn chuyển động hướng ra ngoài bởi những phản ứng hướng vào trong của nó; nhưng khi tìm kiếm đã hoàn toàn kết thúc, có một chuyển động của cái trí mà không hướng ra ngoài cũng như không hướng vào trong. Tìm kiếm không kết thúc bởi bất kỳ hành động nào của ý muốn, hay bởi qui trình phức tạp của những kết luận. Không còn tìm kiếm đòi hỏi sự hiểu rõ vĩ đại. Kết thúc tìm kiếm là khởi đầu một cái trí bất động.

Một cái trí có thể tập trung không nhất thiết có thể thiên định. Tự quan tâm có tạo ra sự tập trung, giống như bất kỳ quan tâm nào khác, nhưng sự tập trung như thế hàm ý một động cơ, một nguyên nhân, có ý thức hay không ý thức; luôn luôn có một thứ phải kiếm được hay bị gạt đi, một nỗ lực để hiểu rõ, để qua bờ bên kia. Sự chú ý có một mục đích liên quan đến tích lũy. Sự chú ý hiện diện bởi chuyển động hướng về

hay đi khỏi cái gì đó là sự quyến rũ của vui thú hay sự kinh hãi của đau khổ, nhưng thần định là chú ý thường đó mà trong nó không có người tạo tác nỗ lực, không có đích đến hay mục tiêu phải kiếm được. Nỗ lực là bộ phận của qui trình thu lợi, nó là kiếm được trải nghiệm bởi người trải nghiệm. Người trải nghiệm có lẽ tập trung, chú ý, nhận biết; nhưng khao khát của người trải nghiệm để kiếm được trải nghiệm phải hoàn toàn kết thúc, bởi vì người trải nghiệm chỉ là một tích lũy của cái đã được biết.

Có phước lành vô cùng trong thần định.

Anh ấy giải thích rằng anh ấy đã nghiên cứu triết học và tâm lý, và đã đọc điều gì Patanjali phải nói. Anh ấy nghĩ rằng học thuyết Thiên chúa giáo khá hơi hợt và chỉ dẫn đến những học thuyết mới thêm nữa, vì vậy anh ấy đã đến phương Đông, đã luyện tập vài loại yoga nào đó, và khá quen thuộc với học thuyết Ấn giáo.

‘Tôi đã đọc một số điều ông đã nói và tôi nghĩ tôi có thể theo sát nó đến một mấu chốt nào đó. Tôi thấy sự quan trọng của không chỉ trích, mặc dù tôi thấy nó cực kỳ khó khăn khi không chỉ trích; nhưng tôi không hiểu gì cả khi ông nói, “Đừng đánh giá, đừng nhận xét”. Tất cả suy nghĩ, dường như đối với tôi, là một qui trình của đánh giá. Sống của chúng tôi, toàn tầm nhìn của chúng tôi, được đặt nền tảng trên sự chọn lựa, trên những giá trị, trên tốt lành và xấu xa, và vân vân. Nếu không có những giá trị chắc chắn chúng tôi sẽ tan rã, và rõ ràng ông không có ý như thế. Tôi đã cố gắng làm trống không cái trí của tôi khỏi tất cả tầm thường hay giá trị, và ít ra đối với tôi đó là điều không thể được.’

Liệu có suy nghĩ nếu không có sự diễn đạt bằng từ ngữ, nếu không có những biểu tượng? Những từ ngữ cần thiết cho suy nghĩ? Nếu không có những biểu tượng, những ý tưởng, liệu sẽ có cái gì mà chúng ta gọi là suy nghĩ? Liệu tất cả suy nghĩ là từ ngữ, hay liệu có suy nghĩ nếu không có những từ ngữ?

‘Tôi không biết, tôi không bao giờ suy nghĩ vấn đề này. Như tôi có thể nhận biết, nếu không có những hình ảnh và những từ ngữ sẽ không có suy nghĩ.’

Liệu chúng ta không nên khám phá sự thật của vấn đề này ngay lúc này, trong khi chúng ta ở đây đang nói chuyện về nó, hay sao? Người ta không thể tự khám phá liệu có hay không có suy nghĩ nếu không có những từ ngữ và những biểu tượng, hay sao?

‘Nhưng điều này liên quan đến đánh giá trong cách nào?’

Cái trí được tạo thành từ những ý tưởng, những liên tưởng, những hình ảnh và những từ ngữ. Sự đánh giá hiện diện từ cái nền này. Những từ ngữ như Thượng đế, Tình yêu, học thuyết xã hội, học thuyết cộng sản, và vân vân, có một vị trí quan trọng vô cùng trong những sống của chúng ta. Thuộc hệ thần kinh cũng như thuộc tâm lý, những từ ngữ có ý nghĩa tùy thuộc vào nền văn hóa mà trong đó chúng ta được nuôi dưỡng. Đối với một người Thiên chúa giáo những từ ngữ và những biểu tượng nào đó có ý nghĩa lạ thường, và đối với một người Hồi giáo một bộ khác của những từ ngữ và

những biểu tượng có một ý nghĩa sinh động tương đương. Sự đánh giá xảy ra bên trong lãnh vực này.

‘Liệu người ta có thể vượt khỏi lãnh vực này hay không? Và thậm chí nếu người ta có thể, tại sao người ta phải vượt khỏi?’

Suy nghĩ luôn luôn bị quy định; không có sự việc như tự do khỏi suy nghĩ. Bạn có lẽ suy nghĩ điều gì bạn thích, nhưng suy nghĩ của bạn bị giới hạn và sẽ luôn luôn bị giới hạn. Đánh giá là một qui trình của suy nghĩ, của chọn lựa. Nếu cái trí thỏa mãn, như thông thường nó thỏa mãn, bởi vẫn còn trong một khép kín, rộng rãi hay chật hẹp, vậy thì nó không bị quấy rầy bởi bất kỳ vấn đề căn bản nào; nó có phần thưởng riêng của nó. Nhưng nếu nó muốn khám phá liệu có cái gì đó vượt khỏi suy nghĩ, vậy thì tất cả sự đánh giá phải không còn; qui trình suy nghĩ phải kết thúc.

‘Nhưng chính cái trí là bộ phận cốt lõi của qui trình suy nghĩ này, vì vậy suy nghĩ có thể được kết thúc bởi nỗ lực và luyện tập nào?’

Đánh giá, chỉ trích, so sánh, là phương cách của suy nghĩ, và khi bạn hỏi qui trình suy nghĩ có thể được kết thúc bởi nỗ lực hay phương pháp nào, liệu bạn không đang tìm kiếm để kiếm được cái gì đó, hay sao? Sự thôi thúc để luyện tập một phương pháp hay để thực hiện nỗ lực thêm nữa là kết quả của sự đánh giá, và vẫn còn là một qui trình của cái trí. Suy nghĩ không thể được kết thúc bởi luyện tập một phương pháp hay bởi

thực hiện một nỗ lực. Tại sao chúng ta thực hiện một nỗ lực?

‘Bởi vì lý do rất đơn giản rằng nếu chúng ta không thực hiện một nỗ lực chúng ta sẽ trì trệ và chết. Mọi vật đều tạo ra một nỗ lực, tất cả thiên nhiên đều đấu tranh để sinh tồn.’

Liệu chúng ta đấu tranh chỉ để sinh tồn, hay liệu chúng ta đấu tranh để sinh tồn bên trong một khuôn mẫu thuộc học thuyết hay thuộc tâm lý nào đó? Chúng ta muốn là cái gì đó; sự thôi thúc của tham vọng, của thành tựu, của sợ hãi, định hình đấu tranh của chúng ta bên trong khuôn mẫu của một xã hội mà đã hiện diện bởi sự tham vọng, sự thành tựu, và sự sợ hãi của tập thể. Chúng ta thực hiện một nỗ lực để kiếm được hay để tẩu thoát. Nếu chúng ta chỉ quan tâm đến sự sinh tồn, vậy thì tầm nhìn tổng thể của chúng ta sẽ khác hẳn tại căn bản. Nỗ lực hàm ý chọn lựa; chọn lựa là so sánh, đánh giá, ch trích. Suy nghĩ được tạo thành từ những đấu tranh và những mâu thuẫn này; và liệu suy nghĩ như thế có thể tự làm tự do chính nó khỏi những rào cản tự tạo liên tục của riêng nó?

‘Vậy thì, phải có một tác nhân bên ngoài, gọi nó là thần thánh hay bất kỳ cái tên nào ông muốn, mà can thiệp và kết thúc những phương cách gây khấp kín này của cái trí. Liệu đây là điều gì ông đang chỉ rõ?’

Chúng ta quả là hăm hở muốn kiếm được một tình trạng thỏa mãn! Nếu người ta được phép vạch rõ, thưa bạn, liệu bạn không đang quan tâm đến đạt được,

đến thành tựu, đến làm tự do cái trí khỏi một quy định đặc biệt, hay sao? Cái trí bị trói buộc trong nhà tù của tạo tác riêng của nó, của những nỗ lực và những ham muốn riêng của nó, và mọi chuyển động nó thực hiện, trong bất kỳ phương hướng nào, đều ở trong nhà tù; nhưng nó không nhận biết điều này, thế là trong đau khổ và xung đột của nó nó cầu nguyện, nó tìm kiếm một tác nhân bên ngoài mà sẽ giải thoát nó. Thông thường nó tìm được cái gì nó tìm kiếm, nhưng cái gì nó đã tìm được lại là kết quả của chuyển động riêng của nó. Cái trí vẫn còn là một tù nhân, chỉ trong một nhà tù mới mà giải tỏa mãi và thanh thản nhiều hơn.

‘Nhưng người ta sẽ làm gì đây? Nếu mọi chuyển động của cái trí là một mở rộng của nhà tù riêng của nó, vậy thì tất cả hy vọng phải bị từ bỏ.’

Hy vọng là một chuyển động khác của suy nghĩ bị trói buộc trong tuyệt vọng. Hy vọng và tuyệt vọng là những từ ngữ làm què quặt cái trí bởi nội dung cảm xúc của chúng, bởi những thôi thúc có vẻ đối nghịch và mâu thuẫn của chúng. Liệu không thể ở lại trong trạng thái tuyệt vọng, hay bất kỳ trạng thái tương tự nào, mà không vội vàng chạy trốn nó đến một ý tưởng đối nghịch, hay bám chặt trạng thái mà được gọi là hân hoan, hy vọng, và vân vân, hay sao? Xung đột hiện diện khi cái trí tẩu thoát khỏi trạng thái được gọi là đau khổ, phiền muộn, vào một trạng thái khác được gọi là hy vọng, hạnh phúc. Hiểu rõ trạng thái mà trong nó người ta hiện diện, không là chấp nhận nó. Cả chấp nhận và phủ nhận đều ở trong lãnh vực của đánh giá.

‘Tôi e rằng tôi vẫn chưa nắm bắt được làm thế nào suy nghĩ có thể kết thúc nếu không có loại hành động nào đó trong phương hướng đó.’

Tất cả hành động của ý muốn, của ham muốn, của thôi thúc ép buộc, được sinh ra từ cái trí, cái trí mà đang đánh giá, đang so sánh, đang chỉ trích. Nếu cái trí nhận biết sự thật của điều này, không qua tranh luận, hối lỗi, hay niềm tin, nhưng qua đơn giản và chú ý, vậy thì suy nghĩ kết thúc. Kết thúc suy nghĩ không là ngủ, một suy giảm của sống, một tình trạng tiêu cực; nó là một tình trạng hoàn toàn khác hẳn.

‘Nói chuyện cùng nhau của chúng ta đã chỉ rõ cho tôi rằng tôi đã không suy nghĩ thăm thẳm lắm về tất cả điều này. Mặc dù tôi đã đọc nhiều, tôi chỉ hiểu rõ điều gì những người khác đã nói. Tôi cảm thấy rằng đây là ẩn đầu tiên tôi đang trải nghiệm trạng thái của suy nghĩ riêng của tôi và có lẽ có thể lắng nghe điều gì đó còn nhiều hơn chỉ là những từ ngữ.’

53- Ganh tị và Cô đơn

Rất yên lặng dưới cái cây chiều tối đó. Một con thằn lằn đang đẩy cơ thể lên xuống trên một tảng đá vẫn còn nóng. Đêm sẽ lạnh, và mặt trời sẽ không lên lại trong nhiều tiếng đồng hồ. Gia súc đang mệt nhọc chậm chạp quay về từ những cánh đồng xa xôi nơi chúng đã lao động cùng những con người của chúng. Một con cú cuống hợng sâu đang kêu từ đỉnh đồi, tổ ấm của nó. Mọi buổi chiều vào khoảng giờ này nó sẽ bắt đầu, và khi trời tối những tiếng kêu sẽ ít thường xuyên hơn; nhưng thỉnh thoảng, khuya vào ban đêm, bạn sẽ nghe chúng lại. Một con cú sẽ gọi một con khác bên kia thung lũng, và tiếng kêu sâu của chúng dường như trao tặng sự yên lặng và vẻ đẹp nhiều hơn cho đêm tối. Một buổi chiều dễ thương, và mặt trăng mới đang lặn n đàng sau quả đồi tối sẫm.

Từ bi không khó khăn lắm để nhận được khi quả tim không bị nhét đầy bởi những sự việc ranh mãnh của cái trí. Chính cái trí cùng những đòi hỏi và những sợ hãi của nó, những quyến luyến và những phủ nhận của nó, những khẳng định và những thôi thúc của nó, mới hủy diệt tình yêu. Và đơn giản tất cả điều này quả là khó khăn làm sao. Bạn không cần những triết lý và những giáo điều để hòa nhã và tử tế. Những người hiệu quả và những chức quyền của mảnh đất này sẽ tổ chức để nuôi ăn và quần áo cho con người, cung cấp cho họ chỗ ở và chăm sóc thuốc men. Điều này chắc chắn xảy ra bởi sự gia tăng mau lẹ của sản xuất; nó là chức năng của chính phủ có tổ chức tốt và một xã hội cân bằng. Nhưng tổ chức không trao tặng sự quảng đại của quả

tim và bàn tay. Ắt hẳn đại hiện diện từ một cái nguồn hoàn toàn khác hẳn, một cái nguồn vượt khỏi mọi đo lường. Tham vọng và ganh tị hủy diệt nó cũng chắc chắn như là lửa cháy. Cái nguồn này phải được hiệp thông, nhưng người ta phải đến với nó bằng hai bàn tay ửng rỗng, không cầu nguyện, không hiến dâng. Những quyển sách không thể dạy được và bất kỳ vị đạo sư nào cũng không thể dẫn đến cái nguồn này. Nó không được với tới qua sự vun quén đạo đức, mặc dù đạo đức là cần thiết, cũng không phải qua khả năng và vâng đi. Khi cái trí bất động không có ắt kỳ chuyển động nào, nó hiện diện ở đó. Bất động mà không có động cơ, không có sự thôi thúc cho nhiều thêm.

Cô ấy là một phụ nữ trẻ, nhưng khá áo não bởi đau khổ. Không phải sự đau khổ thuộc cơ thể mà gây phiền muộn cô ấy quá nhiều, nhưng đau khổ của một loại khác hẳn. Sự đau khổ thuộc cơ thể cô ấy có thể kiểm soát được qua thuốc men, nhưng sự đau khổ của ganh tị của cô ấy không bao giờ có thể làm giảm sút. Nó đã ở cùng cô ấy, cô ấy giải thích, từ thời niên thiếu; tại lứa tuổi đó nó là một sự việc trẻ con, để được khoan dung và được mỉm cười, nhưng lúc này nó đã trở thành một căn bệnh. Cô ấy đã lập gia đình và đã có hai người con và sự ganh tị đã hủy diệt tất cả liên hệ.

‘Đường như tôi ắt hẳn ganh tị, không chỉ về người chồng hay con cái của tôi, nhưng hầu hết với bất kỳ người nào mà có nhiều hơn tôi, một ngôi vườn tốt hơn, một cái áo đẹp hơn. Tất cả điều này có lẽ dường như khá xuẩn ngốc, nhưng tôi bị hành hạ bởi

nó. Cách đây không lâu tôi đã đến gặp một người phân tích tâm lý, và từ th ờ tôi đ ược an b ình; nhưng chẳng mấy chốc nó lại bắt đầu.’

Liệu văn hóa mà chúng ta sống trong đó không khuyến khích sự ganh tị, hay sao? Những quảng cáo, sự ganh đua, sự so sánh, sự tôn thờ thành công với nhiều hoạt động của nó – tất cả những thứ này không nuôi dưỡng sự ganh tị hay sao? Đòi hỏi cho nhiều hơn là ganh tị, đúng chứ?

‘Nhưng ...’

Chúng ta hãy thâm nhập chính sự ganh tị trong chốc lát, và không phải những đấu tranh đặc biệt với nó của bạn; chúng ta sẽ quay trở lại điều đó sau. Điều này được không?

‘Chắc chắn.’

Ganh tị được khuyến khích và được kính trọng, đúng chứ? Tinh thần ganh đua được nuôi dưỡng từ niên thiếu. Ý tưởng rằng bạn phải làm và giỏi hơn một người khác đang được lặp lại liên tục trong những phương cách khác nhau; mẫu mực của sự thành công, người anh hùng và hành động can đảm của anh ấy, liên tục vang rền trong cái trí. Văn hóa hiện nay được đặt nền tảng trên ganh tị, trên kiếm được. Nếu bạn không kiếm được những thứ của thế gian, và thay vì những thứ đó bạn theo sau người thầy tôn giáo nào đó, bạn được hứa hẹn một chỗ tốt lành trong đời sau. Tất cả chúng ta đều được nuôi dưỡng trong điều này, và sự

ham muốn để thành công ảm ảnh tất cả mọi người. Thành công được theo đuổi trong những phương cách khác nhau, thành công như một họa sĩ, như một người kinh doanh, như một người tôn giáo. Tất cả việc này là một hình thức của ganh tị, nhưng chỉ khi nào ganh tị gây phiền muộn, đau khổ, người ta mới gắng sức loại bỏ nó. Chừng nào nó còn đang đáp lại và gây vui thú, ganh tị là một phần được chấp nhận của bản chất của con người. Chúng ta không thấy rằng trong chính vui thú này có đau khổ. Quyến luyến có trao tặng sự vui thú, nhưng nó cũng nuôi dưỡng ganh tị và đau khổ, và nó không là tình yêu. Trong lãnh vực của hoạt động này người ta sống, đau khổ và chết. Chỉ khi nào đau khổ của hành động tự khép kín này trở nên không thể chịu nổi thì người ta mới đấu tranh để phá vỡ nó.

‘Tôi nghĩ tôi mang máng nắm bắt được những điều này, nhưng tôi phải làm gì đây?’

Trước khi cân nhắc sẽ làm gì, chúng ta hãy thấy vấn đề là gì. Vấn đề là gì?

‘Tôi bị hành hạ bởi ganh tị và tôi muốn được tự do khỏi nó.’

Bạn muốn được tự do khỏi sự đau khổ của nó; nhưng bạn không muốn bám chặt sự vui thú đặc biệt mà theo cùng sở hữu và quyến luyến, hay sao?

‘Dĩ nhiên tôi muốn. Ông không chờ đợi tôi từ bỏ tất cả những sở hữu của tôi, hay sao?’

Chúng ta không quan tâm sự từ bỏ nhưng quan tâm sự ham muốn để sở hữu. Chúng ta muốn sở hữu những con người cũng như những sự vật, chúng ta bám vào những niềm tin cũng như những hy vọng. Tại sao lại có ham muốn để sở hữu những sự vật và những con người này, sự quyến luyến hùng hực này?

‘Tôi không biết, tôi không bao giờ suy nghĩ về nó. Dường như ganh tị là tự nhiên, nhưng nó trở thành một thuốc độc, một yếu tố gây bức dọc để sợ trong sống của tôi.’

Chúng ta có cần những sự vật, lương thực, quần áo, chỗ ở nào đó và vân vân, nhưng chúng ta quen thuộc sự thỏa mãn tâm lý, mà tạo ra nhiều vấn đề khác. Trong cùng cách, sự phụ thuộc tâm lý và o con người, nuôi dưỡng lo âu, ganh tị và sợ hãi.

‘Trong ý nghĩa đó tôi nghĩ rằng tôi có phụ thuộc vào những con người nào đó. Họ là một cần thiết bắt buộc đối với tôi, và nếu không có họ tôi sẽ hoàn toàn bị mất hút. Nếu tôi không có người chồng và con cái của tôi, tôi nghĩ rằng tôi sẽ từ từ bị điên khùng, hay tôi sẽ quyến luyến vào người nào khác. Nhưng tôi không hiểu liệu sự quyến luyến có sai lầm gì?’

Chúng ta không đang nói nó sai hay đúng dẫn nhưng đang thâm nhập nguyên nhân và kết quả của nó, đúng chứ? Chúng ta không đang chỉ trích hay bênh vực sự phụ thuộc. Nhưng tại sao người ta phụ thuộc tâm lý vào một người khác? Liệu đó không là vấn đề, và không phải làm thế nào được tự do khỏi những hành hạ của ganh tị? Ganh tị chỉ là kết quả, hội chứng và nó

sẽ vô ích khi chỉ giải quyết hội chứng. Tại sao thuộc tâm lý người ta phụ thuộc vào một người khác?

‘Tôi biết tôi phụ thuộc, nhưng tôi đã không thực sự suy nghĩ về nó. Tôi đã quen thuộc rằng mọi người đều phụ thuộc vào một người khác.’

Dĩ nhiên phần vật chất chúng ta phụ thuộc vào lẫn nhau và luôn luôn sẽ như thế, mà là điều tự nhiên và không thể tránh khỏi. Nhưng chừng nào chúng ta còn không hiểu rõ sự phụ thuộc *tâm lý* của anh ấy vào một người khác, bạn không nghĩ sự đau khổ của ganh tị vẫn tiếp tục, hay sao? Vì vậy, tại sao có sự cần thiết thuộc tâm lý này về một người khác?

‘Tôi cần gia đình tôi bởi vì tôi thương yêu họ. Nếu tôi không thương yêu họ, tôi sẽ không thêm quan tâm.’

Bạn đang nói rằng tình yêu và ganh tị theo cùng nhau?

‘Có vẻ như thế. Nếu tôi không thương yêu họ, chắc chắn tôi sẽ không ganh tị.’

Trong trường hợp đó, nếu bạn được tự do khỏi ganh tị bạn cũng không lo ngại bỏ tình yêu, đúng chứ? Vậy thì tại sao bạn muốn được tự do khỏi ganh tị? Bạn muốn giữ lại sự vui thú của quyến luyến và buông bỏ sự đau khổ của nó. Liệu điều này có thể được?

‘Tại sao không?’

Quyển luyện hàm ý sợ hãi, đúng chứ? Bạn sợ hãi bạn là gì, hoặc sợ hãi bạn sẽ là gì nếu người khác lìa xa bạn hay chết đi, và bạn bị quyển luyện bởi sợ hãi này. Chẳng nào bạn còn bận tâm bởi sự vui thú của quyển luyện, sợ hãi bị giấu giếm, khóa chặt lại, nhưng bất hạnh thay nó luôn luôn hiện diện ở đó; và chỉ khi nào bạn được tự do khỏi sợ hãi này, những hành hạ của ghen tuông mới kết thúc.

‘Tôi sợ hãi cái gì?’

Câu hỏi không phải bạn sợ hãi cái gì, nhưng bạn nhận biết rằng bạn sợ hãi đúng chứ?

‘Lúc này vì rằng ông đang thẳng thắn đưa ra câu hỏi đó, tôi nghĩ rằng tôi có. Đúng rồi, tôi có sợ hãi.’

Về cái gì?

‘Sợ hãi bị mất mát, không an toàn; không được thương yêu, không được chăm sóc; bị cô lập, cô độc. Tôi nghĩ đó là nó: tôi sợ hãi bị cô độc, sợ hãi một mình tôi không ~~thể~~ đối diện sống, thế là tôi phụ thuộc vào người chồng và con cái của tôi, tôi mê mải bám chặt họ. Trong tôi luôn luôn có sự sợ hãi của việc gì đó đang xảy ra cho họ. Thịnh thoảng sự tuyệt vọng của tôi mang hình thức của ganh tị, của hung dữ không thể kiềm chế, và vân vân. Tôi sợ hãi người chồng của tôi sẽ thương yêu một người khác. Tôi bị dày vò bởi lo âu. Tôi bảo đảm với ông, tôi đã trải qua nhiều tiếng đồng hồ khóc lóc. Tất cả mâu thuẫn và phẫn muộn này là điều gì chúng tôi gọi là tình yêu, và ông đang ~~đi~~ tôi liệu nó là tình yêu. Liệu

tình yêu hiện diện khi có sự quyến luyến? Tôi thấy nó không hiện diện. Nó là xấu xa, ích kỷ hoàn toàn; tôi luôn luôn đang suy nghĩ về chính tôi. Nhưng tôi phải làm gì đây?’

Chỉ trích, gọi chính bạn là hận thù, xấu xa, ích kỷ, không cách nào xóa sạch vấn đề; trái lại, nó làm trầm trọng thêm vấn đề. Hiểu rõ điều này quan trọng lắm. Chỉ trích hay bào chữa ngăn cản bạn không nhìn ngắm điều gì nằm sau sợ hãi, nó là một xao nhãng đang hoạt động để không phải đối diện sự kiện của cái gì là thực sự đang xảy ra. Khi bạn nói, ‘Tôi xấu xa, ích kỷ’, những từ ngữ này bị chắt đây bởi chỉ trích, và bạn đang củng cố đặc tính chỉ trích này mà là bộ phận của cái tôi.

‘Tôi không chắc rằng tôi hiểu rõ điều này.’

Qua chỉ trích hay bênh vực một hành động của người con của bạn, liệu bạn hiểu rõ em ấy? Bạn không có thời gian hay khuynh hướng để giải thích, vì vậy để có được một kết quả tức khắc bạn nói ‘làm’ hay ‘không làm’; nhưng bạn đã không hiểu rõ những phức tạp của đứa bé. Tương tự, chỉ trích, bào chữa, hay so sánh ngăn cản sự hiểu rõ về chính bạn. Bạn phải hiểu rõ những phức tạp mà là bạn.

‘Vâng, vâng, tôi nắm bắt được điều đó.’

Vì vậy thâm nhập vấn đề chậm chậm, không chỉ trích hay bào chữa. Bạn sẽ thấy gian nan lắm để không chỉ trích hay bào chữa, bởi vì trong suốt hàng thế kỷ sự phủ nhận và sự khẳng định đã là thói quen. Hãy quan

sát những hành động riêng của bạn khi chúng ta đang nói chuyện cùng nhau.

Vậy thì, vấn đề không là ganh tị và làm thế nào được tự do khỏi nó, nhưng là sợ hãi. Sợ hãi là gì vậy? Làm thế nào nó hiện diện được?

‘Đúng rồi nó hiện diện ở đó, nhưng tôi không biết nó là gì.’

Sợ hãi không thể hiện diện trong cô lập, nó hiện diện chỉ trong liên quan với cái gì đó, đúng chứ? Có một trạng thái mà bạn gọi là cô độc, và khi bạn nhận biết trạng thái đó, sợ hãi nảy sinh. Vì vậy sợ hãi không hiện diện một mình. Bạn thực sự sợ hãi về cái gì?

‘Tôi đoán rằng sự cô độc của tôi như ông nói.’

Tại sao bạn đoán rằng? Bạn không chắc chắn à?

‘Tôi do dự khi chắc chắn về bất kỳ điều gì, nhưng cô độc là một trong những vấn đề sâu thẳm nhất của tôi. Nó luôn luôn hiện diện ở đó trong bối cảnh, nhưng chỉ lúc này, trong nói chuyện này, mà tôi bị ép buộc nhìn vào nó một cách trực tiếp, tôi thấy rằng nó hiện diện ở đó. Nó là một trống rỗng khủng khiếp, kinh hoàng và không thể lẫn tránh.’

Liệu có thể nhìn ngắm trống rỗng đó mà không cho nó một cái tên, mà không có bất kỳ hình thức nào của diễn giải? Chỉ đặt tên một trạng thái không có nghĩa rằng bạn hiểu rõ nó; trái lại nó là một cản trở cho đang hiểu rõ.

‘Tôi thấy điều gì ông có ý nhưng tôi không thể ngăn cản được việc đặt tên nó; theo thực tế nó là một phản ứng tức khắc.’

Cảm thấy và đặt tên hầu như đồng thời, đúng chứ? Liệu chúng có thể được tách rời? Liệu có thể có một khoảng ngừng giữa cảm thấy và đặt tên nó? Nếu khoảng ngừng này thực sự được trải nghiệm, nó sẽ được khám phá rằng người suy nghĩ không còn như một thực thể tách rời và khác biệt với suy nghĩ. Qui trình diễn đạt bằng từ ngữ là bộ phận của cái ngã, ‘cái tôi’, thực thể mà ganh tị và gắng sức vượt qua sự ganh tị của anh ấy. Nếu bạn thực sự hiểu rõ sự thật của điều này, vậy thì sợ hãi kết thúc. Đặt tên có một ảnh hưởng thuộc hệ thần kinh cơ thể cũng như một ảnh hưởng thuộc tâm lý. Khi không có đặt tên, chỉ lúc đó mới có thể nhận biết tổng thể cái được gọi là trống rỗng của cô độc. Lúc đó cái trí không tách rời chính nó khỏi cái đó ‘mà là’.

‘Tôi thấy cực kỳ khó khăn để theo sát tất cả điều này, nhưng tôi cảm thấy ít ra tôi đã hiểu rõ một số trong chúng, và tôi sẽ cho phép hiểu rõ đó khai mở.’

54- Bão tố trong Cái trí

Suốt ngày sương mù đã kéo dài, và gần chiều tối khi nó quang đãng một cơn gió nổi lên từ hướng đông – một cơn gió hóc, khô, thổi xuống những chiếc lá chết và sấy khô mảnh đất. Nó là một buổi tối bão táp và kinh hoàng; gió đã gia tăng, nhà ửa kêu răn g rắc và những cành cây đang bị xé nát khỏi những cái cây. Sáng hôm sau không khí khá quang đãng và làn hơi như có thể chạm đến những hòn núi. Sức nóng đã quay trở lại bởi những cơn gió; nhưng khi cơn gió không còn vào buổi chiều, sương mù cuộn lại từ biển.

Quả đất đẹp đẽ và trù phú lạ thường làm sao! Nó không bao giờ kiệt sức. Thảm sông khô đây những thứ đang sống: những cây kim tước hoa, những cây anh túc, và những cây hướng dương cao màu vàng. Trên những tảng đá cuội có những con thằn lằn; một con rắn chúa có vòng nâu ửng đang phơi nắng, cái lưỡi đen bóng thụt ra thụt vào, và băng qua khe núi một con chó đang sủa, đang rượt theo một con sóc đất hay một con thỏ.

Mãn nguyện không bao giờ là kết quả của thành tựu, của kiếm được, hay của sở hữu những sự vật; nó không được sinh ra từ hành động hay không hành động. Nó hiện diện cùng tổng thể nguyên vẹn của ‘cái gì là’, không phải trong sự thay đổi của ‘cái gì là’. Cái mà tổng thể không cần thay đổi, thay thế. Chính cái không tổng thể đang cố gắng để trở thành tổng thể mới biết sự đau khổ của bất mãn và của thay đổi. ‘Cái gì là’ là cái không tổng thể, nó không là cái tổng thể. Cái tổng thể không có thật, và sự theo đuổi cái không có thật là sự

đau khổ của bất mãn mà không bao giờ có thể được chữa trị. Chính sự gắng sức để chữa trị đau khổ đó là sự tìm kiếm cái không có thật, mà từ đó nảy sinh bất mãn. Không có phương cách thoát khỏi bất mãn. Nhận biết sự bất mãn là nhận biết ‘cái gì là’, và trong tổng thể của nó có một tình trạng mà có lẽ được gọi là mãn nguyện. Mãn nguyện không có đối nghịch.

Ngôi nhà nhìn ra thung lũng, và cái đỉnh cao nhất của những hòn núi xa xa hùng hực bởi mặt trời hoàng hôn. Khối đá lớn của nó dường như treo lơ lửng từ bầu trời và lóe sáng từ bên trong, và trong căn phòng tối thui vẻ đẹp của ánh sáng đó vượt khỏi mọi đo lường.

Anh ấy là một người trẻ, háo hức và đang tìm kiếm.

‘Tôi đã đọc nhiều quyển sách tôn giáo và cũng thực hành tôn giáo, thiền định và những phương pháp khác nhau để cố gắng để đạt được cái tối thượng. Tại một thời điểm tôi bị cuốn hút vào học thuyết Cộng sản, nhưng chẳng mấy chốc phát giác rằng nó là một học thuyết dựa vào những học thuyết cũ kỹ mặc dù nhiều người trí thức tin tưởng nó. Tôi cũng bị cuốn hút bởi Thiên chúa giáo. Một số những giáo điều của nó khiến cho tôi hài lòng và trong một thời gian tôi đã suy nghĩ để trở thành một người Thiên chúa giáo; nhưng vào một ngày, khi nói chuyện với một giáo sĩ rất có học thức, bỗng nhiên tôi nhận thấy học thuyết Thiên chúa giáo cũng giống hệt như nhà tù của học thuyết Cộng sản. Suốt những lang thang tìm kiếm của tôi giống như một người thủy thủ trên một con tàu một không định hướng tôi đã trôi giạt đến Ấn độ và trải

qua nhiều năm ở đó, và tôi đã suy nghĩ để trở thành một thầy tu; nhưng việc đó cũng rút khỏi sống và quá không thực sự, chỉ thuộc lý tưởng. Tôi cố gắng sống một mình với mục đích thiền định, nhưng việc đó cũng kết thúc. Sau tất cả những năm này dường như tôi vẫn hoàn toàn không thể kiểm soát được những suy nghĩ của tôi, và đây là điều tôi muốn nói chuyện. Dĩ nhiên tôi có những vấn đề khác, tình dục và vân vân, nhưng tôi hoàn toàn là ông chủ của những suy nghĩ của tôi vậy thì tôi có thể thu xếp để chặn đứng những thôi thúc và những ham muốn của tôi.'

Liệu kiểm soát suy nghĩ sẽ chặn đứng những ham muốn, hay chỉ kiềm chế nó, mà luân phiên sẽ tạo ra những vấn đề khác sâu thẳm hơn?

'Dĩ nhiên ông không đang cố vũ để nhượng bộ ham muốn. Ham muốn là phương cách của suy nghĩ, và trong những cố gắng để kiểm soát suy nghĩ tôi đã hy vọng khuất phục những ham muốn của tôi. Những ham muốn hoặc phải được nhượng bộ hoặc được khuất phục, nhưng thậm chí muốn khuất phục chúng đầu tiên chúng phải được kiểm soát chặt chẽ. Hầu hết những người thầy đều quả quyết rằng những ham muốn phải được thăng hoa, và họ tạo ra những phương pháp khác nhau để khiến cho điều này xảy ra.'

Ngoại trừ điều gì những người khác đã nói, bạn nghĩ thế nào? Liệu chỉ kiểm soát ham muốn sẽ giải quyết được nhiều vấn đề của ham muốn? Liệu khuất phục hay nhượng bộ ham muốn sẽ mang lại hiểu rõ về

nó hay làm tự do bạn khỏi nó? Qua vài bận tâm nào đó, thuộc tôn giáo hay ngược lại, cái trí có thể được kỷ luật mọi tiếng đồng hồ của ngày. Nhưng một cái trí bận tâm không là một cái trí tự do, và chắc chắn chỉ cái trí tự do mới có thể nhận biết sự sáng tạo không thời gian.

‘Liệu không có tự do trong thăng hoa ham muốn?’

Bạn có ý gì qua cụm từ thăng hoa ham muốn?

‘Để thành tựu hạnh phúc riêng của người ta, và cũng cái tối thượng, rất cần thiết phải không bị thúc đẩy bởi ham muốn, không bị trói buộc trong đau khổ và hoang mang của nó. Ham muốn phải được kiểm soát, một hình thức kiểm chế nào đó là cần thiết. Thay vì theo đuổi những sự việc tầm thường của sống, chính cùng ham muốn đó tìm kiếm cái tối thượng.’

Bạn có lẽ thay đổi mục tiêu của ham muốn từ một ngôi nhà đến hiểu biết, từ cái thấp kém đến cái tối thượng, nhưng nó vẫn còn là hoạt động của ham muốn, đúng chứ? Người ta có lẽ không muốn sự công nhận của thế gian, nhưng sự thôi thúc phải đến được thiên đàng vẫn còn là sự theo đuổi của kiếm được. Ham muốn luôn luôn đang tìm kiếm sự thành tựu, kiếm được, và chính chuyển động của ham muốn này phải được hiểu rõ và không bị xua đuổi hay bị kiểm soát. Nếu không hiểu rõ những phương cách của ham muốn, chỉ kiểm soát suy nghĩ chẳng có ý nghĩa bao nhiêu.

‘Nhưng tôi phải quay lại mấu chốt mà từ đó tôi đã bắt đầu. Thậm chí muốn hiểu rõ ham muốn, sự tập

trung là cần thiết, và đó là toàn bộ sự khó khăn của tôi. Đường như tôi không thể kiểm soát những suy nghĩ của tôi. Chúng lang thang khắp mọi nơi, pha trộn lẫn nhau. Không có một suy nghĩ duy nhất mà thống trị và liên tục trong tất cả những suy nghĩ không liên quan này.'

Cái trí giống như một cái máy đang làm việc cả ngày lẫn đêm, đang huyền diệu, luôn luôn đang bận rộn dù khi thức hay ngủ. Nó vùn vụt và náo động như biển cả. Một mảnh khác của cái hệ thống máy móc phức tạp và nhiều khe này cố gắng kiểm soát toàn chuyển động, và thế là bắt đầu xung đột giữa những ham muốn, những thôi thúc đối nghịch. Một mảnh có lẽ được gọi là cái tôi cao hơn và mảnh còn lại là cái tôi thấp hơn, nhưng cả hai vẫn còn trong cánh đồng của cái trí. Hành động và phản ứng của cái trí, của sự suy nghĩ, hầu như đồng thời và hầu như tự động. Toàn qui trình nhận biết được và không nhận biết được của chấp nhận và phủ nhận, tuân phục và cố gắng được tự do này, chuyển động mau lẹ cực độ. Vì vậy câu hỏi không phải làm thế nào kiểm soát hệ thống máy móc phức tạp này, bởi vì kiểm soát tạo ra xung đột và hao tổn năng lượng, nhưng liệu cái trí rất mau lẹ này có thể từ từ chậm lại?

'Nhưng làm thế nào?'

Nếu người ta được phép vạch ra, thưa bạn, vấn đề không phải 'làm thế nào'. 'Làm thế nào' chỉ sản sinh một kết quả, một kết thúc không có ý nghĩa bao nhiêu; và sau khi tìm được nó, chẳng mấy chốc một tìm

kiếm khác cho một ham muốn khác sẽ bắt đầu, cùng đau khổ và xung đột của nó.

‘Vậy thì người ta sẽ phải làm gì đây?’

Bạn không đang đặt ra câu hỏi đúng đắn, đúng chứ? Bạn không đang tự khám phá cho chính bạn sự thật hay sự giả dối của làm chậm lại cái trí, nhưng bạn quan tâm kiếm được một kết quả. Kiếm được một kết quả tương đối dễ dàng, đúng chứ? Liệu cái trí có thể chậm chậm mà không thắng lại?

‘Ông có ý gì qua từ ngữ chậm chậm?’

Khi bạn đang phóng rất nhanh trong một chiếc xe hơi, phong cảnh chung quanh bị nhòa vào nhau; chỉ tại một tốc độ đi bộ bạn mới có thể quan sát từng chi tiết những cái cây, những con chim và những bông hoa. Hiểu rõ về chính mình theo cùng chậm chậm của cái trí, nhưng điều đó không có nghĩa ép buộc cái trí chậm lại. Ép buộc chỉ tạo ra kháng cự, và phải không có sự hao tổn năng lượng trong chậm lại của cái trí. Đây là như thế, đúng chứ?

‘Tôi nghĩ tôi đang bắt đầu thấy rằng nỗ lực mà người ta thực hiện để kiểm soát cái trí là lãng phí nhưng tôi không hiểu rõ việc gì phải được thực hiện.’

Chúng ta vẫn chưa đến câu hỏi của hành động, đúng chứ? Chúng ta đang cố gắng thấy rằng cái trí chậm lại là điều rất quan trọng, chúng ta không đang

cân nhắc làm thế nào khiến cho nó chậm lại. Liệu cái trí có thể chậm lại? Và khi nào điều này xảy ra?

‘Tôi không **lắt**, trước kia tôi không bao **gì** suy nghĩ về nó.’

Bạn không nhận biết, thưa bạn, rằng cái trí chậm lại khi bạn đang nhìn ngắm cái gì đó, hay sao? Khi bạn nhìn ngắm chiếc xe đó đang chuyển động dọc theo con đường đằng kia, hay nhìn **nhắm** cố ý vào bất kỳ mục tiêu vật chất nào, cái trí của bạn không đang vận hành chậm chậm hơn hay sao? Đang nhìn ngắm, đang quan sát có làm chậm lại cái trí. Nhìn **một** bức tranh, một hình ảnh, một vật, giúp làm **bất động** cái trí giống như sự lặt lại một cụm từ; nhưng sau đó cái vật hay cụm từ trở thành rất quan trọng, và không phải chậm lại của cái trí và cái gì được khám phá nhờ vào đó.

‘Tôi đang nhìn ngắm điều gì ông đang giải thích, và có một nhận biết sự bất động của cái trí.’

Liệu chúng ta có luôn luôn thực sự nhìn **nhắm** bất kỳ thứ gì, hay chúng ta áp đặt giữa người quan sát và vật được quan sát một bức màn của những thành kiến, những giá trị, những nhận xét, những so sánh, những chỉ trích khác nhau?

‘Hầu như không thể không có bức màn này. Tôi không **ngĩ** tôi có thể nhìn ngắm một cách **tôn trọng**.’

Nếu được phép đề nghị, đừng tự khóa chặt chính bạn bằng những từ ngữ hay bởi một kết luận, tích cực hay tiêu cực. Liệu có thể quan sát mà không có bức màn này? Nói cách khác, liệu có chú ý khi cái trí bị bận tâm? Chỉ cái trí không bị bận tâm mới có thể chú ý. Cái trí chậm chậm, nhận biết, khi có tình trạng cảnh giác, mà là sự chú ý của một cái trí không bị bận tâm.

‘Tôi đang bắt đầu trải nghiệm điều gì ông đang nói, thưa ông.’

Chúng ta hãy thâm nhập nó thêm một chút nữa. Nếu không đánh giá, không bức màn giữa người quan sát và vật được quan sát, vậy thì liệu có một tách rời, một phân chia giữa chúng? Người quan sát không là vật được quan sát, hay sao?

‘Tôi e rằng tôi không theo kịp.’

Viên kim cương không thể bị tách khỏi những chất lượng của nó, đúng chứ? Cảm thấy về ganh tị không thể bị tách khỏi người trải nghiệm của trạng thái đó, mặc dù một phân chia ảo tưởng có hiện diện mà nuôi dưỡng xung đột, và trong xung đột này cái trí bị trói buộc. Khi sự tách rời giả dối này biến mất, có một khả năng của tự do, và chỉ lúc đó cái trí mới bắt động. Chỉ khi nào người trải nghiệm kết thúc thì mới có chuyển động sáng tạo của sự thật.

55- Kiểm soát Suy nghĩ

Tại bất kỳ tốc độ nào luôn luôn có bụi, nhỏ và xuyên thấu, và nó tràn vào xe hơi. Mặc dù vẫn còn sớm vào buổi sáng và mặt trời sẽ không lên cao trong một hay hai tiếng đồng hồ nữa, luôn luôn có một sức nóng khô khan, nứt nẻ mà quá khó chịu. Thậm chí tại tiếng đồng hồ đó có những chiếc xe bò trên đường. Những người lái xe đang ngủ gục, nhưng những con bò, theo con đường, đang đi chậm chậm ngược lại ngôi làng của chúng. Tỉnh thoảng có một hay hai chiếc xe bò, thỉnh thoảng mười cái, và có lúc có đến hai mươi lăm chiếc, một hàng dài xe cùng tất cả những người lái xe đều ngủ gật và một chiếc đèn dầu cô đơn trên đầu xe dẫn đường. Chiếc xe hơi lái khỏi con đường để băng qua chúng, bốc bụi mù tời, và những con bò, những cái chuông của chúng đang leng keng theo nhịp điệu, không bao giờ tránh sang một bên.

Còn khá ố i, sau một tiếng đồng hồ đi xe liên tục. Những cái cây sẫm tối, huyền bí và thu rút. Lúc này con đường được trải nhựa nhưng chật hẹp, và mỗi chiếc xe bò có nghĩa nhiều bụi bặm hơn, nhiều tiếng leng keng của những cái chuông hơn, và vẫn còn nhiều chiếc xe bò phía trước. Chúng tôi đang đi về hướng đông, và chẳng mấy chốc có khởi đầu của bình minh, nhá nhem, mềm mại và không có bóng. Nó không là một bình minh rõ ràng, rục rờ cùng sương mai đang lấp lánh, nhưng một trong những buổi sáng đó, mà khá nặng nề bởi sức nóng đang đến. Tuy nhiên nó đẹp làm sao! Xa xa là những hòn núi; chúng vẫn chưa có thể

thấy được, nhưng người ta cảm thấy chúng hiện diện ở đó, bao la, mát mẻ và không thời gian.

Con đường đi ngang qua mọi loại làng mạc, một số sạch sẽ, có trật tự và được giữ gìn cẩn thận, nhưng những số khác lại bẩn thỉu và hư hỏng bởi sự nghèo đói và sự thoái hóa vô vọng. Những người đàn ông đang rời nhà để đến những cánh đồng, những người phụ nữ đến cái giếng của họ, và trẻ em đang la hét và cười đùa trên đường. Có hàng đăm những nông trại của chính phủ, cùng những chiếc máy cày, những cái hồ nuôi cá, và những trường học thực nghiệm về nông nghiệp. Một chiếc xe hơi mới có công suất mạnh chạy ngang qua, chở đầy những người giàu có, ăn uống dư thừa. Những hòn núi vẫn còn xa lắm, và đất đai thật trù phú. Trong nhiều nơi con đường đi qua một đáy sông cạn nước nơi không còn một con đường, nhưng những chiếc xe buýt và những chiếc xe bò đã tạo ra một con đường băng qua nó. Những con vẹt, màu xanh và màu đỏ đang gọi nhau trong đường bay điên dại của chúng; cũng có những con chim nhỏ, vàng và xanh, và những con chim ăn lúa màu trắng.

Lúc này con đường đang rời những đồng bằng và bắt đầu lên cao. Cây cối dày đặc nơi những chân đồi đang được khai quang bởi những chiếc xe ủi, và hàng dặm cây ăn trái đang được trồng. Chiếc xe tiếp tục leo lên khi những quả đồi trở thành những hòn núi được phủ đầy bởi những cây hạt dẻ và cây thông, những cây thông thanh thanh thẳng đứng và những cây hạt dẻ nở hoa trĩu nặng. Lúc này phong cảnh quang đãng, những thung lũng không đo lường được trải dài phía dưới, và trước mặt là những đỉnh núi tuyết.

Cuối cùng chúng tôi đi quanh một khúc queo tại điểm kết thúc của đường xe lên núi, và kia kìa những hòn núi, rõ ràng và lóa mắt. Chúng cách đây sáu mươi dặm, cùng một thung lũng xanh rộng lớn giữa chúng và chúng tôi. Tãi dài trên hai trăm dặm, chúng che kín chân trời từ đầu này sang đầu kia, và chỉ cần quay đầu chúng tôi có thể thấy từ đầu này sang đầu còn lại. Một phong cảnh tuyệt vời. Sáu mươi dặm chen và o dường như biến mất, và chỉ có mảnh liệt cùng cô đơn đó. Những đỉnh núi đó, một số trong chúng cao đến hai mươi lăm ngàn feet, có những tên của những vị thần, bởi vì họ sống ở đó và từ những khoảng cách xa xôi con người đến với những hòn núi trên những chuyến hành hương, để tôn thờ và để chết.

Ông ấy đã được giáo dục ở nước ngoài, ông ấy nói, và có một vị trí tốt trong chính phủ; nhưng cách đây hai mươi năm ông ấy đã thực hiện quyết định từ bỏ vị trí này và những phương cách của thế giới với mục đích trải qua những ngày còn lại thuộc sống của ông ấy trong thiên định.

‘Tôi đã thực hành nhiều phương pháp thiên định,’ ông ấy nói, ‘cho đến khi tôi kiểm soát được hoàn toàn những suy nghĩ của tôi, và điều này đã mang theo cùng nó những quyền năng và những thống trị nào đó trên chính tôi. Tuy nhiên, một người bạn đã đưa tôi đến những nói chuyện của ông mà trong đó ông đã trả lời một câu hỏi về thiên định, nói rằng như thông thường được thực hành thiên định là một hình thức của tự thôi miên, một vụn quén của những ham muốn tự chiếu rọi, dù tinh tế đến chừng

nào. Điều này tác động đến tôi mãnh liệt đến độ tôi phải tìm kiếm nói chuyện này cùng ông; và vì nghĩ rằng tôi đã trao toàn sống của tôi cho thiên định, tôi hy vọng chúng ta có thể thâm nhập vấn đề thăm thẳm thêm.

‘Tôi muốn bắt đầu bằng cách giải thích chút ít hướng phát triển của tôi. Tôi nhận ra từ mọi thứ tôi đã đọc rằng rất cần thiết phải hoàn toàn là ông chủ của những suy nghĩ của người ta. Điều này cực kỳ khó khăn đối với tôi. Tập trung vào những công việc văn phòng là điều gì đó hoàn toàn khác hẳn làm bất động cái trí và kiểm soát toàn qui trình suy nghĩ. Theo những quyển sách người ta phải kiểm soát tất cả những suy nghĩ. Suy nghĩ không thể nhảy bèn để thông suốt nhiều ảo tưởng nếu nó không được kiểm soát và được hướng dẫn; vì vậy đó là công việc của tôi.’

Nếu người ta được phép hỏi mà không ngắt lời bạn, kiểm soát suy nghĩ là công việc đầu tiên hay sao?

‘Tôi đã nghe điều gì ông đã nói về sự tập trung, nhưng nếu tôi được phép tôi muốn diễn tả càng kỹ càng bao nhiêu càng tốt toàn trải nghiệm và sau đó tiếp tục những vấn đề sinh động nào đó liên quan với nó.’

Tùy bạn, thưa bạn.

‘Từ ngay khởi đầu tôi đã không thỏa mãn với nghề nghiệp của tôi, và buông bỏ một nghề nghiệp hứa hẹn là điều tương đối dễ dàng. Tôi đã đọc nhiều quyển sách về thiên định và suy ngẫm, kể cả những bài viết về những điều huyền bí khác nhau ở đây và

trong phương Tây, và đúng như đối với tôi chắc chắn rằng kiểm soát suy nghĩ là điều quan trọng nhất. Việc này đòi hỏi nỗ lực đáng kể, được duy trì và có mục đích. Khi tôi tiến triển trong thiền định tôi đã có nhiều trải nghiệm, những hình ảnh của Krishna, của Christ, và một số trong những vị Thánh Hindu. Tôi có thể tiên tri và đọc được những suy nghĩ của những người khác và có được những quyền năng khác. Tôi đã đi từ trải nghiệm đến trải nghiệm, từ một hình ảnh, cùng ý nghĩa biểu tượng của nó, sang một hình ảnh khác, từ tuyệt vọng đến hình thức cao nhất của hạnh phúc. Tôi có tự hào của một người chinh phục, của một người mà là ông chủ của chính anh ấy. Sự khổ hạnh, làm chủ chính người ta, có trao tặng một ý thức nào đó của uy quyền, và nó nuôi dưỡng kiêu hãnh, sức mạnh và tự tin. Tôi ở trong sự phong phú trọn vẹn của tất cả điều đó. Mặc dù tôi đã nghe về ông trong nhiều năm, luôn luôn sự tự hào trong thành tựu của tôi đã ngăn cản tôi đến nghe ông; nhưng người bạn cũ của tôi, một luật sư khác, quả quyết rằng tôi nên đến, và điều gì tôi nghe được đã quấy rầy tôi. Trước kia tôi nghĩ rằng tôi đã vượt khỏi tất cả mọi quấy rầy! Nói ngắn gọn đây là diễn biến trong thiền định của tôi.

“Trong nói chuyện của ông, ông nói rằng cái trí phải vượt khỏi tất cả trải nghiệm, nếu không nó là nhà tù trong những chiều rọi riêng của nó, trong những ham muốn và những theo đuổi riêng của nó, và tôi rất ngạc nhiên khi phát giác rằng cái trí của tôi bị trói buộc trong chính những sự việc này. Bởi vì nhận biết sự kiện này, làm thế nào cái trí phá vỡ những bức tường của nhà tù nó đã dựng lên quanh chính nó? Liệu hơn hai mươi năm đã bị phí phạm? Liệu tất cả nó chỉ là một lang thang trong ảo tưởng?”

Có thể nói chuyện về hành động nào nên được xảy ra trong chốc lát nữa, nhưng lúc này chúng ta hãy thâm nhập, nếu bạn đồng ý, sự kiểm soát suy nghĩ. Liệu sự kiểm soát này là cần thiết? Liệu nó ích lợi hay tổn hại? Những người thầy tôn giáo khác nhau đã cổ vũ sự kiểm soát suy nghĩ như bước căn bản, nhưng liệu họ đúng? Người kiểm soát này là ai? Anh ấy không là bộ phận của chính suy nghĩ đó mà anh ấy đang cố gắng kiểm soát hay sao? Anh ấy có lẽ suy nghĩ về chính anh ấy như tách rời, khác biệt suy nghĩ, nhưng anh ấy không là kết quả của suy nghĩ hay sao? Chắc chắn, sự kiểm soát hàm ý hành động ép buộc của ý muốn để điều khiển, kiểm chế, thống trị, dựng lên sự kháng cự chống lại cái gì không được ham muốn. Trong toàn qui trình này có xung đột nghiêm trọng và đau khổ, đúng chứ? Liệu có bất kỳ tốt lành nào hiện diện từ xung đột đó?

Sự tập trung trong thiền định là một hình thức của sự hoàn thiện tự cho mình là trung tâm, nó nhấn mạnh hành động bên trong những biên giới của cái ngã, cái vị kỷ, ‘cái tôi’. Sự tập trung là một qui trình của giới hạn suy nghĩ. Một em bé mãi mê trong món đồ chơi của nó. Món đồ chơi, hình ảnh, biểu tượng, từ ngữ, giam cầm những lang thang náo động của cái trí, và một thâm nhập như thế được gọi là sự tập trung. Cái trí bị đảm trách bởi hình ảnh, bởi mục tiêu, bên ngoài hay bên trong. Thế là, hình ảnh hay mục tiêu trở thành quan trọng nhất, và không phải sự hiểu rõ về chính cái trí. Tương đối dễ dàng khi tập trung vào cái gì đó. Món đồ chơi có nuốt trọn cái trí nhưng nó không làm tự do cái trí để thâm nhập, khám phá ‘cái gì là’, liệu có bất kỳ cái gì vượt khỏi những biên giới riêng của nó.

‘Điều gì ông nói quá khác biệt điều gì người ta đã đọc hay đã được dạy, tuy nhiên nó có vẻ đúng thật và tôi đang bắt đầu hiểu rõ những hàm ý của sự kiểm soát. Nhưng làm thế nào cái trí có thể được tự do nếu không có kỷ luật?’

Kiểm chế và tuân phục không là những phương cách dẫn đến tự do. Bước đầu tiên hướng về tự do là hiểu rõ về ngục tù. Kỷ luật có định hình và uốn khuôn suy nghĩ vào khuôn mẫu được ham muốn, nhưng nếu không có hiểu rõ ham muốn, kiểm soát hay kỷ luật chỉ biến dạng suy nghĩ; trái lại, khi có một nhận biết những phương cách của ham muốn, nhận biết đó mang lại sự rõ ràng và thật tự. Rốt cuộc, thưa bạn, sự tập trung là phương cách ưa ham muốn. Một con người kinh doanh bị tập trung bởi vì anh ấy muốn kiếm được của cải hay uy quyền, và khi một người nào đó tập trung trong thiền định, anh ấy cũng theo đuổi sự thành tựu, phần thưởng. Cả hai đang theo đuổi thành công, mà sinh ra tự tin và cảm thấy của an toàn. Đây là như thế, đúng chứ?

‘Tôi theo kịp điều gì ông đang giải thích, thưa ông.’

Sự hiểu rõ bằng từ ngữ, một mình nó, mà là một nắm bắt thuộc trí năng điều gì được nghe, chẳng có giá trị bao nhiêu, bạn không nghĩ như vậy sao? Yếu tố giải thoát không bao giờ là một hiểu rõ bằng từ ngữ thuần túy nhưng là nhận biết về sự thật hay sự giả dối của vấn đề. Nếu chúng ta có thể hiểu rõ những hàm ý của tập trung và thấy cái giả dối như cái giả dối, vậy thì có tự do khỏi ham muốn để thành tựu, để trải nghiệm, để trở thành. Từ điều này sự chú ý hiện diện, mà hoàn toàn

khác hẳn sự tập trung. Sự tập trung hàm ý một qui trình phân hai, một chọn lựa, một nỗ lực, đúng chứ? Có người tạo tác của nỗ lực và đích đến mà nỗ lực thực hiện hướng về nó. Vì vậy sự tập trung củng cố ‘cái tôi’, cái ngã, cái tôi lệ thuộc, như người tạo tác của nỗ lực, người chinh phục, người đạo đức. Nhưng trong sự chú ý hoạt động phân hai này không hiện diện; không có người trải nghiệm, người mà kiếm được, lưu trữ và lặp lại. Trong tình trạng của chú ý này sự xung đột của thành tựu và sự sợ hãi của thất bại đã kết thúc.

‘Nhưng bất hạnh thay không phải tất cả chúng tôi đều được ban phước cho khả năng của chú ý này.’

Nó không là một quà tặng, nó không là một phần thưởng, một sự việc phải được theo đuổi qua kỷ luật, luyện tập, và vân vân. Nó hiện diện cùng sự hiểu rõ về ham muốn, mà là hiểu rõ về chính mình. Tình trạng của chú ý này là tốt lành, sự vắng mặt của cái tôi.

‘Liệu tất cả nỗ lực và kỷ luật trong nhiều năm của tôi hoàn toàn lãng phí và không có giữ gì cả, hay sao? Thậm chí khi tôi đặt ra câu hỏi này tôi bắt đầu thấy sự thật của vấn đề. Lúc này tôi thấy rằng trên hai mươi năm tôi đã theo đuổi một phương cách mà chắc chắn dẫn đến một ngục tù tự tạo tác mà trong đó tôi đã sống, đã trải nghiệm và đã đau khổ. Khóc lóc về quá khứ là tự buông thả và người ta phải bắt đầu lại bằng một tinh thần khác hẳn. Nhưng còn tất cả những tầm nhìn và những trải nghiệm thì sao? Liệu chúng cũng giả dối, vô giá trị?’

Liệu cái trí, thưa bạn, không là một kho lưu trữ rộng lớn của tất cả những trải nghiệm, những tầm nhìn và những suy nghĩ của con người, hay sao? Cái trí là kết quả của nhiều ngàn năm truyền thống và trải nghiệm. Nó có thể thực hiện những sáng chế tuyệt vời, từ cái đơn giản nhất đến cái phức tạp nhất. Nó có thể tạo tác những ảo tưởng lạ lùng và những nhận biết rộng lớn. Những trải nghiệm và những hy vọng, những lo âu, những hân hoan và hiểu biết được tích lũy của cả tập thể lẫn cá thể đều ở trong đó, được lưu trữ trong những tầng sâu thẳm hơn của ý thức, và người ta có thể làm sống lại những tầm nhìn, những trải nghiệm thừa hưởng hay kiếm được, và vân vân. Chúng ta đã được cho biết về những loại thuốc nào đó mà có thể mang lại sự rõ ràng, một tầm nhìn về những chiều sâu và những chiều cao, mà có thể làm tự do cái trí khỏi những đau khổ của nó, trao tặng nó thấu triệt năng lượng to tát. Nhưng liệu cái trí phải trải qua tất cả những đoạn đường huyền bí và tối tăm này để khám phá ánh sáng, hay sao? Và khi trải qua bất kỳ những phương tiện nào nó có đến được ánh sáng, liệu đó là ánh sáng của vĩnh cửu? Hay nó chỉ là ánh sáng của cái đã được biết, cái đã được công nhận, một sự việc được sinh ra từ tìm kiếm, đấu tranh, hy vọng? Người ta phải trải qua qui trình đau khổ này để khám phá cái không thể đo lường được, hay sao? Liệu chúng ta phải trải qua tất cả điều này và bắt gặp cái mà có lẽ được gọi là tình yêu? Bởi vì bạn đã có những tầm nhìn, những khả năng, những trải nghiệm, bạn nói gì đây, thưa bạn?

‘Trong khi chúng hiện diện tự nhiên tôi suy nghĩ chúng quan trọng và có ý nghĩa; chúng trao tặng tôi một ý thức thỏa mãn của uy quyền, một hạnh phúc nào đó trong sự

thành tựu được thỏa mãn. Khi những khả năng khác nhau hiện diện, chúng cho người ta sự tự tin lớn lao trong chính người ta, một cảm thấy của tự làm chủ mà trong đó có một hãnh diện tràn ngập. Lúc này, sau khi nói chuyện về tất cả điều này, tôi hoàn toàn không chắc chắn rằng những tầm nhìn này, và vân vân, có một ý nghĩa quan trọng cho tôi như lúc trước chúng đã có. Dường như chúng đã thối lui trong ánh sáng của hiểu rõ riêng của tôi.’

Liệu người ta phải trải qua tất cả những trải nghiệm này, hay sao? Liệu chúng cần thiết để mở toang cánh cửa của vĩnh cửu? Liệu chúng không thể được buông bỏ? Rốt cuộc, điều gì cốt lõi là hiểu rõ về chính mình, mà sáng tạo một cái trí bất động. Một cái trí bất động không là sản phẩm của ý chí, của kỷ luật, của vô vàn luyện tập để khuất phục ham muốn. Tất cả những luyện tập và những kỷ luật này chỉ củng cố cái tôi, và lúc đó đạo đức là một tảng đá khác mà trên đó cái tôi có thể xây dựng một ngôi nhà của quan trọng và kính trọng. Cái trí phải trống không cái đã được biết cho cái không biết được hiện diện. Nếu không hiểu rõ những phương cách của cái tôi, đạo đức bắt đầu tự khóa vào trong nó sự quan trọng. Chuyển động của cái tôi, với ham muốn và ý chí của nó, tìm kiếm và tích lũy của nó, phải hoàn toàn kết thúc. Chỉ đến lúc đó cái không thời gian mới có thể hiện diện. Nó không thể được mời mọc. Cái trí mà tìm kiếm để mời mọc sự thật qua những luyện tập, những kỷ luật khác nhau, qua những cầu nguyện và những chấp tay, chỉ có thể thấu nhận những chiếu rọi gây thỏa mãn riêng của nó, nhưng chúng không là sự thật.

‘Lúc này tôi nhận biết , sau nhiều năm của khổ hạnh, kỷ luật và tự hành hạ bản thân, rằng cái trí của tôi bị giam cầm trong nhà tù của tạo tác riêng của nó, và rằng những bức tường của nhà tù này phải được đập tan. Làm thế nào người ta sẽ khởi sự nó đây?’

Chính nhận biết rằng chúng phải được đập tan là đủ rồi. Bất kỳ hành động nào để đập tan chúng đều bắt đầu chuyển động của ham muốn để kiếm được, để thành tựu, và thế là hiện diện xung đột và những đối nghịch, người trải nghiệm và vật được trải nghiệm, người tìm kiếm và vật được tìm kiếm. Thấy cái giả dối như cái giả dối, trong chính nó, là đủ rồi, bởi vì chính nhận biết đó làm tự do cái trí khỏi cái giả dối.

56- Có suy nghĩ thăm thẳm?

Xa khỏi những cây dừa là biển cả, náo động và hung tợn; nó không bao giờ an bình, nhưng luôn luôn náo động cùng những con sóng và những dòng hải lưu mạnh. Trong yên ắng của đêm tối tiếng gầm thét của nó có thể được nghe thật xa từ đất liền, và trong tiếng gầm thét sâu thẳm đó sẵn có một cảnh báo, một đe dọa. Nhưng ở đây giữa đám dừa có những cái bóng bất động và sâu thẳm. Nó là **n**ất trăng tròn và gần giống ánh sáng ban ngày, nhưng không có sức nóng và rực sáng, và ánh sáng trên những cành dừa đong đưa đó quá mềm mại và đẹp đẽ. Vẻ đẹp không chỉ của ánh trăng trên những cành dừa, nhưng cũng của những cái bóng, của những thân cây tròn, của những dòng nước lấp lánh và quả đất màu mỡ. Quả đất, bầu trời, con người đang đi bộ qua, những con ếch đang kêu, và tiếng còi xa xa của một chiếc xe lửa – tất cả nó là một sự vật đang sống không thể đo lường được bởi cái trí.

Cái trí là một dụng cụ kinh ngạc; không có cái máy nhân tạo nào mà quá phức tạp, tinh tế bởi những khả năng vô hạn như thế. Chúng ta chỉ nhận biết những tầng bề mặt hời hợt của cái trí, nếu chúng ta có nhận biết, và được thỏa mãn để sống và có sự hiện diện của chúng ta trên bề mặt phía bên ngoài của nó. Chúng ta chấp nhận suy nghĩ như hoạt động của cái trí: suy nghĩ của vị tướng lĩnh mà lên kế hoạch tàn sát tập thể, của người chính trị mưu mô, của người giáo sư có học thức, của người thợ mộc. Và liệu có suy nghĩ thăm thẳm? Tất cả suy nghĩ không là một hoạt động bề mặt của cái trí

hay sao? Trong suy nghĩ, liệu cái trí thăm thăm? Liệu cái trí, mà được sắp xếp vào chung, kết quả của thời gian, của ký ức, của trải nghiệm, có thể nhận biết cái gì đó mà không thuộc chính nó? Cái trí luôn luôn đang dò dẫm, đang tìm kiếm cái gì đó vượt khỏi những hoạt động tự khép kín riêng của nó, nhưng cái trung tâm mà từ đó nó tìm kiếm luôn luôn vẫn còn giống hệt.

Cái trí không chỉ là hoạt động bề mặt, nhưng cũng còn là những chuyển động giấu giếm của nhiều thế kỷ. Những chuyển động này thay đổi hay kiểm soát hoạt động bên ngoài, vì vậy cái trí phát triển xung đột phân hai riêng của nó. Không có một cái trí tổng thể nguyên vẹn, nó bị vỡ vụn thành nhiều mảnh, một mảnh đối nghịch với một mảnh khác. Cái trí mà tìm kiếm để hòa hợp, để hiệp thông, để phối hợp chính nó, không thể tạo ra hòa bình giữa nhiều mảnh vỡ. Cái trí mà được làm cho tổng thể bởi suy nghĩ, bởi hiểu biết, bởi trải nghiệm, vẫn còn là kết quả của thời gian và phiền muộn; bởi vì được sắp xếp vào chung, nó vẫn còn là một vật của những hoàn cảnh.

Chúng ta đang tiếp cận vấn đề của tổng thể này một cách sai lầm. Mảnh không bao giờ có thể trở thành tổng thể. Qua mảnh, tổng thể không thể được thành tựu, nhưng chúng ta không nghĩ y điều này. Điều gì chúng ta có thấy là sự mở rộng riêng biệt của chính nó để chứa đựng nhiều mảnh; nhưng mang nhiều mảnh lại cùng nhau không tạo nên tổng thể, nó cũng không có ý nghĩa gì lắm khi có sự hòa hợp giữa những mảnh khác nhau. Không phải sự hòa hợp hay sự hiệp thông mới có tầm quan trọng, bởi vì có thể sáng tạo điều này bởi quan tâm và chú ý, bởi giáo dục đúng đắn; nhưng điều gì có tầm quan trọng nhất là thả cho cái không bắt

được hiện diện. Cái đã được biết không bao giờ có thể thâm nhận cái không biết được. Cái trí luôn luôn đang tìm kiếm để sống một cách hạnh phúc trong vũng lầy của sự hòa hợp tự tạo, nhưng điều này sẽ không tạo ra sự sáng tạo của cái không biết được.

Tại cốt lõi, tự hoàn thiện không là gì ả ngoại trừ sự tâm thường. Tự hoàn thiện qua đạo đức, qua đồng hóa cùng khả năng, qua bất kỳ hình thức nào của an toàn tích cực hay tiêu cực, là một qui trình tự khép kín dù mở rộng đến chừng nào. Tham vọng nuôi dưỡng sự tâm thường, bởi vì tham vọng là sự thành tựu của cái tôi qua hành động, qua nhóm người, qua ý tưởng. Cái tôi là trung tâm của tất cả cái đã được biết, nó là quá khứ đang chuyển động qua hiện tại đến tương lai, và tất cả hoạt động trong lãnh vực của cái đã được biết tạo ra sự nông cạn của cái trí. Cái trí không bao giờ có thể vĩ đại, bởi vì cái gì vĩ đại không thể đo lường được. Cái đã được biết có thể đo lường được, và tất cả những hoạt động của cái đã được biết chỉ có thể tạo ra đau khổ.

57- Bao la

Thung lũng nằm xa phía dưới và đầy những hoạt động của hầu hết những thung lũng. Mặt trời vừa lặn đằng sau những dãy núi xa xa, và những cái bóng tối sẫm và dài. Nó là một buổi chiều yên lặng, cùng một cơn gió đang đến từ biển xa. Những cây cam, dây này sang dây khác, hầu như đen kịt, và trên con đường thẳng chạy dài qua thung lũng thỉnh thoảng có những lóe sáng đột ngột khi những chiếc xe chạy ngang qua bắt được ánh sáng của mặt trời hoàng hôn. Một chiều tối quyến rũ và thanh bình.

Cái trí dường như bao phủ không gian bao la và những khoảng cách vô hạn ; hay nói khác đi, cái trí dường như lan rộng mà không có một kết thúc, và phía sau và vượt khỏi cái trí có cái gì đó mà ôm trọn tất cả những thứ này trong nó. Cái trí đấu tranh một cách mờ hồ để công nhận và ghi nhớ cái mà không thuộc chính nó, và thế là nó ngừng hoạt động thông thường của nó; nhưng nó không thể nắm bắt cái gì không thực b ản chất riêng của nó, và chẳng mấy chốc tất cả những sự việc, bao gồm cái trí được ôm trọn trong bao la đó. Buổi chiều tối dần, và tiếng sủa xa xa của những con chó không cách nào quá y rầy cái vượt khỏi ý thức. Nó không thể được suy nghĩ về và thế là không được trải nghiệm bởi cái trí.

Nhưng, vậy thì, cái gì mà nhận biết và ý thức cái gì đó hoàn toàn khác biệt những chiều rọi của cái trí? Ai trải nghiệm nó? Chắc chắn nó không là cái trí của những kỷ niệm, những đáp trả và những thôi thúc hàng ngày. Liệu có một cái trí khác, hay liệu có một bộ phận

của cái trí mà ngủ im lìm, được thức giấc chỉ bởi cái đó mà ở trên và vượt khỏi tất cả cái trí? Nếu đây là như thế, vậy thì bên trong cái trí luôn luôn có cái mà vượt khỏi tất cả suy nghĩ và thời gian. Và tuy nhiên điều này không thể được, bởi vì nó chỉ là suy nghĩ phỏng đoán và vì vậy là một trong nhiều sáng chế của cái trí.

Bởi vì bao la đó không được sinh ra bởi qui trình của cái trí, vậy thì cái gì nhận biết nó? Liệu cái trí như người trải nghiệm nhận biết nó, hay chính bao la này nhận biết chính nó bởi vì không có người trải nghiệm? Không có người trải nghiệm khi việc này xảy ra khi đang đi xuống núi, và tuy nhiên sự nhận biết của cái trí hoàn toàn khác hẳn, trong loại cũng như trong mức độ, từ cái đó mà không thể đo lường được. Cái trí không đang vận hành; nó tĩnh táo và thụ động, và dù nhận biết cơn gió đang đùa giỡn giữa những chiếc lá, không có chuyển động của bất kỳ loại nào trong chính nó. Không có người quan sát mà đo lường vật được quan sát. Chỉ có *cái đó*, và *cái đó* nhận biết chính nó mà không có đo lường. Nó không khởi đầu và không từ ngữ.

Cái trí nhận biết rằng bằng trải nghiệm và từ ngữ nó không thể nắm bắt cái đó mà luôn luôn ngự trị, không thời gian và không thể đo lường.

+*Ông Không đọc, ghi âm: từ 20-7-2011 đến 30-10-2011*

+*Ông Q nghe, đánh máy: từ 3-11-2011 đến 18-3-2012*

+*Ông Không sửa chữa bản vi tính: 13:00 21-10-2012*

+*Sửa xong: 15:15 6-12-2012*

+*In nháp, đọc lại bản nháp: 31-12-2012*

+*Sửa xong bản nháp - In sách: 12:00 17-3-2013*

Đã dịch: [www.jkrishnamurtiongkhong.com]

- 1 – Sổ tay của Krishnamurti (Dịch 2005 - Sửa 3-2013)
Krishnamurti's Notebook
- 2 – Ghi chép của Krishnamurti (Dịch 2005 - Sửa 3-2013)
Krishnamurti's Journal
- 3 – Krishnamurti độc thoại (Dịch 2006 - Sửa 3-2013)
Krishnamurti to Himself
- 4 – Ngẫm nghĩ hàng ngày cùng Krishnamurti
Dịch 2005 - Sửa 3-2013
Daily Meditation with Krishnamurti
- 5 – Thiền định 1969 (Dịch 2005 - Sửa 3-2013)
Meditation 1969
- 6 – Thư gửi trường học (Dịch 7-2008 – Sửa 3-2013)
Letters to Schools
- 7 – Nói chuyện cuối cùng 1985 tại Saanen
Dịch 2007 - Sửa 2012
Last Talks at Saanen 1985
- 8 – Nghĩ về những điều này (Dịch 2006 - Sửa 3-2013)
Think on these things
- 9 – Tương lai là ngay lúc này (Dịch 9-2008)
The Future is now
- 10 – Bàn về Thượng đế (Dịch 10-2008)
On God
- 11 – Bàn về liên hệ (Dịch 2008)
On Relationship
- 12 – Bàn về giáo dục (Dịch 2007 - Sửa 10-2012)
On Education
- 13 – Bàn về sống và chết (Dịch 2-2009)
On living and dying
- 14 – Bàn về tình yêu và sự cô độc (Dịch 2-2009)
On Love and Loneliness

- 15 – Sự thức dậy của thông minh- Tập I/II
 Dịch 2009 - Sửa 2-2013
The Awakening of Intelligence
- 16 – Bàn về xung đột (Dịch 4-2009)
On Conflict
- 17 – Bàn về sợ hãi (Dịch 7-2009)
On Fear
- 18 – Vượt khỏi bạo lực (Dịch 6-2009)
Beyond Violence
- 19 – Bàn về học hành và hiểu biết (Dịch 8-2009)
On Learning and Knowledge
- 20 – Sự thức dậy của thông minh-Tập II/II
 Dịch 2009 – Sửa 2-2013
The Awakening of Intelligence
- 21 – Nghi vấn không đáp án (Dịch 2009)
The Impossible Question
- 22 – Tự do đầu tiên và cuối cùng (Dịch 4-2010 - sửa 2013)
The First and Last Freedom
- 23 – Bàn về kiếm sống đúng đắn
 Dịch 1-2010 - sửa 3-2013
On Right Livelihood
- 24– Bàn về thiên nhiên và môi trường (Dịch 5-2010)
On Nature and The Environment
- 25– Tương lai của nhân loại (Dịch 5-2010)
The Future of Humanity
- 26– Sự kết thúc của thời gian (Dịch 5-2010)
The Ending of Time
- 27– Sống chết của Krishnamurti (Dịch 2009)
The Life and Death of Krishnamurti
A Biography by Mary Lutyens
- 28–Trách nhiệm với xã hội (Dịch 6-2010)
Social Responsibility
- 29– Cá thể và xã hội (Dịch 7-2010)
Individual & society

- 30- Cái gương của sự liên hệ (Dịch 11-2010)
The Mirror of Relationship
- 31- Bàn về cái trí và suy nghĩ (Dịch 8-2010)
On mind & thought
- 32- Tại sao bạn đang được giáo dục? (Dịch 2-2011)
Why are you being educated?
- 33- Bàn về Sự thật (Dịch 3-2011)
On Truth
- 34- Tiểu sử của Krishnamurti – Tập I/II (Dịch 5-2011)
Krishnamurti's biography by Pupul Jayakar
- 35- Tiểu sử của Krishnamurti – Tập II/II (Dịch 6-2011)
Krishnamurti's biography by Pupul Jayakar
- 36- Truyền thống và Cách mạng (Dịch 7-2011)
Tradition & Revolution
- 37- Khởi đầu của học hành (Dịch 8-2011)
Beginnings of Learning
- 38- Giáo dục và ý nghĩa của sống (Dịch 9-2011)
Education and Significance of Life
- 39- Cuộc đời trước mặt (Dịch 10-2011)
Life Ahead
- 40- Gặp gỡ sự sống (Dịch 11-2011)
Meeting Life
- 41- Giới hạn của suy nghĩ (Dịch 12-2011)
The Limits of Thought
- 42- Lửa trong cái trí (Dịch 2-2012)
Fire in the mind
- 43- Nói chuyện tại Nhà bếp (Dịch 2011)
1001 Bữa trưa cùng J. Krishnamurti
The Kitchen Chronicles
1001 Lunches with J. Krishnamurti
- 44- Nói chuyện cùng sống Tập I/III (Dịch 2012)
Commentaries on living-First Series
- 45- Bàn về tự do (Dịch 12-2012)
On Freedom

- 46-Thâm nhập Thấu triệt (Dịch 3-2013)
Exploration Into Insight
- 47- Nói chuyện cùng sống Tập II/III (Dịch 3-2013)
Commentaries on living - Second Series
- 48- Nói chuyện cùng sống Tập III/III (Dịch 4-2013)
Commentaries on Living-Third Series